

MEMORIA DE PROGRAMACIÓN DE LOS ESTUDIOS DE GRADO EN LENGUA Y LITERATURA CATALANAS DE LA UNIVERSIDAD DE GIRONA

I. DESCRIPCIÓN DEL TÍTULO

I.1. Denominación

Graduado en Lengua y Literatura Catalanas por la Universidad de Girona

I.2. Universidad solicitante

Universidad de Girona

Centro responsable de la docencia

Facultad de Letras

I.3. Tipo de docencia

Presencial

I.4. Número de plazas de nuevo acceso ofertadas

40

I.5. Número mínimo de créditos ECTS de matrícula por estudiante y periodo lectivo y requisitos de matriculación

En general, 60 por curso. No obstante, hasta que no finalice el proceso descrito en el punto 9.2 de esta memoria sobre la revisión y el ajuste a las nuevas situaciones de las normas de permanencia, que establecerán tanto los requerimientos ordinarios como los que han de afectar a estudiantes que compatibilicen estudio y trabajo o a estudiantes que requieran adaptaciones específicas en función de su situación personal, la aplicación de las normas de permanencia vigentes posibilitan la matrícula parcial a los estudiantes que acceden al estudio, sin más límite inferior que el necesario en cada caso para superar los 12 créditos establecidos como mínimo para poder continuar estudios, norma ésta que debe combinarse con otra de las normas de permanencia que impide la matrícula a los estudiantes de nuevo ingreso de créditos correspondientes a cursos posteriores a primero. Se establece una correspondencia entre los créditos ECTS y los correspondientes al sistema anterior.

1.5.1. Número de créditos del título

240 créditos ECTS

1.5.2. Número mínimo de créditos ECTS de matrícula por estudiante y periodo lectivo

El número mínimo de créditos ECTS para superar las normas de permanencia es 12. La configuración de cada enseñanza puede requerir un número mayor en función del tamaño en créditos de los módulos o asignaturas.

1.5.3. Normas de permanencia

Las normas de permanencia vigentes pueden consultarse en la página web que se indica a continuación: <http://www.udg.edu/Default.aspx?tabid=3122>. Sin embargo, las normas de permanencia deberán ser revisadas según se explicita en el punto 9.2.

Las normas de permanencia que se aplicarán en el Grado en Lengua y Literatura Catalanas son las mismas que regularán los demás estudios de grado de la Facultad de Letras de la Universidad de Girona.

Las normas que están actualmente en vigor, aprobadas por el Consell Social de la Universitat de Girona en la sesión 2/00 de 28 de febrero de 2000, hacen referencia a los estudios de licenciatura que se extinguirán con la implantación paulatina de los nuevos grados, y son las siguientes:

1. Preámbulo

El principal objetivo docente de toda universidad es sobresalir en la calidad de la docencia y conseguir que acabe el mayor número de alumnos posible y con la máxima capacitación.

Es un derecho de todo ciudadano que esté capacitado para poder cursar estudios universitarios. Por otra parte, los recursos destinados a las universidades públicas son limitados y están financiados por la sociedad, de modo que el estudiante de la universidad pública tendría que rendir cuentas con un aprovechamiento académico de la inversión efectuada.

El fracaso académico en la población universitaria es uno de los problemas que afecta y al mismo tiempo preocupa más a la UdG, y una de las variables que inciden en este tema es la normativa de permanencia.

En estos momentos, el abandono de los estudios, ya sea para cuestiones personales o por agotamiento de convocatorias, se produce cuando el estudiante ha invertido un número excesivo de años en el estudio. Una normativa de permanencia tiene que ser capaz de prever esta situación para reducir el impacto personal y social en los casos en que los alumnos no demuestren bastante capacitación.

A la vez, uno de los problemas más candentes en el primer curso, y en algunos casos también en el segundo, es la masificación de alumnos sin bastante motivación, cosa que incide negativamente en el rendimiento general de los alumnos más vocacionales e impide que los recursos se destinen a este último grupo de alumnos. La falta de estímulos para realizar el esfuerzo necesario para superar el primer curso lleva a su eternización. El análisis de la normativa vigente hace patente la necesidad de proponer un articulado nuevo que se fundamenta en los criterios siguientes:

1. La obligación que tiene la universidad de velar por la utilización racional de los recursos que la sociedad le destina.
2. La responsabilidad de garantizar un nivel adecuado de calificación de los titulados de la UdG.

3. La voluntad de orientar a los estudiantes con dificultades facilitándoles la integración en la comunidad universitaria y el éxito en los estudios.
4. El interés de la universidad por establecer unas condiciones académicas que permitan el acceso a la universidad de las personas que por motivos laborales u otras causas necesitan ritmos de progreso personalizados.
5. La exigencia de disponer de unas normas claras y unívocas que no permitan ambigüedades en la interpretación y la aplicación.

En conjunto, el articulado de las Normas de permanencia y progresión en los estudios responde a los criterios establecidos en su diseño de la manera siguiente:

- Ofrecen a los estudiantes la libertad personal de decidir el ritmo de matrícula y progreso en sus estudios y, al mismo tiempo, ejercen una función tutorial, ya que llaman la atención del estudiante sobre las dificultades que encuentra en el currículum académico (criterios 2, 3 y 4).
- Permiten un mayor aprovechamiento de los recursos destinados a la docencia, porque cada curso los estudiantes tienen que formalizar la matrícula de forma responsable y reflexiva para que puedan obtener unos rendimientos proporcionales a su decisión. Eso tiene que permitir a la universidad obtener mejores rendimientos académicos y progresar en la calidad de la docencia (criterios 1 y 2).

Es propósito de esta universidad garantizar, de entrada, la incorporación a todos los alumnos que quieran y puedan estudiar en la UdG y asegurar una progresión efectiva de los estudiantes para alcanzar la titulación en un tiempo razonable.

2. *Ámbito de aplicación*

Esta normativa tiene como finalidad establecer las normas de permanencia y regular la progresión en los estudios de los estudiantes de la Universidad de Girona. Se aplica a todos los estudiantes matriculados en enseñanzas oficiales de primer ciclo, de primero y segundo ciclo, y de segundo ciclo. También se aplicará a los estudiantes de enseñanzas conducentes a títulos propios que presenten una duración o configuración cíclica similar a las anteriores.

3. *Estudiantes que se matriculan por primera vez de un estudio de la UdG*

3.1. Los estudiantes que se matriculan por primera vez en el primer curso de un estudio de 1er ciclo, de 1° y 2° ciclo o de 2° ciclo de la UdG sólo se podrán matricular de asignaturas correspondientes a los dos primeros semestres.

3.2. Los estudiantes de primer año académico tendrán que aprobar, entre todas las convocatorias de los dos semestres, materias con un valor total mínimo de 12 créditos. En caso contrario, el estudiante no podrá continuar en la UdG (no computan los créditos convalidados o adaptados, ni el reconocimiento de créditos).

3.3. Cuando, de acuerdo con esta normativa, un estudiante tenga que dejar los estudios que ha iniciado, podrá volver a realizar la preinscripción a cualquiera de los

estudios de la UdG, incluyendo por una sola vez los que había cursado los cursos anteriores. Tendrá que aprobar 12 créditos sin contar los que pueda tener aprobados del curso anterior.

3.4. Las mismas reglas del punto 2 de este apartado se aplicarán a los estudiantes que hayan accedido en la universidad a través de la prueba de mayores de 25 años. Estos estudiantes no se podrán acoger al punto 3 porque la normativa específica no lo permite. Si en el curso académico siguiente quieren proseguir los mismos estudios que habían iniciado, necesitarán la autorización previa del rector.

4. Condiciones de matrícula

4.1. El número máximo anual de créditos a los que un alumno se puede matricular se establece en 90. No se tienen en cuenta, a efectos de esta norma, los créditos obtenidos por convalidación, adaptación o reconocimiento de créditos.

4.2. El número de convocatorias por asignatura y año académico de que dispondrá al estudiante será de dos. Las fechas de las convocatorias las fijará la Junta de Gobierno.

4.3. Los estudiantes a quien, al acabar los estudios, queden asignaturas matriculadas anteriormente por un valor máximo de 27 créditos, aparte del proyecto de fin de carrera, podrán solicitar convocatoria extraordinaria de todas o parte de las asignaturas que le queden para acabar la carrera.

4.4. La anulación de convocatoria no requiere ningún trámite administrativo y se aplica de forma automática si el alumno no se presenta al examen (se entiende que no entra en el aula de examen). El no presentado, por lo tanto, no hace correr convocatoria.

4.5. Los estudiantes que por dos cursos académicos consecutivos no consigan superar el 50% de los créditos matriculados (no computan los créditos convalidados o adaptados ni el reconocimiento de créditos), el curso siguiente podrán matricularse hasta el número mínimo de créditos previsto para pedir beca, incluyendo necesariamente los créditos matriculados anteriormente y no superados. En este caso no se aplica el coeficiente multiplicativo previsto al punto 5.2. (Para el estudiante que se matricula de una sola asignatura, el número de créditos exigido será el total de la asignatura.)

5. Progresión en los estudios

A efectos de facilitar la progresión adecuada en los estudios, se establecen las condiciones siguientes:

5.1. El estudiante que tenga asignaturas pendientes de semestres anteriores se tendrá que matricular de las asignaturas troncales y obligatorias no superadas antes de poder matricularse en nuevas asignaturas.

5.2. Cuando el estudiante se matricule en 5ª o 7ª convocatoria de una asignatura, el número de créditos de la asignatura se multiplicará por tres y por cinco, respectivamente. Este coeficiente multiplicativo únicamente tiene el efecto académico de determinar el número de créditos de que se matricula el estudiante (un máximo de 90 según el punto 1 del apartado 3).

5.3. En los estudios de primero y segundo ciclo, pueden acceder al segundo ciclo los estudiantes que no tengan pendientes más de 30 créditos troncales y obligatorios de primer ciclo del plan de estudios, sin aplicar en el recuento el coeficiente multiplicativo de las asignaturas que se repiten por 3ª y 4ª vez.

6. Anulación de matrícula

6.1. La anulación de matrícula se refiere a todas las asignaturas en las que el estudiante se ha matriculado en un año académico. Los estudiantes de primer año académico que quieran reanudar los estudios tendrán que volver a obtener plaza por preinscripción.

6.2. La anulación de matrícula no requiere ningún tipo de justificación y se podrá pedir en la Secretaría Académica del centro docente en las fechas que establezca el calendario académico (la anulación no tiene efectos económicos y no comporta devolver el precio de la matrícula).

6.3. Con respecto a la permanencia, la concesión de la anulación tendrá la misma consideración que si el estudiante no se ha matriculado.

7. Modificación de matrícula del 2º semestre

La ampliación o reducción de matrícula, a menos que sea consecuencia de convalidaciones o adaptaciones, no puede ser superior a 18 créditos y sólo será posible en un solo acto administrativo en el periodo de modificación de matrícula que establezca el calendario administrativo para el 2º semestre.

8. Cambios de asignaturas

No se autorizará el cambio de asignaturas excepto que se produzcan cambios en la planificación horaria que lo hagan necesario.

9. Traslado de estudiantes procedentes de otras universidades

Estas Normas de permanencia se aplicarán también a los estudiantes que quieran continuar en la UdG, por traslado o por preinscripción, los mismos estudios iniciados en otras universidades. Se tendrá en cuenta su situación académica en la universidad de origen a efectos de aplicar los criterios que establece esta normativa.

10. Recursos

10.1. Se podrá interponer recurso ordinario delante del rector de la UdG contra las resoluciones que se dicten en aplicación de esta normativa.

10.2. Las resoluciones del rector agotan la vía administrativa y son impugnables ante la jurisdicción contenciosa administrativa.

Disposiciones adicionales

1. Las titulaciones en las cuales se aplique un sistema de evaluación global podrán tener normas de permanencia específicas que tendrán que ser informadas por la Junta de Gobierno y aprobadas por el Consejo Social.

2. Una vez transcurridos tres años desde la entrada en vigor de estas normas, serán evaluadas según el rendimiento académico de los estudiantes, los resultados docentes y el sistema de financiación que se establezca para las universidades. La encargada de evaluar estas normas será la Comisión de Docencia.

Disposición final única. Entrada en vigor

Estas Normas de permanencia entrarán en vigor en el año académico 2000-2001 y derogan las Normas de permanencia anteriores, de 13 de marzo de 1995.

1.6. Resto de información necesaria para la expedición del Suplemento Europeo al Título de acuerdo con la norma vigente

1.6.1. Rama de conocimiento

Artes y Humanidades

1.6.2. Naturaleza de la institución que ha conferido el título

Institución pública

1.6.3. Naturaleza del centro universitario en el que el titulado ha finalizado sus estudios

Centro propio de la Universidad de Girona.

1.6.4. Profesiones para las cuales capacita una vez obtenido el título

Esta titulación proporciona una formación adecuada para el ejercicio, entre otras, de las siguientes actividades profesionales:

- **Docencia**, tanto de lengua como de literatura catalanas, en los distintos niveles educativos (educación secundaria obligatoria, bachillerato y universitario). Además, se dan las bases para la docencia de catalán como lengua extranjera (L2), ya sea en nuestro país (a inmigrantes, en escuelas de idiomas) como en el extranjero (lectorados en universidades, escuelas de idiomas, centros culturales, Instituto Ramon Llull, etc.).
- **Industria editorial**, en los ámbitos de la redacción y corrección de textos, composición de los productos bibliográficos, tratamiento bibliográfico de

textos (lectura, selección, valoración, edición), gestión técnica, comunicativa y relacional en empresas editoriales, elaboración de diccionarios, etc.

- **Medios de comunicación**, en las áreas de redacción y corrección (gramatical y de estilo) de textos. También posibilita la actuación en el guionaje de productos audiovisuales.
- **Lingüística forense**, en actuaciones como peritos judiciales en los campos de la identificación de hablantes, construcción de perfiles lingüísticos, determinación de autoría de textos escritos, detección de plagio y análisis lingüístico de nombres de marca y patentes.
- **Planificación lingüística**, dando asesoramiento en aspectos de política lingüística.
- **Traducción**.
- **Asesoramiento lingüístico**, a empresas e instituciones, en los ámbitos de la comunicación, la publicidad y la documentación.
- **Mediación lingüística** (intercultural, empresarial, interprofesional).
- **Tecnologías lingüísticas**, que incluyen asesoramiento lingüístico para el desarrollo de aplicaciones de síntesis y reconocimiento de habla, y el tratamiento automatizado de textos (traducción automática, resúmenes automáticos, etc.).
- **Investigación lingüística y literaria**, tanto en el ámbito académico como en el ámbito profesional (crítica literaria).
- **Escritura creativa**.
- **Intervención y evaluación de las patologías del lenguaje**, a partir del tratamiento y la reeducación de los trastornos y las disfunciones del lenguaje en general.

1.6.5. Lengua/s utilizadas a lo largo del proceso formativo

Las lenguas principales de la docencia serán el catalán y el español, aunque también se utilizarán el italiano y el francés (en función de la tercera lengua elegida).

Sobre la competencia de la utilización de la lengua inglesa (véase el apartado 3.2. sobre competencias transversales de la UdG), cabe tener en cuenta los siguientes elementos. La comprensión y escritura de textos de cada ámbito de conocimiento en lengua inglesa, juntamente con la participación en actividades orales sobre el propio ámbito en inglés y la preparación de presentaciones (orales y escritas) en lengua inglesa es un proceso competencial que ha de tender a la comunicación en diferentes formatos y contextos con el conjunto de la comunidad académica y la sociedad en general —sobre temas de cada especialidad— en inglés. Este proceso de adquisición competencial se realizará de forma progresiva dentro de los diversos estudios de grado que se impartirán en la Facultad de Letras.

Los diferentes módulos y asignaturas incluyen bibliografía en lengua inglesa, la lectura competente de la cual será siempre evaluada, y progresivamente irán incorporando intervenciones por parte de los docentes en lengua inglesa y la exigencia a los estudiantes de poder participar con intervenciones tanto orales como escritas en lengua inglesa dentro del diseño de cada asignatura.

Para los estudiantes que no tengan un nivel suficiente para poder seguir aquellos módulos en que el conocimiento del inglés sea una competencia explícita, los diversos grados de la Facultad de Letras prevén que puedan subsanar sus carencias idiomáticas en el marco de los cursos ofrecidos por el Servicio de Lengua Modernas de la Universitat de Girona. Esta institución, de calidad contrastada, cuenta con una larga trayectoria profesional y ofrece a la comunidad universitaria cursos de inglés a precio público. En los últimos años se ha ofrecido desde este servicio una asignatura optativa de lengua inglesa especialmente concebida para los Estudios de Humanidades, que ha dado unos resultados satisfactorios y ha contado con una recepción notable por parte de los estudiantes.

JUSTIFICACIÓN

2.1. Justificación del título, argumentando su interés académico, científico o profesional

La educación lingüística y literaria es uno de los pilares básicos en la formación personal de los ciudadanos en cualquier sociedad. Es la puerta de acceso al conocimiento (científico y humanístico) y a la cultura. Mediante la lengua y la literatura se crean y transmiten los valores humanos, como la ética, la belleza, la moral y la cultura. Este interés intrínseco, pues, justifica por sí sólo la existencia de estudios superiores de lengua y literatura.

El estudio universitario de la lengua y la literatura catalanas no se ha normalizado hasta la Segunda República (anteriormente sólo se estudiaba extraoficialmente, de forma tímida y obstaculizada), y siempre como parte de estudios hispánicos o románicos. No será hasta la década de 1970 que se implantan licenciaturas específicas de Filología Catalana.

El título de Grado en Lengua y Literatura Catalanas propuesto en esta memoria tiene como antecedente la Licenciatura en Filología Catalana, que se lleva impartiendo en la Universidad de Girona como título de primer y segundo ciclos desde el curso 1988-1989.

El curso 1969-1970 se crearon en la ciudad de Girona los primeros estudios universitarios. Fueron ciento treinta los estudiantes matriculados en los estudios de Letras, los únicos que se impartieron aquel año, bajo la tutela de la Universidad Autónoma de Barcelona, que inauguraba así su Sección Delegada de la Facultad de Filosofía y Letras en Girona. Desde el primer año se empezó a ofrecer la asignatura de Lengua Catalana, después de superar con éxito las dificultades que se pusieron desde el gobierno. El año 1972 se reconocía provisionalmente el llamado Colegio Universitario de Girona. Se podía hacer todo el primer ciclo de las carreras integradas dentro de la Facultad de Filosofía y Letras de la UAB, entre las cuales estaba la especialidad de Filología Catalana. Filología Catalana será una de las dos primeras especialidades que se podrán cursar en Girona a partir del curso 1988-1989, cuando se inicia el segundo ciclo de esta especialidad. A partir de aquel momento se creó también un instituto de investigación con el fin de hacer converger diferentes líneas de investigación y llevó a cabo programas de doctorado: el Instituto de Lengua y Cultura Catalanas, dividido en dos secciones, una de las cuales, Francesc Eiximenis, corresponde a los estudios de Filología y agrupa a los grupos de investigación de Literatura medieval, Literatura moderna, Literatura contemporánea, Teoría de la literatura y literatura comparada, Literatura humanística e Historia de la lengua.

También el año 1989 el Colegio Universitario pasó a ser Estudio General de Girona, con estudios diferenciados de Letras y de Ciencias, los embriones de las futuras Facultades. Finalmente, el 12 de diciembre del año 1991 el Parlamento de Cataluña aprobó la Ley por la cual se creaba la Universidad de Girona. El Estudio de Letras

pasó a ser la Facultad de Letras. Desde entonces, Filología Catalana, junto con Filología Hispánica y Filosofía, forma uno de los dos departamentos de la Facultad.

Interés académico

El Grado en Lengua y Literatura Catalanas que se propone va a formar a graduados con una sólida formación académica en lengua y literatura catalanas, cimentados sobre conocimientos en lingüística teórica, crítica literaria, filología románica, y en una segunda y tercera lengua. Se proporciona también una formación básica humanística que comprende una Historia de la ciencia y de la cultura y la Evolución de las sociedades humanas, y se pondrá a disposición del alumnado una amplia gama de asignaturas de carácter básico introductorias a la filosofía, historia, historia del arte, geografía y comunicación. A pesar de este carácter básicamente académico, se introducirán también algunos componentes claramente profesionalizadores.

El grado ofrece una formación básica que permite, en los másteres u otra oferta de posgrado, profundizar en materias concretas o bien adquirir habilidades más claramente profesionalizadoras, orientadas al ejercicio de profesiones concretas (como la gestión cultural, la lingüística forense, la enseñanza del catalán a cualquier nivel formativo, la investigación, etc.).

Los estudiantes, una vez completada su formación de grado, tienen una amplia oferta de estudios de posgrado a su disposición, ofrecida por las distintas universidades españolas y extranjeras. No vamos a detallar esta oferta de másteres (algunos ya adaptados al EEES y otros ofrecidos aún como másteres propios de las distintas universidades) por su extensión. Sin embargo, presentamos a continuación la oferta de posgrado (másteres y doctorado) existente en la Universidad de Girona directamente relacionada con los estudios del grado propuesto. Como se verá, algunos de los itinerarios de los másteres proporcionan una formación eminentemente profesionalizadora, y otros son básicamente académicos (de investigación y de especialización teórica).

MÁSTERES

En primer lugar, destacamos el *Máster en Enseñanza de Español y de Catalán como Segundas Lenguas / Lenguas y Movimientos de Población (90 créditos ECTS)*, cuyos responsables académicos actuales son profesores de la titulación propuesta en la UdG. Este máster proporciona una formación de investigación y profesionalizadora en el ámbito de la atención a la diversidad cultural, lingüística, social y educativa. Por un lado, se ofrece una formación integral a futuros profesores de español y/o de catalán como segundas lenguas, tanto desde un punto de vista didáctico como gramatical. El máster completa la oferta formativa existente para dar respuesta a la demanda social, en el contexto de las nuevas necesidades que comportan las situaciones de interculturalidad. Por otro lado, se garantiza la base necesaria para desarrollar actividades de investigación en lingüística general y comparada, contacto lingüístico y enseñanza y adquisición de lenguas, con una atención particular a las

situaciones de plurilingüismo vinculadas al hecho migratorio. El programa de formación del máster prevé dos itinerarios:

1. **Itinerario profesionalizador:** Enseñanza de español y de catalán como segundas lenguas.
2. **Itinerario de investigación:** Variación lingüística y diversidad social.

Este máster está concebido como respuesta a la demanda actual de personal especializado en conocimientos de lengua y en integración social, tanto en el ámbito internacional como en el nacional y local. Se forma a profesionales de la enseñanza de español y/o de catalán como segundas lenguas con una orientación especial al trabajo en contextos plurilingües. También puede ser la base, partiendo de la realización de un trabajo de investigación, para elaborar una tesis doctoral en distintos campos de la lingüística (teórica, descriptiva y aplicada). Es decir, proporciona la formación adecuada para aquellos que trabajen o deseen trabajar desarrollando tareas de investigación lingüística, como profesores de segundas lenguas, lectores de catalán y de español en el extranjero, profesores de secundaria, profesores de escuelas de personas adultas, mediadores y asistentes sociales que tienen que trabajar con diversos colectivos de inmigrantes, etc.

El Máster en Enseñanza de Español y de Catalán como Segundas Lenguas / Lenguas y Movimientos de Población forma parte del programa oficial de Posgrado y Doctorado en Ciencias Humanas y de la Cultura.

En segundo lugar, el Máster en Iniciación a la Investigación en Humanidades. Historia, Arte, Filosofía, Lengua y Literatura (60 créditos ECTS) está dirigido académicamente por la Dra. Rosa Congost (Facultad de Letras - UdG). Los titulados obtienen una sólida formación en humanidades y adquirirán los conocimientos específicos y las competencias metodológicas fundamentales para desarrollar actividades de investigación en este campo, desde una perspectiva interdisciplinaria, lo cual les permitirá integrarse en grupos y redes de investigación internacionales. Se trata, pues, de una oferta docente común e interdisciplinar que pretende impulsar la excelencia investigadora adoptando el espíritu interdisciplinar que guía también las reformas de los planes de estudios de la Facultad de Letras.

Los 60 créditos del máster se organizan en 30 créditos de formación especializada, 10 créditos de carácter metodológico y 20 créditos correspondientes al trabajo de investigación. La oferta de créditos de formación especializada se organiza a partir de cuatro itinerarios:

1. Cultura y sociedad en el mundo antiguo
2. Cultura y sociedad en la época medieval
3. Cultura y sociedad en la época moderna
4. Cultura y sociedad en la época contemporánea

El alumno* puede cursar asignaturas de diferentes itinerarios. Paralelamente a la docencia universitaria, las diferentes líneas de investigación organizan seminarios, cursos y actividades diversas que complementan la formación de los jóvenes

investigadores y actualizan los aspectos más innovadores de la metodología en los diferentes ámbitos de investigación de las líneas implicadas en el doctorado.

La formación adquirida en un máster de estas características prepara al alumno para llevar a cabo diversas actividades profesionales, como la docencia, y distintas actividades en el mundo de los archivos y de los museos, de las editoriales y en fundaciones de capital público o privado. Por otra parte, también se puede remarcar el alto número de becarios que cada año se incorporan al doctorado como becarios de investigación, gracias a las ayudas competitivas de la Generalitat, el Ministerio y las becas UdG.

El Máster en Iniciación a la Investigación en Humanidades: Historia, Arte, Filosofía, Lengua y Literatura forma parte del programa oficial de posgrado y doctorado en Ciencias Humanas y de la Cultura.

En tercer lugar, la UdG participa en el Máster Interuniversitario en Ciencia Cognitiva y Lenguaje, coordinado por la Universidad de Barcelona. Durante el primer año, el máster profundiza en los conocimientos adquiridos en el grado sobre conceptos, principios y métodos de la lingüística, la filosofía analítica y la psicología cognitiva para el estudio del lenguaje. De este modo se proporciona una amplia plataforma con el fin de que el estudiante pueda introducirse en la investigación interdisciplinar de la cognición y el lenguaje. A lo largo del segundo año, el estudiante se familiariza con los problemas y las propuestas más discutidos contemporáneamente en lingüística, filosofía analítica y psicología cognitiva, y con las maneras de abordarlos según la disciplina desde la que el estudiante pretenda investigar. Mediante el diseño y la elaboración de un trabajo de investigación y su defensa en seminarios ante sus colegas y profesores, el estudiante se especializa en el conocimiento y se habilita para iniciarse en la investigación interdisciplinar de primer nivel en una de las disciplinas, eventualmente encarnada en una tesis doctoral.

El máster se divide en tres itinerarios, que corresponden a los tres ámbitos de investigación sobre el lenguaje en el marco de la ciencia cognitiva en que se agrupa el profesorado que los imparte. En cada itinerario, el primer curso tiene por objetivo profundizar en los conocimientos adquiridos durante el grado. En el segundo año, el alumnado tiene que cursar obligatoriamente un mínimo de dos asignaturas de un Módulo Transversal correspondientes a las dos disciplinas diferentes de aquella que constituye su foco de interés.

(*) A lo largo de esta memoria de grado se menciona reiteradamente el término “estudiante(s)” y “alumno(s)” para referirse de modo simplificado a las alumnas y a los alumnos del Grado. Del mismo modo, se utilizará el término “profesor(es)” para referirse a profesoras y profesores, “licenciado(s)” para aludir a licenciadas y licenciados, etc.

- Módulo Transversal Básico: Fundamentos y principios del lenguaje / Procesos de integración multisensorial / The nature of language
- Módulo Transversal Avanzado: Cognitive science and linguistics / Cognitive science and philosophy / Cognitive science and psychology.

DOCTORADO

Los tres másteres descritos anteriormente forman parte de los estudios del Doctorado del Programa Oficial de Posgrado en Ciencias Humanas y de la Cultura. Cabe destacar que este programa está distinguido con Mención de Calidad otorgada por el MEC.

Los estudios de Doctorado del Programa Oficial de Posgrado en Ciencias Humanas y de la Cultura tienen por finalidad la formación de estudiantes a través del desarrollo de un trabajo original de investigación en el ámbito humanístico, que, una vez defendido como tesis doctoral, dará derecho a la obtención del título de Doctor.

- Objetivos generales de formación:

El Programa de Doctorado del Programa Oficial de Posgrado en Ciencias Humanas y de la Cultura tiene por finalidad formar investigadores en las líneas de investigación de ámbito humanístico de la Universidad de Girona, de acuerdo con los siguientes objetivos generales:

- La formación avanzada y de alta calidad.
- La generación y diseminación de nuevos conocimientos, tanto de investigación básica como en investigación aplicada.
- La dinamización de la actividad investigadora dentro las líneas de investigación humanística.

- Objetivos específicos:

Gracias a la colaboración de los profesores de líneas de investigación que comprenden todo el abanico de disciplinas humanísticas, son objetivos específicos del doctorado en Ciencias Humanas y de la Cultura:

- Formar investigadores en el ámbito multidisciplinario de la investigación humanística, con una sólida base metodológica aplicable a una línea de investigación especializada.
- Fomentar la integración de los investigadores en formación en grupos de investigación del ámbito humanístico, especialmente en proyectos de investigación competitivos.
- Potenciar la internacionalización de la actividad investigadora de los estudiantes, favoreciendo su movilidad y su participación en los principales foros de investigación de las disciplinas humanísticas a nivel estatal e internacional, de modo que puedan proseguir su carrera investigadora profesional a nivel internacional.

- Incorporar a los investigadores en formación en los proyectos de transferencia de conocimiento vinculados a los grupos de investigación.

Interés científico

Entender la evolución, estructura y funcionamiento de la lengua o analizar los textos literarios en su contexto histórico y cultural son aspectos de indudable interés científico dentro del ámbito de las Humanidades.

El interés de la humanidad por el estudio de las lenguas y sus literaturas puede remontarse, en la civilización occidental, a los filósofos griegos del siglo V a. C., en sus controversias acerca del origen del lenguaje y de la estructura gramatical del griego. La primera gramática completa del griego se publicó en el siglo I a. C. por Dionisios Thrax, que fue el principal modelo para las gramáticas romanas posteriores, que a su vez fueron modelo de las gramáticas de la Edad Media y el Renacimiento. El s. XIX fue testigo de dos grandes revoluciones en los estudios lingüísticos: por un lado, la irrupción de la lingüística histórica, y por el otro, de la mano de Saussure, del estructuralismo, que a su vez evolucionó hacia el generativismo con Chomsky, ya a mitades del siglo XX. En la actualidad, la lingüística ha continuado su evolución ampliando su campo de estudio acercándose a la psicología o a la biología, por un lado, y a las aplicaciones de las lenguas, por el otro, además de adoptar nuevos modelos teóricos como el minimalismo, la optimidad, la lingüística evolutiva, etc.

El estudio de la literatura en Occidente también puede considerarse que se inició en la Grecia clásica, con las obras de Platón (*República*) y, especialmente, Aristóteles (*Poética*), obras de referencia de todas las épocas, especialmente en el Renacimiento. La controversia giraba entorno del papel meramente imitativo de la literatura (según el primero) e imaginativo (según el segundo). El inicio del estudio académico de la literatura puede remontarse al Renacimiento, y el estudio de las “obras nacionales” al Romanticismo. La crítica literaria como disciplina académica, sin embargo, debe situarse a principios del siglo XX.

El interés por el estudio del lenguaje y de la literatura ha sido manifiesto en todos los periodos históricos. Ya entrados en el siglo XXI, pues, este interés se ve reforzado aún más por las oportunidades que el avance tecnológico brinda al estudio científico del lenguaje, las lenguas y las obras literarias, y por las nuevas oportunidades profesionales que la sociedad actual ofrece a los expertos en estas disciplinas.

Los estudios universitarios de las distintas lenguas y literaturas nacionales son comunes en cualquier país. En el caso de la actual Filología Catalana, esta Licenciatura se imparte en las siguientes universidades españolas:

1. Girona
2. Autónoma de Barcelona
3. Barcelona
4. Lleida

5. Rovira i Virgili
6. Valencia
7. Islas Baleares
8. Alicante
9. Universidad Abierta de Cataluña (UOC)

En algunas otras universidades españolas fuera del dominio lingüístico catalán se ofrece formación de catalán (por ejemplo en la Universidad Complutense de Madrid, la Universidad de Granada o la UNED), aunque no como licenciatura propia (en estos casos forman parte de la oferta de materias de filología románica).

Además, las lenguas y literaturas extranjeras también son objeto de estudio en universidades con distinta lengua. El Libro Blanco (pág. 55-56) especifica que “es una constante en los planes de estudio analizados los contenidos en dos lenguas (estudiadas por igual o con una estructura *major-minor*) con sus literaturas y conocimientos de las respectivas culturas y de los respectivos entornos culturales e históricos. También es frecuente la presencia de módulos en traducción directa e inversa, o también un Módulo de Estudios Europeos (Europa después de la Segunda Guerra Mundial, la Unión Europea, Literaturas Europeas, etc.). Asimismo, es usual – aquí señalaríamos que lo establecen así universidades alemanas, francesas, portuguesas, etc.– la inclusión de módulos con estudios de la lengua materna correspondiente como lengua extranjera (L2), o títulos de grado que forman *ex profeso* en esta destreza. Con carácter generalizado, las universidades europeas ofertan títulos tanto en Estudios Literarios como en Lingüística o en Ciencias del Lenguaje, combinados estos últimos, en algunos casos, con una amplia gama de lenguas, que son abordadas asiduamente en su dimensión aplicada, bajo la denominación de Lenguas Extranjeras Aplicadas, así como con otras especialidades como Lingüística Aplicada, Sociolingüística, Lingüística Clínica, Ciencias de la Mediación Lingüística y Comunicación.”

En el caso del catalán, esta lengua está presente en 27 países de los cinco continentes y 93 universidades (en las que existen lectorados y/o cátedras de catalán):

ALEMANIA (22)

Berlín (2)
 Bielefeld
 Bochum
 Braunschweig
 Bremen
 Colonia
 Constancia
 Eichstätt
 Frankfurt
 Freiburg
 Halle
 Hamburgo

Heidelberg
 Kiel
 Mannheim
 Marburg
 Münster
 Saarbrücken
 Siegen
 Stuttgart
 Tübingen

ARGENTINA (3)

Mendoza
 Rosario

Santa Fe

AUSTRALIA

Victoria

AUSTRIA

Viena

BÉLGICA

Bruselas

CAMERÚN

Yaoundé

CANADÁ

Toronto

CUBA

La Habana

ESLOVENIA

Liubliana

ESTADOS UNIDOS (6)

Cambridge, Massachussets

Nueva York

Santa Barbara, California

Urbana, Illinois

Washington D.C.

FINLANDIA

Helsinki

FRANCIA (9)

Aix-en-Provence

Dunkerque

Grenoble

París

Reims

Rennes

Saint Denis

Saint-Etienne

Tolosa

GRAN BRETAÑA (18)

Birmingham

Bristol

Cardiff

Durham

Exeter

Glasgow (2)

Lancaster

Leicester

Liverpool

Londres

Manchester

Newcastle upon Tyne

Oxford

Sheffield (2)

Swansea

Wolverhampton

HOLANDA

Ámsterdam

HUNGRÍA (2)

Budapest

Szeged

IRLANDA

Cork

ISRAEL

Jerusalén

ITALIA (10)

Bolonia

Catania

Florenia

Fisciano

Nápoles (2)

Roma

Sassari

Trento

Venecia

MARRUECOS

Casablanca

MÉXICO

México D.F.

POLONIA (3)

Cracovia

Poznan

Varsovia

PORTUGAL

Lisboa

REPÚBLICA CHECA

Brno

RUMANÍA

Bucarest

RUSIA (2)

Moscú

San Petersburgo

SUIZA

Zurich

URUGUAY

Montevideo

Destacan especialmente las universidades alemanas, británicas, francesas e italianas, que tienen una oferta importante de lengua, literatura y cultura catalanas en sus planes de estudio. Así, por ejemplo, la Universidad de Bolonia ofrece anualmente una asignatura de Lengua Catalana y otra de Literatura (medieval, moderna o contemporánea). La Freie Universität de Berlín ofrece 30 créditos de catalanística (lengua, literatura y cultura), o la Johann Wolfgang Goethe-Universität de Frankfurt/Meno, que ofrece dentro de los estudios de Romanística un itinerario en catalán.

En el ámbito de la investigación, los profesores de la titulación participan en proyectos interuniversitarios juntamente con colegas de otras universidades catalanas, españolas y europeas. Destaca, por su magnitud (38 miembros), el Instituto de Lengua y Cultura Catalanas. Además, los profesores del estudio se agrupan en los grupos de investigación siguientes: Literatura Medieval, Literatura Moderna, Literatura Contemporánea, Historia de la Lengua, Lingüística Aplicada, Léxico y Gramática, y Lingüística Diacrónica y Gramática Comparada.

Interés profesional

El desarrollo social lleva implícito una demanda de nuevas profesiones, algunas de ellas relacionadas con las humanidades en general, y con la lengua y la literatura catalanas en particular. Esto es debido, en primer lugar, al desarrollo de las nuevas tecnologías de la información y la comunicación (TIC), que requiere de personas capaces de llenarlas de contenido. Los licenciados en estudios humanísticos, y específicamente en los grados en lengua y literatura tienen el perfil más idóneo. En segundo lugar, la nueva inmigración hace necesario un número cada vez mayor de profesionales de la enseñanza de la lengua del país de acogida. Respecto de este último aspecto, cabe destacar el notable interés por el aprendizaje del catalán en el mundo, especialmente en la Europa occidental. Así, el Instituto Ramon Llull ofrece

datos (en este caso correspondientes a los años 2003-2004) de la Red de Lectorados de Catalán. Esta red coordina 93 universidades de 27 países de los cinco continentes, que enseñan catalán a 4.006 alumnos/as fuera del dominio lingüístico de la lengua. Finalmente, a los estudiantes interesados en la lengua y la literatura catalanas como fuente de trabajo, hay que añadir al no menospreciable número de estudiantes vocacionales, que optan por esos estudios simplemente por el placer del conocimiento de una lengua, literatura y cultura de gran riqueza y larga historia.

A este respecto, queremos destacar (como se detallará en el punto 5 de esta memoria) que se planificarán 12 créditos ECTS de prácticas externas. Estas prácticas se incluirán en asignaturas del Módulo 10, en las asignaturas Adquisición del Catalán y del Español como Segundas Lenguas y El Mundo Editorial.

En el ámbito geográfico de influencia de la Universidad de Girona, el Colegio de Politólogos y Sociólogos de Cataluña, a instancias de la Universidad, elaboró un Diagnóstico integral de las necesidades de formación universitaria en Girona (http://www.documentauniversitaria.cat/obrir_arxiu.php?arxiu=/llibres/documents/Consell_social_3_080130_CC.pdf), donde se destacan una serie de puntos que apoyan la existencia de un Grado en Lengua y Literatura Catalanas (equivalente a la Filología Catalana actual) en Girona. En primer lugar, se reconoce que la amplitud en la oferta de títulos tiene un efecto positivo en el territorio (pág. 9) ya que permite que los jóvenes de la provincia se formen en el territorio, sin tener que irse a Barcelona u otras ciudades. En segundo lugar, se destaca que el mundo empresarial reclama no perder el valor añadido que tienen las materias “de humanidades” (pág. 9-10). También se especifica que los estudios que tienen mejor imagen son los de las Ingenierías Técnicas y Mecánica, Arquitectura, Enfermería, Turismo, Educación Social, Historia del Arte, y las carreras de Letras en general (pág. 10). Asimismo, se pone un énfasis especial en el dominio de los idiomas (además de los idiomas propios, el inglés y el francés) (pág. 10).

También en el ámbito de influencia de la Universidad de Girona, el estudio anterior reclama que los estudios integren competencias y habilidades necesarias para el tejido empresarial gerundense, como son el dominio de idiomas extranjeros (inglés y francés), la flexibilidad y capacidad de adaptación a los cambios, el liderazgo, la capacidad para trabajar en equipo y en red, el dominio de las TIC, y disponer de una buena base de cultura general, entre otras (pág. 12).

Finalmente, el estudio también reclama un espacio formativo para ciudadanos que puedan tener interés por programas educativos y formativos que se aproximen a sus necesidades e intereses, desde cursos de lengua y cultura hasta aspectos de sus países de origen (pág. 19).

2.2. Referentes externos a la Universidad que propone el título que avalen la adecuación de la propuesta a criterios nacionales o internacionales para títulos de características similares

Los principales referentes externos que avalan la propuesta de este Grado en Lengua y Literatura Catalanas son las siguientes, que detallamos más adelante:

- a. Proyecto **Tuning Educational Structures in Europe** y **Agencia para la Calidad de la Educación Superior** británica (QAA).
- b. **Libro Blanco** Título de Grado en Estudios en el Ámbito de la Lengua, Literatura, Cultura y Civilización.
- c. **Planes de estudio** de las licenciaturas en Filología Catalana vigentes de las universidades españolas (en especial de la Universidad de Girona) y de los títulos equivalentes en otras lenguas de universidades extranjeras (europeas y americanas).

El proyecto **Tuning Educational Structures in Europe** (<http://tuning.unideusto.org/tuningeu>) es una red temática que tiene como objetivo promover el multilingüismo en Europa. Su incidencia en el ámbito académico viene dada por sus objetivos, que resumimos a continuación:

- a clear understanding on the part of all stakeholders of the linguistic and language-related needs arising from European integration and global co-operation both in higher education itself and in the non-academic environments;
- a willingness on the part of higher education institutions to gear the learning outcomes, content and quantity of provision to the needs identified;
- to encourage universities to make languages part of their overall strategy and to take concerted action at institutional level;
- to bring about close and systematic consultation and co-operation between the universities - both experts and members of the directorate - and key stakeholders in other sectors of education and in the social, economic and professional environments;
- to encourage and enable universities to develop, implement and regularly review their own comprehensive language policies, strategies and offerings in co-operation with other stakeholders.

En este marco, pues, se han tenido en cuenta sus recomendaciones con la promoción, en la planificación de los estudios, del conocimiento de hasta tres lenguas además del catalán. Asimismo, una de las competencias transversales de la UdG es el uso del inglés como lengua académica (ya sea en las tutorías, las lecturas o los seminarios). También se han tomado en consideración las reflexiones de la **QAA (Agencia de la Calidad Universitaria en el Reino Unido, <http://www.qaa.ac.uk>)** tanto para los estudios de lenguas extranjeras como para los estudios de inglés en las universidades de aquel país.

El **Libro Blanco** propone una serie de titulaciones de grado (entre las que se encuentra Lengua y Literatura Catalanas) a partir del análisis de la situación de los estudios en Europa equivalentes a las actuales licenciaturas en las distintas filologías, Lingüística, y Teoría de la Literatura y Literatura Comparada, por un lado, y a planteamientos novedosos, por otro. Por lo que respecta a la estructura del grado, se han seguido en general las recomendaciones establecidas en los capítulos 11 (Definición de los objetivos de los títulos propuestos) y 12 (Estructura general de los títulos). Así, los grados tienen 240 créditos, y se articulan en torno a tres lenguas (catalán, español, e italiano o francés). Asimismo, se ha previsto la posibilidad de realizar un *minor* en cualquier otro grado ofrecido por la Facultad de Letras.

Por un lado, han tenido en cuenta las indicaciones sobre la estructura general de los títulos (capítulo 12) y las competencias propuestas. Por otro lado, se respetan aproximadamente los porcentajes de contenidos y la tipología de módulos con respecto a la propuesta del Libro Blanco, aunque con algunas modificaciones para adaptarla a la idiosincrasia de los estudios en la Facultad de Letras. También se ha optado por facilitar la doble titulación de los graduados en Lengua y Literatura Catalanas y en Lengua y Literatura Españolas, puesto que una parte importante de contenidos son comunes para ambos grados (especialmente aquellos módulos más transversales humanísticos y los módulos de asignaturas fundamentales, como la lingüística general, el latín, la lengua y literatura románicas o la teoría de la literatura). Los módulos de la segunda y tercera lengua también son compartidos entre los dos grados.

Finalmente, se han tenido en consideración los **planes de estudios** de las actuales filologías en España y títulos equivalentes en otras lenguas, así como la oferta específica de catalán presente en planes de estudios de Románicas en universidades europeas y norteamericanas.

2.3. Normas reguladoras del ejercicio profesional

No se han establecido.

2.4. Descripción de los procedimientos de consulta internos y externos utilizados para la elaboración del Plan de Estudios

2.4.1. Procedimientos de consulta internos

Para la elaboración de esta propuesta, se han llevado a cabo distintas actuaciones de consulta en distintos niveles de la UdG, como se detalla a continuación:

A nivel de la Universidad de Girona

Desde el Rectorado y el Vicerrectorado de Docencia y Política Académica se ha preparado un conjunto de documentos que especifican las directrices de la UdG en

lo referente a la elaboración de los planes de estudios, entre los que se encuentran los siguientes:

- *Criterios para la planificación y programación de los estudios de grado de la Universidad de Girona.* (Aprobados por el Consejo de Gobierno de 28 de febrero de 2008).
- *Elaboración de las propuestas de estudios de grado en la UdG el curso 2009-2010.* (Documento de trabajo presentado por el equipo de gobierno de la UdG a las facultades y escuelas en abril del 2008).
- *Guías de adaptación al EEES*, elaboradas por el Vicerrectorado de Docencia y Política Académica. Se trata de guías monotemáticas para ayudar a la planificación de distintos aspectos de las propuestas de grados. En concreto, son las siguientes publicaciones:
  1. *Competencias*
  2. *Competencias UdG*
  3. *Vuestro papel, estudiantes*
  4. *Actividades de aprendizaje*
  5. *Evaluación del aprendizaje*
  6. *Contenidos*
- Documento *UdG i Bolonya. Millorar per aprendre més*, elaborado por el Vicerrectorado de Docencia y Política Académica.

A nivel de la Facultad de Letras

En el seno de la Facultad de Letras se han utilizado como referentes el Plan piloto de titulaciones adaptadas al EEES y las distintas reuniones de comisiones y órganos de gobierno encargados de coordinar aquellos aspectos generales de la Facultad en la planificación de los nuevos grados.

Plan piloto

Los planes piloto de adaptación al EEES realizados en la UdG están detallados en el punto 9.2 de esta memoria, por lo que aquí vamos a explicar sólo algunos aspectos relevantes.

Entre los títulos de grado que se incluyeron se encuentran el Grado en Letras: Comunicación cultural, y el Grado en Letras: Patrimonio cultural. El alumnado, eligiendo como optativas unas asignaturas específicas, obtenía uno de los dos grados.

Debido a que estos grados de carácter transversal, incorporaban como asignaturas troncales el resto de asignaturas de primer ciclo de cualquiera de las 6 titulaciones ofrecidas por la Facultad de Letras, fue necesario incorporar los cambios no sólo a las asignaturas específicas, sino también al resto de las asignaturas del primer ciclo. Como consecuencia, el programa de asignaturas de las diferentes licenciaturas, en su primer ciclo, se ha adaptado al sistema de organización docente de créditos ECTS conforme a las directrices fijadas por el EEES.

Por lo tanto, los profesores de la Facultad de Letras están familiarizados con los aspectos básicos marcados por el EEES, para poder programar y desarrollar los futuros grados:

- Diseño de las asignaturas teniendo en cuenta las competencias, los créditos ECTS, las actividades y su interrelación con las competencias, los diferentes modelos de evaluación, etc.
- Uso de una intranet docente (en el caso de la UdG, La Meva UdG) como interfaz virtual de comunicación bidireccional con el alumnado.

Además, y en el marco del plan piloto, se creó la figura del coordinador de curso que no sólo ejerce labores de tutoría, sino que también se encarga de que se distribuya, de manera adecuada, el trabajo que debe realizar el estudiante teniendo en cuenta todas las asignaturas correspondientes al mismo curso; además coordina que no se solapen contenidos.

Poner en práctica este sistema docente ha implicado una reflexión colectiva y un trabajo en equipo de todos los profesores implicados, acerca de los contenidos y las competencias que debe adquirir el alumnado en las diversas titulaciones, y cómo ha de ser la distribución de las diversas materias que conforman dichos títulos.

Reuniones

En el diseño de este grado, los órganos de gobierno de la Facultad de Letras (Junta de Facultad, Comisión de Gobierno y equipo de Decanato) han tenido un papel fundamental. En este sentido, se han llevado a cabo reuniones periódicas desde 2007 en las que se planificó la estructura general de todos los grados propuestos por la Facultad, se diseñó un módulo común (Módulo *Créditos básicos comunes de facultad*, de 36 ECTS) y se acordaron los requisitos para obtener un *minor*. Asimismo, el equipo de Decanato ha sido el interlocutor principal con el Vicerrectorado de Docencia y Política Académica.

La Junta de Facultad ha aprobado la oferta de grados de la Facultad y las distintas comisiones encargadas de elaborar las propuestas, mientras que la Comisión de Gobierno (que integra, además del equipo de Decanato, a los/las directores/as de departamento, a miembros del PAS y a representantes de los estudiantes) ha aprobado las propuestas definitivas de los grados.

Además, los responsables de los grados en Lengua y Literatura Catalanas y Lengua y Literatura Españolas han trabajado muy coordinadamente, en especial en los módulos comunes a ambas propuestas.

Documento Noves metodologies. Velles ideologies. Reflexions sobre la docència universitària en el marc de la creació d'un Espai Europeu d'Educació Superior (EEES)

Se trata de un documento crítico con el proceso de Bolonia elaborado por un representante de cada licenciatura ofrecida por la Facultad de Letras junto con vicedecano, en los cursos 2006-2007 y 2007-2008.

A nivel de los estudios de Filología Catalana

En este nivel, se han llevado a cabo numerosas acciones de consulta, entre los que destacan un **Comité de Evaluación Interno** en el proceso de evaluación de los estudios de la Facultad de Letras llevado a cabo por la Agencia para la Calidad del Sistema Universitario de Cataluña (AQU Catalunya) en el curso 2000-2001, la constitución de **comisiones** de profesores y estudiantes de la actual Licenciatura en Filología Catalana para diseñar los distintos aspectos de la presente memoria, **encuestas de docencia** al alumnado, y una **encuesta al profesorado**.

Comité de Evaluación Interno

El Comité de Evaluación Interno para la evaluación de los estudios de Filología Catalana llevado a cabo por el AQU en el curso académico 2000-2001 estaba formado por 4 profesores del área, 2 estudiantes y 2 miembros del PAS. Este comité redactó el informe de autoevaluación (febrero de 2001), un texto básicamente descriptivo centrado en la docencia y la investigación en el que se hacía un diagnóstico fiable del estado de la titulación. Este documento, combinado con el informe del Comité de Evaluación Externo, ha sido una herramienta fundamental para el diseño de la presente propuesta del Grado en Lengua y Literatura Catalanas. A continuación presentamos de forma esquemática los puntos fuertes y los aspectos de mejora señalados en el informe final conjunto, elaborado por este comité interno teniendo en cuenta el informe del Comité de Evaluación Externo (como se detalla en el apartado 2.4.2):

Puntos fuertes	Propuestas de mejora
Reconocido prestigio y elevado peso específico de la titulación al interior de la Facultad y también en la Universidad.	- Garantizar que el escaso nivel de la nota de corte no acabe erosionando la calidad de la docencia y el prestigio de la titulación.
Buena relación con los centros de educación secundarios.	- Incrementar aún más los contactos con escuelas y el nivel de información de los estudiantes de secundaria. - Potenciar los estudios destinados a adultos y a estudiantes extranjeros o de habla castellana (necesidad de cursos de inmersión en un ámbito prioritariamente de

	<p>habla catalana).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aprovechar el descenso de estudiantes para revisar la metodología docente y aumentar las medidas de soporte y contacto.
<p>Un 74% de los estudiantes encuestados se declaran satisfechos con la formación recibida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Necesidad de una reflexión colectiva sobre los objetivos de la titulación en lo que se refiere a las habilidades esenciales que conviene fomentar y qué tácticas o metodologías son las más convenientes. - Necesidad de una coordinación y graduación de las materias y del establecimiento de unas exigencias mínimas en lo referido a lecturas completas de textos, introducción a temas, dominio de métodos y bibliografía.
<p>La existencia de materias impartidas por otras titulaciones y la vinculación del primer ciclo de Fil. Catalana con Fil. Hispánica potencia una economía de recursos y facilita unos conocimientos considerados esenciales, así como la obtención de una segunda licenciatura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Necesidad de sustituir las materias no directamente relacionadas con la titulación por opciones prácticas. - En caso de mantenerse esta vinculación, es necesario garantizar la no repetición de contenidos y una mínima coordinación de la docencia y de la evaluación.
<p>Presencia del comentario de texto y de trabajos de curso en algunas materias. Excelente uso del laboratorio de fonética.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Es necesario tratar de sustituir cada vez más la lección magistral por seminarios, discusiones y lectura recomendada de textos, y clases prácticas, y en especial introducir el uso sistemático del ensayo como herramienta de reflexión y expresión. - Conviene fomentar el contacto de los profesores con centros extranjeros donde se practiquen otras técnicas docentes. - Es necesario potenciar la lectura directa de textos y el uso sistemático de la biblioteca.
<p>Cómoda concentración de las clases. Viernes dedicados a actividades culturales.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Puede plantearse el uso de las aulas en la tarde-noche o la activación de franjas horarias de primer ciclo por la tarde.

<p>La figura del coordinador de estudios es muy apreciada por los estudiantes. Los profesores tienen asignadas 3 horas semanales de tutorías.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conviene ampliar las tutorías a 6 horas (considerado lo estándar), haciéndolas servir de manera práctica para supervisar trabajos en grupo, especialmente, ensayos. - Es necesario controlar su funcionamiento, sobre todo en época de exámenes.
<p>Existen materias con pruebas parciales eliminatorias y en algunas existe la posibilidad de presentar trabajos substitutorios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conviene diversificar cada vez más los exámenes, fomentando la asesoría continua mediante trabajos supervisados en forma de ensayo o trabajos prácticos. - Con el fin de garantizar una mínima coherencia en el nivel de exigencia y en la puntuación, es necesario fomentar la existencia de una comisión examinadora departamental. Y discutir la posibilidad que los miembros de una misma área puedan participar en las pruebas. En todo caso, parece que el nivel de exigencia es, en general, muy bajo. - Los exámenes escritos se deben aprovechar para garantizar la ortografía. - Se tienen que respetar, escrupulosamente, los plazos de entrega de notas.
<p>Las encuestas presentan un nivel bastante elevado de satisfacción con los resultados obtenidos durante la carrera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Se ha de asegurar mediante medidas concretas el dominio práctico de los registros orales y lingüísticos de la lengua catalana. - Se ha de asegurar mediante una revisión crítica de los programas y de las exigencias de lectura obligatoria, que estas exigencias sean adecuadas y garanticen que los graduados tengan unos mínimos conocimientos teóricos y prácticos y una visión contextualizada de primera mano de los autores clásicos catalanes más importantes de todas las épocas.
<p>La mayor parte de la plantilla está formada por profesores titulares,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conviene adoptar las medidas necesarias con el fin de paliar el

relativamente jóvenes.	envejecimiento de toda la plantilla docente.
Las instalaciones son modernas y en general de alto nivel, con suficiente equipamiento técnico. Destaca el laboratorio de fonética, las dos aulas de informática y la eficiente biblioteca. Casi todos los profesores de la titulación tienen despacho individual. Se dispone de una sala de estudio espaciosa, servicio de restauración y un parquin.	<ul style="list-style-type: none"> - Conviene adoptar medidas para aislar las aulas. Conviene, también, fomentar la movilidad y flexibilidad del mobiliario existente. Es muy importante continuar potenciando el aula de informática y dotarla de un nuevo técnico. - Es conveniente instalar, dentro de las posibilidades, aire acondicionado en los despachos de los profesores. - Es necesario pensar, junto con el consistorio gerundense, medidas para solucionar el problema del aparcamiento, como por ejemplo la mejor manera de evitar la necesidad del transporte en coche y la eliminación del tránsito en el casco antiguo.
Buen nivel de implantación y prestigio a nivel comarcal y buena red de contactos personales y grupos de investigación con otras universidades, en especial la UAB. Excelente clima de relaciones con Italia.	<ul style="list-style-type: none"> - Se requiere emprender acciones destinadas a fomentar los contactos con empresas y tratar de conectar mejor a los estudiantes con el mundo laboral. - Se debe aprovechar la posibilidad que ofrecen los programas DRAC, Erasmus y Sócrates, y tratar de diversificar los países donde van los estudiantes.
Existencia de tres excelentes grupos de investigación consolidados y de un notable grupo de becarios de investigación. -Equilibrio entre investigación-docencia en el tercer y segundo ciclos. -Buena calidad general de las publicaciones. -Divulgación adecuada de la investigación por los canales habituales. -Sinergia positiva entre el Instituto y el Departamento.	<ul style="list-style-type: none"> - Es necesario fomentar los programas de doctorado en colaboración con otras universidades. - Se ha de integrar mejor la investigación del personal que no forma parte de los tres grupos consolidados. En este sentido sería útil la creación de un gestor de investigación.
Plantilla del PAS eficiente, flexible y bien consolidada.	- Los problemas detectados en la docencia y programación de los estudios, parece que hace

	<p>necesario un replanteamiento de la gestión de esta docencia y de los programas, donde las titulaciones tengan un papel preponderante, o que asuman el máximo nivel posible de autonomía.</p> <p>- El personal docente ha de ser más sensible a los problemas que causa a los miembros del PAS y a los mismos estudiantes, por la falta de cumplimiento de los plazos en la entrega de notas.</p>
--	---

Encuestas de docencia

Otro procedimiento de consulta interna que se ha considerado especialmente es la opinión de los estudiantes. La Universidad, de forma centralizada, pone a disposición de los estudiantes a través de la intranet docente unas encuestas para valorar distintos aspectos sobre la docencia. Entre otros, se valoran distintos parámetros referentes a la calidad del profesorado y de los contenidos de las asignaturas. En lo referente este último parámetro, se han tenido muy en cuenta las opiniones generales expresadas en las encuestas para el diseño del nuevo Plan de Estudios.

Encuesta al profesorado

Se ha realizado una encuesta a través de la intranet a los profesores que han impartido docencia en el marco del plan piloto para conocer sus experiencias en este proceso y recoger y sistematizar las opiniones y propuestas de mejora. Todas estas opiniones y propuestas se han tomado en consideración para elaborar esta propuesta.

Comisiones

Se han creado distintas comisiones coordinadas por el coordinador de estudios en las que se han discutido y propuesto distintos aspectos clave del grado: objetivos, competencias, contenidos, etc. Los miembros de dichas comisiones han tenido en cuenta en todo momento las orientaciones recogidas en el Libro Blanco, y se han coordinado entre sí y con los otros niveles de la Universidad (especialmente con los colegas del Grado en Lengua y Literatura Españolas, de la Facultad de Letras y del Vicerrectorado de Docencia y Política Académica).

2.4.2. Procedimientos de consulta externos:

Para la elaboración de esta propuesta, además de la legislación vigente, se han llevado a cabo distintas actuaciones de consulta externas a la Universidad, como se detalla a continuación:

Documento ***Criterios para elaborar la programación universitaria de Cataluña*** (aprobado por la Junta del Consejo Interuniversitario de Cataluña de 12 de noviembre de 2007). En este documento se presentan las líneas maestras de los grados propuestos por las universidades de Cataluña.

Libro Blanco título de Grado en Estudios en el Ámbito de la Lengua, Literatura, Cultura y Civilización

Para la identificación de las competencias y para el diseño del Plan de Estudios se han tomado en consideración las encuestas sobre dichos aspectos presentes en el Libro Blanco. Así, pues, se ha comprobado que las competencias detalladas en el documento que los licenciados y los empleadores desean que se adquieran coinciden en la mayoría de casos. Así, tanto los egresados como los empleadores consideran que la competencia más importante es el dominio de la comunicación oral y escrita de la lengua materna, mientras que la menos valorada es el liderazgo. Sin embargo, por lo general, ambos colectivos valoran muy positivamente todas las competencias como competencias importantes.

Comité de Evaluación Externo

El Comité de Evaluación Externo para la evaluación de los estudios de Filología Catalana llevado a cabo por la AQU en el curso académico 2000-2001 estaba formado por 4 personas designadas por la AQU (2 académicos, 1 profesional y 1 metodólogo). Este comité elaboró un informe que, conjuntamente con el informe del comité interno, ha servido como guía para la elaboración de distintos apartados de esta memoria. Las principales recomendaciones del informe final (con las principales conclusiones de los informes del Comité de Evaluación Interno y del Comité de Evaluación Externo) se han resumido en el apartado anterior.

Diagnóstico integral de las necesidades de formación universitaria en Girona

Este documento¹ fue elaborado por el Colegio de Politólogos y Sociólogos de Cataluña, a instancias de la Universidad. En este estudio se describen las necesidades de formación que tiene el tejido empresarial de la provincia de Girona, entre las que se encuentran una mejor formación humanística en

---

¹http://www.documentauniversitaria.cat/obrir_arxiu.php?arxiu=/llibres/documents/Consell_social_3_080130_CC.pdf

general de los trabajadores y el conocimiento de idiomas (especialmente inglés y francés). Ambas lenguas tendrán un papel importante en el grado propuesto, para fomentar su aprendizaje por los estudiantes.

Jornadas de Salidas Profesionales

La Facultad de Letras ha organizado hasta ahora 6 ediciones de las Jornadas de Salidas Profesionales para los estudiantes de todas las titulaciones que hasta la fecha se ofrecían en la Facultad: Filología Catalana, Filología Hispánica, Filología Románica, Filosofía, Historia, Historia del Arte, Geografía y Comunicación. Las Jornadas consistían en intercambios de impresiones de profesionales de los distintos ámbitos con los estudiantes. En el caso concreto de la Filología Catalana, se invitaron a profesionales de la traducción, la corrección y la enseñanza de catalán como lengua extranjera.

Estudio de Inserción Laboral

Se han utilizado los datos del Estudio de Inserción Laboral realizado por la AQU y los Consejos Sociales cada 4 años desde el año 2000, con el apoyo de las universidades públicas catalanas, la Universidad Abierta de Cataluña (UOC) y la Universidad de Vic. Los resultados completos de este estudio se encuentran disponibles en la página web http://www.aqucatalunya.org/uploads/insercio_laboral/enquesta2008/index.htm. En esta encuesta, el 100% de los graduados encuestados manifiestan tener trabajo, resultado que ha ido mejorando con respecto a la encuesta de la AQU del 2000 y del 2004. El estudio muestra que la mayoría de los egresados trabajan en el ámbito de la educación y la investigación (71%), seguido por el de las administraciones públicas (14%).

Relación de documentos anexos:

- Informe del Comité de Evaluación Interno
- Informe del Comité de Evaluación Externo
- Informe final de la evaluación de la AQU

3. OBJETIVOS

3.1. Objetivos

El Grado en Lengua y Literatura Catalanas tiene una doble vertiente, generalista (prioritaria) y profesionalizadora (secundaria). Va a formar graduados con unos conocimientos académicos sólidos en lengua y literatura catalanas (y disciplinas afines), y con las herramientas básicas necesarias para aplicar dichos conocimientos a cualquier ámbito profesional (especificados en el punto 1.6.4).

Se va a garantizar la adquisición de las competencias que permitan a los graduados ejercer su profesión con garantías de calidad y excelencia. Para ello, la orientación del Grado se centra en los siguientes objetivos generales:

- Asegurar que el graduado dispone de un nivel de excelencia en la expresión oral y escrita en lengua catalana en modo adecuado a distintos registros, formatos comunicacionales, y contextos sociales y profesionales, y que es capaz de formar y asistir a otras personas en la mejora de su capacidad de expresión.
- Proporcionarle una formación teórico-práctica sólida dirigida a conocer y a saber interpretar las producciones lingüísticas y literarias en catalán de todas las épocas, y a que sepa encauzarla en los ámbitos académico y profesional.
- Dotarle de habilidades adecuadas y métodos sólidos y versátiles en relación con las diferentes demandas laborales y sociales en los ámbitos lingüístico, literario y cultural en general, con el fin de que sus aptitudes y competencias le sean reconocidas y pueda desempeñar su labor con plena idoneidad.
- Capacitarlo para aplicar sus conocimientos y competencias en contextos distintos y cambiantes, en el marco de una cultura de paz y en el seno de una sociedad regida por valores democráticos, la tolerancia y el reconocimiento y respeto por la pluralidad lingüística y cultural.
- Proveerlo de herramientas y habilidades de aprendizaje que le permitan continuar formándose, de forma autónoma, a lo largo de su vida.

Para el cumplimiento de estos objetivos, que siguen las directrices marcadas en el Real Decreto 1393/2007 detallaremos en el capítulo siguiente las competencias con el propósito de evidenciar la correspondencia necesaria entre aquéllos y éstas.

3.2. Competencias generales y específicas que los estudiantes tienen que adquirir durante los estudios, cuya consecución será exigible para otorgar el título

Los graduados en Lengua y Literatura Catalanas deberán haber adquirido las siguientes competencias al finalizar sus estudios, de acuerdo con los Descriptores de Dublín (recogidos en el Real Decreto 1393/2007) y con las competencias generales descritas en el Libro Blanco de los estudios en el ámbito de la lengua, literatura, cultura y civilización:

Competencias transversales (Aprobadas por el Consejo de Gobierno de la Universidad de Girona para el conjunto de titulaciones de grado y posgrado de esta universidad, como elemento común de todos sus graduados.)

- T1. Manejar y comprender textos en inglés de los ámbitos de la lingüística general, lengua y literatura.
- T2. Buscar, seleccionar y utilizar eficazmente y con sentido crítico información acerca de los ámbitos propios de estudio.
- T3. Seleccionar y utilizar significativamente las tecnologías de la información y la comunicación (TIC) para las actividades habituales de las profesiones propias de la titulación.
- T4. Trabajar en equipo y desarrollar los roles propios del trabajo cooperativo (colaboración, liderazgo, discusión y reflexión compartida) atendiendo a los valores democráticos, de respeto mutuo y de no discriminación.
- T5. Comunicarse oralmente y por escrito correctamente, con coherencia y de modo adecuado a los destinatarios, mediante discursos orales o escritos cohesionados, comprensibles y correctos.
- T6. Ser conscientes de la diversidad lingüística y cultural y respetarla como fuente de riqueza.
- T7. Comprometerse con la ética, el respeto hacia los demás y el reconocimiento de la diversidad (en especial la diversidad lingüística y cultural).
- T8. Formular nuevas propuestas (originales y creativas) para enfrentarse a problemas conocidos o nuevos.
- T9. Ser capaz de organizar y planificar el trabajo y el aprendizaje individual, así como de evaluar la propia actividad y elaborar estrategias para mejorarla.

- T10. Identificar aquellos ámbitos profesionales en los que un titulado pueda desempeñar su función (capacidad emprendedora).

Competencias específicas

- E1. Leer, comprender, comentar y contrastar textos científicos de diversa procedencia que traten sobre un mismo tema lingüístico o literario.
- E2. Analizar críticamente problemas lingüísticos o literarios desde su complejidad y plantear maneras críticas de tratarlos, ya sea mediante la guía del docente o autónomamente.
- E3. Identificar aquellos aspectos propios de la cultura catalana (específicamente relativos a su lengua y literatura) y relacionarlos con las otras culturas europeas más próximas.
- E4. Analizar desde los distintos componentes de la gramática las producciones lingüísticas del catalán y utilizar dichos conocimientos para mejorar la comprensión lectora y la expresión escrita.
- E5. Adquirir un conocimiento avanzado de la lengua catalana y tener las herramientas para utilizarlo en las aplicaciones profesionales propias de la titulación.
- E6. Identificar, en un estudio lingüístico o literario, su marco teórico y antecedentes, y valorar las aportaciones originales.
- E7. Dominar y aplicar correctamente en cualquier tipo de texto la gramática normativa de la lengua y los aspectos ortotipográficos adecuados.
- E8. Aplicar el estudio científico al análisis lingüístico y literario de modo riguroso, mediante el uso de los distintos métodos científicos propuestos por diferentes escuelas y utilizando las herramientas informáticas (bases de datos, aplicaciones de análisis, etc.) oportunas para lograr resultados de calidad.
- E9. Adquirir y utilizar adecuadamente la terminología y formalización básica para describir con precisión la lengua catalana.
- E10. Valorar la interacción entre las lenguas y otras dimensiones sociales y analizar problemas lingüísticos concretos teniendo en cuenta estas dimensiones.
- E11. Comprender el contexto histórico y cultural de las obras literarias y analizarlas teniendo en cuenta estos aspectos.

- E12. Ser capaz de analizar el modelo de lengua de los textos literarios con el triple objetivo de (1) extraer las características lingüísticas de textos de cualquier época y registro, (2) estudiar la lengua de un periodo determinado, y (3) valorar la calidad literaria del texto a partir de sus construcciones lingüísticas.
- E13. Saber relacionar los orígenes y la evolución de la lengua catalana con la configuración actual de la lengua.
- E14. Conocer y aplicar los distintos enfoques de la teoría de la literatura al análisis de obras y autores concretos.
- E15. Desarrollar la capacidad de análisis y comprensión de los textos literarios en su contexto histórico y cultural.
- E16. Adquirir conocimientos de latín y ser capaz de integrarlos en otras disciplinas.
- E17. Identificar los rasgos propios de la estética literaria de cada periodo de la historia de la literatura catalana.
- E18. Adquirir un vocabulario específico de las diferentes disciplinas literarias y ser capaz de utilizarlo correctamente.
- E19. Analizar y comentar críticamente obras literarias.
- E20. Comprender y analizar textos literarios y lingüísticos en lengua española (segunda lengua y literatura) de cualquier nivel de complejidad.
- E21. Adquirir conocimientos básicos de una tercera lengua románica y/o de su literatura (francés o italiano) que permitan la lectura comprensiva de textos literarios o científicos en esta lengua y la comunicación oral y escrita a un nivel básico.
- E22. Adquirir familiaridad con las lenguas románicas y las literaturas románicas medievales y ser capaz de identificar y explicar sus rasgos característicos.

Dada la transversalidad de algunos de los módulos del grado (específicamente los módulos M1, M3 y M10, dependiendo este último de las elecciones de las asignaturas optativas), el alumnado adquirirá competencias específicas de otros grados de la Facultad de Letras que no son específicos del Grado en Lengua y Literatura Catalanas. Sin embargo, el diseño del Grado garantiza que todos los graduados adquirirán las competencias transversales y específicas propias del Grado en los módulos obligatorios, como se observa en la tabla de la página siguiente.

	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	E10	E11	E12	E13	E14	E15	E16	E17	E18	E19	E20	E21	E22			
M1																																			
M2																																			
M3																																			
M4																																			
M5																																			
M6																																			
M7 ¹																																			
M8																																			
M9 ²																																			
M10 ²																																			
M11 ³																																			

Notas:

1. En este módulo se adquirirán competencias específicas del Grado en Lengua y Literatura Españolas.
2. En este módulo se adquirirán otras competencias dependiendo de las asignaturas escogidas.
3. LX: Si se opta por un trabajo de fin de grado en el área de lingüística.
 LT: Si se opta por un trabajo de fin de grado en el área de literatura.
 E. Se adquirirán eventualmente estas competencias según la temática del trabajo de fin de grado.

En el anexo I del Real Decreto 1393/2007 se especifica que “se garantizarán, como mínimo, las siguientes competencias básicas en el caso del Grado, y aquellas otras que figuren en el Marco Español de Cualificaciones para la Educación Superior, MECES”. A continuación justificamos las competencias del grado propuesta acorde al RD, especificando qué competencias se relacionan con cada una de las competencias básicas establecidas:

- ***Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en una área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto adelantados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio. (RDI)***

- E1. Leer, comprender, comentar y contrastar textos científicos de diversa procedencia que traten sobre un mismo tema lingüístico o literario.
- E2. Analizar críticamente problemas lingüísticos o literarios desde su complejidad y plantear maneras críticas de tratarlos, ya sea mediante la guía del docente o autónomamente.
- E3. Identificar aquellos aspectos propios de la cultura catalana (específicamente relativos a su lengua y literatura) y relacionarlos con las otras culturas europeas más próximas.
- E4. Analizar desde los distintos componentes de la gramática las producciones lingüísticas del catalán y utilizar dichos conocimientos para mejorar la comprensión lectora y la expresión escrita.
- E6. Identificar, en un estudio lingüístico o literario, su marco teórico y antecedentes, y valorar las aportaciones originales.
- E7. Dominar y aplicar correctamente en cualquier tipo de texto la gramática normativa de la lengua y los aspectos ortotipográficos adecuados.
- E8. Aplicar el estudio científico al análisis lingüístico y literario de modo riguroso, mediante el uso de los distintos métodos científicos propuestos por diferentes escuelas y utilizando las herramientas informáticas (bases de datos, aplicaciones de análisis, etc.) oportunas para lograr resultados de calidad.
- E9. Adquirir y utilizar adecuadamente la terminología y formalización básica para describir con precisión la lengua catalana.

- E10. Valorar la interacción entre las lenguas y otras dimensiones sociales, y analizar problemas lingüísticos concretos teniendo en cuenta estas dimensiones.
- E11. Comprender el contexto histórico y cultural de las obras literarias y analizarlas teniendo en cuenta estos aspectos.
- E12. Ser capaz de analizar el modelo de lengua de los textos literarios con el triple objetivo de (1) extraer las características lingüísticas de textos de cualquier época y registro, (2) estudiar la lengua de un periodo determinado, y (3) valorar la calidad literaria del texto a partir de sus construcciones lingüísticas.
- E13. Saber relacionar los orígenes y la evolución de la lengua catalana con la configuración actual de la lengua.
- E14. Conocer y aplicar los distintos enfoques de la teoría de la literatura al análisis de obras y autores concretos.
- E15. Desarrollar la capacidad de análisis y comprensión de los textos literarios en su contexto histórico y cultural.
- E16. Adquirir conocimientos de latín y ser capaz de integrarlos en otras disciplinas.
- E17. Identificar los rasgos propios de la estética literaria de cada periodo de la historia de la literatura catalana.
- E18. Adquirir un vocabulario específico de las diferentes disciplinas literarias y ser capaz de utilizarlo correctamente.
- E19. Analizar y comentar críticamente obras literarias.
- E20. Comprender y analizar textos literarios y lingüísticos en lengua española (segunda lengua y literatura) de cualquier nivel de complejidad.
- E21. Adquirir conocimientos básicos de una tercera lengua románica y/o de su literatura (francés o italiano) que permitan la lectura comprensiva de textos literarios o científicos en esta lengua y la comunicación oral y escrita a un nivel básico.
- E22. Adquirir familiaridad con las lenguas románicas y las literaturas románicas medievales y ser capaz de identificar y explicar sus rasgos característicos.

- **Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio. (RD2)**
- T2. Buscar, seleccionar y utilizar eficazmente y con sentido crítico información acerca de los ámbitos propios de estudio.
- T3. Seleccionar y utilizar significativamente las tecnologías de la información y la comunicación (TIC) para las actividades habituales de las profesiones propias de la titulación.
- T4. Trabajar en equipo y desarrollar los roles propios del trabajo cooperativo (colaboración, liderazgo, discusión y reflexión compartida) atendiendo a los valores democráticos, de respeto mutuo y de no discriminación.
- T5. Comunicarse oralmente y por escrito correctamente, con coherencia y de modo adecuado a los destinatarios, mediante discursos orales o escritos cohesionados, comprensibles y correctos.
- T7. Comprometerse con la ética, el respeto hacia los demás y el reconocimiento de la diversidad (en especial la diversidad lingüística y cultural).
- T8. Formular nuevas propuestas (originales y creativas) para enfrentarse a problemas conocidos o nuevos.
- T9. Ser capaz de organizar y planificar el trabajo y el aprendizaje individual, así como de evaluar la propia actividad y elaborar estrategias para mejorarla.
- T10. Identificar aquellos ámbitos profesionales en los que un titulado pueda desempeñar su función (capacidad emprendedora).
- E2. Analizar críticamente problemas lingüísticos o literarios desde su complejidad y plantear maneras críticas de tratarlos, ya sea mediante la guía del docente o autónomamente.
- E4. Analizar desde los distintos componentes de la gramática las producciones lingüísticas del catalán y utilizar dichos conocimientos para mejorar la comprensión lectora y la expresión escrita.
- E5. Adquirir un conocimiento avanzado de la lengua catalana y tener las herramientas para utilizarlo en las aplicaciones profesionales propias de la titulación.

- E7. Dominar y aplicar correctamente en cualquier tipo de texto la gramática normativa de la lengua y los aspectos ortotipográficos adecuados.
- **Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética. (RD3)**
- T4. Trabajar en equipo y desarrollar los roles propios del trabajo cooperativo (colaboración, liderazgo, discusión y reflexión compartida) atendiendo a los valores democráticos, de respeto mutuo y de no discriminación.
- T6. Ser conscientes de la diversidad lingüística y cultural y respetarla como fuente de riqueza.
- T7. Comprometerse con la ética, el respeto hacia los demás y el reconocimiento de la diversidad (en especial la diversidad lingüística y cultural).
- E1. Leer, comprender, comentar y contrastar textos científicos de diversa procedencia que traten sobre un mismo tema lingüístico o literario.
- E2. Analizar críticamente problemas lingüísticos o literarios desde su complejidad y plantear maneras críticas de tratarlos, ya sea mediante la guía del docente o autónomamente.
- E10. Valorar la interacción entre las lenguas y otras dimensiones sociales y analizar problemas lingüísticos concretos teniendo en cuenta estas dimensiones.
- **Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado. (RD4)**
- T4. Trabajar en equipo y desarrollar los roles propios del trabajo cooperativo (colaboración, liderazgo, discusión y reflexión compartida) atendiendo a los valores democráticos, de respeto mutuo y de no discriminación.
- T5. Comunicarse oralmente y por escrito correctamente, con coherencia y de modo adecuado a los destinatarios, mediante discursos orales o escritos cohesionados, comprensibles y correctos.

- E7. Dominar y aplicar correctamente en cualquier tipo de texto la gramática normativa de la lengua y los aspectos ortotipográficos adecuados.
- **Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía. (RD5)**
- T1. Manejar y comprender textos en inglés de los ámbitos de la lingüística general, lengua y literatura.
- T2. Buscar, seleccionar y utilizar eficazmente y con sentido crítico información acerca de los ámbitos propios de estudio.
- T3. Seleccionar y utilizar significativamente las tecnologías de la información y la comunicación (TIC) para las actividades habituales de las profesiones propias de la titulación.
- T8. Formular nuevas propuestas (originales y creativas) para enfrentarse a problemas conocidos o nuevos.
- T9. Ser capaz de organizar y planificar el trabajo y el aprendizaje individual, así como de evaluar la propia actividad y elaborar estrategias para mejorarla.
- T10. Identificar aquellos ámbitos profesionales en los que un titulado pueda desempeñar su función (capacidad emprendedora).
- E1. Leer, comprender, comentar y contrastar textos científicos de diversa procedencia que traten sobre un mismo tema lingüístico o literario.
- E2. Analizar críticamente problemas lingüísticos o literarios desde su complejidad y plantear maneras críticas de tratarlos, ya sea mediante la guía del docente o autónomamente.
- E4. Analizar desde los distintos componentes de la gramática las producciones lingüísticas del catalán y utilizar dichos conocimientos para mejorar la comprensión lectora y la expresión escrita.
- E5. Adquirir un conocimiento avanzado de la lengua catalana y tener las herramientas para utilizarlo en las aplicaciones profesionales propias de la titulación.
- E6. Identificar, en un estudio lingüístico o literario, su marco teórico y antecedentes, y valorar las aportaciones originales.

- E7. Dominar y aplicar correctamente en cualquier tipo de texto la gramática normativa de la lengua y los aspectos ortotipográficos adecuados.
- E9. Adquirir y utilizar adecuadamente la terminología y formalización básica para describir con precisión la lengua catalana.
- E14. Conocer y aplicar los distintos enfoques de la teoría de la literatura al análisis de obras y autores concretos.
- E18. Adquirir un vocabulario específico de las diferentes disciplinas literarias y ser capaz de utilizarlo correctamente.

A continuación ofrecemos una tabla con la relación de las competencias transversales y específicas del grado y las competencias básicas definidas en el Real Decreto:

	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	E1	E2	E3	E4	E5	E6	E7	E8	E9	E10	E11	E12	E13	E14	E15	E16	E17	E18	E19	E20	E21	E22	
RD 1																																	
RD 2																																	
RD 3																																	
RD 4																																	
RD 5																																	

Tabla I. Relación de las competencias básicas establecidas en el Real Decreto 1393/2007 para los estudios de grado (competencias básicas RD1 a RD5) con las competencias transversales (T1 a T10) y específicas (E1 a E22) del grado.

4. ACCESO Y ADMISIÓN DE ESTUDIANTES

4.1. Sistemas de información previos a la matriculación

Acciones marco

El Consejo Interuniversitario de Cataluña (CIC) es el órgano de coordinación del sistema universitario de Cataluña, y de consulta y asesoramiento del Gobierno de la Generalitat en materia de universidades. Integra representantes de todas las universidades públicas y privadas de Cataluña.

La coordinación de los procesos de acceso y admisión en la universidad es una prioridad estratégica del Consejo Interuniversitario de Cataluña mediante la cual se pretende garantizar el acceso a la universidad de los estudiantes que provienen del bachillerato y de los mayores de 25 años, de modo que se respeten los principios de publicidad, igualdad, mérito y capacidad. Asimismo, pretende garantizar la igualdad de oportunidades en la asignación de los estudiantes a los estudios que ofrecen las universidades.

También hay que destacar las actuaciones del Consejo relativas a la orientación para el acceso a la universidad de los futuros estudiantes, en concreto:

- Información y orientación en relación con la nueva organización de los estudios universitarios y sus salidas profesionales, para que la elección se haga con todas las consideraciones previas necesarias.
- Transición a la universidad desde los ciclos formativos de grado superior.
- Presencia y acogida de los estudiantes extranjeros.

La Comisión de Acceso y Asuntos Estudiantiles es una comisión de carácter permanente del CIC que se constituye como instrumento que permite a las universidades debatir, adoptar iniciativas conjuntas, pedir información y realizar propuestas en materia de política universitaria.

Entre las competencias asignadas a esta comisión destacan las relacionadas con la gestión de las pruebas de acceso a la universidad, la gestión del proceso de preinscripción, el impulso de las medidas de coordinación entre titulaciones universitarias y de formación profesional, la elaboración de recomendaciones dirigidas a las universidades para facilitar la integración en la universidad de personas discapacitadas, las acciones de seguimiento del programa de promoción de las universidades y la coordinación de la presencia de las universidades en salones especializados.

Orientación para el acceso a la universidad

Las acciones de orientación de las personas que quieran acceder a la universidad, así como las acciones de promoción de los estudios universitarios del sistema universitario catalán en Cataluña y en el resto del Estado, son diseñadas, programadas y ejecutadas por la Oficina de Orientación para el Acceso a la Universidad del CIC. También gestiona los procesos relativos al acceso a las universidades públicas catalanas: preinscripción universitaria y asignación de plazas.

Las acciones de orientación académica y profesional tienen como objetivo que los estudiantes consigan la madurez necesaria para tomar la decisión más adecuada a sus capacidades e intereses, entre las opciones académicas y profesionales que ofrece el sistema universitario catalán, insistiendo en la integración en el EEES.

Para conseguir este objetivo, se han propuesto seis líneas de actuación que son ejecutadas por la Oficina de Orientación para el Acceso a la Universidad y que pretenden, por una parte, implicar más a las partes que intervienen en el proceso y, por otra, dar a conocer el sistema universitario a los estudiantes para que su elección se base en sus características personales y sus intereses.

Estas líneas de actuación son las siguientes:

- Crear un marco de relaciones estables con otras instituciones implicadas en la orientación para el acceso a la universidad.
- Potenciar las acciones de orientación dirigidas a los agentes y colectivos del mundo educativo, como por ejemplo conferencias, jornadas de orientación académica y profesional, mesas redondas, etc.
- Ofrecer información y orientación presencial, telefónica y telemática en la Oficina de Orientación para el Acceso a la Universidad.
- Participar en jornadas y salones de ámbito educativo. El Consejo Interuniversitario de Cataluña participa cada año en fiestas y jornadas en el ámbito educativo con los objetivos de informar y orientar sobre el sistema universitario catalán y, en concreto, sobre el acceso a la universidad y a los estudios que se ofrecen en ella. Los salones en los que participa anualmente el Consejo Interuniversitario de Cataluña a través de la Oficina de Orientación para el Acceso a la Universidad son: Salón de la Enseñanza (Barcelona), AULA, Salón Internacional del Estudiante y de la Oferta Educativa (Madrid), Jornadas de Orientación Universitaria y Profesional (Tàrraga) y Espacio del Estudiante (Valls).
- Elaborar y difundir materiales sobre el acceso a la universidad y el nuevo sistema universitario. Las publicaciones que se editan anualmente versan sobre las materias siguientes:
  - Guía de los estudios universitarios en Cataluña.
  - Preinscripción universitaria.
  - Acceso a la universidad. Correspondencia entre las opciones de las pruebas de acceso que se relacionan con las modalidades de bachillerato LOGSE y los estudios universitarios.
  - Acceso a la universidad. Correspondencia entre los ciclos formativos de grado superior y los estudios universitarios.
  - Acceso a la universidad. Correspondencia entre los primeros ciclos y los segundos ciclos de los estudios universitarios.
  - Notas de corte. Tabla orientativa para los estudiantes.
  - Pruebas de acceso a la universidad para los mayores de 25 años.
  - Pruebas de acceso a la universidad para el alumnado de bachillerato.
  - Catalunya Master.
  - Másteres oficiales de las universidades de Cataluña.
  - Centros y titulaciones universitarios en Cataluña.
- Promover la igualdad de oportunidades de los estudiantes con discapacidad. Ante la necesidad de promover líneas de atención comunes a los estudiantes con discapacidad, la Comisión de Acceso y Asuntos Estudiantiles del CIC acordó, en septiembre de 2006, la

creación de la Comisión Técnica UNIDISCAT (Universidad y Discapacidad de Cataluña), en la que están representadas todas las universidades catalanas. Los objetivos principales son:

- Analizar la situación actual y las necesidades de los estudiantes con discapacidad para establecer un protocolo de actuación y respuesta.
- Crear un espacio de trabajo conjunto entre las universidades catalanas para mantener una buena coordinación en este aspecto y promover líneas de actuación comunes.
- Estudiar el marco legal y jurídico relacionado con las adaptaciones curriculares.
- Establecer colaboraciones con otros departamentos o entidades que también traten aspectos relacionados con las personas con disminución.
- Elevar propuestas a la Comisión de Acceso y Asuntos Estudiantiles del CIC.

Acciones propias de la UdG

Paralelamente al sistema habitual de información de la Oficina de Orientación para el Acceso a la Universidad, la Universidad de Girona llevará a cabo las siguientes acciones concretas para dar a conocer los estudios de Lengua y Literatura Españolas que imparte:

- Actuaciones de promoción y orientación específicas que llevará a cabo el Área de Comunicación de la UdG. Explicación de las características de personalidad más adecuadas para acceder a estos estudios:
- Jornadas de puertas abiertas generales de universidad y de centro.
- Contactos entre profesores universitarios y de secundaria favorecidos por programas institucionales: becas Botet i Sisó y premios de investigación de bachillerato.
- Participación en salones de educación y oferta universitaria.
- Sistemas de orientación específica. Algunos de estos sistemas serán:
- Orientación a la preinscripción universitaria mediante la Sección de Atención al Estudiante y de Acceso del Servicio de Gestión Académica y Estudiantes y el CIAE (Centro de Información y Asesoramiento del Estudiante).
- Información no presencial a través de la red: información específicamente dirigida a los estudiantes de nuevo acceso publicada en la página web de la Universidad (“Si et matricules a primer...”).
- Sesión informativa previa o coincidente con el primer día de matrícula (julio, segunda quincena; septiembre, primera quincena):
- Módulos en los que pueden matricularse y horarios. Responsable: coordinador de los estudios.
- Mecánica del proceso de matrícula. Responsable: personal de administración.
- Tutorías específicas en función de la procedencia académica. Responsable: coordinador de los estudios o personal de administración.

4.2. Si es necesario, criterios de acceso o condiciones o pruebas de acceso especiales

Vías de acceso y perfil de ingreso

Las vías de acceso preferente son:

PAU: 3. Humanidades

CFGS: Agencias de Viajes; Alojamiento; Animación Turística; Información y Comercialización Turísticas; Interpretación del Lenguaje de los Signos; Restauración; Secretariado.

M25: 3. Humanidades

En todos los casos, además del acceso desde otra titulación universitaria, se debe solicitar la admisión a la UdG mediante la Preinscripción Universitaria.

El grado en Lengua y Literatura Catalanas está pensado para un estudiante que manifieste interés por el estudio de la lengua y de la tradición literaria propias, así como por otras literaturas románicas y universales; que desee reflexionar sobre la lengua catalana en el contexto románico y analizarla de un modo científico, y que busque desarrollar sus intuiciones lingüísticas y su gusto por la lectura literaria.

No se han establecido condiciones o pruebas de acceso especiales.

4.3. Sistemas de soporte y orientación de los estudiantes una vez matriculados

Procedimientos de acogida, orientación y apoyo a los estudiantes

El objetivo de los procedimientos de acogida es facilitar la incorporación de los nuevos estudiantes a la Universidad en general y a la titulación en particular. Los procedimientos de acogida para los estudiantes de nuevo acceso de la UdG podrían ser los siguientes:

Bienvenida y sesión informativa

Los responsables de la sesión de bienvenida de los nuevos estudiantes serán el decano de la Facultad y el coordinador de estudios.

El contenido de esta sesión incluirá explicaciones sobre:

- Ubicación física de los estudios dentro de la Universidad (aulas, laboratorios, etc.).
- Objetivos formativos de la titulación. Motivación para cursar estudios de Lengua y Literatura Catalanas.
- Estructuración de los estudios.
- Importancia del aprendizaje autónomo.
- Importancia de los resultados del estudio (notas) para estudios posteriores o acceso a becas, plazas de residencia, etc.
- Servicios de la Universidad: biblioteca, sala de ordenadores, correo electrónico, Internet, intranet y toda la red informática a disposición de los estudiantes para que la utilicen con finalidad exclusivamente académica.
- Presentación con más detalle de lo que el estudiante puede encontrar en la intranet docente de la UdG La Meva UdG.

Dossier informativo para los estudiantes de nuevo acceso

En la sesión de bienvenida, se entregará un dossier informativo que contendrá:

- Información general de la Facultad (responsables y direcciones de Secretaría Académica de la Facultad, coordinación de estudios, sección informática, conserjería, biblioteca, delegación de estudiantes, servicio de fotocopias, Servicio de Lenguas Modernas, planos de la Facultad, etc.).
- Información sobre el sistema de gobierno de la Universidad de Girona (organigrama universitario, comisiones con representación de los estudiantes en la Universidad y en la Facultad, etc.).
- Información académica (Plan de Estudios, calendario académico, estructura y horarios de las unidades de aprendizaje por objetivos, fechas y metodología de las evaluaciones, etc.).
- Información de los recursos tecnológicos a disposición de los estudiantes de la UdG (web institucional, La Meva UdG, intranet docente, catálogo de servicios informáticos, correo electrónico, etc.).

- *Guía para la adaptación al espacio europeo de educación superior* de la UdG. Cuaderno 3 “Vuestro papel, estudiantes”.
- Etc.

Organización de sesiones informativas específicas

Paralelamente, y durante las primeras semanas del curso, el alumnado podrá asistir a las sesiones informativas específicas sobre los recursos que la UdG pone a su alcance, como por ejemplo:

- Funcionamiento y recursos de la biblioteca (responsable: PAS de la biblioteca).
- Funcionamiento y recursos informáticos (responsable: PAS de la sección de informática).

Tutores

Para el diseño y desarrollo de posibles acciones o planes de acción tutorial, el profesorado podrá contar con el apoyo del Equipo de Apoyo a la Docencia de la UdG. El tutor tiene que velar por la integración del alumnado en el centro y lleva a cabo las funciones de supervisión y guía de la globalidad de los estudios.

Además, el estudiante cuenta con el apoyo y orientación permanente del coordinador de estudios para asesorarle en cualquier aspecto relativo a su desarrollo académico: elección de asignaturas, asesoramiento de itinerarios, reconocimiento de créditos, programas de movilidad, programación de su currículum académico, etc.

Consulta del expediente académico del alumno

Los estudiantes podrán consultar su expediente académico en línea con información sobre las unidades de aprendizaje que están cursando y su currículum, con un resumen gráfico de los créditos superados y pendientes, clasificados por tipos de créditos en la titulación, y de las calificaciones provisionales y definitivas.

4.4. Sistema previsto para la transferencia y el reconocimiento de créditos

De acuerdo con lo que establecen los artículos 6 y 13 del Real Decreto 1393/2007, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales, se procederá a la transferencia de los créditos obtenidos en enseñanzas oficiales universitarias cursados previamente siempre que no hayan conducido a la obtención de un título oficial y al reconocimiento de los obtenidos en materias de formación básica de la misma rama de conocimiento, atendiendo, sin embargo, a lo que pueda establecer el Gobierno sobre condiciones de los planes de estudios que conduzcan a títulos que habiliten para el ejercicio de actividades profesionales y las necesidades formativas de los estudiantes.

También podrán ser objeto de reconocimiento los créditos obtenidos en enseñanzas universitarias oficiales que acrediten la consecución de competencias y conocimientos asociados a materias del

Plan de Estudios, con la condición de que los reconocimientos sólo pueden aplicarse a las asignaturas o módulos definidos en el Plan de Estudios, y no a partes de estos.

En todos los casos de reconocimiento de créditos procedentes de enseñanzas universitarias oficiales habrá que trasladar la calificación que corresponda, ponderándola si hace falta. El procedimiento para el reconocimiento de créditos se iniciará de oficio teniendo en cuenta los expedientes académicos previos de los estudiantes que acceden a la titulación. La identificación de la existencia de expedientes académicos previos la garantiza el sistema de preinscripción y asignación de plazas establecido para las universidades públicas en Cataluña.

En virtud de lo que establece el artículo 12.9 del Real Decreto 1393/2007, los estudiantes podrán obtener hasta seis créditos de reconocimiento académico por la participación en actividades culturales, deportivas, de representación estudiantil, solidarias y de cooperación que la Universidad de Girona identificará para cada curso académico.

Los estudiantes que no lleven a cabo actividades que les permitan el reconocimiento académico mencionado podrán obtener los créditos requeridos para la finalización de los estudios cursando más créditos optativos.

A los estudiantes también se les podrán reconocer créditos correspondientes a asignaturas cursadas en programas de movilidad. Será posible el reconocimiento de asignaturas con contenidos no coincidentes con las asignaturas optativas previstas siempre que el convenio que regule la actuación así lo explicita.

5. PLANIFICACIÓN DE LOS ESTUDIOS

5.1. Estructura general de los estudios

La planificación de los estudios de grado es coherente con el objetivo generalista de la titulación. Así, se ofrece una formación humanística general (que consiste en 60 ECTS básicos) compartidos por los distintos grados humanísticos de la Facultad de Letras, y una formación especializada para cada uno de los grados. Esta formación se complementa con una oferta de optatividad destacable para que cada alumno pueda dirigir su actividad de aprendizaje hacia sus intereses particulares.

Otro aspecto destacable de la propuesta de grados en Lengua y Literatura de la Universidad de Girona es la importante imbricación entre los grados de Lengua y Literatura Catalanas (LLC) y Lengua y Literatura Españolas (LLE), que se justifica por las especiales características lingüísticas y el entorno sociocultural de la zona de influencia de la universidad. En las licenciaturas en Filología actuales, hay un número muy destacable de titulados en una de las filologías que complementan su formación con la de la otra lengua (o con la Filología Románica).

Los estudios se estructuran a partir de módulos integrados por asignaturas (Módulos A según los criterios 7 y 8 de los criterios marco de programación de la UdG). Más adelante explicamos cada uno de los módulos ofrecidos, aunque el detalle de los contenidos, las actividades, la evaluación y las competencias de cada módulo y de cada asignatura se encuentran en el anexo I.

Los alumnos matriculados en los diversos grados de la Facultad de Letras podrán obtener, además, de acuerdo con la normativa de la Universitat de Girona, un título propio de *minor*. Podrán ser títulos *minor* en la Facultad de Letras todos los títulos de grado que se imparten, más los títulos de *minor* en Patrimonio Cultural, *minor* en Lengua Italiana, y otros títulos propios que la Universitat de Girona, a propuesta de la Facultad de Letras, pueda incluir en su catálogo de titulaciones propias.

El requisito para obtener un título *minor* consiste en la realización, haciendo uso de las asignaturas optativas de cada estudio o, también, de los créditos básicos complementarios, de 36 créditos de módulos o asignaturas programados por los diversos estudios del grado que se imparten en la Facultad de Letras.

El catálogo de títulos *minor* determinará cuales son los módulos o asignaturas que deben cursarse a fin de obtener cada uno de los títulos *minor*. Para que un estudiante pueda obtener un *minor* en Lengua y Literatura Catalanas, deberá cursar los 12 ECTS básicos propios (M2) y 24 créditos específicos (módulos 5 y 6) de este grado.

Esta posibilidad ofrecida por los diversos grados de la Facultad de Letras debe ser valorada positivamente puesto que es una contribución muy adecuada y eficaz al espíritu de la Declaración de Bolonia y a la necesidad social de adquirir mayores competencias en todos los ámbitos posibles del conocimiento.

Como se observará, algunos módulos están compuestos por asignaturas programadas para distintos años académicos. Cuando esto suceda, se justificará caso por caso la necesidad de la agrupación de las asignaturas en un módulo (por razones organizativas o temáticas) y la conveniencia de programarse en distintos cursos académicos.

Por lo que respecta a las competencias de los distintos grados de la Facultad de Letras, se deben tener presentes las consideraciones siguientes. Teniendo en cuenta el Real Decreto 1393/2007 de 29 de octubre que establece la ordenación de las enseñanzas universitarias oficiales, los Descriptores de Dublín (2004), los Criterios para elaborar la programación universitaria de Cataluña (aprobados por la Junta del Consejo Interuniversitario de Cataluña el 12 de noviembre de 2007) y las Competencias transversales de la Universitat de Girona (aprobadas por el Consejo de Gobierno del 5 de junio de 2008), las memorias de los estudios de grado elaboradas por la Facultad de Letras de la Universitat de Girona describen las competencias de las que se enseñan, aprenden y evalúan en los diversos módulos de los distintos grados que se impartirán en dicha Facultad de Letras.

Las ocho competencias transversales de la Universitat de Girona, que constituyen el marco básico a partir del cual se organiza la enseñanza en nuestra universidad, son las siguientes:

1. Utilizar la lengua inglesa.
2. Recoger y seleccionar información de manera eficaz.
3. Utilizar tecnologías de la información y la comunicación.
4. Trabajar en equipo.
5. Comunicarse oralmente y por escrito.
6. Evaluar la sostenibilidad de las propias propuestas y actuaciones.
7. Analizar las implicaciones éticas de las actuaciones profesionales.

8. Diseñar propuestas creativas.

Las memorias de los grados de la Facultad de Letras han realizado el esfuerzo de adaptar dichas competencias transversales al carácter específico de los estudios de los nuevos grados y las han formulado de acuerdo con las perspectivas que se han considerado más adecuadas con la idiosincrasia de los estudios impartidos. Consideramos que esta redacción singularizada de las competencias, juntamente con el despliegue de éstas en los diversos módulos y asignaturas a fin de que las competencias puedan ser enseñadas, aprendidas y evaluadas, constituye una característica de calidad específica de las memorias de los distintos grados de la Facultad de Letras de la Universitat de Girona.

Es conveniente notar que las competencias de las asignaturas que componen el Módulo de Créditos básicos comunes de facultad (así como otros módulos compartidos con el Grado en Lengua y literatura españolas), que comparten los diversos grados, no coinciden en la literalidad del redactado precisamente por el hecho de que su redacción ha sido singularizada en las memorias de los diversos grados, pero se puede apreciar que todas las competencias tienen correspondencia con las ocho competencias transversales de la Universitat de Girona. Puesto que este hecho es tan evidente se ha considerado que no era necesario explicitar la correspondencia entre el redactado de las competencias en las diversas memorias de los grados y la de las ocho competencias transversales de la Universitat de Girona. Por otra parte, es necesario hacer constar que a efectos de matriculación, las competencias de los módulos básicos comunes de la Facultad de Letras se expresarán en la ficha única de las asignaturas con el redactado oficial de las ocho competencias transversales de la Universitat de Girona.

Valoramos muy positivamente el hecho de que los diversos grados de la Facultad de Letras compartan los créditos básicos comunes de Facultad, puesto que es una opción muy eficaz, tanto desde el punto de vista de la optimización de recursos, como desde la perspectiva de ofrecer una panorámica de los diversos ámbitos del conocimiento a las personas que se matriculen en los grados impartidos por la Facultad de Letras de la Universitat de Girona. Consideramos que es una opción que se integra plenamente en la filosofía de la construcción del Espacio Europeo de Enseñanza Superior.

El bloque de 60 créditos básicos compartidos por todos los grados de la rama de conocimiento de Arte y Humanidades de la Facultad de Letras se organiza en 3 módulos. El primero (*Básico común de Facultad*) es común para todos los estudiantes de la Facultad de Letras; el segundo (*Básico propio*) es específico para los dos grados en Lengua y Literatura; y el tercero (*Básico complementario*) permite que el estudiante complemente su formación humanística con aquellas materias de su interés. A continuación detallamos cada uno de estos módulos de formación sucinta.

MI. Módulo de Créditos básicos comunes de facultad

Este Módulo, como se ha indicado, es común para todos los estudiantes de la Facultad de Letras. Su objetivo es proporcionar una formación humanística básica. Consta de 3 asignaturas anuales de 12 ECTS, y se sitúan cronológicamente en los 2 primeros cursos.

- Comunicación Oral y Escrita (año I)
- La Evolución de las Sociedades Humanas (año I)

- Historia de la Cultura y de la Ciencia (año 2)

Este Módulo se programa en los primeros cuatro semestres (2 cursos académicos). Dadas las características de formación básica humanística de estas asignaturas, por un lado, y por el carácter transversal y común en toda la Facultad de Letras, se ha considerado conveniente agruparlas en un sólo módulo.

M2. Módulo de Créditos básicos propios

Este Módulo consta de 2 asignaturas que suman un total de 12 ECTS, y son comunes para los grados de Lengua y Literatura Catalanas, y Lengua y Literatura Españolas. Las dos asignaturas se desarrollan durante los dos primeros semestres. Estas asignaturas se consideran básicas para cualquier graduado en LLC o LLE.

- Fundamentos del Lenguaje (semestre 1)
- Lecturas de Literatura Universal (semestre 2)

Estas dos asignaturas se ofrecen como básicas del Módulo Básico Complementario (M3) para todo el alumnado de los otros grados de la Facultad, excepto Lengua y Literatura Española (para quienes forman parte del Módulo Básico Propio). Son asignaturas obligatorias para el alumnado de otros grados que quieran obtener un *minor* en Lengua y Literatura Catalanas.

Correspondencia entre las asignaturas básicas y las materias básicas por rama de conocimiento del Anexo II del R.D. 1393/2007:

Asignatura	Módulo	Cr.	Materias básicas
La evolución de las sociedades humanas	M1	12	Historia
Comunicación oral y escrita	M1	12	Lengua
Historia de la cultura y de la ciencia	M1	12	Filosofía
Fundamentos del lenguaje	M2	6	Lingüística
Lecturas de literatura universal	M2	6	Literatura

En conjunto, suman 48 créditos de materias adscritas a la rama de conocimiento de Artes y Humanidades.

Además, los estudiantes escogerán 12 créditos de entre las siguientes asignaturas (en **negrita** las materias básicas adscritas a la rama de Artes y Humanidades):

Mundo actual I. Paz y conflicto en el mundo actual: economía, política y sociedad	M3	6	Historia
Mundo actual II. Paz y conflicto en el mundo actual: patrimonio, memoria e identidad	M3	6	Historia
Patrimonio cultural: conceptos y actuaciones	M3	6	Arte
Introducción a la imagen cinematográfica	M3	6	Arte

Análisis de los medios de comunicación	M3	6	Comunicación
Teoría de la comunicación	M3	6	Comunicación
Gramática normativa y ortografía catalanas	M3	6	Lengua
Gramática normativa y ortografía del español	M3	6	Lengua
Antropología filosófica	M3	6	Filosofía
Ética	M3	6	Ética
Geografía de Europa	M3	6	Geografía
Patrimonio natural y problemática ambiental en Europa	M3	6	Geografía

En definitiva: los estudiantes realizarán un mínimo de 48 créditos básicos de la rama de conocimiento de Arte y Humanidades, pudiendo alcanzar los 60 según las asignaturas que escojan del tercer bloque.

M3. Módulo de Créditos básicos complementarios

El objetivo de este Módulo, de 12 ECTS, es ofrecer la posibilidad a los estudiantes de recibir una formación humanística complementaria a la específica de su grado. El estudiante debe escoger entre las asignaturas básicas propias de los otros grados que ofrece la Facultad de Letras de la UdG además de las asignaturas Gramática normativa y ortografía catalanas y Gramática normativa y ortografía del español. Cada asignatura tiene 6 ECTS, y se desarrollarán durante los semestres 3 y 4. El listado completo de estas asignaturas es el siguiente:

- Gramática Normativa y Ortografía Catalanas
- Gramática Normativa y Ortografía del Español
- Mundo Actual I
- Mundo Actual II
- Antropología Filosófica
- Ética
- Geografía de Europa
- Patrimonio Natural y Problemática Ambiental en Europa
- Análisis de Medios
- Teoría de la Comunicación
- Introducción a la Imagen Cinematográfica
- Patrimonio Cultural: Conceptos y Actuaciones

En el caso de que los estudiantes opten por cursar asignaturas propias de otros grados distintos al suyo (independientemente de si cursan un *minor* o no), lógicamente van a adquirir competencias específicas de dichos grados. Independientemente de las elecciones, la totalidad de las competencias transversales y específicas del Grado en LLC se adquieren en los módulos obligatorios del Grado.

Toda la información concreta relativa al sistema de evaluación, actividades formativas y contenidos esenciales de los módulos M1, M2 y M3, de Créditos Básicos, figura en las fichas correspondientes a las asignaturas (en documento adjunto). Sin embargo, se pueden ofrecer unas consideraciones generales sobre tales aspectos.

MÓDULO I

Contenidos esenciales

Introducción básica a los temas, conceptos y métodos esenciales en humanidades.
Asignaturas: Comunicación oral y escrita (12 ECTS), La evolución de las sociedades humanas (12 ECTS) e Historia de la cultura y de la ciencia (12 ECTS).

“Comunicación oral y escrita”: curso de mejora y profundización en las expresiones oral y escrita, tanto en los formatos tradicionales como en los nuevos formatos electrónicos, mediante un trabajo fundamentalmente práctico. El objetivo es dominar las técnicas de comunicación al servicio de la transferencia de conocimiento.

“La evolución de las sociedades humanas”: introducción a la evolución de las sociedades humanas desde un punto de vista interdisciplinar. Se propone introducir a los estudiantes en los contenidos y conceptos que son esenciales para analizar una sociedad humana en cualquier momento del tiempo y las implicaciones territoriales que tal evolución supone. Desde este punto de vista, espacio y tiempo son vistos como dos vertientes esenciales e interrelacionadas de la vida humana.

“Historia de la cultura y de la ciencia”: introducción a la historia cultural y científica occidental basada en un punto de vista interdisciplinar empleando métodos y enfoques propios de las diversas disciplinas humanísticas. El alumnado estudiará aspectos relevantes y fundamentales para la construcción de la cultura y de la ciencia europea y occidental (como la cultura clásica y la democracia griega, el humanismo, la revolución copernicana, la Ilustración, la mecánica clásica, el impacto del darwinismo y la cosmología contemporánea) a través del contacto con una serie de ideas, debates, autores, obras, textos y descubrimientos.

Sistema de evaluación

El sistema de evaluación será la evaluación continua. Se seleccionarán actividades de aprendizaje significativas, tanto teóricas como prácticas, para su evaluación. La evaluación de cada una de las tres asignaturas es independiente y se aplicarán criterios y procedimientos de evaluación específicos, que se concretan en las fichas de las asignaturas.

Actividades formativas

Se ha previsto que aproximadamente el 30 % de las horas de dedicación del estudiante (= 3,6 ECTS) sean presenciales, en el aula, el laboratorio o en tutorías personalizadas. Se propone la distribución siguiente:

- formación teórica a través de clases expositivas y participativas.
- formación práctica, a través del análisis de casos y de documentos gráficos.
- audiovisuales, escritos y resolución de ejercicios.
- exposición oral y debate.

El 70 % restante será de trabajo y actividades fuera del aula o del laboratorio: búsqueda de información, lecturas y visionado de documentos, resolución de ejercicios y prácticas de escritura, preparación y realización de trabajos. Hasta un 25 % de las lecturas podrán ser en lengua extranjera, preferentemente el inglés.

MÓDULO 2

Contenidos esenciales

Se pretende un primer contacto fundamental con obras esenciales de la literatura y con conceptos básicos del estudio del lenguaje, los dos ejes del grado: literatura y lengua.
Asignaturas: Lecturas de literatura universal (6 ECTS); Fundamentos del lenguaje (6 ECTS).

“Lecturas de literatura universal”: lectura y comentario de obras esenciales de la literatura universal, a través de una selección que tiene en cuenta diversos ejes: cronología (obras representativas de todas las épocas), géneros (poesía –épica y lírica–, teatro, novela, cuento, ensayo), procedencia (clásica grecoromana, hebrea, inglesa, francesa, italiana, norteamericana, rusa, germánica...), trascendencia cultural en Occidente, etc.

“Fundamentos del lenguaje”: se introduce al estudiante en los conceptos fundamentales del estudio lingüístico y de las propiedades del lenguaje como sistema de comunicación específicamente humano, tanto en su dimensión biológica como social. Se plantean cuestiones como la relación del lenguaje con las lenguas, la diversidad lingüística (con atención especial al contexto europeo, español y catalán) y el valor de las lenguas como maneras de interpretar el mundo. Se hace, asimismo, un breve repaso de la historia del pensamiento lingüístico y se proporciona una visión sucinta de lo que es la lingüística como disciplina encargada del estudio riguroso de las lenguas en su vertiente gramatical y en sus relaciones con otras disciplinas científicas. Este último planteamiento permite enlazar con otras asignaturas posteriores del grado (lingüística, análisis de las lenguas catalana y española).

Sistema de evaluación

El sistema de evaluación será la evaluación continua. Se seleccionarán actividades de aprendizaje significativas, tanto teóricas como prácticas, para su evaluación. El sistema de evaluación es independiente para cada una de las asignaturas que forman el módulo, y se aplicarán criterios y procedimientos de evaluación específicos:

“Fundamentos del lenguaje”:

Examen (60%), prácticas (30%), participación en clase (10%).

“Lecturas de literatura universal”:

Ejercicios escritos, exposiciones orales, controles de lectura, etc.: 50%; exámenes (orales y/o escritos): 50%.

Actividades formativas

“Fundamentos del lenguaje”:

Clases expositivas y participativas: 1,2 créditos ECTS; clases prácticas, estudio de casos, debate, seminarios, tutorías y realización de exámenes: 1,2 créditos ECTS; actividades no presenciales (preparación de pruebas de evaluación, lectura de textos, búsqueda de información, elaboración de trabajos etc.): 3,6 créditos ECTS.

“Lecturas de literatura universal”:

Clases expositivas y participativas: 1,2 créditos ECTS; exposiciones orales, clases prácticas de comentario de textos, debate, tutorías y realización de exámenes: 1,2 créditos ECTS; actividades no presenciales (preparación de pruebas de evaluación, lectura de textos, búsqueda de información, elaboración de trabajos, salidas de campo, visionado y audición de documentos, trabajo en equipo, etc.): 3,6 créditos ECTS.

MÓDULO 3:

Contenidos esenciales

El alumno tiene que elegir dos asignaturas entre una oferta de doce, que corresponde a las diez asignaturas del módulo de asignaturas básicas propias del resto de grados de la Facultad de Letras de la UdG y a dos asignaturas de Gramática normativa y ortografía (una de catalán y otra de español). Las asignaturas son las siguientes:

- Gramática normativa y ortografía del catalán
- Gramática normativa y ortografía del español
- Mundo actual I
- Mundo actual II
- Antropología filosófica
- Ética
- Geografía de Europa
- Patrimonio natural y problemática ambiental en Europa
- Análisis de los medios de comunicación
- Teoría de la comunicación
- Introducción a la imagen cinematográfica
- Patrimonio cultural: conceptos y actuaciones

El contenido de cada una de las asignaturas es el siguiente

“Gramática normativa y ortografía del catalán”: construcción y aplicación de la normativa gramatical del catalán.

“Gramática normativa y ortografía del español”: sobre las cuestiones más conflictivas de la gramática normativa del español tanto en lo que concierne a la ortografía, morfología, sintaxis y estilo.

“Antropología filosófica”: se abordan los problemas específicos de la pregunta antropológica; la génesis, desarrollo y actualidad de los problemas básicos de la Antropología Filosófica; y la lectura y comentario de textos representativos.

“Ética”: estudio de la obra de los principales autores clásicos de la ética e introducción a los principales debates actuales: introducción a la teoría ética; bases biológicas y antropológicas de la moral y la problemática sobre conciencia y desarrollo moral; caracterización histórica de los principales modelos éticos; el problema de los valores; teoría, principios y modelos en éticas aplicadas; y ética de la ciudadanía.

“Patrimonio Cultural: conceptos y aplicaciones”: se introduce a los estudiantes en el concepto complejo de Patrimonio Cultural; relación con la memoria y la identidad, y relación con el Patrimonio Natural. La ciudad y el Patrimonio histórico-artístico. La

legislación sobre Patrimonio histórico artístico. Las políticas culturales en torno al Patrimonio: objetivos y estrategias para la intervención.

“Introducción a la imagen cinematográfica”: introducción al medio de expresión cinematográfica, centrándose en sus orígenes, y en el desarrollo y evolución del modelo clásico, especialmente el cine clásico de Hollywood.

“Geografía de Europa”: introducción al conocimiento de la realidad geográfica del continente europeo, haciendo especial referencia a los países de la Unión Europea, y teniendo en cuenta los cambios geopolíticos y las transformaciones productivas que le han afectado en el siglo XX y que marcan su evolución en el siglo XXI.

“Patrimonio natural y problemática ambiental en Europa”: trata de presentar los principales elementos del patrimonio natural de Europa y analizar las interrelaciones entre los principales vectores ambientales y la sociedad europea, examinando especialmente las políticas ambientales que promueve la Unión Europea y los problemas que afectan a los paisajes que existen en Europa.

“Análisis de los medios de comunicación”: descripción y análisis de los principales medios de comunicación escritos, audiovisuales y digitales, y de sus modelos teóricos. Análisis e interpretación de los medios de comunicación a lo largo de la historia; análisis e interpretación de la función de los medios de comunicación en el mundo contemporáneo; descripción, análisis e interpretación de las representaciones de la actualidad que ofrecen los medios de comunicación; análisis de distintos modelos informativos e interpretativos, tanto nacionales como internacionales; los géneros de frontera: el reportaje literario, el fotoperiodismo, el documental audiovisual; y el lenguaje publicitario, internet y los blogs personales

“Teoría de la comunicación”: descripción y análisis del concepto de comunicación en su globalidad. Incluye la descripción, análisis e interpretación de los conceptos modernidad/posmodernidad, alta cultura/cultura de masas, identidad/globalización, verosimilitud/verdad, realidad/ficción; los modelos de cultura de masas: prensa, cine, radio, música popular, cómic, arte, comercio y kitsch; la descripción, análisis e interpretación de las representaciones de la actualidad que ofrecen los medios de comunicación; la crisis de las utopías: la desacralización de los mitos románticos; el postcolonialismo y la descentralización de la cultura; la cuestión del género y la identidad en la era de la globalización; los nuevos medios y nuevas teorías: la cultura "basura", la nueva cultura adolescente, la cultura de las nuevas tecnologías

“El mundo actual I”: introducción a diversas problemáticas propias del mundo actual. Concretamente, se introducirán las problemáticas referidas a aspectos económicos, políticos y sociales.

“El mundo actual II”: introducción a diversas problemáticas propias del mundo actual. Concretamente, se analizarán con detenimiento las interrelaciones que se establecen entre la gestión/conservación/destrucción del patrimonio, con las identidades de toda clase que existen en el mundo actual y la memoria de la historia que se conserva o que se pretende construir.

Sistema de evaluación

El sistema de evaluación será la evaluación continua. Se seleccionarán actividades de aprendizaje significativas, tanto teóricas como prácticas, para su evaluación. La evaluación de cada una de las asignaturas es independiente, y se aplicarán criterios y procedimientos de evaluación específicos, que se concretan en las fichas de las asignaturas.

Los siguientes módulos son ya más específicos de los estudios de Lengua y Literatura Catalanas (en algunos casos compartidos con el Grado en Lengua y Literatura Españolas). Los describimos a continuación:

M4. Módulo de Fundamentos

Este módulo, de 30 ECTS, consiste en un grupo de 5 asignaturas comunes para los estudiantes de los grados de LLC y LLE. De los 30 créditos, 24 son obligatorios y los estudiantes pueden escoger los 6 restantes de entre un conjunto cerrado de 24 créditos, según sus preferencias.

Las asignaturas obligatorias (todas de 6 ECTS) son las siguientes:

- Lingüística General I (semestre 2)
- Teoría de la Literatura (semestre 1)
- Latín (semestre 3 o 4)
- Literatura Románica Medieval (semestre 3 o 4)

Cada una de las áreas anteriores programará otra asignatura de 6 ECTS (en total se programarán 24 créditos adicionales a los anteriores), que el estudiante elegirá y cursará en el semestre 5 o 6. Estas asignaturas son las siguientes:

- Lingüística General II
- Crítica Literaria
- Introducción a las Lenguas Románicas
- Literatura Latina

Este Módulo comprende asignaturas programadas en distintos cursos académicos. Sin embargo, hemos considerado conveniente agrupar todas estas asignaturas por su carácter – aunque heterogéneo en sus contenidos– homogéneo en su carácter de fundamentos. Los conocimientos y las competencias asociadas a estas asignaturas, añadidos al interés intrínseco, son los cimientos para cursar otras asignaturas específicas de lengua y literatura catalanas.

Los módulos M5 y M6 son específicos únicamente del Grado en Lengua y Literatura Catalanas. En total suman 72 ECTS, divididos en los 2 módulos siguientes:

M5. Módulo de Literatura Catalana

Este Módulo consta de 36 créditos divididos en 6 asignaturas. Comprende el estudio cronológico de la historia de la literatura catalana. Las asignaturas (todas de 6 créditos) son las siguientes:

- Literatura Catalana: Siglos XIII y XIV (año 3)
- Literatura Catalana: Siglo XV (año 4)

- Literatura Catalana: Renacimiento y Barroco (año 3)
- Literatura Catalana: Ilustración y Romanticismo (año 4)
- Literatura Catalana: del Modernismo en la Guerra Civil (año 1)
- Literatura Catalana: de la Posguerra a la Actualidad (año 2)

La inclusión de todos los periodos de la literatura catalana, desde el siglo XIII hasta la actualidad, en un único módulo es meditada y obedece a una reflexión pedagógica e histórica previa y fundamentada. Se trata de evitar ofrecer al estudiante una visión fragmentada, y en ocasiones vista como un sistema de oposiciones, de los distintos periodos de la historia de la literatura, y por el contrario, defender una visión de evolución problemática pero continua y coherente de la literatura en los distintos periodos. La propuesta de actividades y sistemas de evaluación similares, así como los métodos docentes equiparables, refuerzan la necesidad de ofrecer un módulo único. Por este motivo, lógicamente, el Módulo es necesario que comprenda varios cursos académicos.

Por otro lado, la decisión de empezar el estudio de la historia de la literatura por el periodo del Modernismo a la Guerra Civil (y por lo tanto no seguir el orden histórico) se debe a la voluntad de hacer más accesible a los estudiantes de primer curso el estudio de las obras literarias, puesto que tanto el modelo de lengua como la temática les son mucho más próximos. A partir de tercer y cuarto cursos, los estudiantes ya deben de haber adquirido las habilidades necesarias para enfrentarse con garantías a textos medievales y modernos, tanto por lo que se refiere a la lengua como a los aspectos retóricos y temáticos (teoría de la literatura y literatura románica medieval, por ejemplo).

Finalmente, la justificación del carácter anual de todas las asignaturas se debe a razones de operatividad, puesto que la lectura en profundidad de los textos de las distintas asignaturas y la ejecución continua de trabajos escritos, controles de lectura o comentarios sobre dichos textos requiere cierto tiempo para el alumnado, que verían dificultada su tarea lectora en caso de tratarse de asignaturas semestrales.

M6. Módulo de Lengua Catalana

Este Módulo consta de 36 créditos subdivididos en 6 asignaturas de 6 ECTS, correspondientes a las materias de lengua sincrónica y lengua diacrónica.

- El Catalán, de los Inicios al Siglo XIX (año 3)
- Historia del Catalán Contemporáneo (año 4)
- El Catalán: Aspectos Generales (año 1)
- Fonética y Fonología Catalanas (año 3)
- Morfología Catalana (año 3)
- Sintaxis Catalana (año 2)

El carácter interanual de este Módulo se explica porque no se ha querido fragmentar el estudio de la lengua en módulos separados para la descripción sincrónica y diacrónica, puesto que se defiende la idea de que el estudio de la lengua debe integrar ambas visiones.

La distribución de las asignaturas (que son anuales por razones prácticas, puesto que este carácter permite al alumnado realizar con mayor profundidad las lecturas, las prácticas y la

preparación de los seminarios) en los distintos cursos ha sido meditada. En el primer curso se ha optado por una asignatura introductoria a la lengua. En el siguiente curso se ha optado por la asignatura de Sintaxis, puesto que es el Módulo Gramatical más próximo a los estudiantes de los primeros cursos (la sintaxis se estudia con más profundidad en el Bachillerato que cualquier otro Módulo Gramatical). En el tercero, se opta por otros dos módulos de la gramática y por una asignatura diacrónica. Finalmente, en el cuarto curso se programa la última asignatura.

Los módulos M7 y M8 se dedican a la segunda y tercera lengua y literatura. Para los estudiantes del Grado en Lengua y Literatura Catalanas, la segunda lengua va a ser el español, mientras que la tercera lengua puede ser el italiano o el francés.

M7. Módulo de Segunda Lengua y Literatura

El estudiante del Grado en Lengua y Literatura Catalanas tiene como segunda lengua el español. Este módulo, de 12 créditos, permite al estudiante adquirir conocimientos de lengua y literatura españolas a partir de asignaturas específicas del Grado correspondiente. Este módulo se programa para los semestres 5 y/o 6.

Las asignaturas específicas del grado de LLE son las siguientes:

- M5. - Literatura española del siglo XX
- Literatura española de los siglos XVIII y XIX
- Literatura hispanoamericana del siglo XX

- M6. - Literatura española medieval
- Literatura española del Renacimiento
- Literatura española del Barroco

- M7. - Gramática española I: sintaxis elemental
- Gramática española II: fonética y fonología
- Gramática española III: sintaxis avanzada
- Gramática española IV: la palabra

- M8. - Gramática histórica y variación lingüística
- Historia de la lengua y lexicografía

M8. Módulo de Tercera Lengua y Literatura

El estudiante del Grado en Lengua y Literatura Catalanas dispone de dos posibles itinerarios como tercera lengua románica, a cursar en los semestres 3 y 4.

a) Italiano

- Lengua Italiana (6 ECTS)
- Literatura Italiana (6 ECTS)

b) Francés

- Lengua Francesa (6 ECTS)
- Literatura Francesa (6 ECTS)

M9. Módulo de Fundamentos II

Cada una de las áreas responsables de las materias del módulo 4 va a programar otra asignatura de 6 ECTS (en total se programarán 24 créditos adicionales a los anteriores), que el estudiante elegirá y cursará en el semestre 5 o 6. Estas asignaturas son las siguientes:

- Lingüística general II
- Crítica literaria
- Introducción a las lenguas románicas
- Literatura latina

M10. Módulo de Optativas

Este Módulo consiste en una oferta mínima de 10 seminarios de temática variable que se programarán cada curso académico atendiendo a la disponibilidad del profesorado, a las inquietudes del alumnado y a las necesidades del mundo laboral que se detecten. Estos seminarios no son propiamente asignaturas, sino unidades temáticas de 12 ECTS configuradas de modo flexible (en asignaturas, conferencias, prácticas laborales, etc.) con una temática unitaria.

El alumnado del Grado deberá cursar al menos un seminario específico de lengua o literatura catalanas de 12 créditos, y para los 24 créditos restantes deberán escoger 2 seminarios más de entre la oferta del Grado en LLC o asignaturas de los demás grados de la Facultad de Letras. Dependiendo de la elección de estos seminarios y de otras asignaturas en otros módulos se podrá conseguir un *minor*.

Entre los seminarios que se van a ofrecer (cuyos contenidos se determinarán anualmente), habrá como mínimo I Seminario de Lengua Catalana, I Seminario de Literatura Catalana, I Seminario de Lengua Española, I Seminario de Literatura Española, I Seminario de Lengua Italiana y I Seminario de Literatura Italiana. Además, se ofrecerán otros seminarios temáticos, como por ejemplo sobre Adquisición del Catalán y el Español como Segundas Lenguas, El Mundo Editorial y las Nuevas Industrias Culturales, Lenguaje y Lenguas, Literatura Europea Contemporánea, Creación Literaria, Lenguas y Literaturas Románicas, etc.

Cada año se ofrecerá como mínimo un seminario de 12 créditos de Prácticas Externas de carácter mixto. Estos créditos se organizan de la siguiente forma: 6 créditos serán preparatorios de las prácticas; y los 6 créditos restantes consistirán en la realización efectiva de las actividades programadas en centros o empresas externas a la universidad.

En las fichas del Módulo y de las asignaturas que lo conforman no se concretan las competencias específicas, puesto que la temática puede cambiar anualmente. Sin embargo, especificamos un ejemplo para cada uno de los seminarios “fijos” que se programarán anualmente.

El alumnado del Grado deberá cursar al menos un seminario específico de lengua o literatura catalanas de 12 créditos. Para completar los 24 créditos restantes tendrán varias opciones:

- Si optan por un *minor*, los 24 créditos corresponderán a las asignaturas que se determinen para cada uno de los *minors*.
- Si no optan a un *minor*, podrán elegir dos seminarios más de toda la oferta incluida en el Módulo de Optativas (MI0), o bien un sólo seminario (12 ECTS) y dedicar los 12 créditos restantes a cualquiera de las asignaturas que ofrece el resto de Grados de la Facultad de Letras de la UdG.

MI1. Módulo del Trabajo Final de Grado

El Trabajo Final de Grado (TFG) computa 12 ECTS, y se desarrollará en el último curso del Grado.

Temática

Consistirá en una monografía individual sobre algún tema relacionado con las materias específicas del Grado, sin excluir temáticas de otras disciplinas siempre que guarden relación con las materias específicas de la titulación. El alumno decidirá sobre qué materia decide efectuar su TFG; para ello se dirigirá a un profesor del Grado para que lo tutorice. El tema del TFG puede ser propuesto por el alumno, previa aceptación del tutor, o bien éste ofrecerá diversas propuestas para que el alumno pueda elegir aquella que le parezca más adecuada a sus intereses, expectativas y aptitudes. En cualquier caso, deberá consistir en una aportación original e innovadora sobre la materia elegida. Cualquier forma de plagio en sus múltiples formas será motivo de una evaluación negativa del TFG.

Características

Escrito en lengua catalana, tendrá una extensión aproximada de 50 páginas (Times New Roman, 12 puntos, interlínea 1,5; a título orientativo: entre 16.000 y 20.000 palabras), incluidos todos sus apartados, excepto ilustraciones, si las hubiere. Tal extensión es orientativa, dependiendo en gran parte de las características del trabajo: investigación, síntesis, análisis, etc. La redacción y presentación del TFG se someterá a todas las exigencias gramaticales, textuales, terminológicas, metodológicas y de disposición ortotipográfica que las competencias del Módulo reclaman.

Tutoría

Podrá ejercer como tutor cualquier profesor del Grado. En caso de que cualquier circunstancia del trabajo así lo reclame, se podrá nombrar un cotutor del mismo Grado o de cualquier otro, si bien el TFG sólo podrá computar en uno de los grados.

Matriculación, evaluación y lectura pública

El TFG se deberá matricular en el último curso del Grado. Una comisión específica, constituida por el Coordinador del Estudio y dos profesores más, elegidos

anualmente al inicio del curso, nombrará a los dos profesores que evaluarán cada uno de los TFG presentados, entre los cuales puede figurar el tutor del mismo. El TFG será entregado por el alumno, mediante tres copias idénticas, a los evaluadores dentro del periodo lectivo del curso. Dos copias serán para los evaluadores y una quedará a disposición del Estudio.

Los autores de los TGF que hayan obtenido una evaluación positiva llevarán a cabo una lectura pública de un resumen de su trabajo en una jornada específica convocada a tal finalidad que se efectuará anualmente durante la semana siguiente al cierre de actas de la primera convocatoria del curso.

Competencias

Como culminación de los estudios de Grado, todo TFG deberá aplicar un número elevado de competencias que el alumno ha ido adquiriendo a lo largo de su formación, y mostrar así su completa asimilación. Serán competencias generales del Módulo: T2, T3, T5, T7 y T9; E1, E2, E3, E6, E7 y E8.

En función de la temática se deberán superar, además, otras competencias. En la temática lingüística: E4, E5 y E9. En la temática literaria: E11, E14, E15, E17, E18 y E19. Eventualmente deberán ser superadas también las competencias: E10, E12, E13, E16, E20, E21 y E22.

MI2. Módulo de Reconocimiento de Créditos

El alumno tendrá la opción de que le sean reconocidos 6 créditos en función de una lista de méritos que especificará qué actividades son susceptibles de reconocimiento académico y qué valor crediticio se les da.

La literatura femenina está adecuadamente inserta en los temarios de literatura medieval, moderna y contemporánea en función de la calidad literaria de sus realizaciones y de su interés histórico-cultural. También el temario de la asignatura Lecturas de Literatura Universal contempla propuestas de obras de escritoras de relieve en la tradición literaria occidental. El temario de la asignatura de Crítica Literaria, del módulo 9, da cuenta de la corriente crítica feminista en los siglos xx-xxi y analiza sus textos más significativos y sus aportaciones a la disciplina. Finalmente, está prevista la posibilidad de incluir un espacio dedicado a la escritura femenina, en todas sus vertientes y épocas, en el seminario optativo de Literatura Catalana: Temas y Géneros (módulo 10) y/o dedicarle un apartado específico en otros seminarios de literatura aún por determinar.

Las competencias adquiridas en cada materia, así como las actividades formativas con el contenido concreto en créditos ECTS, su metodología de enseñanza-aprendizaje y su relación con las competencias que tiene que adquirir el estudiante, y, finalmente, el sistema de evaluación de la adquisición de las competencias y el sistema de cualificaciones, vienen descritas con detalle en las fichas de las asignaturas correspondientes a cada módulo, adjuntas a esta memoria.

La distribución de las asignaturas por cursos es la siguiente. En la explicación de cada módulo ya se ha justificado el orden de las asignaturas:

1er curso (60 créditos ECTS)			
Asignatura	Módulo	Semestre	Créditos ECTS
Comunicación oral y escrita	M1	S1 y S2	12
La evolución de las sociedades humanas	M1	S1 y S2	12
Fundamentos del lenguaje	M2	S1	6
Lecturas de literatura universal	M2	S2	6
Teoría de la literatura	M4	S1	6
Lingüística general I	M4	S2	6
El catalán: aspectos generales	M6	S1 y S2	6
Literatura catalana: del Modernismo a la Guerra Civil	M5	S1 y S2	6

2º curso (60 créditos ECTS)			
Asignatura	Módulo	Semestre	Créditos ECTS
Historia de la cultura y de la ciencia	M1	S3 y S4	12
Créditos básicos complementarios	M3	S3 y/o S4	6+6
Literatura románica medieval	M4	S3	6
Latín	M4	S4	6
Sintaxis catalana	M6	S4	6
Literatura catalana: de la posguerra a la actualidad	M5	S3	6
Tercera lengua y literatura	M8	S3 y S4	6+6

3er curso (60 créditos ECTS)			
Asignatura	Módulo	Semestre	Créditos ECTS
Literatura catalana: siglos XIII y XIV	M5	S5 y S6	6
Literatura catalana: Renacimiento y Barroco	M5	S5 y S6	6
El catalán, de los inicios al siglo XIX	M6	S5 y S6	6
Fonética y fonología catalanas	M6	S5 y S6	6
Morfología catalana	M6	S5 y S6	6
Segunda lengua y literatura	M7	S5 y/o S6	6+6
Optativa de <i>Fundamentos II</i>	M9	S5 o S6	6
Optativa I	M10	S5 y S6	12

4º curso (60 créditos ECTS)			
Asignatura	Módulo	Semestre	Créditos ECTS

Literatura catalana: Siglo XV	M5	S7 y S8	6
Literatura catalana: Ilustración y Romanticismo	M5	S7 y S8	6
Historia del catalán contemporáneo	M6	S7 y S8	6
Optativa 2	M10	S7 y S8	12
Optativa 3	M10	S7 y S8	12
Trabajo final de grado	M11	S8	12
Créditos de reconocimiento académico	M12		6

El detalle de la estructura general del Plan de Estudios se encuentra en el Anexo I. Sin embargo, vamos a realizar algunas consideraciones generales acerca de las actividades de aprendizaje y de la evaluación. Por lo general, estos aspectos son comunes para todas las asignaturas de cada módulo, con la excepción de los módulos 1, 3 y 4 que, dada la heterogeneidad de las asignaturas, se han especificado en las fichas de las asignaturas. A continuación ofrecemos una breve descripción genérica de las distintas actividades de aprendizaje, basadas en la definición adoptada por la UdG:

La clase expositiva

La metodología didáctica del Grado es coherente con el concepto de los ECTS. Por lo tanto, la clase magistral, entendida como aquel espacio en el que el profesorado expone y transmite la información y al que el alumnado asiste como receptor, ya no es la base de la interacción profesorado/alumnado en el aula, sino que deviene una actividad más de aprendizaje. En este sentido, se proponen estilos distintos de plantear una clase expositiva, no sólo la clase magistral en la transmisión de conceptos, sino a través de la dinamización de clases participativas y de los propios debates.

Análisis/estudio de casos

Partiendo de la información recogida de situaciones reales, el estudiante debe analizar la situación o el caso, utilizando los conocimientos propios de la materia.

Asistencia a actos externos

Se trata de la asistencia promovida desde el propio Módulo, con el objetivo de integrar como fuente de aprendizaje actos del contexto social, que posteriormente ha de ser rentabilizada mediante comentarios, debates o, en otras ocasiones, con la utilización de la información recogida.

Clase participativa

La clase participativa es aquella en la cual el profesor fomenta de manera expresa la participación de los estudiantes en la construcción del discurso y del conocimiento.

Clase práctica

El papel del profesorado pasa de ser emisor a ser conductor de prácticas. El punto de partida es el análisis, el comentario oral o escrito, la recensión o la gestión de una situación

relacionada con la materia, ya sea individual o en grupo. Puede estar relacionado con el análisis de caso.

Debate

Entendido en el sentido más puro del término, el debate se propone como una actividad que facilita la exploración de roles y formas diversas de participación: moderar o dinamizar, tomar notas para la redacción de actas, aportar la opinión de los participantes. Desarrolla diversas competencias simultáneamente.

Exposición oral de trabajos

Se entiende que se trata de trabajos de los estudiantes que tienen que estar planificados. Esta actividad permite la evaluación y coevaluación de competencias específicas y competencias transversales como “la capacidad de síntesis”, “la claridad y corrección en la expresión oral” y “el uso adecuado de las nuevas tecnologías en el diseño de presentaciones en soporte electrónico”.

Lectura/comentario de textos

Es una actividad presencial en el aula que depende de la tipología y la extensión de los textos, del comentario con guión establecido por el profesor o por los propios estudiantes, en grupos pequeños o más extensos.

Prueba de evaluación

Una de las innovaciones aportadas por la nueva mirada de la metodología del aprendizaje que aporta el EEES es considerar la prueba de evaluación como una actividad de aprendizaje. Es decir, el examen clásico ya no es la única variable de evaluación. Ahora se trata de entender la evaluación como un proceso integrado por diversas actividades, que a su vez han de estar definidas por los criterios de evaluación que el alumnado debe conocer desde el principio de curso. Estas actividades deberán estar planificadas para dar respuesta a la evaluación de los diferentes conocimientos, habilidades y competencias previstas en la organización del Módulo.

Cuando en el conjunto de actividades de aprendizaje vinculadas a un módulo concreto aparece “prueba de evaluación”, cabe entender que se trata de una actividad diseñada especialmente con fines evaluativos (es el caso de los exámenes).

Resolución de ejercicios

Nos referimos a ejercicios de corta duración, generalmente de aplicación de conocimientos trabajados con anterioridad.

Seminario

Es una actividad propuesta para grupos de 20-25 estudiantes, en la cual el ponente, alumno, profesor propio del equipo docente o colaborador externo, presenta un tema ampliamente que el grupo debe contrastar, debatir o refutar.

Trabajo en equipo

Es una actividad incluida en otras muchas (análisis de casos, comentario de texto, resolución de ejercicios, clase práctica, exposición oral de trabajos...), además de ser una competencia transversal cuyo aprendizaje se ha convertido en un objetivo fundamental del nuevo modelo

educativo. Las reglas de participación en el grupo de trabajo, el respeto a la figura del líder, la asunción del rol definido o asignado son las variables de evaluación de esta actividad.

Tutoría

Presencial o virtual, individual o grupal. Es una tutoría entendida como un espacio de aprendizaje planificado y compartido en la agenda del alumnado. Es muy conveniente para realizar el seguimiento del aprendizaje y de la evaluación del estudiante. Esta actividad es central para el Módulo 10.

Visionado/audición de documentos

Entendemos que es una actividad colectiva, presencial, que debe plantearse con un guión de lectura y una explotación posterior. No obstante, puede realizarse sin la presencia del profesor, especialmente si se aplica para el aprendizaje de contenidos muy concretos y perfectamente dirigidos. Se suelen programar actividades posteriores a raíz de la actividad: resumen escrito, presentación oral de algún aspecto, prueba evaluativa, etc.

Los sistemas de evaluación, que en todo momento respetarán la legalidad vigente, integrarán varios sistemas (en ningún caso la evaluación se decidirá únicamente a partir de un examen), incluyendo exámenes, trabajos individuales o en grupo, participación en seminarios, ejercicios, presentaciones orales, entre otras. En cualquier caso, se aplica siempre, en todos los módulos, la evaluación continua. En los casos en que se programan exámenes, se tiende a la paridad de la evaluación con respecto al resto de los sistemas de evaluación.

Por otro lado, el estudio tiene la voluntad de contar con un coordinador para cada módulo, un coordinador de prácticas y una comisión para los trabajos de fin de grado, con el fin de que asistan al coordinador del Grado en las tareas de evaluación continuada del progreso de implantación del grado.

La Universidad de Girona quiere hacer constar expresamente que ha constituido, por acuerdo del Consejo de Gobierno de 31 de mayo de 2007, la Comisión para el Plan de Igualdad en Materia de Discapacidades de la Universidad de Girona, con las funciones siguientes:

- Elaborar el plan de igualdad en materia de discapacidad de la UdG.
- Estudiar las necesidades en materia de espacios, accesibilidad y uso de infraestructuras y servicios.
- Estudiar las adaptaciones curriculares, coordinadamente con los centros.
- Analizar y proponer mejoras sobre todos los temas que contribuyan a mejorar el plan de igualdad en materia de discapacidad.

Esta comisión dará respuesta y apoyo a los responsables del estudio y a los tutores en la adecuación de las actuaciones académicas para satisfacer las necesidades educativas especiales y para prestar a los interesados servicios de apoyo y asesoramiento adecuados.

En relación con la descripción de los mecanismos de apoyo y orientación específicos para la acogida de estudiantes una vez matriculados, véase la segunda parte del apartado: “Procedimientos de acogida, orientación y apoyo a los estudiantes”.

5.2. Planificación y gestión de la movilidad de los estudiantes (estudiantes propios y estudiantes de acogida)

La movilidad de los estudiantes se gestiona en la UdG a través de la Oficina de Relaciones Exteriores (ORE), dependiente del Vicerrectorado de Proyectos Estratégicos e Internacionalización.

La Universidad cuenta también con una Comisión de Relaciones con el Exterior, formada por un miembro de cada centro docente (responsable de los aspectos ligados a la movilidad en su centro) y presidida por el Vicerrectorado de Proyectos Estratégicos e Internacionalización. Esta comisión se reúne dos veces el año y determina temas de alcance general, como la política de movilidad y las directrices, y otras más concretas, como el calendario anual de actividades.

La ORE cuenta con una estructura y funciones adecuadas para llevar a cabo esta tarea de forma eficiente. Desde esta oficina se vela por la transparencia y difusión de la publicidad mediante presentaciones en los centros, el web del servicio y la guía del estudiante. La transparencia en el proceso de otorgamiento de plaza queda garantizada por el uso de una aplicación informática específica a través de la cual, si se desea, se puede realizar un seguimiento en tiempo real y solicitud a solicitud.

Los estudiantes que obtienen beca para estudiar en otra universidad, de España o del extranjero, son guiados por el personal especializado en todos los trámites burocráticos. También se encarga la ORE de establecer el primer contacto con los estudiantes que vienen a nuestra universidad: organiza sesiones de acogida que incluyen cursos de lengua catalana, así como información sobre la oferta de cursos de lengua española, y presenta a los responsables de la Oficina y de los diferentes centros a los cuales los estudiantes pueden acudir durante su estancia.

La opinión de los estudiantes se recoge por medio de un cuestionario que abarca temas como difusión del programa, facilidad de acceso a la información necesaria, agilidad y eficiencia de los circuitos, aspectos relativos a la universidad de destino y las instalaciones, y también sobre el grado de satisfacción del estudiante con respecto al programa en general y a su estancia en particular.

Dichos cuestionarios se remiten a los responsable de las cuestiones relacionadas con la movilidad de cada centro, quien los transmite y discute con los diferentes profesores responsables de los respectivos acuerdos de movilidad.

La actividad de la ORE se complementa dentro de la Facultad de Letras con sesiones particulares de asesoramiento a los estudiantes españoles y extranjeros que vienen a este centro que efectúa el responsable de internacionalización, el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores. El vicedecano está en contacto permanente con la ORE para la organización de las sesiones informativas y durante el proceso de solicitud y adjudicación de las plazas.

Como actividad exclusiva de la Facultad de Letras, los coordinadores de los estudios implicados y los profesores responsables de cada acuerdo de movilidad realizan, en estrecha colaboración con la Secretaría Académica del centro y el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores, sesiones particulares de asesoramiento con los estudiantes que marchan y con los que vienen. La política general de movilidad y la planificación de futuros acuerdos son tareas que vehicula el vicedecano a

partir de las conclusiones alcanzadas en las reuniones pertinentes del equipo de Decanato, en las que participan el decano, los vicedecanos, los coordinadores de estudio, el responsable de la Secretaría Académica y el jefe de administración del centro.

La promoción general del establecimiento de convenios de movilidad de estudiantes con otras universidades españolas y extranjeras la realiza el Vicerrectorado de Política Internacional a través de la ORE, pero la promoción específica de los convenios correspondientes a los estudios que se imparten en la Facultad de Letras corresponde al el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores y a los coordinadores de cada estudio. Los profesores de la Facultad, asesorados por los organismos y personas citados anteriormente, son los encargados de presentar las propuestas de nuevos convenios o la renovación de los existentes a los coordinadores de estudios y al vicedecano, quien da el visto bueno antes de transmitirlos al Vicerrectorado de Política Internacional a través de la ORE.

Para el establecimiento de los convenios, los coordinadores de estudios no sólo valoran que en los centros propuestos se impartan estudios similares a los de la Facultad de Letras, sino que en dichos centros se impartan asignaturas cuyas competencias y contenido académico sean equiparables, y/o complementarios, a los del estudio correspondiente de la Facultad. De esta manera, se da la posibilidad de que los estudiantes enriquezcan y diversifiquen su curriculum académico.

Los estudiantes de un estudio de la Facultad que desean disfrutar de alguna acción de movilidad presentan al coordinador de dicho estudio una propuesta de contrato de estudios o preacuerdo académico, que debe asegurar la formación del estudiante durante su estancia. El coordinador y el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores, en colaboración con la Secretaría Académica del centro y con los responsables de los acuerdos de movilidad de las universidades de destino, son los responsables de aprobar, modificar –de acuerdo con el estudiante– o rechazar el contrato de estudios. Para ello, comprueban y valoran las competencias, los conocimientos y el número de créditos ECTS de las asignaturas que cursará el estudiante en la universidad de acogida y determinan las asignaturas y los créditos que serán matriculados en la Facultad de Letras de la UdG. Asimismo, previendo posibles dificultades en el cumplimiento del contrato de estudios original –debidas fundamentalmente a desajustes administrativos (cambio de horarios, errores burocráticos, etc.)-, existe la posibilidad de efectuar una revisión del mismo, con el objetivo de permitir a los estudiantes un completo aprovechamiento de su estancia. Dicha revisión se efectúa, a instancia del propio estudiante, de acuerdo al proceso y la normativa que marca la universidad, durante el primer mes de su estancia en la universidad de destino, y tiene que ser aprobada por el coordinador del estudio y el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores

Durante el desarrollo de las acciones de movilidad, los profesores responsables de los acuerdos, en estrecha colaboración con el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores, mantienen contactos periódicos con los responsables de los acuerdos de movilidad de las universidades de destino para realizar un seguimiento académico regular de cada una de las acciones.

Una vez finalizada la estancia en la universidad de acogida, el estudiante podrá solicitar el reconocimiento de los estudios y el trabajo realizados. En la solicitud deberá presentar el certificado oficial expedido por la universidad de destino –donde se hagan constar las asignaturas cursadas, su calificación y el número de créditos–, una copia del contrato de estudios original y, si hubiera cambios respecto a éste, toda la documentación referida a las nuevas materias. Recogida la

documentación, el coordinador del estudio y el vicedecano valoran la solicitud y proceden a la calificación de las asignaturas.

En el caso en que la carga cursada –y cuando se trate de una asignatura, una actividad universitaria cultural, etc.– sea mayor que la carga reconocida, el estudiante puede requerir en la solicitud el reconocimiento de hasta 6 créditos en el apartado de créditos de “reconocimiento académico”, en virtud de lo que establece el artículo 12.8 del Real Decreto 1393/2007. Asimismo, para el caso de universidades de destino en el extranjero, los cursos de idiomas serán reconocibles dentro de los 6 créditos de “reconocimiento académico” citados, siempre que estén acreditadas las calificaciones obtenidas en el certificado oficial y se haga constar explícitamente en él su carga lectiva.

5.3. Descripción detallada de los módulos o materias de enseñanza-aprendizaje que constituyen la estructura del Plan de Estudios (prácticas externas y Trabajo Final de Grado incluidos)

Esta información se encuentra detallada en el anexo I.

Relación entre las competencias y los resultados de aprendizaje

La Universidad de Girona opta por una planificación de la docencia centrada en competencias, entendiéndose que el paso de los estudiantes por la universidad les supone la adquisición de unas competencias, realizando unas actividades de aprendizaje en relación con los contenidos propios del campo de conocimiento.

En consonancia con este planteamiento, se considera que los resultados de aprendizaje consisten en la adquisición de las competencias. De ahí que en los proyectos de estudios de grado de la Universidad de Girona las competencias figuren especialmente concretadas, mientras que no se mencionan resultados de aprendizaje.

Relación de documentos anexos:

- Anexo I de estructura y descripción del Plan de Estudios.

6. PERSONAL ACADÉMICO

6.1. Profesorado y otros recursos humanos necesarios y disponibles para poder llevar a cabo el Plan de Estudios propuesto

Previsión de personal académico necesario

Dadas las características del Grado en Lengua y Literatura Catalanas, que comparte una parte importante de los créditos con el Grado en Lengua y Literatura Españolas, resulta difícil determinar de forma independiente el personal académico necesario por lo que incluimos también las áreas específicas de este Grado. En cualquier caso, el profesorado disponible actualmente cubre la totalidad de la docencia programada.

La suma del profesorado de las áreas de Filología Catalana, Lingüística General, Filología Latina, Teoría de la literatura y Literatura comparada, Filología Italiana, Estudios hebreos y arameos, Literatura Española, Lengua Española y Filología Románica es la siguiente, teniendo en cuenta su categoría laboral:

Porcentaje del total de profesorado a tiempo completo que son doctores: 100%

Categorías académicas:

- Número de catedráticos de universidad (CU): 7
- Número de catedráticos de escuela universitaria (CEU): 1
- Número de titulares de universidad (TU): 20
- Número de profesores colaboradores permanentes doctores (COLPDR): 1
- Número de profesores agregados doctores: 3
- Número de profesores asociados a tiempo parcial (doctores): 4
- Número de profesores asociados a tiempo parcial (no doctores): 2

Cabe incluir aún una investigadora ICREA, una investigadora Ramón y Cajal (ambas doctores) y algunos becarios predoctorales que han impartido docencia ocasionalmente, y un profesor de secundaria contratado a tiempo completo (no doctor). Asimismo, para los créditos básicos de facultad (de los módulos M1 y M3, en los que participa profesorado de los grados de la Facultad de Letras en Historia, Historia del Arte, Filosofía, Geografía y Comunicación), compartidos por todos los grados propuestos por la Facultad de Letras, se dispone del personal académico especializado en cada una de las materias.

El grado dispone además de un Lectorado de Italiano, financiado por el Ministerio de Asuntos Exteriores del Gobierno italiano, con la función de promocionar el estudio de la lengua y de la literatura italianas.

Número total de personal académico a tiempo completo y porcentaje de dedicación al título

32 profesores a tiempo completo. El porcentaje de dedicación al título es variable (algunos profesores imparten docencia también en los másteres oficiales y/o programas de doctorado de la UdG).

Número total de personal académico a tiempo parcial (horas/semana) y porcentaje de dedicación al título

6 a tiempo parcial (10 horas por semana); el porcentaje de dedicación al título también es variable, puesto que algunos imparten docencia también en los másteres oficiales y/o programas de doctorado de la UdG.

Experiencia docente

Más del 90% del profesorado a tiempo completo tiene más de 15 años de experiencia docente en la titulación de Filología Catalana o Filología Hispánica dentro de centros superiores de educación universitaria; el profesorado a tiempo parcial tiene entre 5 y 10 años de experiencia docente en la titulación de Filología Catalana o Filología Hispánica dentro de centros superiores de educación universitaria

Experiencia investigadora y acreditación en tramos de investigación reconocidos si los tuviera o categoría investigadora

El personal docente doctor detallado anteriormente reúne 55 tramos de investigación, que por categorías se reparten del modo siguiente:

CEU: 1

CU: 21

TU: 33

Se deben sumar aquí los investigadores ICREA y Ramón y Cajal citados más arriba. Gran parte del profesorado del Grado pertenece al Instituto de Lengua y Cultura Catalanas (ILCC), instituto de investigación en los ámbitos de la historia de la literatura y la historia de la lengua catalanas y la literatura humanística latina, institución que en el momento de redactar esta memoria gestiona simultáneamente 5 proyectos de investigación del MEC, diversos grupos consolidados de investigación (Generalitat de Catalunya) y forma, con universidades catalanas, valencianas e italianas, una Red Temática de Investigación (Xarxa Temàtica; Generalitat de Catalunya).

El ILCC imparte, en paralelo al Departamento de Filología y Filosofía, docencia de doctorado, se organizan másteres europeos de lingüística, coloquios y congresos internacionales, es sede de trabajos de investigación de becarios predoctorales y se dirigen y leen trabajos de investigación de los programas de doctorado y tesis doctorales (www3.udg.edu/ilcc/fe.htm).

Experiencia profesional diferente a la académica o investigadora

La labor profesional ajena a la académica e investigadora se ejerce principalmente en relación con la industria editorial, la creación literaria, la crítica literaria en publicaciones periódicas y prensa, la

traducción, el asesoramiento lingüístico, la colaboración en la prensa y revistas, la gestión cultural, la lingüística forense, etc. Se han firmado diversos convenios de colaboración con empresas e instituciones para trabajos relacionados con las distintas áreas de conocimiento de los profesores del grado. Parte de los profesores a tiempo parcial son funcionarios docentes de Educación Secundaria.

Justificación de que se dispone de profesorado o profesionales adecuados para ejercer tutoría de las prácticas externas en, por ejemplo, empresas, administraciones públicas, etc.

Los profesores que está previsto que se hagan cargo de las prácticas cuentan con años de experiencia en la tutorización de este tipo de prácticas.

En definitiva: los profesores que se harán cargo del desarrollo de la docencia del Grado reúnen una sólida y acreditada trayectoria docente y científica, llevada a cabo durante más de una década en centros superiores de enseñanza universitaria.

El perfil docente e investigador de la plantilla de profesorado de Filología Catalana es de carácter variado en lo referente a la especialización de sus miembros, de manera que puede impartir con garantías todos los módulos del nuevo Grado.

Otros recursos humanos disponibles

Personal de PAS en la Secretaría Académica del departamento y personal de PAS en los institutos de investigación a los cuales están adscritos los profesores y en las cátedras de investigación, así como personal técnico de apoyo (2/3 de jornada) para el Laboratorio de Fonética.

Previsión de otros recursos humanos necesarios

Sería conveniente disponer de un número significativo de alumnos/as con beca de colaboración en los dos últimos años del grado.

Mecanismos para asegurar la igualdad entre hombres y mujeres y la no discriminación de personas con discapacidad

Los previstos por la normativa de contratación de la Universidad de Girona.

7. RECURSOS MATERIALES Y SERVICIOS

7.1. Justificación de que los recursos materiales y servicios disponibles son adecuados para garantizar el desarrollo de las actividades formativas planificadas

Actualmente, la Facultad de Letras está situada en el campus del Barri Vell de la Universidad de Girona y, concretamente, en el complejo de Sant Domènec (antiguo convento de Sant Domènec y posteriormente sede de un acuartelamiento militar). Este complejo está formado por cuatro edificios que albergan la facultad y los dos departamentos con los despachos del profesorado, así como los institutos y cátedras de investigación, y acogen también la sede de la biblioteca del campus.

Los estudiantes de Letras tienen, por lo tanto, a su disposición y en el mismo edificio, las instalaciones y los servicios necesarios para el desarrollo de su formación académica. Hemos de destacar que la totalidad de las instalaciones y de los servicios de la Facultad de Letras están adaptados para personas con distintos grados de discapacidad.

Por lo que respecta a las aulas, la Facultad dispone de 20 aulas con una capacidad diversa y adaptable a las necesidades de la docencia:

- 4 aulas con una capacidad de 80 estudiantes.
- 1 aula de música con una capacidad para unos 75-80 estudiantes.
- 2 aulas para entre 70-80, que permiten, a través de un sistema de separación entre ellas, dividir las en 4 aulas para 35-40 estudiantes, según las necesidades.
- 5 aulas para unos 35-40 estudiantes.
- 2 aulas con una capacidad de entre 80-90 estudiantes y una de ellas con la posibilidad de dividirse, a través también de un sistema de separación, que podría albergar hasta 100 estudiantes si las necesidades del grupo lo requiriesen.
- 3 aulas tipo seminario para unos 15-18 estudiantes.

La Facultad dispone a su vez de dos aulas informáticas con 25 ordenadores cada una de ellas. El acceso a las aulas es posible en los intervalos en los que no se están desarrollando clases o prácticas en las mismas. Es un acceso libre para todos los estudiantes de la Universidad; únicamente se requiere la identificación a través del código de usuario y contraseña que los estudiantes reciben en el momento que formalizan su matrícula. Los estudiantes tienen a su disposición un sistema de impresión a través de la red de la universidad, centralizado en el servicio de reprografía que se encuentra ubicado en la propia Facultad.

Todas las aulas de la Facultad están dotadas con el equipamiento necesario para el soporte de la docencia. Disponen de proyector (cañón de luz), ordenador, proyector de diapositivas y, si se requiere, de proyector de transparencias. Todas las aulas están equipadas con sistema de audio y cuatro de ellas disponen además de reproductor de vídeo y DVD. El aula de música dispone asimismo de un equipo de música y de un piano.

En uno de los claustros de la Facultad (está ubicada, como hemos dicho, en el antiguo convento de Sant Domènec), recientemente se han construido dos aulas que son usufructuadas, junto con una

de las anteriormente descritas, por la Facultad de Turismo para el desarrollo de la docencia de los estudios de turismo y relaciones públicas.

Además de las aulas, la Facultad de Letras dispone de una sala de estudios con unos 100 puntos de lectura disponibles y de una monumental sala de grados con una capacidad para albergar a 100 personas. Esta sala de grados, ubicada en la antigua capilla de Sant Miquel del convento, está dotada con un sistema de megafonía, vídeo y audio, que permite el desarrollo de las múltiples actividades que se desarrollan en la Facultad (lecturas de tesis, congresos, conferencias, seminarios, *workshops*, etc.). Es también el espacio escogido por la propia universidad para impartir la asignatura de libre elección de Ópera. Los estudiantes de la Universidad pueden, a través de esta asignatura, disfrutar de la ópera, y en cada curso se ofrecen hasta 6 sesiones en las que se conecta en directo con el Liceo de Barcelona.

Todos los espacios comunes de la Facultad permiten el acceso a Internet a través de Wi-Fi. También está disponible en la biblioteca y en la sala de estudios.

La Facultad dispone de cuatro laboratorios, equipados tanto para el desarrollo de las prácticas de las asignaturas, como para el de la investigación de los profesores en sus respectivos campos:

- **Laboratorio de Arqueología.** Es un laboratorio docente del ámbito de la Historia. En él se llevan a cabo actualmente las prácticas de las asignaturas de Arqueología, Prehistoria e Historia Antigua: prácticas de materiales arqueológicos (utillaje lítico y óseo, cerámica...), de paleoantropología, de restos faunísticos, de problemas estratigráficos, etc. Dispone de las colecciones de referencia y de los manuales necesarios para impartir esta docencia y prácticas. Es también un laboratorio de investigación para profesores, becarios y colaboradores de las áreas de Prehistoria y Arqueología, así como también en algún caso del ámbito de historia del arte. Hay dos grandes líneas de investigación: la de Prehistoria y la de Mundo Antiguo
- **Laboratorio de Fonética.** Es un laboratorio docente del ámbito de la Filología Catalana e Hispánica, y en él se realizan prácticas de las materias de fonética y fonología, de ortografía y ortofonía, de audición y lenguaje y de dialectología. Dispone de instrumentos que son necesarios para el análisis acústico y articulatorio del habla y para la realización de pruebas de percepción. Se puede consultar un fondo de artículos especializados y bases de datos sobre los inventarios y las formas de realización de los sonidos de las lenguas del mundo. Posee también una amplia colección de ejercicios originales de autoaprendizaje que están a disposición de los estudiantes. Es también un laboratorio de investigación al servicio de los profesores que trabajan en este campo. Los investigadores habituales de la Universidad están adscritos al Departamento de Filología y Filosofía, pero hay también una colaboración importante con otros departamentos de la Universidad y con investigadores externos.
- **Laboratorio de Italiano.** Es un laboratorio docente del ámbito de la filología italiana, y en él se realizan prácticas de lengua y culturas italianas. Dispone de un fondo bibliográfico, consistente en manuales específicos, diccionarios bilingües y medios audiovisuales para el aprendizaje de la lengua italiana. Posee también una colección de ejercicios originales de autoaprendizaje que están a disposición de los estudiantes.

- **Laboratorio de Geografía Física.** Es un laboratorio mixto, de docencia y de investigación, donde se imparten actualmente las prácticas de las asignaturas del área de Geografía Física: Geografía física, Geografía física aplicada, Geografía física de los paisajes litorales, Geografía física de los paisajes de montaña, etc.
Dispone del material y el equipamiento necesarios para el desarrollo de las prácticas en grupos reducidos: lupas binoculares, estereoscopios, pH-metro, conductímetro, etc., así como de un conjunto de colecciones de carácter didáctico (herbario, muestras de rocas, documentos cartográficos, imágenes captadas por sensores remotos, etc.).
El espacio del laboratorio es utilizado también para la investigación que lleva a cabo el profesorado vinculado al área de Geografía física. La línea de investigación principal es la biogeografía aplicada al análisis, la dinámica y la gestión de los paisajes y los espacios naturales.
- **Laboratorio de Historia del Arte.** Este laboratorio se ha puesto en marcha hace poco tiempo y está en fase de desarrollo. Está equipado con un proyector, TV con vídeo incorporado, dos DVD y cámaras de vídeo. Dispone también de conexión a una antena parabólica. La conexión a esta antena está disponible también en la sala de estudios y en la sala de grados.

En la Facultad de Letras está ubicado el servicio de Sistemas de Información Geográfica y Teledetección (SIGTE). Se trata de un servicio técnico de investigación y formación especializado en el campo de la gestión y el tratamiento de la información geográfica.

Biblioteca

Uno de los objetivos del denominado espacio europeo de enseñanza superior es la implantación de nuevas formas de aprendizaje que promuevan la autonomía del estudiante en lo que se refiere a la organización de su tiempo para el estudio, en la capacitación para el uso pertinente de la cantidad ingente de información que nos llega a través de la red.

La Biblioteca de la Universitat de Girona adaptó su modelo a los requisitos de este nuevo reto, ampliando sus servicios, creando otros nuevos, ampliando espacios e instalaciones y adecuando su oferta a las nuevas necesidades.

De este modo, siguiendo las directrices de la Red de Bibliotecas Universitarias españolas, REBIUN, sectorial de CRUE, se presentó, el 19-03-05 a Comisión de Biblioteca, la evolución hacia el modelo, que ha de servir mejor a las finalidades expuestas, el Centro de Recursos para el Aprendizaje y la Investigación (CRAI) donde se hace real la oferta de nuevos y diferentes servicios y donde es posible la diversidad de usos:

- Se crearon espacios para el estudio y para el trabajo en grupo: cabinas individuales o aulas para estudio colectivo; aulas para clases en pequeño formato, o para visionado de programas multimedia;
- Se creó un servicio de grabación de clases y conferencias para que los estudiantes puedan visionarlas cuando quieran, desde sus ordenadores o en aulas ad-hoc;
- Se creó un repositorio de documentación multimedia (el DUGI-Media) con las grabaciones a demanda de nuestros profesores y otras procedentes de nuestros archivos docentes, como ciclos de conferencias, clases de personajes importantes en el mundo de la ciencia y las humanidades, etc., que se ofrecen a los estudiantes para su visionado en el ordenador;
- Se incrementó la flota de ordenadores de sobremesa y se creó un servicio de préstamo de portátiles con gran éxito entre los estudiantes;
- Se organizó un Laboratorio docente con un front-office adherido donde documentalistas, informáticos y técnicos de imagen ofrecen su colaboración en la elaboración de material docente;
- Se han dinamizado todos los servicios a partir de la organización de cursos para la alfabetización informacional en aulas con los recursos de la Biblioteca;
- Forma parte del CRAI la Cartoteca, que por sus colecciones y servicios es una de las mejor consideradas en el Consorcio de Bibliotecas Universitarias de Catalunya y de las pocas de REBIUN.

Dentro del mismo edificio de la Facultad de Letras se encuentra la Biblioteca del Campus del Barri Vell, con los fondos relativos a las Facultades de Letras y Turismo que presta un excelente servicio a toda la comunidad universitaria. El horario para el acceso a la biblioteca es muy amplio, e incluye la apertura en fines de semana y días festivos.

Está distribuida en dos edificios con diferentes niveles que ocupan una superficie total de 2.818 m² y que permiten ofrecer puntos de trabajo a 553 usuarios simultáneamente. La biblioteca pone a disposición de los usuarios 100 ordenadores y es posible la conexión a Internet desde cualquier punto a través de la cobertura Wi-Fi.

Acoge los fondos bibliográficos de Letras, Turismo, Publicidad y Relaciones Públicas, Educación y Psicología y la cartoteca de la Universidad. Nuestra biblioteca brinda al alumnado toda la bibliografía recomendada en los programas de las asignaturas de los estudios del campus. Dispone, asimismo,

de legados y fondos especiales, entre los que podemos destacar: Ferrater i Mora, Prudenci y Aurora Bertrana, Jaume Vicens Vives, Pierre Vilar y Robert Brian Tate.

La mayoría de los fondos son de libre acceso y localizables en el catálogo de la biblioteca. También es posible el acceso al CCUC (Catálogo Colectivo de las Bibliotecas Universitarias de Cataluña) y a los catálogos de bibliotecas de todo el mundo.

La biblioteca digital de la Universidad dispone de más de 8.300 revistas electrónicas, 37 bases de datos y 8.000 libros electrónicos. Estos fondos son consultables desde cualquier ordenador conectado a la red de la Universidad.

Hay también una hemeroteca y una cartoteca. Esta última, además de tener un fondo cartográfico importante, permite impartir cursos y créditos en los que sean necesarias las prácticas con material cartográfico. Tiene una capacidad para 28 personas (con mesas de cartografía) y está equipada con dos ordenadores fijos con software específico, un ordenador portátil (opcional) y un proyector fijo. Dispone asimismo de mesas de luz, una TV con reproductor de vídeo y DVD.

Además de este equipamiento, la biblioteca pone a disposición de los usuarios espacios para el autoaprendizaje, para el estudio y la investigación (cuatro aulas tipo seminario situadas en el Centro de Recursos de la Biblioteca y destinadas a la realización de proyecciones audiovisuales, *workshops*, seminarios, impartición de cursos o créditos donde sea necesaria la práctica de ordenador, trabajos en grupo, etc.).

El aula destinada al autoaprendizaje es el aula Anna Mir, que tiene una capacidad para 19 personas y dispone de cabinas individuales y equipadas con 19 ordenadores fijos, con ordenador portátil (opcional) y proyector fijo para el profesorado, auriculares con micrófono y con software multimedia específico.

Revisión y mantenimiento de las infraestructuras y equipamientos

Para asegurar la revisión y el mantenimiento de las infraestructuras, instalaciones, materiales y servicios, la Universidad de Girona dispone de un servicio propio de Oficina Técnica y Mantenimiento (SOTIM) con un equipo de siete técnicos más sus servicios administrativos, que organizan y supervisan las tareas de mantenimiento preventivo y correctivo.

Estos trabajos son mayoritariamente externalizados mediante contratos, bajo concurso público, para cada tipo de instalación, tanto genéricas como específicas para laboratorios y talleres.

También se dispone de un equipo reducido propio de asistencia al mantenimiento correctivo.

Para la reposición y el mantenimiento de materiales informáticos se ha elaborado y aprobado un plan “prever” para aulas informáticas y un sistema “leasing” en el caso de algunos equipos especiales.

7.2. Previsión de adquisición de los recursos materiales y de los servicios necesarios no disponibles

No se han identificado servicios o recursos materiales necesarios no disponibles.

8. RESULTADOS PREVISTOS

8.1. Estimación de valores cuantitativos y justificación de resultados académicos

Para fijar estos valores se han tomado como referencia, cuando ha sido posible, los datos de las universidades públicas catalanas que imparten la titulación de Filología Catalana, datos extraídos del portal web UNEIX (*data warehouse*) del sistema universitario catalán.

Tasa de graduación

Se fija un valor para la tasa de graduación de entre el 50 y el 60%.

Para fijar este valor se han tenido en cuenta los datos disponibles, correspondientes a las cohortes de los años 1999 a 2001, que reproducimos a continuación:

Curso académico	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Estudiantes ingresados	75	41	32
Estudiantes graduados	40	22	18
Tasa de graduación	53%	54%	56%

Para comprender estas tasas de graduación (superiores al resto de estudios de la Facultad) hay que tener en cuenta dos factores con efecto contrario: por un lado, que un porcentaje importante de estudiantes combinan los estudios con un trabajo, lo que provoca que dediquen más años para terminar sus estudios; por el otro, muchos estudiantes de Filología Hispánica obtienen la doble titulación con Filología Catalana, con lo que se produce un aumento significativo de licenciados en Filología Catalana. Contrariamente, algunos estudiantes optan por no terminar los estudios hasta haber completado ambas licenciaturas con el fin de beneficiarse de un mejor trato económico en el pago de las matrículas.

Tasa de abandono

Se fija un valor para la tasa de abandono de entre el 15 y el 30%, según el sistema de cálculo de UNEIX-DGU, que contabiliza los estudiantes matriculados en un curso académico y que no vuelven a matricularse en los dos cursos siguientes.

Curso académico	2003	2004	2005
Tasa de abandono	43%	8%	8%

Los datos disponibles indican que la tasa de abandono de los estudiantes de Filología Catalana es muy baja en comparación con la media de los otros estudios de la UdG. No hay motivos para pensar que vaya a variar significativamente en el futuro.

Tasa de eficiencia

Se fija un valor para la tasa de eficiencia de entre el 75 y el 90%, atendiendo a los valores de los años con información disponible.

Curso académico	2004-2005	2005-2006	2006-2007
Tasa de eficiencia	91%	84%	87%

Los valores propuestos pueden tomarse en consideración y revisarse en el momento en que se disponga de más información. La Universidad de Girona explicará y justificará cualquier cambio que se produzca en estos valores en el futuro.

8.2. Procedimiento general de la Universidad para valorar el progreso y los resultados del aprendizaje de los estudiantes

Con respecto al procedimiento general de la Universidad para valorar el progreso y los resultados del aprendizaje de los estudiantes, nos remitimos al punto 9.2.

9. SISTEMA DE ASEGURAMIENTO DE LA CALIDAD

9.1. Responsables del sistema de garantía de la calidad del Plan de Estudios

En el momento de redactar este documento, la Universidad de Girona está en fase de debate y aprobación del marco de calidad, que debe permitir, en el ámbito de la docencia, garantizar la correcta definición y despliegue de las nuevas titulaciones adaptadas al EEES. En este ámbito, los objetivos planteados son los siguientes:

- Contribuir al establecimiento de un mapa de titulaciones sólido y coherente con los objetivos y el potencial de la institución, competitivo en el contexto universitario catalán y atractivo para los futuros estudiantes.
- Garantizar el desempeño de los estándares de calidad internacionales de las titulaciones y su futura acreditación a partir del diseño e implementación de un sistema de aseguramiento de la calidad.
- Promover la mejora continua de la calidad de la docencia, basada en la evaluación y el control periódico y pautado de las titulaciones y sus programas.
- Garantizar niveles de calificación adecuados del profesorado aplicando criterios de selección, evaluación y promoción de objetivos y al mismo tiempo propiciando unas buenas condiciones de trabajo y favoreciendo su desarrollo profesional.
- Actualizar los criterios y los procedimientos para la evaluación de los estudiantes, su rendimiento y el logro de los objetivos de aprendizaje.

Una de las actuaciones derivadas de los objetivos descritos en el marco de calidad es el establecimiento de un sistema de garantía de la calidad de las titulaciones de la Universidad, del cual se habla en el apartado 9.2 (programa AUDIT de la ANECA).

Todo este proceso está tutelado y dirigido por los vicerrectorados de Organización, Comunicación y Calidad y de Docencia y Política Académica, en coordinación con el Decanato de la Facultad de Letras, y dirigido técnicamente por el Gabinete de Planificación y Evaluación de la UdG. A tres niveles diferenciados, estos son los órganos responsables del sistema de garantía de la calidad del Grado en Lengua y Literatura Catalanas. El Vicerrectorado de Calidad Docente es el responsable de la definición y revisión de la política de calidad general y del sistema de aseguramiento de la calidad docente a nivel institucional, el decano/director es el responsable del sistema de calidad del centro, y el Gabinete de Planificación y Evaluación es el responsable de mantener técnicamente el sistema.

La Universidad dispone de una estructura de gobierno y de dirección en la cual se identifican correctamente los agentes y sus funciones en relación con la programación y despliegue de las titulaciones y el seguimiento de su calidad. Todo ello está definido en los Estatutos de la Universidad y en el Reglamento de la Facultad de Letras.

Con respecto al seguimiento de la calidad de las titulaciones, en la estructura actual de la UdG se identifican dos figuras clave, el coordinador de estudios y el Consejo de Estudio.

El coordinador de estudios es el responsable del desarrollo y seguimiento de la titulación y de su calidad, y de la coordinación de todos los agentes implicados. Propuesto por el/la decano/a entre el

PDI a tiempo completo y con docencia en el estudio, forma parte del equipo de Decanato, preside el Consejo de Estudio y vela por la correcta organización de la docencia. El Reglamento de la Facultad de Letras establece como funciones específicas del coordinador las siguientes:

- Convocar y presidir el Consejo de Estudio.
- Velar por la correcta organización de la docencia.
- Orientar los currículos de los estudiantes por la vía del sistema de tutorías establecido.
- Proponer la aprobación o la revocación de las peticiones de convalidaciones que se presenten, con el beneplácito del/de la decano/a.
- Convocar a los profesores que imparten docencia en el estudio en cuestión para resolver cuestiones particulares con ellos.

El Consejo de Estudio es el órgano colegiado competente en el estudio y discusión de todo lo que afecta a la docencia de la titulación. Está formado por el coordinador de estudios, una representación del PDI de los departamentos que tienen encomendada la docencia del estudio (con un mínimo de un representante por cada una de las áreas implicadas) y una representación de los estudiantes (que garantice la representación de estudiantes de todos los ciclos). Entre sus competencias se incluyen:

- Garantizar la coherencia y coordinación de las materias de cada enseñanza en el Plan de Estudios.
- Velar por la calidad de la docencia y por el cumplimiento de la normativa que en materia de evaluaciones establezca la Universidad.
- Elaborar para cada curso académico un informe sobre los resultados académicos.

En el caso de la Facultad de Letras, su reglamento añade las siguientes competencias al Consejo de Estudio:

- Proponer la aprobación de los programas y de la programación docente de las asignaturas que incluirá el plan docente de la titulación, que se enviará a la Comisión de Gobierno de la Facultad para que lo apruebe.
- Organizar los planes docentes anuales de la titulación.
- Programar para cada curso académico las enseñanzas de las que es responsable.

Además de estos dos órganos, los Estatutos definen otros con responsabilidades claras en la titulación y su desarrollo.

La Junta de Facultad es el órgano de gobierno colegiado del centro. Está formado por el/la decano/a, una representación de los funcionarios de los cuerpos docentes igual al 51% de los miembros de la Junta, una representación del personal académico excluidos los funcionarios de los cuerpos docentes igual al 10 %, una representación de los estudiantes igual al 27%, y una representación del PAS igual al 12%. Entre sus competencias figuran:

- Aprobar la memoria anual de las actividades de la Facultad o Escuela.
- Aprobar las líneas generales de actuación del centro.

La Comisión de Gobierno de la Facultad o Escuela está formada por el equipo de Decanato, los/las coordinadores/as de los estudios del centro, los/las directores/as de los departamentos que

imparten la mayoría de su docencia en el centro, tres estudiantes, dos miembros del PDI y un miembro del PAS. Entre sus competencias figuran:

- Proponer la aprobación o modificación de los planes de estudios.
- Aprobar la propuesta de planes docentes y transmitirla al Consejo de Gobierno.

El Consejo de Departamento tiene entre sus competencias:

- Coordinar la actividad del personal académico del departamento.
- Proponer los programas de las asignaturas. La concreción del sistema de garantía de la calidad puede implicar la revisión de algunas de las competencias de estos órganos, de manera particular con respecto a algunos de los procesos identificados (cfr. apartado 9.2).

El procedimiento de *Planificación, seguimiento y mejora del plan de estudios* que se está diseñando en el proyecto audit (Cf. apartado 9.2) asigna las responsabilidades en función de lo que define la normativa de la UdG, aunque el diseño en curso, puede implicar que se detallen más algunas de ellas. La mayor parte de la responsabilidad del proceso (planificación del curso académico, análisis de resultados y propuestas de mejora para el curso siguiente) recae en su mayoría en el consejo de estudios.

El personal de apoyo está representado en los órganos de gobierno tanto generales como particulares de centro: la Junta de Gobierno de la Facultad, el Consejo de Departamento y la Comisión de Gobierno de la Facultad donde tienen voz y voto en la misma medida que los otros colectivos.

Respecto de la participación del entorno social y profesional, el Consejo Social tiene una participación significativa para hacer llegar las necesidades de la Sociedad y del entorno institucional y profesional de la Universitat de Girona. No solamente a través de los órganos de gobierno sino también financiando estudios específicos (como el relativo a la inserción laboral de los graduados Cf. 9.4). En la fase de diseño de los grados, han tomado parte miembros sociales y antiguos alumnos, a parte de los colectivos universitarios.

9.2. Procedimientos de evaluación y mejora de la calidad de las enseñanzas y del profesorado

Participación de la UdG en el programa AUDIT de la ANECA

Con respecto a los mecanismos de evaluación y mejora de la calidad de la enseñanza, la Universidad de Girona participa en el programa AUDIT para la definición del sistema de aseguramiento de la calidad, que permita velar por la calidad en el despliegue de las nuevas titulaciones, desde la fase de programación hasta la fase de acreditación. En todos los casos, se hará la planificación y definición del sistema de garantía de la calidad de cada una de las titulaciones para poderlo activar en el momento en que cada grado inicie sus actividades.

Para la concreción de este Sistema de Garantía de la Calidad, inicialmente en el momento de elaborar las memorias se definieron 22 procesos clave que cabría desplegar, pero actualmente, a la luz de la fase de diseño, se ha ampliado a 25. Quedan reflejados en la tabla siguiente:

Proceso UdG
Proceso de definición del marco de calidad
Proceso para el diseño de una titulación
Proceso de planificación, seguimiento y mejora de la titulación (integración de resultados)
Proceso de captación de estudiantes, admisión y matrícula
Proceso de atención y tutorización de los estudiantes
Proceso para el diseño de una asignatura
Proceso de gestión de la movilidad de los estudiantes
Proceso de gestión de la orientación profesional
Proceso de gestión de prácticas externas
Proceso de gestión de incidencias, reclamaciones y sugerencias
Otros elementos (mecanismos que regulen e informen sobre normativas que afecten a los estudiantes)
Proceso para la definición del Plan de actividades del profesorado
Proceso de acceso del personal académico
Proceso de gestión de la evaluación del profesorado
Proceso de evaluación del personal académico
Proceso de gestión de recursos materiales
Proceso de definición e implementación del Plan de acción en materia de PAS
Proceso de captación y selección de PAS
Proceso de definición e implementación del Plan de formación del PAS
Proceso de evaluación, promoción y reconocimiento del PAS
Proceso de gestión de servicios
Proceso de análisis de los resultados académicos
Proceso de administración y análisis de las encuestas de docencia
Proceso de evaluación de la inserción
Proceso de difusión pública
Proceso de gestión de documentación
Proceso de revisión del propio sistema de garantía de calidad

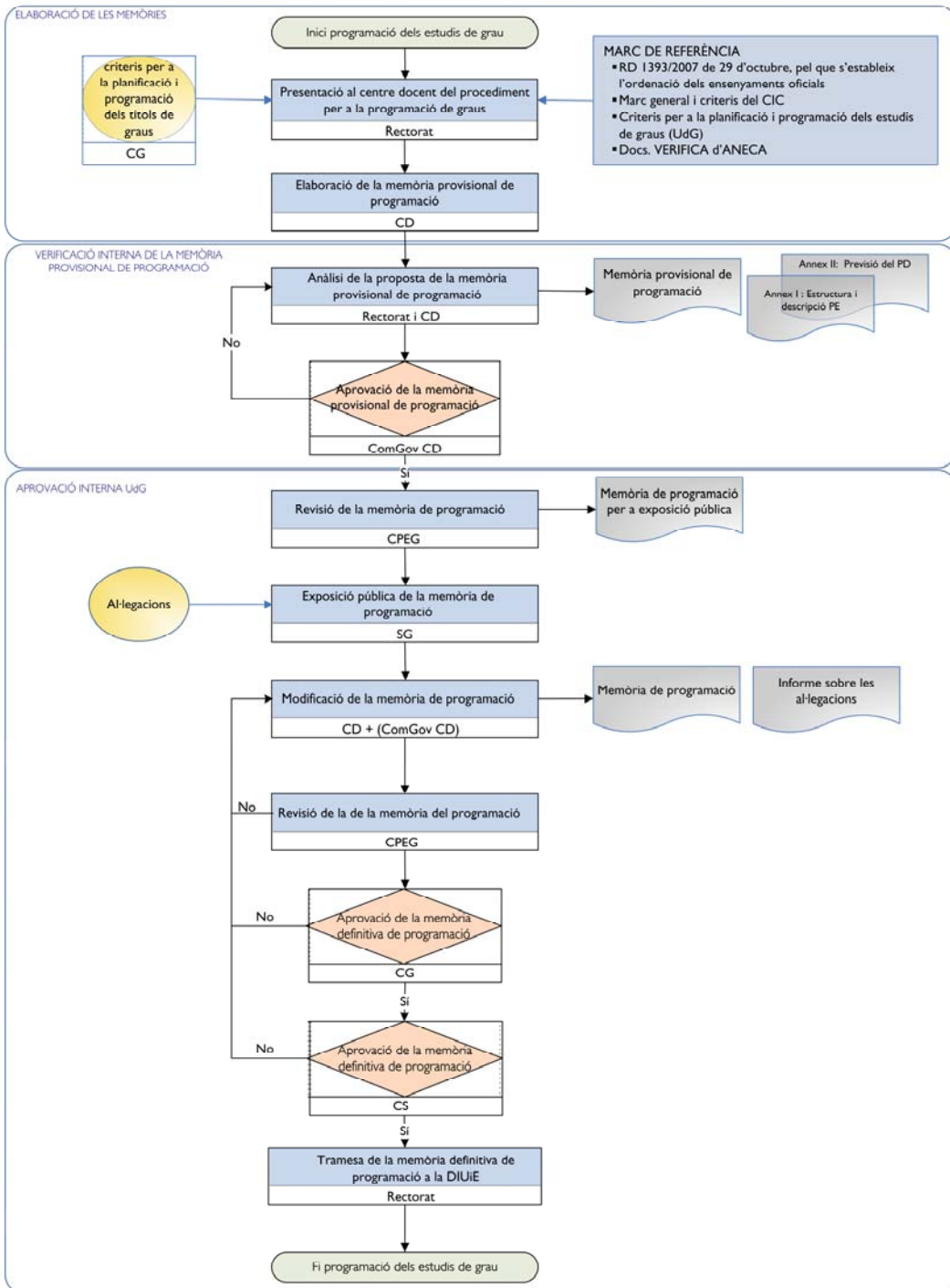
Todos ellos son procesos ya existentes en la Universidad. aunque con diferente grado de formalización En algunos casos están correctamente definidos; sólo es necesario reunirlos en el marco de un sistema de garantía de la calidad. Otros, funcionan correctamente pero quizás no están adecuadamente descritos e informados, y deberán documentarse correctamente Por último, algunos habrá que definir-los *ex novo* para garantizar la calidad del resultado.

El trabajo de descripción, análisis y mejora de estos procesos vinculados a las titulaciones de grado pide la participación activa de agentes diversos, con responsabilidades de gobierno (rectorado o centro docente) y de gestión (centro docente, departamentos, servicios de la administración), y procedentes de los tres colectivos de PDI, estudiantes y PAS.

Verificación interna de las memorias de programación

La Universidad de Girona ha definido un procedimiento interno para la evaluación de las propuestas de programación, antes de ser enviadas a ANECA para que sean verificadas y al Departamento de Innovación, Universidades y Empresa (DIUE), así como a AQU Catalunya para que autoricen su implantación. Este procedimiento está tutelado por el Vicerrectorado de Docencia y Política Académica, en coordinación con los decanatos de los centros, responsables primeros de las memorias de programación.

PROCEDIMENT DE PROGRAMACIÓ DELS GRAUS. FASE D'APROVACIÓ INTERNA

- Pla d'estudis (PE): nova acceptació de PE del Decret 1393/2007 de 29 d'octubre (~Memòria de programació)
  - CD: Centre Docent
  - ComGov (CD): comissió de govern de CD
  - CPEG: Comissió de plans d'estudi de grau
  - CG: Consell de Govern
  - CS: Consell Social
  - CIU: Consell Interuniversitari de Catalunya
  - CU: Consejo de Universidades
- Inici / fi d'un procés
 Activitat
 Evidència documental de l'activitat
 Inputs o entrades al procés
 Punt de control / desicció

Participan en este procedimiento el Gabinete de Planificación y Evaluación, que se encarga de coordinar globalmente todo el proceso, y el Equipo de Apoyo a la Docencia del Vicerrectorado, que, junto con otros servicios de la administración, colabora con los centros en la definición de las memorias en los aspectos más relacionados con el proceso de aprendizaje.

La responsabilidad de elaborar las memorias de programación recae en el centro docente y, dentro de éste, en el coordinador del estudio, que dirige las personas que intervienen en su definición, y el Consejo de Estudio, que es quien finalmente aprueba la propuesta.

Adaptación de las titulaciones al EEES

En el proceso de adaptación al EEES la Universidad de Girona ha trabajado intensamente para dotarse de los criterios, los procedimientos y las herramientas para diseñar las titulaciones y las asignaturas según los parámetros emanados de la Declaración de Bolonia.

La Universidad ha participado en un Plan piloto de adaptación de las titulaciones en convenio con el DIUE. Precisamente una de las titulaciones adaptadas desde el curso 2004-2005 ha sido la de Historia del Arte, que ha ido incorporando este nuevo principio progresivamente en sus asignaturas de primer ciclo. En buena medida, ello fue consecuencia de la aplicación del programa piloto de los grados de Comunicación Cultural y de Patrimonio Cultural aprobados por el DURSI, (Departamento de Universidades, Investigación y Sociedad de la Información, hoy Consejería de Innovación).

Estos grados transversales incorporaban como asignaturas troncales del plan el resto de asignaturas de primer ciclo. Ello implicó que las novedades que se incorporasen a las asignaturas específicas de ambos grados debían extenderse también a las demás. Como consecuencia, todas las asignaturas de los primeros ciclos de las diferentes licenciaturas de la Facultad de Letras asumieron el sistema de organización docente de créditos ECTS conforme a las directrices fijadas en el EEES. Evidentemente esto supuso un esfuerzo para el profesorado. Los/Las docentes de Filología Catalana, como el resto, ha ido asimilando las nuevas tipologías docentes, arrinconando la exclusividad de la clase magistral y el examen al final de la asignatura. A las clases expositivas y participativas se han añadido una serie de actividades previamente planificadas, como conferencias, seminarios o debates, con mayor apoyo de las nuevas tecnologías. Ha sido necesario coordinar estas actividades docentes externas al aula. Para ello durante los últimos cursos se ha fijado que cada nivel académico del primer ciclo contase con un coordinador de las actividades docentes generadas por los ECTS. La labor de estos coordinadores de curso se ha revelado fundamental para la idónea implantación de los nuevos créditos europeos y su abanico de actividades de enseñanza.

PLAN PILOTO DE ADAPTACIÓN DE LAS TITULACIONES AL EEES: GRADO EN LETRAS: COMUNICACIÓN CULTURAL Y GRADO EN LETRAS: PATRIMONIO CULTURAL

Como primer paso hacia el EEES, el Departamento de Universidades, Investigación y Sociedad de la Información (DURSI), la Agencia para la Calidad del Sistema Universitario de Cataluña (AQU) y las universidades catalanas firmaron el 14 de mayo de 2004 un convenio para desarrollar, a partir del

curso 2004-2005, un plan piloto de titulaciones adaptadas al EEES. Entre los títulos de grado que se incluyeron se encuentra uno propuesto por la Facultad de Letras de la Universidad de Girona: "Grado en Letras: Comunicación cultural"; y posteriormente se ha aprobado una segunda titulación dentro de este plan piloto: "Grado en Letras: Patrimonio cultural". Se trata en los dos casos de títulos propios de la Universidad de Girona, reconocidos por el DURSI.

Para poder cursar alguno de estos dos grados el alumno tiene que estar matriculado en una de las seis titulaciones ofrecidas por la Facultad de Letras, y elegir como optativas las asignaturas específicas de cada itinerario. En el caso concreto de un estudiante de Filología Catalana, al acabar el primer ciclo, y siempre que haya elegido como optativas las asignaturas Análisis de los Medios de Comunicación, Teoría de la Comunicación y la Información, Géneros Periodísticos, Cultura Audiovisual, Lengua I y Lengua II recibirá el título de "Grado en Letras: Comunicación cultural". Si lo que le interesa es el "Grado en Letras: Patrimonio cultural", las asignaturas que deberá elegir entre las optativas de primer ciclo son Organizaciones del Patrimonio Cultural, Patrimonio Cultural, Desarrollo y Sostenibilidad, Patrimonio Cultural, Territorio y Paisaje así como Conservación y Gestión del Patrimonio Cultural.

El hecho de formar parte de este plan piloto implica adaptar de forma progresiva, desde el curso 2004-2005, todas las asignaturas de primer ciclo a los requisitos del Espacio Europeo de Educación Superior (EEES), y por lo tanto se programan con créditos ECTS.

En el marco de las pruebas piloto, en este apartado es importante señalar la publicación de la *Guía para la adaptación al EEES* y la elaboración de *Diseño de la titulación* y *Diseño de las asignaturas*, para los que se ha desarrollado una herramienta informática innovadora.

La *Guía para la adaptación al EEES* se ha hecho bajo la dirección del Vicerrectorado de Docencia y Política Académica. Se trata de una guía que se edita en formato electrónico y en papel y se distribuye en forma de cuadernos entre todo el personal docente y PAS. A día de hoy se han editado los cuadernos de:

- Gate 2010: la Universidad de Girona al Espacio Europeo de Educación Superior
- Competencias
- Competencias UdG
- Vuestro papel, estudiantes
- Actividades de aprendizaje
- Evaluación del aprendizaje
- Contenidos

En cuanto a las herramientas que ha construido la Universidad de Girona para poder facilitar una implantación cualificada de los parámetros docentes que se derivan del proceso de construcción del Espacio Europeo de Educación Superior, según la interpretación que hace la guía mencionada en el párrafo anterior, hace falta comenzar por situarlas a dos niveles diferentes, correspondientes a las dos fases sucesivas de planificación de la docencia.

Efectivamente, el nuevo modelo docente de la Universidad de Girona parte de la planificación del currículum en dos fases. La primera corresponde al gobierno de la titulación y, por lo tanto, tiene un carácter necesariamente colegiado. Es la fase en la cual se define el perfil del futuro titulado, mediante la formulación de las competencias que tendrá que haber adquirido al acabar sus estudios.

Esta formulación se lleva a cabo siguiendo las orientaciones que contiene la *Guía para la adaptación de la UdG al EEES*. Una vez formuladas las competencias, de forma que su enunciado facilite la evaluación de su asunción, la segunda y última operación que hace el gobierno de la titulación en la primera fase de planificación es la vinculación de cada competencia a unos módulos de contenido concretos. Estas dos operaciones, formulación de las competencias y su vinculación a módulos, se realizan utilizando la aplicación informática de diseño de titulaciones.

Una vez acabada la primera fase de planificación del currículum, que garantiza la coherencia de la titulación, se pasa a la segunda fase: el diseño de cada módulo, al cual han quedado ya vinculadas unas competencias concretas en la primera fase. Una nueva herramienta electrónica facilita al profesorado esta tarea. Incluye la descripción de los contenidos de diferente tipología que debe contener el Módulo, la explicitación de las actividades de aprendizaje que se orientarán a la consecución de cada competencia, de las actividades y los criterios de evaluación (evaluación centrada en las competencias) y el cómputo de horas con profesor y sin profesor que el estudiante deberá destinar al Módulo.

El modelo hace altamente recomendable que el diseño de módulos se haga de forma colaborativa entre todo el profesorado implicado en los módulos, e incluso en la titulación.

El seguimiento del correcto diseño de las titulaciones y de las asignaturas lo hace el Equipo de Apoyo a la Docencia y las mejoras se vehiculan siempre a través del coordinador de estudios. Este seguimiento se realiza periódicamente al inicio de cada curso académico.

Resultados académicos

Un aspecto importante en el seguimiento de la titulación es el análisis de los resultados académicos. La Universidad dispone de un conjunto de indicadores de rendimiento académico aprobados por la Comisión de Docencia que permiten un análisis exhaustivo de los resultados de la titulación y de las asignaturas. Los resultados de estos indicadores son enviados al final de cada curso académico a los centros docentes para que hagan un informe que se debe presentar ante la Comisión de Docencia. Las actuaciones de mejora de los resultados corresponden al centro docente a través de los órganos descritos más arriba. Si las actuaciones de mejora implican de alguna manera la participación del Rectorado, éstas forman parte del acuerdo bilateral que anualmente acuerdan los centros docentes y el Rectorado.

A modo de información a los responsables de las titulaciones y a los decanatos, desde el Gabinete de Planificación y Evaluación se elaboran anualmente unos cuadros sinópticos que, mediante una serie de indicadores, dan una visión sintética pero amplia de la situación de los estudios y del centro. Estos cuadros se dividen en diferentes apartados que hacen referencia a:

- Datos generales del centro docente
- Información del Plan de Estudios
- Estudiantes (acceso, matrícula, rendimiento)
- Profesorado (volumen, tipología y encargo docente)
- Desarrollo de la docencia (medida de grupos y encuestas de docencia)

Tanto los resultados académicos como el conjunto de indicadores que se utilizan en la actualidad, como aquellos que se puedan añadir como resultado del proyecto Audit, se integrarán en el

procedimientos correspondientes análisis de resultados (Cf. 9.2: *Proceso de análisis de los resultados académicos, Proceso de administración y análisis de las encuestas de docencia, Proceso de evaluación de la inserción.*), junto con los resultados recogidos en otros procesos (p.e. el de movilidad o el de prácticas externas o la satisfacción de los diferentes colectivos), alimentarán, de una parte el proceso de *planificación, seguimiento y mejora del plan de estudios*, y por otro al *proceso de información pública*.

En cuanto a la permanencia de los estudiantes, la Comisión Académica y de Convalidaciones de la Universidad de Girona ha creado una subcomisión para elaborar una propuesta de normas de permanencia que se ajuste a la nueva ordenación de los estudios oficiales, y que será aprobada en los próximos meses. Las normas de permanencia vigentes son consultables en la página web que se indica a continuación: <http://www.udg.edu/Default.aspx?tabid=3122>.

Evaluación del profesorado

Con respecto a los mecanismos de evaluación y mejora de la calidad del profesorado, la Universidad de Girona aplica desde el curso 2007-2008 un modelo de evaluación del profesorado basado en el manual aprobado por el Consejo de Gobierno (sesión núm. 11/07 de Consejo de Gobierno de 20 de diciembre de 2007). Esta certificación responde a la adecuación del modelo de evaluación de la UdG a los criterios establecidos por AQU en: Resolución IUE / 2037/2007, de 25 de junio, que publica las Instrucciones para la Certificación de Manuales de Evaluación Docente de las Universidades Públicas Catalanas y la *Guía para el diseño y la implantación de un modelo institucional de evaluación docente del profesorado en las universidades públicas catalanas* (AQU Catalunya, segunda edición).

La evaluación del profesorado funcionario y contratado no se hace únicamente a efectos de la concesión de un complemento autonómico, sino que debe permitir:

- Informar de los resultados de la evaluación a AQU Catalunya y al departamento competente en materia de universidades para la obtención del complemento autonómico.
- Informar a los tribunales de concursos para plazas de profesorado.
- Considerarla un requisito para presidir los tribunales de los concursos de acceso a plazas de profesorado, y un mérito por formar parte.
- Considerarla un mérito en los procesos de promoción interna.
- Considerarla un mérito en las solicitudes de concesiones de ayudas para la innovación, la mejora docente y la investigación sobre docencia.
- Considerarla un mérito para la concesión de permisos y licencias.
- Considerarla un mérito en la solicitud de la condición de profesor emérito.
- Considerarla un requisito para poder optar a la concesión de premios y otros reconocimientos de calidad docente.
- Considerarla un requisito para poder optar a la concesión del complemento autonómico de docencia.
- Otros efectos que el Consejo de Gobierno determine en acuerdos posteriores a la aprobación de este modelo.

El modelo de evaluación recoge información cuantitativa y cualitativa sobre estas cuatro dimensiones:

- 1) Planificación docente
- 2) Actuación profesional
- 3) Resultados de la actividad docente
- 4) Satisfacción de los estudiantes

En el modelo propuesto se otorga una importancia central al autoinforme del profesor, en el cual se le pide que, acerca de las cuatro dimensiones, identifique los méritos docentes más relevantes del quinquenio y haga una reflexión razonada y suficiente de su actividad docente.

Los/las decanos/as tienen acceso a esta información cualitativa, de forma que pueden incidir en la mejora de la calidad de la enseñanza. Además, existe una comisión de coordinadores de ámbito que se encarga de validar y valorar los méritos aportados por los profesores.

Finalmente los diseños de las asignaturas son analizados por el equipo de apoyo a la docencia del Vicerrectorado de Docencia y Política Académica, que hace un informe de conjunto sobre la titulación a partir de la información aportada por los profesores. Este informe será enviado al coordinador de la titulación.

Aparte de esta evaluación sistemática de los méritos docentes del profesorado, la Universidad administra con una periodicidad semestral las encuestas de opinión a los estudiantes sobre la actuación docente del profesorado. Los resultados de las encuestas son conocidos por el profesor, y también por el decano/director del centro y el/la director/a de Departamento, a fin de que puedan hacer un seguimiento esmerado, los unos del desarrollo de la docencia de los estudios bajo su responsabilidad y los otros de su profesorado. Los resultados agregados de las encuestas son publicados en la intranet de la Universidad.

- En este sentido, hay que destacar el plan de evaluación de la docencia que la UdG ha puesto en marcha con el asesoramiento del Colegio de sociólogos y politólogos de Cataluña.

- El proceso referente a la encuesta y sus resultados está recogido en el *Proceso de administración y análisis de las encuestas de docencia*, que serán utilizados posteriormente en el de *Planificación, seguimiento y mejora del plan de estudios*, y en el de *Información pública*, (hoy ya se publican en la intranet de la universidad).

Véase también el párrafo final del apartado 9.5. sobre gestión de la evaluación del nivel de adquisición de competencias.

9.3. Procedimientos para garantizar la calidad de las prácticas externas y los programas de movilidad

Con respecto a las prácticas externas, hay que señalar que el Grado en Lengua y Literatura Catalanas programará anualmente 12 créditos ECTS de prácticas externas, específicamente en el Módulo 10, en el marco de las asignaturas “Adquisición del catalán y el español como segundas lenguas” y/o “El mundo editorial y las nuevas industrias culturales”. Se designará a un profesor del grado como coordinador de dichas prácticas, cuya responsabilidad será coordinar a los estudiantes y las empresas o instituciones colaboradoras para que las prácticas se lleven a cabo de forma óptima.

El reconocimiento académico del tipo de actividades que forman parte de las prácticas externas se hará de acuerdo con los criterios fijados por el equipo de decanato de la Facultad de Letras. La coordinación de tales actividades correrá cargo del vicedecano de estudiantes y de relaciones exteriores mientras que cada coordinador de estudio velará por el establecimiento y cumplimiento de las condiciones concretas de cada convenio de prácticas con el fin de garantizar que las actividades llevadas a cabo por los alumnos en prácticas se adecuen a los objetivos formativos del grado. De manera general, se firmará un convenio de colaboración educativa (normativa de la Universitat de Girona) entre la Universitat de Girona, el estudiante en prácticas y la empresa o institución que lo acoge, y cada estudiante contará con dos tutores: uno en el centro de prácticas y otro en la universidad (un profesor del estudio).

En el seno de los estudios de Lengua y literatura catalanas se han definido distintos procedimientos para certificar la calidad e interés académico de los diversos tipos de prácticas externas. Cada curso lectivo se hará balance del grado de satisfacción existente respecto a los convenios firmados con las diversas empresas e instituciones donde se desarrollan las prácticas, para asegurar así su adecuación a los requisitos del plan de estudios (y de las posibles modificaciones futuras) en todo momento. El profesor del grado que tutorice las prácticas externas llevará cabo un seguimiento y supervisión de las mismas, recibiendo por ello en su plan docente el número de créditos que se determine. Al final del periodo de prácticas los profesores tutores (el del centro receptor y el del grado) redactarán un breve informe cada uno sobre el desarrollo de la estancia.

Con respecto a la movilidad de los estudiantes, la UdG la gestiona a través de la Oficina de Relaciones Exteriores (ORE), que depende del Vicerrectorado de Política Europea e Internacionalización (ver punto 5.2).

En la Facultad de Letras de la UdG la responsabilidad de coordinar académicamente los programas de movilidad recae en el vicedecano de estudiantes y relaciones exteriores. El vicedecano actúa en colaboración con los coordinadores de estudios, el jefe de la Secretaría Académica y, en el caso concreto de los intercambios SÓCRATES-ERASMUS, con el profesor responsable del acuerdo de intercambio. Se consigue así asegurar que el estudiante que viene o se va esté tutelado en todo momento, se sienta respaldado institucionalmente por la facultad y realice las actividades académicas adecuadas.

9.4. Procedimientos de análisis de la inserción laboral de los egresados y del grado de satisfacción con la formación recibida

En relación con la inserción laboral de los egresados, el año 2000 AQU Catalunya y las siete universidades públicas catalanas –por medio de sus consejos sociales– iniciaron un proyecto consistente en la evaluación transversal de los egresados universitarios en el mundo laboral. Este proyecto comportó la armonización de la metodología para poder comparar e integrar la información y extraer conclusiones sólidas para el conjunto del sistema universitario catalán y para cada una de sus universidades en particular. Destacamos tres aspectos clave:

- La elaboración de un marco de referencia para la evaluación de la inserción laboral de los egresados.
- La elaboración de una metodología de evaluación.

- La elaboración de una encuesta de inserción y la recogida de información.

Hasta hoy se han realizado tres ediciones de estos estudios. El primero se llevó a término el año 2001, sobre la promoción de salida de 1998, el segundo el año 2004, sobre la promoción de 2001 y el tercero se ha realizado en 2008 sobre la promoción de 2004. Los resultados son ampliamente difundidos, y en particular son presentados a los decanos/directores para que el centro los analice y lleve a término las actuaciones pertinentes en el ámbito de su competencia.

Esta encuesta recoge igualmente aspectos relativos a la satisfacción del titulado sobre la formación recibida.

El proceso referente al análisis de la inserción laboral y sus resultados esta recogido es el *Proceso de evaluación de la inserción laboral*, que serán utilizados posteriormente en el de *Planificación, seguimiento y mejora del plan de estudios*, y en el de *Información pública*, (hoy ya se publican en la intranet de la universidad).

De manera complementaria, en noviembre de 2005, el Consejo Social de la UdG encargó a dos miembros del Grupo de Investigaciones de Estadística y Análisis de Datos y del Departamento de Informática y Matemáticas Aplicadas de la UdG (S. Thió i Fernández de Henestrosa et al., *Inserció i Formació a la UdG: estudi sobre la 2a enquesta d'inserció laboral dels graduats universitaris*. Barcelona-Girona, 2005). Esta publicación se ha distribuido ampliamente tanto dentro como fuera de la Universidad.

El Consejo Social de la UdG acordó en la sesión I/07 de 14 de junio de 2007 participar en la tercera edición de este estudio, que tendrá como objetivo encuestar a la promoción de estudiantes del año 2004.

Por otro lado, la UdG tiene un servicio de atención a los estudiantes, el Centro de Información y Asesoría al Estudiante, que ofrece, a través de la Oficina de Promoción del Empleo –que forma parte del mismo– orientación para la inserción en el mundo laboral. Ésta se divide en cursos de formación para la búsqueda de trabajo y en una bolsa de trabajo donde se relacionan las demandas de las empresas y las ofertas de los egresados.

9.5. Procedimientos de análisis de la satisfacción de los diferentes colectivos implicados y de atención de las sugerencias y de las reclamaciones

La participación de los estudiantes queda recogida ya en los Estatutos de la Universidad de Girona en el artículo 139 de derechos y deberes de los estudiantes, donde, literalmente, se dice: Es un derecho del estudiante de la UdG intervenir activamente en la vida universitaria y, si es pertinente, formular las reclamaciones y quejas por la calidad de la docencia recibida y también por el funcionamiento de los diferentes órganos de la Universidad.

Actualmente, los estudiantes pueden presentar sus sugerencias a través de la intervención en los diferentes órganos de gobierno en los que tienen participación regulada: Claustro, Consejo de Gobierno, Junta de Centro, Consejo de Departamento, Comisión de Gobierno del Centro, Consejo de Estudios, Consejo de Instituto. La participación de estos estudiantes en estos órganos es fundamental para trasladar la opinión del colectivo al que representan.

En relación con la mejora en el desarrollo del Plan de Estudios es especialmente importante su participación en la Junta de Centro, el Consejo de Departamento, la Comisión de Gobierno del centro y el Consejo de Estudios. Los estudiantes también disponen del Consejo de Estudiantes, que rige su funcionamiento a través de un reglamento aprobado por Junta de Gobierno en marzo de 1999. Los estudiantes pueden dirigirse bien a la delegación central, bien a la delegación de cada centro.

También disponen de un espacio web para favorecer el contacto constante y directo de los estudiantes con sus representantes. Ya se ha mencionado más arriba que los estudiantes exponen su opinión sobre la docencia recibida mediante el cuestionario de opinión de los estudiantes sobre la actuación docente del profesorado, que contestan de forma periódica al final de cada semestre. Los resultados de esta encuesta se remiten en particular a cada profesor, y a los decanos y directores de departamento afectados. Asimismo, en el nuevo proceso de evaluación de los méritos docentes de los profesores, obtener una valoración positiva de los estudiantes es clave para superar dicha evaluación en tres de los apartados de la misma.

En relación con cuestiones puntuales, cuando se trata de problemática docente, el estudiante debe recurrir en primera instancia al propio profesor, para luego acceder, si es el caso, al coordinador de estudios, entre cuyas funciones está "velar por la correcta organización de la docencia", y finalmente al/a la decano/a.

Para cuestiones más administrativas, el órgano receptor de las reclamaciones o sugerencias es la Secretaría Académica de la Facultad, desde donde vehiculan la queja o sugerencia a los servicios centrales cuando procede.

Finalmente los estudiantes (así como el personal docente y de administración y servicios) cuentan con el respaldo del Síndico de la Universidad, que es el órgano encargado de velar por los derechos y libertades de los estudiantes, del personal académico y del personal de administración y servicios ante las actuaciones de los diferentes órganos y servicios universitarios (Artículo 106 de los Estatutos). Entre sus competencias están (artículo 107 de los Estatutos):

- a) Actuar de oficio o a instancia de parte en relación con las quejas y observaciones formuladas por todas las personas de la comunidad universitaria con un interés legítimo. Cuando se presenten a consideración quejas que no hayan agotado todas las instancias previstas por los Estatutos, el o la Síndico de la Universidad orientará e indicará al interesado los procedimientos adecuados que debe seguir.
- b) Actuar como interlocutor e informar al Consejo de Estudiantes, al menos dos veces al año, sobre las actuaciones realizadas para garantizar los derechos de los estudiantes.
- c) Elaborar un informe anual y presentarlo al Claustro Universitario, al Consejo de Gobierno y al Consejo Social, sobre el funcionamiento de la Universidad de Girona.

La UdG establecerá un buzón virtual a través del cual se pueda recoger las sugerencias que los estudiantes en particular y todos los miembros de la comunidad universitaria en general quieran hacer llegar a los correspondientes órganos responsables. Esta prestación ya existe en algunos servicios como la Biblioteca o la Oficina de Relaciones Exteriores, que además administran de manera periódica encuestas de satisfacción a sus usuarios.

El sistema de aseguramiento de la calidad de los grados incluye el *Proceso de quejas y sugerencias*, que contempla lo dicho anteriormente y el tratamiento de cada uno de estos mecanismos. Sus resultados e indicadores, serán utilizados, como el resto de procedimientos de análisis de resultados en el de *Planificación, seguimiento y mejora del plan de estudios*, y en el de *Información pública*.

En cuanto a la opinión de los profesores, ésta se expresa principalmente, además de en los respectivos órganos de gobierno implicados en la titulación, a través del autoinforme que los profesores redactan cuando son evaluados en el proceso de evaluación de los méritos docentes explicado más arriba.

Los procedimientos para conocer la satisfacción del personal de administración y servicios se basan en dos líneas de actuación distintas. Por un lado, en el marco del diseño e implementación de un sistema de garantía de calidad de las nuevas titulaciones, está prevista una encuesta periódica al PAS sobre los principales elementos relativos al puesto de trabajo y a las funciones que ejercen. Por otro lado, en cada uno de los distintos procesos relacionados tanto en el diseño de los nuevos títulos de grado como en su implementación existen mecanismos sistemáticos que fomentan la participación activa del personal de administración y servicios. Estos procedimientos se ven complementados con las reuniones periódicas del PAS de las áreas de estudios con el administrador de área.

En un orden distinto de cosas, la Universidad ha aprobado el Plan Estratégico 2008-2013 de la UdG, entre cuyos ejes figura uno descrito como “impulsar el desarrollo organizativo y la mejora de las competencias profesionales de los trabajadores para que aporten el mayor valor añadido a la misión universitaria”. Este eje tiene en cuenta, entre otras cosas, el desarrollo de un modelo dinámico de gestión, la potenciación del desarrollo profesional del personal mediante políticas de formación y la introducción de la carrera profesional y académica, y el desarrollo de una política de valoración objetiva y de catalogación de lugares de trabajo que garantice la equidad retributiva. La concreción de estas líneas de actuación se articula en el Plan de acción del PAS, que, adelantándose en sus inicios al plan estratégico, se está desarrollando desde hace más de un año. En cada una de las fases de desarrollo de este plan está prevista la participación del PAS, y en cada una de ellas se hace también un seguimiento de su desarrollo y de los resultados obtenidos. El conocimiento sistemático de la opinión del PAS constituye un elemento esencial en este seguimiento.

El Plan de estudios diseñado para implantar el Grado en Lengua y Literatura Catalanas será evaluado cada año a través de los procedimientos internos establecidos por la propia universidad. Estos procedimientos internos hacen referencia a:

- La evaluación de la docencia a través de las encuestas respondidas por los estudiantes. En este sentido, hay que destacar el plan de evaluación de la docencia que la UdG ha puesto en marcha con el asesoramiento del Colegio de Sociólogos y Politólogos de Cataluña.
- La información aportada por la propia experiencia de los estudiantes en su desempeño curricular en universidades extranjeras. Cabe destacar el aumento progresivo de los estudiantes registrados en los distintos programas de movilidad que sin duda proporcionarán al Plan de Estudios una visión amplia e innovadora.
- La información que se deriva de la encuesta que se realiza al profesorado al finalizar el curso académico. Este sondeo pretende poner al descubierto el grado de compromiso del profesorado con las competencias establecidas y asignadas a principio de curso. De este

modo, podremos elaborar estrategias destinadas a mejorar el nivel de implicación del profesorado en el proyecto del nuevo grado, indispensable para el éxito de su implantación.

PARTICIPACION DEL PERSONAL DE APOYO

Ciertamente en los consejos de estudios no existe representación del personal de apoyo. La composición de los mismos está regulada por los Estatutos de la Universidad. Sin embargo, como se ha dicho, este colectivo está representado en la Junta de Gobierno de la Facultad, el Consejo de Departamento y la Comisión de Gobierno de la Facultad.

Sobre la gestión de la evaluación del nivel de adquisición de competencias, la Universitat de Girona está organizando su sistema de garantía de la calidad del proceso docente, que se basará en unas aplicaciones informáticas que, partiendo de la planificación de la docencia mediante la herramienta que se puede consultar en <http://www.udg.edu/EEES/Docencia2010/Einadeplanificaciodydocent/tabid/7193/language/ca-ES/Default.aspx>, facilitará tal gestión. Se dará acceso a este sistema, o a la parte que se pueda publicar respetando los derechos de confidencialidad, a los miembros de la comunidad universitaria interesados o implicados en el grado, a fin de que puedan adquirir un conocimiento detallado del desarrollo y de los resultados, además de los aspectos de planificación.

INFORMACIÓN PÚBLICA: cada centro incorporará en la memoria anual y en la información disponible en la página web, un resumen de los diferentes resultados correspondientes al curso académico así como las mejoras introducidas. Este es uno de los procedimientos que se prevén en el diseño AUDIT (cf. 9.2 Proceso de información pública), que es responsabilidad, en primera instancia del decanato/dirección del centro. La Universidad también publicará un resumen del conjunto de titulaciones en la página institucional, así como los resultados del seguimiento anual de implementación de los grados que se realizará conjuntamente con AQU.

9.6. Criterios específicos en caso de extinción del título

La Facultad de Letras garantiza el derecho de los estudiantes que hubiesen empezado los estudios de Filología Catalana en el marco de los planes de estudio antiguos a la entrada en vigor del actual Plan de Estudios del Grado en Lengua y Literatura Catalanas a continuar sus estudios en los términos previstos en aquellos planes de estudios.

Al respecto, sin embargo, habrá que tener en cuenta que la docencia conforme al Plan de Estudios de Filología Catalana se extinguirá progresivamente, a medida que se implante el nuevo Plan de Estudios del Grado en Lengua y Literatura Catalanas, de acuerdo con el calendario incluido en el apartado 10.1 de esta Memoria.

Llegado el caso de la extinción del título por una falta de adecuación a la demanda social, que se evidenciaría por una carencia de alumnado que situaría el número de estudiantes por debajo de los mínimos exigibles o sostenibles, la Universitat de Girona daría garantía al derecho de los estudiantes que hubiesen empezado sus estudios de grado a terminarlos en el marco del mismo plan de estudios. Ante esta situación, el plan de estudios se extinguirá gradualmente, curso a curso. Una vez extinguido cada curso, se efectuarán (cuatro (o seis)) convocatorias de examen en los (dos (o tres)) cursos académicos siguientes.

En cualquier caso, la Facultad aplicará las disposiciones previstas en la normativa vigente, en especial en la normativa de permanencia de la Universitat de Girona. También se compromete a adoptar los criterios y mecanismos que, con carácter general para toda la Universidad, puedan aprobar en su momento los correspondientes órganos de gobierno de la Universitat de Girona.

10. CALENDARIO DE IMPLANTACIÓN

10.1. Cronograma de implantación de la titulación

La implantación de la titulación se hará progresivamente a partir del curso 2009-2010, empezando con los/las alumnos/as de nuevo acceso. Así, el calendario de implantación propuesto es el siguiente:

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
1er curso				
2° curso				
3er curso				
4° curso				

La decisión de no empezar todos los cursos el mismo año ha sido tomada por el conjunto de la Facultad de Letras, por cuestiones de simplicidad y claridad.

10.2. Procedimiento de adaptación, si es necesario, de los estudiantes de los estudios existentes al nuevo Plan de Estudios

Se ofrecerá la opción de cambiarse al nuevo Plan de Estudios, en cuyo caso se utilizará la tabla de adaptación entre la licenciatura y el grado para efectuar las convalidaciones correspondientes, o bien de acabar la licenciatura siguiendo el plan antiguo. En este caso, el estudiante dispondrá de las convocatorias que establezca la normativa de la universidad para superar las asignaturas pendientes. Una vez agotadas estas convocatorias, si el estudiante quiere continuar con los estudios, obligatoriamente deberá pasarse al nuevo grado.

Se adjunta como anexo la tabla de adaptación entre la Licenciatura en Filología Catalana y el nuevo grado, con las equivalencias de las asignaturas de ambos estudios. En los casos en que la equivalencia no sea posible, se ofrecerá un sistema de acumulación de créditos con el fin de evitar perjuicios al alumnado.

10.3. Estudios que se extinguen por la implantación de los estudios propuestos Filología Catalana

Relación de documentos anexos

- Tabla de adaptación entre la licenciatura y el grado.

AUTOINFORME DEL
COMITÈ D'AVALUACIÓ INTERN

ESTUDIS DE FILOLOGIA CATALANA

Universitat de Girona

Girona, Febrer de 2001

ÍNDIX

0. Introducció	1
1. El context institucional	3
1.1. Evolució de la titulació	3
1.1.1. Orígens de la titulació	3
1.1.2. Pes específic de l'estudi	3
1.2. Estat actual de la titulació	4
1.2.1. L'estabilitat de la plantilla	4
1.2.2. Les decisions sobre la titulació	5
2. Metes, objectius i planificació.....	6
2.1. Objectius i planificació de la titulació	6
2.1.1. Planificació i documentació escrita	6
2.1.2. Objectius de la titulació segons el pla d'estudis	6
2.1.3. La inserció laboral i la redefinició actual de la titulació	7
2.2. Demanda i qualitat d'accés	7
2.2.1. Demanda	7
2.2.2. Via i qualitat de l'accés	8
3. El programa de formació.....	10
3.1. Estructura del pla d'estudis	10
3.1.1. El pas del pla de 1993 al de 1998	10
3.1.2. L'obligatorietat, la transversalitat i el primer cicle comú amb Filologia Espanyola	11
3.1.3. Mancances de continguts en el primer cicle	12
3.1.4. L'estructura del segon cicle	13
3.1.5. L'oferta d'optativitat del segon cicle	13
3.2. Programes de les assignatures del pla d'estudis	14
3.2.1. Els continguts dels programes	14
3.2.2. Publicitat dels programes	14
3.2.3. Nombre d'alumnes per assignatura i repartició de grups	15

3.2.4. Variabilitat	15
3.3. Organització de l'ensenyament	16
3.3.1. Òrgans responsables de l'organització de l'ensenyament	16
3.3.2. El període de docència i l'horari setmanal de la docència	16
3.3.3. La planificació dels exàmenes finals	17
3.3.4. Les pràctiques en el pla d'estudis	17
4. Desenvolupament de l'ensenyament	19
4.1. Atenció tutorial	19
4.1.1. Vehiculació de la informació	19
4.1.2. Les tutories de les assignatures	19
4.2. Metodologia docent	20
4.2.1. Mètodes d'ensenyament	20
4.2.2. Altres aspectes de l'ensenyament	20
4.3. El treball dels alumnes	21
4.3.1. Nivell i tipus de dedicació	21
4.3.2. Nivell d'exigència	22
4.4. Avaluació dels aprenentatges	23
4.4.1. Sistemes d'avaluació	23
4.4.2. Convocatòria i revisió d'exàmens	23
4.5. Coordinació de l'ensenyament	24
4.5.1. Valoració i imatge dels òrgans de govern	24
4.5.2. Responsabilitats en la coordinació de l'ensenyament	24
4.6. Resultat de l'ensenyament	25
4.6.1. Èxit acadèmic, graduació, endarreriment, abandonament	25
4.6.2. Nivell d'exigència i de formació	26
5. Alumnes.....	27
5.1. L'accés dels estudiants	27
5.1.1. Tipologia de l'alumnat	27
5.1.2. La política de publicitat de l'estudi	27
5.1.3. El procés de matriculació	27
5.2. Serveis a l'alumnat i participació	28
5.2.1. Serveis als estudiants	28

5.2.2. Mecanismes d'expressió del nivell de satisfacció	28
5.2.3. Participació de l'alumnat en els òrgans de gestió	28
6. Professorat	30
6.1. El professorat i l'assignació de la docència	30
6.1.1. Tipologia del professorat de l'estudi	30
6.1.2. Àrees i subàrees de coneixement del professorat	31
6.1.3. Càrrega docent del professorat de l'estudi	32
6.2. Altres aspectes sobre el professorat	32
6.2.1. Política d'innovació i ajuts a la docència	32
6.2.2. Desenvolupament de la docència	33
6.2.3. Participació en el govern i la gestió	34
7. Instal·lacions	35
7.1. Els espais de docència de la Facultat	35
7.1.1. Seguretat i estat de conservació	35
7.1.2. L'aulari	35
7.1.3. Els laboratoris	36
7.2. Altres dependències de la Facultat	36
7.2.1. Sala d'estudi	36
7.2.2. Aules d'informàtica	36
7.2.3. La biblioteca	37
7.2.4. Els despatxos dels professors	37
7.3. Serveis gestionats externament	38
7.3.1. Reprografia	38
7.3.2. Servei de restauració	38
7.3.3. Aparcament	38
8. Relacions externes.....	40
8.1. Relacions amb el món professional i acadèmic	40
8.1.1. Cooperació amb el món professional	40
8.1.2. Relacions acadèmiques	40
8.2. Intercanvis acadèmics internacionals	41
8.2.1. Volum de mobilitat en el programa Erasmus/Sòcrates	41

8.2.2. La política de relacions internacionals	41
9. Punts forts i febles	43
9.1. Punts forts de la titulació	43
9.1.1. El context institucional	43
9.1.2. Metes, objectius i planificació	43
9.1.3. El programa de formació	43
9.1.4. Desenvolupament de l'ensenyament	43
9.1.5. Alumnes	43
9.1.6. Professorat	44
9.1.7. Instal·lacions	44
9.1.8. Relacions externes	44
9.2. Punts febles de la titulació	44
9.1.1. El context institucional	44
9.1.2. Metes, objectius i planificació	44
9.1.3. El programa de formació	45
9.1.4. Desenvolupament de l'ensenyament	45
9.1.5. Alumnes	45
9.1.6. Professorat	45
9.1.7. Instal·lacions	46
9.1.8. Relacions externes	46
10. Propostes de millora	47
10.1. El context institucional	47
10.2. Metes, objectius i planificació	47
10.3. El programa de formació	47
10.4. Desenvolupament de l'ensenyament	48
10.5. Alumnes	48
10.6. Professorat	48
10.7. Instal·lacions	49
10.8. Relacions externes	50
Informe del Subcomitè Avaluador de la Recerca	51
1. Context d'oportunitats	51
2. Context institucional	51

3. Activitat	53
4. Resultats	54
5. Punts forts i febles	55
6. Propostes de millora	55
Taules.....	56

ANNEXOS

1. Taules d'ensenyament de la Guia de l'avaluació (Taules)
2. Taules proporcionades per l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya
3. Estudi d'Inserció Laboral dels titulats de la UdG (AnnexInserció)
4. Enquesta d'opinió als titulats (AnnexTitulats)
5. Pla d'estudis (AnnexPlaEst)
6. Optativitat oferta (AnnexOpt)
7. Convenis signats (AnnexConv)
8. Resultats acadèmics de l'estudi de Filologia Catalana. Curs 1998-99
9. Resultats acadèmics de tota la UdG. Curs 1998-99 (AnnexResultats)
10. Estudiants en els programes Erasmus i Sòcrates (AnnexInter)
11. Resultats de l'enquesta als professors (EnqProf)
12. Resultats de l'enquesta als estudiants (EnqEst)
13. Resultats de l'enquesta als estudiants de 1r cicle (EnqEstCicle1)
12. Resultats de l'enquesta als estudiants de 2n cicle (EnqEstCicle2)

0. INTRODUCCIÓ

El Comitè Intern d'Avaluació (CAI) de l'estudi de Filologia Catalana de la Universitat de Girona va ser format durant el mes de juliol del 2000, després que el Gabinet de Planificació i Avaluació de la UdG encarregués aquesta tasca al govern de la Facultat de Lletres i que el rector, a instàncies de l'equip de deganat de la Facultat, nomenés el coordinador de l'estudi, el professor Jordi Sala, president del comitè.

El CAI es va constituir el mes de setembre, amb aquests membres:

Jordi Sala, president (docent, TU)
Mariàngela Vilallonga, vocal (docent, TU)
Blanca Palmada, vocal (docent, TU)
Xavier Pla, vocal (docent, TU)
Isabel Muradàs, vocal (PAS, administradora de la Facultat)
Víctor Chaparro, vocal (PAS, cap de la Secretaria Acadèmica de la Facultat)
Daniel Ferrer, vocal (estudiant de 2n. cicle)
Sílvia Carbó, vocal (estudiant de 1r. cicle)

L'elecció dels membres vocals del CAI va ser feta amb la intenció de reunir un equip de persones responsables i competents, interessades en els diversos aspectes de la docència i que, pel que fa als vocals docents, reunissin joventut i experiència en el si de la titulació.

El CAI va iniciar les seves sessions de treball el mes de setembre del 2000. Al llarg de gairebé quatre mesos, s'ha reunit amb periodicitat setmanal, en unes sessions de treball en què, un cop distribuïdes les diverses tasques, s'han discutit, valorat i finalment aprovat cada una de les parts de l'informe intern d'avaluació. En cap cas no s'ha hagut de recórrer a la votació per a l'aprovació d'un determinat aspecte o part de l'informe, sinó que sempre s'ha arribat a un consens després d'una discussió i una confrontació d'opinions. El clima de treball intern del CAI ha estat cordial, responsable i productiu. En alguns moments s'ha produït un cert desànim pel gran volum de feina a realitzar i per l'escassetat del temps disponible, però en general l'ànim amb què s'ha afrontat la feina ha estat molt bo. Ha existit, entre els membres del CAI, la sensació que la feina que s'estava duent a terme era important i molt necessària per a la titulació, i també s'ha tingut la sensació que, dintre de les possibilitats, s'estava acomplint la tasca encarregada amb solvència, bon criteri i equanimitat.

Un aspecte de gran importància en el treball del CAI ha estat el suport rebut pel Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat, que va posar a la disposició del comitè no solament l'assessorament necessari, sinó també personal de suport per dur a terme la tasca. D'aquesta manera, hem comptat amb l'ajut de dues persones becades, Cristina Santocildes i Raquel Olmo, que s'han encarregat de processar les dues grans enquestes que s'han fet (una al professorat i l'altra a l'alumnat de la titulació) i de crear i mantenir una pàgina web informativa del procés de treball del CAI i de redacció de l'informe.

La creació d'aquesta pàgina web ha estat la clau de volta de la connexió entre el CAI i la titulació avaluada. En la primera sessió de treball del CAI es va insistir en la voluntat que el procés de redacció de l'informe havia de ser el màxim de participatiu

possible, i en qualsevol cas el màxim de transparent per a tots els implicats en el nostre estudi. Fruit d'aquesta voluntat, el CAI ha informat periòdicament els professors, a través de circulars i de correus electrònics, de la tasca que s'estava fent i de l'estat del procés, i ha informat els alumnes a través d'algunes visites en classes dels diversos cursos de la titulació.

En l'enquesta feta al professorat, un 76,9% dels professors declarava sentir-se ben informat sobre el procés d'avaluació (*EnqProf 2*). Val a dir que el percentatge de persones que en l'enquesta van contestar no sentir-se ben informades es pot explicar pel fet que l'enquesta es va fer, precisament, tot just al començament del procés, quan la informació era tot just incipient. En qualsevol cas, el CAI entén que ha actuat sempre amb la màxima voluntat de transparència, i que ha estat obert a qualsevol demanda d'informació i a la participació de professors i estudiants. De fet, una de les iniciatives implantades des del començament va ser la creació i difusió d'una adreça de correu electrònic, vinculada a la pàgina web del CAI, mitjançant el qual tota la comunitat implicada en l'estudi ha pogut, al llarg d'aquests mesos, fer tota mena de suggeriments, fins i tot tenint l'oportunitat d'intervenir en el procés de redacció de l'informe. Val a dir, però, que pels motius que siguin aquesta eina de comunicació no ha estat gens utilitzada. També, al llarg d'un parell de mesos, es va obrir una bústia de suggeriments adreçada als estudiants, que tampoc no va tenir gaire utilització.

Malgrat l'escassa intervenció del col·lectiu de professors i del d'estudiants en el procés de redacció de l'informe, la valoració que es pot fer de la informació que han rebut és positiva, i també és positiu el clima d'acceptació de la tasca encarregada al CAI. En l'enquesta feta als professors, un 92,3% declarava que confiava en la utilitat del procés d'avaluació (*EnqProf 1*). En general, doncs, s'ha percebut en la titulació la sensació que la tasca que el CAI tenia entre mans era important i que podia ser útil. Cal tenir present que aquest procés d'avaluació ens arriba en un moment en què l'estudi afronta el repte d'una necessària reflexió encaminada a reformular alguns dels aspectes del seu funcionament, i aquesta consciència, estesa entre el professorat, ha contribuït molt a donar importància al procés d'avaluació, i en el futur ha de contribuir molt a una planificació seriosa dels objectius i a una millora de l'estudi.

El CAI ha entès, i l'estudi de Filologia Catalana també, que el procés d'avaluació havia de servir per ajudar a fer una reflexió necessària sobre l'estat de la titulació, i que calia aprofitar-lo per marcar l'inici d'un procés més llarg de reformulació i millora general de l'estudi. Al si del Consell de l'Estudi, aquest procés ja s'ha iniciat. De fet, durant el procés de redacció de l'informe el president del CAI, com a coordinador de l'estudi, va convocar un consell monogràfic per discutir sobre alguns dels aspectes continguts en els punts 3 i 4 de l'informe, els més decisius. Així, alguns d'aquests aspectes que apareixen a l'informe han estat consensuats pel professorat de la titulació, en un procés de reflexió que ha de continuar en els pròxims temps. La voluntat del CAI és, i sembla ser que la de la titulació també, que aquest informe no sigui cap punt d'arribada, sinó que sigui realment útil: que sigui un punt de partida del procés de renovació dels objectius de la nostra llicenciatura.

El Comitè Intern d'Avaluació
de l'estudi de Filologia Catalana

I. EL CONTEXT INSTITUCIONAL

I.1. Evolució de la titulació

I.1.1. Orígens de la titulació.

El curs 1969-1970 es van crear a la ciutat de Girona els primers estudis universitaris. Van ser cent trenta els estudiants matriculats als estudis de Lletres, els únics que es van impartir aquell any, sota la tutela de la Universitat Autònoma de Barcelona, que inaugurava així la seva Secció Delegada de la Facultat de Filosofia i Lletres a Girona. Des del primer any es va començar a oferir l'assignatura de *Llengua Catalana*, després de superar amb èxit les dificultats que es van posar des del govern. L'any 1972 es reconeixia provisionalment l'anomenat Col·legi Universitari de Girona. S'hi podia fer tot el primer cicle de les carreres integrades dins de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, entre les quals hi havia l'especialitat de Filologia Catalana. Haurien de passar encara molts anys per poder realitzar la carrera completa a Girona: Filologia Catalana serà una de les dues primeres especialitats que es podran cursar a Girona a partir del curs 1988-1989, quan s'inicia el segon cicle d'aquesta especialitat. A partir d'aquell moment es va crear també un institut de recerca per tal de fer convergir diferents línies d'investigació i dur a terme programes de doctorat: l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes, dividit en dues seccions, una de les quals, la Francesc Eiximenis, correspon als estudis de Filologia.

També l'any 1989 el Col·legi Universitari va passar a ser Estudi General de Girona, amb estudis diferenciats de Lletres i de Ciències, els embrions de les futures Facultats. Finalment, el 12 de desembre de l'any 1991 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei per la qual es creava la Universitat de Girona. L'Estudi de Lletres va passar a ser la Facultat de Lletres. Des d'aleshores, Filologia Catalana, juntament amb Filologia Espanyola i Filosofia, forma un dels dos departaments de la Facultat.

Ja l'any 1982, Josep M. Nadal, professor del nostre estudi, va ser elegit sotsdirector del Col·legi Universitari. Poc temps després va passar a ser-ne el director. I en crear-se l'Estudi General va esdevenir-ne el coordinador. Amb la creació de la Universitat de Girona, Josep M. Nadal va ser elegit el primer rector. En aquests moments es troba en el seu tercer mandat com a rector.

I.1.2. Pes específic de l'estudi.

Del que s'ha explicat sobre els orígens de la titulació de Filologia Catalana de la UdG, se'n pot deduir fàcilment que el pes específic que ha tingut l'especialitat dins de la Universitat ha estat cabdal, i així ho entenen la majoria dels professors (*EnqProf 5*). Filologia Catalana es troba en els mateixos inicis de la Universitat; fins i tot fou un dels primers motors que posà en marxa la Universitat. I un dels seus professors n'ha estat, i n'és encara, el màxim responsable del govern.

Aquests fets històrics han propiciat, és clar, la sòlida implantació dels estudis de Filologia Catalana en la Universitat, però al mateix temps han suposat un llast en algunes ocasions. En alguns moments, ser un dels primers motors en la creació de la Universitat ha provocat la sensació, entre el professorat, que des d'altres departaments i altres facultats es valoren com a privilegis fets que només responen a circumstàncies històriques. Això, i el descrèdit constatable dels estudis de Lletres en el món actual, fan que la percepció que el professorat de la titulació té de la seva imatge en el conjunt de la comunitat universitària no sigui prou bona (*EnqProf 6*), i que no s'ajusta a la realitat (*EnqProf 7*).

Encara hi ha un altre aspecte a considerar. Mentre la Universitat ha crescut, el Departament de Filologia i Filosofia i l'estudi de Filologia Catalana s'han mantingut amb pocs canvis durant els darrers cinc anys. Això fa que l'aportació proporcional del departament i de l'estudi a la Universitat sigui menor, per l'augment que ha afectat altres departaments i estudis. Aquest descens en l'aportació proporcional sovint ha estat vist, des de l'estudi de Filologia Catalana, com una pèrdua de protagonisme dins de la Facultat de Lletres (que ha passat de tenir els dos estudis històrics, Filologia Catalana i Història, a sis) i en el conjunt de la Universitat. En aquest sentit, resulta molt significatiu que la majoria dels professors considerin que l'evolució de la titulació al llarg de la seva història ha estat insatisfactòria (*EnqProf 4*), encara que es valori positivament el context socioeconòmic (la ciutat de Girona) on s'imparteix la titulació (*EnqProf 3*).

1.2. Estat actual de la titulació

1.2.1. L'estabilitat de la plantilla.

La Universitat ha registrat un creixement molt fort des de la seva creació (vegeu dades a la *Taula 1*). Aquest creixement s'ha donat amb la mateixa intensitat en els nous estudis i en els departaments que s'han creat per a la implantació d'aquests estudis. En els departaments que ja existien, el canvi més important ha estat en l'estructura de professorat adscrit. El departament de Filologia i Filosofia es manifesta com un departament ja molt consolidat des del curs 1995-96. El nombre de professors adscrits es manté estable, coincidint amb una etapa de creixement en la majoria dels departaments de la Universitat.

Al marge del nombre de membres del personal acadèmic, hi ha dos altres indicadors que s'adiuen amb el patró de departament consolidat que atribuïm al departament de Filologia i Filosofia. El curs 1998-99, el percentatge de doctors era el segon més alt dels departaments de la UdG. Així, el departament de Filologia i Filosofia, amb un 74,55% de doctors, se situava just després del Departament de Geografia, Història i Història de l'Art, que presentava un 85,19% de doctors. D'aquesta manera, es manifesta una vegada més la situació excepcionalment consolidada, ja des de molt aviat en la història de la Universitat, dels dos departaments lligats a les titulacions fundacionals de Lletres. El percentatge de personal acadèmic numerari també és molt alt: era un 61,82% el curs 1998-99; i actualment, pel que fa específicament a Filologia Catalana, pràcticament tots els professors són numeraris.

En aquest context d'estabilitat laboral, destaca el fet que la meitat dels professors del Departament de Filologia i Filosofia tenien entre trenta i quaranta anys el curs 1998-99.

Es tracta, per tant d'un departament més jove del que podria suggerir la seva estructura, amb un elevat nombre de doctors i de professors numeraris. L'estructura del professorat adscrit al departament ha permès pensar en els estudis des d'una posició consolidada i d'una relativa estabilitat.

Un inconvenient que es pot derivar de l'estructura del personal acadèmic del departament són les dificultats per adaptar la plantilla, formada majoritàriament per funcionaris, a les necessitats canviants dels estudis en anys futurs. No hi ha cap dubte, doncs, que la capacitat d'adaptació dels seus professors en els anys que han de venir serà clau per al desenvolupament satisfactori de les noves tasques que sorgeixin. És en aquest punt que la joventut relativa dels professors del departament es pot adduir com un aspecte positiu que ha de permetre assumir els nous reptes des d'una posició consolidada.

1.2.2. Les decisions sobre la titulació.

Sobre això, se'n parlarà sobretot al punt 4.5.2. d'aquest informe. Ara només cal indicar que, tot i que en general els professors consideren que la titulació té una certa autonomia en la presa de decisions (*EnqProf 8*), tot sovint la regulació necessària de les condicions de programació i impartició de la docència s'ha interpretat de vegades des de l'estudi com una imposició de punts de vista no discutits ni explicats i, sobretot, excessivament uniformitzadors. A la pràctica, el Consell de l'Estudi s'ha vist incapaç, per exemple, de proposar el conjunt d'assignatures optatives que considerava que calien perquè totes les seves propostes superaven els límits que preveia la normativa general dels estudis.

Una especificitat que en general s'aprecia com a no prou valorada és el fet que la majoria dels professors lligats a l'estudi pertanyen a una mateixa àrea de coneixement, Filologia Catalana. Aquests professors tenen, però, especialitzacions molt diverses. També la formació de segon cicle que demanen els estudiants obeeix en part al desig d'obtenir una formació mínimament especialitzada en el marc del conjunt tan ampli de coneixements que queda definit com a Filologia Catalana. Una visió externa que no consideri aquest fet específic pot valorar totes les propostes d'especialització o d'oferta d'optatives de segon cicle com a excessives.

2. METES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

2.1. Objectius i planificació de la titulació

2.1.1. Planificació i documentació escrita.

Com ja s'ha dit, l'estudi de Filologia Catalana fa molts anys que està implantat a la Universitat. No respon, per tant, a una programació recent, i tampoc no ha estat el resultat d'una reflexió de la qual en quedi constància documental. La història de la titulació, i la tradició que ha anat forjant, han substituït una planificació explicitada. De fet, almenys pel que fa als darrers anys, ha estat sobretot en els moments de revisió dels diversos plans d'estudi quan s'han produït les discussions més específiques entorn dels objectius de la titulació. No s'ha elaborat, però, cap text que reculli aquestes discussions, i els acords que s'han anat prenent s'han de constatar en la mateixa estructura dels diversos plans d'estudi. És per això que un 78,6% dels professors creu que la titulació no té uns objectius clarament definits (*EnqProf 9*).

2.1.2. Objectius de la titulació segons el pla d'estudis.

La dada més significativa dels objectius actuals de la titulació ens la dona el vigent pla d'estudis, de 1998. En aquest pla, es consolida la implantació d'un sistema que presenta una coincidència quasi absoluta entre el primer cicle de Filologia Catalana i el de Filologia Espanyola. Uns dels objectius d'aquesta modificació en relació al pla de 1993 va ser facilitar als alumnes la realització d'una segona llicenciatura. Hi havia també el convenciment que l'adopció d'aquesta estructura, amb un primer cicle comú amb Filologia Espanyola, podia ajudar a la concessió de l'estudi de Filologia Romànica, que la Universitat havia sol·licitat, i que probablement s'implantarà al curs 2001-02.

Encara no hem pogut veure quin efecte tindrà sobre els titulats en una de les llicenciatures la possibilitat d'obtenir, amb només dos anys més, el títol corresponent a l'altra llicenciatura. Val a dir, però, que aquesta situació ja es produïa tradicionalment, perquè els alumnes que tenien la intenció d'obtenir els dos títols feien la selecció adequada dins de l'optativitat de primer cicle i podien accedir al segon cicle de l'altra llicenciatura amb facilitat. En tot cas, l'objectiu de facilitar l'accés a Filologia Espanyola no justifica del tot la coincidència quasi absoluta entre els primers cicles dels dos estudis. Tampoc els estudiants que hi accedeixen actualment utilitzant les passarel·les no tenen dificultats importants, i, en canvi, han tingut més llibertat a l'hora d'escollir les assignatures de l'altre estudi que volien fer.

Hi havia finalment un altre objectiu palès al pla d'estudis vigent, aquest menys explícit, que aconsellava la coincidència quasi absoluta dels dos primers cicles. La unificació podia garantir el manteniment de les titulacions fins i tot si es produïa una davallada important de la demanda, perquè l'estructura dels dos estudis permetia reduir les hores efectives de docència en el primer cicle a la meitat.

Com resulta evident, en la confecció del pla d'estudis de 1998, igual que va succeir en el de 1993, es van tenir en compte tants aspectes que no hi va haver prou espai per a les consideracions que serien pròpies de l'estudi, i que haurien d'haver donat una definició dels objectius i una planificació molt més acurades i explícites de la titulació. En certa manera, predomina des de fa anys una actitud de resignació que no qüestiona explícitament alguns aspectes que no estan resolts.

2.1.3. La inserció laboral i la redefinició actual de la titulació.

Als darrers temps, i en part a causa de la reducció de matrícula de primer curs, l'estudi està en l'inici d'un procés de redefinició dels seus objectius. De fet, el professorat és conscient d'aquesta necessitat: un 85,7% així ho manifesta (*EnqProf 10*). Probablement, la redefinició dels objectius de la titulació haurà de passar per la recerca d'un equilibri entre la impartició de coneixements més tradicionals i l'adaptació a les noves demandes del mercat laboral. També en aquest punt el professorat és conscient dels problemes: un 71,4% considera que el perfil de formació que dona la llicenciatura no s'adiu gaire o gens al mercat de treball (*EnqProf 11*).

El document "Estudi de la inserció laboral dels titulats de la UdG" (*AnnexInserció*), elaborat l'any 2000 a partir de les dades obtingudes de l'enquesta feta als llicenciats de Filologia Catalana del curs 1996-97, fa ben evident aquesta necessitat. Segons l'estudi, tot i que el 96% dels llicenciats ha treballat en alguna ocasió, i que l'índex d'atur està en només un 8,3%, un 67% expressa que les dificultats d'inserció estan vinculades a la manca d'ocupacions relacionades amb la titulació (*AnnexInserció* pàgs. 238-239). Dels enquestats, un 25,8% treballen en el camp de la docència (professors d'ensenyament primari, secundari i superior); un 13,6% treballen en acadèmies privades; un 12,1% fan feines directament relacionades amb la filologia i la lingüística, o gaudeixen d'una beca; i un 10,6% es dediquen a les classes particulars. La resta, més d'un 30%, estan exercint feines que no tenen res a veure amb la titulació, i que en molts casos no els exigeix ni tan sols un títol de formació universitària (*AnnexInserció* pàgs. 241-244). Una altra dada important a tenir present és que el 55% dels llicenciats afirmen que els coneixements obtinguts al llarg de la carrera els són molt útils o força útils, mentre que el 45% restant afirma que els són pocs útils o gens útils (*AnnexInserció* pàg. 248).

Tot i això, l'esmentat estudi destaca l'elevat grau de satisfacció dels llicenciats de Filologia Catalana. Un 87% dels enquestats declaren que se senten molt o força satisfets del sou que reben, i un 92% es declaren molt o força satisfets de la seva qualitat laboral. Textualment, l'estudi valora aquestes dades de la manera següent: «El nivell de satisfacció dels titulats en relació a la retribució i la qualitat laboral és molt elevat, una situació que

contrasta amb les condicions contractuals, salari i relació de la feina amb els coneixements adquirits a la llicenciatura. Aquesta aparent contradicció sembla justificar-se per l'elevat nombre de llicenciats que continuen estudiant, bé una altra carrera, bé el doctorat, màster, etc, i que cerquen feines compatibles amb aquests estudis. En aquest sentit, es dedueix que un grup prou significatiu dels llicenciats en Filologia Catalana no vinculen la finalització d'aquests estudis universitaris a la plena entrada al mercat laboral» (*AnnexInserció* pàg. 249). Tot i això, només un 61% dels llicenciats declaren que estudiarien la mateixa carrera si poguessin tornar a començar la seva formació superior, mentre que un 33% afirma que n'estudiaria una altra: sobretot ciències socials (cal entendre estudis relacionats amb l'educació) i humanitats. I, entre aquests, el motiu més adduït seria el de tenir més possibilitats d'inserció laboral (*AnnexInserció* pàgs. 250-251).

Dels resultats de l'«Estudi de la inserció laboral dels titulats de la UdG» i de la constatació que la sortida de l'ensenyament mitjà està actualment en una crisi aguda, se'n desprèn que cal replantejar alguns dels continguts de la llicenciatura, sobretot al segon cicle, per tal d'oferir als llicenciats l'oportunitat d'accedir a llocs de treball diferents dels que fa deu o quinze anys eren els habituals. Això, òbviament, afectarà el pla d'estudis mateix, cosa que fa preveure la necessitat de modificacions d'aquest pla a curt o mitjà termini. Sobre això, en veurem aspectes més concrets al punt 3.1. de l'informe.

2.2. Demanda i qualitat d'accés

2.2.1. Demanda.

Sens dubte, en aquest punt el més destacat és la davallada que s'ha produït als darrers dos anys: els vuitanta matriculats del curs 1998-1999 van passar a ser cinquanta-set el 1999-2000, i han estat vint-i-vuit el curs 2000-2001. Per a aquest curs l'oferta de places es va reduir de vuitanta a setanta, però tot i això és clar que l'oferta queda molt lluny de la demanda. La reducció de la demanda s'ha produït de manera semblant en altres titulacions de la Facultat de Lletres. No sembla, per tant, que les causes siguin específiques de Filologia Catalana, encara que potser sí que hauran de ser específiques les solucions que s'hi busquin. De fet, aquest problema té un abast molt gran, que implica qüestions de planificació de l'estudi que tractem en altres llocs de l'informe.

Val a dir que, com veurem al punt següent, la reducció de la demanda que s'ha produït als darrers cursos ha anat acompanyada d'un increment del percentatge d'estudiants que han triat Filologia Catalana com a primera opció en la preinscripció.

2.2.2. Via i qualitat de l'accés.

Els estudiants que rep l'estudi procedeixen majoritàriament del batxillerat-PAAU: sempre són més d'un 80% (vegeu *Taula 2*). En una proporció menor, rebem també estudiants d'altres estudis universitaris. La disminució dels alumnes procedents de les

PAAU es compensa, en part, amb els alumnes procedents d'altres estudis. A part d'aquestes vies, hi ha una minoria d'estudiants que accedeixen a l'estudi per la via de les proves d'accés als majors de 25 anys (vegeu *Taula 2*). Són poquíssims, i de fet la legislació actual no afavoreix una entrada més important d'aquest col·lectiu.

Durant anys, una bona part dels nostres estudiants ens han arribat com a alumnes que no són de primera opció. De les dades de què disposem (vegeu *Taula 2*), s'infereix que, al curs 1994-95, un 38,5% dels estudiants que van accedir a l'estudi per la via de selectivitat no eren de primera opció; al curs 1995-96, aquest grup d'estudiants va arribar a ser el 44,4%; al curs 1996-97, va ser un 40,3%; al curs 1997-98, un 28,9%; al curs 1998-99, la xifra va baixar fins a un 12,5%; al curs 1999-2000, va ser un 22,4%. Les dades d'aquest curs 2000-2001 ens indiquen que el percentatge d'estudiants que no són de primera opció pràcticament ha desaparegut. És per això que, del total dels estudiants que van contestar l'enquesta, un 31% declara que no és de primera opció, xifra que augmenta fins al 44,8% entre els estudiants de segon cicle i que en canvi es redueix a un 21,4% entre els estudiants de primer cicle (és a dir, els que van començar els seus estudis al curs 1998-99 o posteriorment).

Tot indica que durant anys ens han arribat molts estudiants que no volien estudiar Filologia Catalana a la UdG com a primera opció, i que això ja s'ha acabat, i aquesta és la primera causa de la forta reducció de matrícula de primer curs. La primera lectura que se'n pot fer és positiva: a partir d'ara tindrem gairebé exclusivament estudiants de primera opció. Però el cert és que ni el grau de satisfacció amb els seus estudis ni l'èxit acadèmic són sensiblement superiors entre els estudiants de primera opció que entre els altres, i de fet tenim l'experiència que molts estudiants que volien fer només un curs acadèmic a la nostra llicenciatura han acabat quedant-s'hi en convèncer-se que els estudis els satisfieien. Però, òbviament, la nova realitat demogràfica impedirà a partir d'ara que ens arribi aquest percentatge d'estudiants.

Pel que fa a la qualitat de l'accés en primera opció, destaca especialment l'augment que presenta al llarg dels anys el conjunt d'alumnes amb nota de tall entre 5 i 6 (vegeu *Taula 2*). Aquests eren un 17% del total al curs 1994/95, i no han parat de créixer als darrers anys, fins que actualment són la immensa majoria. Això té molt a veure amb el deteriorament que viu actualment el prestigi social dels estudis de Lletres, i també amb les dificultats amb què es troben els llicenciats, ara com ara, d'incorporar-se al mercat laboral. Només una revisió a fons de la planificació de la llicenciatura, com hem vist abans, pot canviar les coses a mitjà o a llarg termini.

D'altra banda, com és tradicional en els estudis de Lletres, la majoria dels nostres estudiants són dones, i la proporció d'alumnat femení encara ha crescut als darrers anys, fins a fregar el 90% (vegeu *Taula 2*).

3. EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

3.1. Estructura del pla d'estudis

3.1.1. El pas del pla de 1993 al de 1998.

Els plans d'estudis de 1993 canviaven, per decret del Ministerio de Educación y Ciencia, molts hàbits docents que hi havia establerts fins aleshores. Amb el pla de 1993 es passava de cinc a quatre anys el període de durada mínima dels estudis, hi havia un nombre total de tres-cents crèdits, i l'alumne havia de cursar, si volia acabar en quatre anys, una mitjana anual de setanta-cinc crèdits repartits en assignatures quadrimestrals de sis o tres crèdits. D'aquests 300 crèdits, 123 eren de tipologia troncal, 93 de tipologia obligatòria, 54 de tipologia optativa i 30 de lliure elecció (vegeu *Taula 3, pla de 1993*). El primer cicle constava d'un total de 150 crèdits, tot ells de tipologia troncal o obligatòria (entre els quals n'hi havia 36 d'assignatures de filosofia, història, art i geografia, les altres llicenciatures de la Facultat de Lletres de la UdG). L'única optativitat de l'estudiant consistia en l'elecció de la segona i la tercera llengües entre el castellà i l'italià. El segon cicle d'aquest pla, actualment encara en vigor però que s'extingirà el curs que ve, era una curiosa barreja de troncalitat, d'obligatorietat de Facultat i d'itineraris relatius. Presentava, d'una banda, 42 crèdits troncal i 6 d'obligatoris de la titulació; 12 crèdits obligatoris a escollir entre els altres estudis de la Facultat; 24 crèdits optatius propis de la titulació; i 18 crèdits d'itinerari de llengua o literatura, que era un grupet de tres assignatures de sis crèdits amb continguts absolutament diversos, malgrat el nom d'itinerari.

El pla de 1993 presentava problemes molt greus que havien empitjorat notablement el pla de 1983. La quadrimestralitat absoluta, ja al primer cicle, n'era un d'important. També ho era la possibilitat d'acabar els estudis en quatre anys, un temps insuficient per cursar tots els crèdits assimilant-ne adequadament els continguts. El temps d'estudi, reflexió i lectura dels estudiants quedava molt reduït. A més a més, es produïa el contrasentit que els estudiants de filologia havien de cursar assignatures d'altres estudis, quan dues assignatures com Lectures de Literatura Universal i Fonaments del Llenguatge eren obligatòries per als altres estudiants de la Facultat, però els filòlegs no hi podien accedir. Els continguts del segon cicle, finalment, no estaven ben planificats.

En l'àmbit de la Filologia Catalana, la titulació de la UdG va ser capdavantera en la revisió del pla nou. D'aquesta manera, ja al 1998 es va implantar el primer curs de l'anomenat "pla nou revisat", el pla de 1998, que actualment està implantat fins a tercer, i que s'acabarà de desenvolupar, en el segon cicle, els dos pròxims cursos. El pla de 1998 intenta solucionar, i els soluciona, els problemes més greus de l'anterior: el temps normal d'obtenir la llicenciatura torna a ser de cinc anys, el primer cicle torna a estar format completament (llevat d'un sol cas) per assignatures anuals, el nombre d'assignatures de primer cicle es redueix notablement, i la llibertat de tria dels estudiants al segon cicle es molt més gran que al pla de 1993 (vegeu *Taula 3, pla revisat*). La valoració del canvi de pla del de 1993 al de 1998 és positiva entre la majoria dels professors (*EnqProf 12*).

Tot i així, el pla de 1998 conserva l'"esperit" del pla de 1993 en dos eixos fonamentals: la transversalitat amb altres estudis de la Facultat de Lletres, i el fet de compartir assignatures amb el pla d'estudis de Filologia Espanyola, característica aquesta

que s'accentua encara més al pla de 1998 en relació al de 1993. Aquests són canvis significatius dels plans de 1993 i de 1998 respecte a l'anomenat "pla vell", de 1983, i la realitat és que es percep entre el professorat una certa enyorança d'aquell pla vell: de fet, més de les dues terceres parts dels professors creuen que el pla de 1983 era millor que l'actual, de 1998 (*EnqProf 13*). A més a més, un 61,5% dels professors creu que el pla actual no dóna un perfil de formació adequat, xifra que s'elevava al 76,9% en el cas del pla de 1993 (*EnqProf 14 i 15*).

En contrast, un 74,7% dels estudiants declara que les seves expectatives a l'hora d'estudiar Filologia Catalana a la UdG estan satisfetes pel que fa al pla d'estudis, i només un 4,2% es declara totalment insatisfet (*EnqEst 3*). En aquest punt, els resultats són lleugerament millors entre els estudiants del pla de 1993 que entre els del pla de 1998 (*EnqEst 3Cicle1 i EnqEst 3Cicle2*), però això obeeix, més que no pas als plans d'estudi, al fet que els del pla de 1993 són alumnes que ja es troben al segon cicle, mentre que els del pla de 1998 es troben encara a primer cicle, i no disposen d'una perspectiva global. A més a més, és significatiu, i importantíssim (a l'entendre del CAI, que en cap cas no ha volgut dur a terme la seva feina des d'una posició cofoista), que, davant de la pregunta «En general, estàs satisfet/a d'estudiar Filologia Catalana a la Universitat de Girona?» (*EnqEst 42*), un 42,3% dels estudiants s'hi mostren molt d'acord, i un 50,7% s'hi mostren més aviat d'acord, de manera que només constitueixen un 7% els estudiants que declaren que no estan satisfets (també en aquesta pregunta els estudiants de segon cicle responen amb un grau més alt de satisfacció, però gairebé imperceptible: *EnqEst 42Cicle1 i EnqEst 42Cicle2*). Tot i que la pregunta es referia a una valoració global dels seus estudis, és obvi que en això el pla de formació hi ocupa un paper primordial.

Unes dades semblants ens dóna l'"Enquesta d'opinió als titulats" (part del "Pla d'avaluació de la docència de la UdG"), feta als llicenciats del curs acadèmic 1997-98. Davant de l'afirmació "En general, els estudis han estat del meu interès", i d'una possible puntuació de l'1 (la més baixa) al 5 (la més alta), la mitjana dels llicenciats és altíssima: un 4,27 (*AnnexTitulats*, número 14). I davant de l'afirmació "En general, faig una valoració positiva de la formació rebuda", el resultat de la mitjana és de 3,80 (*AnnexTitulats*, número 15).

Per tot plegat, el CAI considera que el grau de satisfacció dels nostres estudiants és elevat, però que tanmateix els professors detecten problemes importants en l'actual pla d'estudis. Cal analitzar un per un aquests problemes, centrant-nos en el pla de 1998, perquè no tindria sentit avaluar un pla, el de 1993, que és a punt d'extingir-se. Per tots els aspectes que tractarem, vegeu l'annex de l'esquema del pla d'estudis de 1998 (*AnnexPlaEst*).

3.1.2. L'obligatorietat, la transversalitat i el primer cicle comú amb Filologia Espanyola.

La primera preocupació entre estudiants i professors és el que es considera un excés d'obligatorietat del pla d'estudis, sobretot al primer cicle. Un 84,6% dels professors creu que el grau d'obligatorietat del pla d'estudis és excessiu (*EnqProf 16*), i un 85,7% que l'oferta d'optativitat no és suficient (*EnqProf 18*). De fet, pel que fa a l'oferta d'optativitat el pla de 1993 és jutjat més positivament que el de 1998 (*EnqProf 19*), segurament perquè encara no s'ha implantat el segon cicle del pla de 1998, que presenta menys obligatorietat que el de 1993. Tot i així, un 46,4% dels estudiants considera suficient el grau

d'assignatures optatives al llarg de la carrera, enfront d'un 43,7% que el considera insuficient (*EnqEst 7*).

Les discrepàncies apareixen en diverses qüestions, com en la transversalitat, i aquesta és especialment preocupant, perquè l'existència de tres assignatures obligatòries, 36 crèdits, per a tots els estudiants de la Facultat (Tècniques d'Expressió Oral i Escrita, Història de la Cultura i Coneixements Científics) està motivada per la convicció que hi ha entre un grup considerable de professors de la Facultat i pel govern d'aquesta de la necessitat que els alumnes adquireixin coneixements globals d'Humanitats. Tot i això, un 77% dels professors de Filologia Catalana discrepen obertament de la necessitat i de la utilitat d'aquestes tres assignatures (*EnqProf 17*), i un 60,6% dels estudiants no considera que sigui ni positiva ni útil l'existència d'assignatures comunes de Facultat (*EnqEst 6*). En aquesta qüestió, els estudiants que van fer les assignatures comunes de Facultat del pla de 1993 i els que han fet o estan fent les del pla de 1998 pràcticament coincideixen en la seva valoració, i encara empitjora una mica en els del pla de 1998 (*EnqEst 6Cicle1* i *EnqEst 6Cicle2*).

Tot i que no tenim dades objectives, l'ambient que es respira en el si del professorat de la titulació, que s'ha fet palès en el Consell de l'Estudi, és en general contrari a compartir pràcticament tot el primer cicle amb la llicenciatura de Filologia Espanyola. Sobre això, ja s'han constatat diversos aspectes en el punt 2.2.2. de l'informe. L'opinió del professorat contrasta notablement amb la dels estudiants, el 88,7% dels quals jutja positivament aquesta comunitat de primers cicles de les dues llicenciatures (*EnqEst 11*). Aquesta dada resulta sorprenent, perquè són habituals les queixes dels estudiants de primer cicle en el sentit que hi ha continguts que es repeteixen en algunes assignatures, de Filologia Catalana i de Filologia Espanyola, sobretot de la subàrea de llengua. Aquí sí hi ha algunes discrepàncies entre els estudiants del pla de 1993 i els del pla de 1998: entre aquests últims hi ha alguns estudiants, pocs, que estan totalment en desacord amb el primer cicle comú amb Filologia Espanyola, però per contra són una gran majoria els que hi estan completament d'acord, i no solament d'acord, com passa entre els estudiants del pla de 1993 (*EnqEst 11Cicle1* i *EnqEst 11Cicle2*).

L'opinió general dels professors és que, sense necessitat de trencar amb el primer cicle comú amb Filologia Espanyola, alguns dels crèdits reiteratius que els nostres estudiants han de fer d'aquest estudi s'haurien d'utilitzar per cobrir buits de continguts (alguns d'aquests buits compartits amb els mateixos estudiants de Filologia Espanyola); i que, més que determinar les assignatures de l'estudi de Filologia Espanyola que l'estudiant ha de cursar obligatòriament, es deixés llibertat per triar-ne aquelles que responguessin als interessos dels estudiants.

3.1.3. Mancances de continguts en el primer cicle.

Tot i que ja hem indicat al punt 3.1.1. que el grau de satisfacció dels estudiants pel que fa a la seva formació és elevat, el cert és que tant estudiants com professors observen mancances en el pla de formació de la titulació. A l'enquesta feta als estudiants, hi havia una pregunta oberta en què podien opinar sobre els coneixements que trobaven a faltar al pla d'estudis de la titulació (*EnqEst 9*). Encara que la meitat no la van contestar, potser per estar formulada de forma oberta, es detecta que hi ha una preocupació força estesa per l'absència d'assignatures d'expressió escrita, llengua normativa i correcció lingüística. D'altra banda, entre els professors hi ha una preocupació creixent sobre les dificultats de

bastants dels nostres estudiants a expressar-se correctament per escrit, tant pel que fa a la redacció com al domini de la normativa de la llengua. Aquest és sens dubte un dels problemes que es troben més presents en la consciència del professorat, de manera que ja actualment, al si del Consell de l'Estudi, s'estan buscant mesures que contribueixin a pal·liar el problema.

Un nombre significatiu d'estudiants també van contestar, en aquesta pregunta oberta, que trobaven a faltar alguna assignatura de contingut literari general, és a dir, de literatura universal o comparada. Aquesta també és una idea que comparteix el professorat, i igualment s'està debatent al Consell de l'Estudi. Al costat d'aquesta mancança, s'hi troba també la de no comptar amb la llengua i la literatura franceses com a alternativa a les italianes, que actualment són troncal perquè el pla de 1998 determina l'italià com la tercera llengua de tots els estudiants de la titulació. Alguns estudiants també van contestar que troben a faltar el grec al pla d'estudis. El Consell de l'Estudi de la titulació en ple considera que en els pròxims anys caldrà plantejar algunes modificacions puntuals al pla d'estudis actual per tal de donar cabuda tant a la literatura general com al francès com, potser, a la llengua escrita. Potser seria bo replantejar a la baixa el nivell d'obligatorietat de crèdits de Filologia Espanyola per poder oferir aquestes matèries, que d'altra banda poden ser comunes amb la llicenciatura de Filologia Espanyola, de manera que tampoc no es perdria el primer cicle comú de les dues titulacions. El Consell d'Estudi de Filologia Catalana és àmpliament partidari d'aquesta opció, que en qualsevol cas caldrà anar discutint al llarg dels pròxims dos anys, fins que sigui possible proposar modificacions parcials al pla d'estudis vigent.

3.1.4. L'estructura del segon cicle.

Ja hem comentat de passada els problemes del segon cicle del pla de 1993, i no cal aprofundir-hi perquè aquest pla és a punt d'extingir-se. Pel que fa al segon cicle del pla de 1998, encara no tenim l'experiència de veure'l en funcionament, de manera que difícilment pot ser valorat. Tot i això, és evident que en principi la seva estructura no permetrà satisfer la demanda tant d'estudiants com de professors, en els dos casos gairebé unànime, en el sentit que caldrien itineraris d'especialització en aquest segon cicle (*EnqProf* 20 i *EnqEst* 8), precisament perquè el pla de 1998 elimina els itineraris relatius del pla de 1993 i redueix considerablement l'obligatorietat. El pla de 1998 especifica 42 crèdits troncal i 6 d'obligatoris en el segon cicle, de manera que els estudiants encara disposen de 42 crèdits (a part dels 30 de lliure elecció) a triar entre l'oferta d'optativitat. Tot i això, queda la porta oberta, si així es decidís fer-ho, a crear itineraris d'especialització recomanats aprofitant aquesta càrrega d'optativitat.

Caldrà que al si del Consell de l'Estudi es faci un debat sobre la necessitat o no de crear itineraris d'especialització. No sembla que tingui ja gaire sentit la creació de dos grans itineraris generals, que acaben essent molt relatius i deixatats, un de llengua i l'altre de literatura. Certament, la majoria dels estudiants mostren la seva preferència per un o altre àmbit, de manera sensiblement superior per l'àmbit de literatura (*EnqEst* 10) (tot i que els estudiants de primer cicle manifesten gairebé la mateixa preferència per la llengua que per la literatura: *EnqEst* 10Cicle1 i *EnqEst* 10Cicle2), però l'experiència dels itineraris relatius del pla de 1993 no ha estat gens bona. En canvi, i arran de la reducció de matriculació de primer curs i dels problemes que tenen els nostres titulats en la incorporació al món del treball, caldrà plantejar-se de manera urgent la creació d'itineraris especialitzats enfocats

totalment o parcialment al mercat de treball, en sectors com la planificació lingüística, la correcció d'estil, el treball editorial, la gestió cultural, etc. Fins i tot potser caldrà examinar la conveniència que algun d'aquests itineraris impliqui una certa transversalitat amb d'altres estudis de la Facultat, o potser també amb estudis d'altres facultats.

Potser és en aquesta direcció que caldrà entendre aviat el sentit del contingut pràctic de la formació que dona el pla d'estudis, contingut que és valorat escàs per la majoria dels professors (*EnqProf* 21). Una dada de l'"Enquesta d'opinió als titulats" és significativa en aquest sentit: mentre que l'afirmació "He rebut una bona formació de base" rep un suport d'un 3,52 sobre una màxima puntuació de 5 (*AnnexTitulats*, número 7), l'afirmació "He rebut una bona formació específica" baixa fins a un 3,34 (*AnnexTitulats*, número 8).

Aquestes decisions demanen un període de reflexió madura i de treball intens que al si del Consell de l'Estudi ja s'han començat a produir. En qualsevol cas, el cert és que la tradicional sortida de la titulació de Filologia Catalana, l'accés a l'ensenyament mitjà, està avui per avui bloquejada, i tant els estudiants com els professors consideren (de manera encara més majoritària en el cas dels professors) que el perfil de formació que donem no s'adequa al mercat de treball (*EnqProf* 11 i *EnqEst* 14). Potser és per això que, com ja hem indicat, la immensa majoria dels professors entén que s'han de reformular els objectius de la titulació (*EnqProf* 10). Tot i això, encara són majoria els estudiants que declaren que la seva primera opció de treball és la docència, encara que també és cert que es contempla com una bona sortida professional el món editorial, i en menor proporció la correcció lingüística i la gestió cultural i la planificació lingüística (*EnqEst* 43).

3.1.5. L'oferta d'optativitat del segon cycle.

Caldrà que de la reflexió encetada sobre la qüestió plantejada a l'últim punt en surti una millor oferta d'optativitat al segon cycle. També seria desitjable que l'autonomia del Consell de l'Estudi en relació al govern de la Universitat fos molt més gran per a la presa de decisions sobre l'optativitat i, en general, sobre la redacció dels plans docents. El sistema actual dificulta iniciatives que podrien ser molt beneficioses per a la titulació; sobre això, vegeu el punt 4.5.2.

L'anàlisi de l'optativitat oferta al segon cycle als darrers anys acadèmics revela que els criteris que s'han seguit han depès de l'adscripció i els coneixements dels professors disponibles, més que no pas d'un programa raonable d'oferta de matèries (vegeu, per a aquesta qüestió, l'annex sobre l'optativitat del segon cycle, *AnnexOpt*). Només d'aquesta manera s'entén que l'àrea de coneixement amb més oferta d'optativitat al segon cycle als darrers cursos hagi estat, en una titulació de Filologia Catalana, l'àrea de llengua i literatura italianes, i que algunes subàrees hagin pogut oferir molt poca optativitat, o fins i tot pràcticament nul·la. Cal urgentment canviar la "cultura" establerta i dissenyar els plans docents anuals sobre la base de la necessitat de cobrir adequadament les àrees de coneixement; és a dir, pensant molt més en els estudiants, en definitiva.

3.2. Programes de les assignatures del pla d'estudis

3.2.1. Els continguts dels programes.

No es pot deslligar aquest aspecte de tot el que hem dit al punt 3.1., i per evitar de caure en reiteracions no ens estendrem gaire en aquest punt.

En primer lloc, caldrà, dintre de la possible revisió de la formació que dona el pla d'estudis, adequar els continguts dels programes de les assignatures a aquesta revisió. Aquí només cal indicar que els objectius actuals de la titulació, que com ja hem vist estan establerts més sobre la pràctica i la tradició que no pas com a fruit d'una planificació del tot conscient, queden reflectits en els continguts actuals de les assignatures que s'imparteixen. La valoració que fan els professors de l'adequació dels programes de les seves assignatures als objectius generals de la titulació és molt bona (*EnqProf 22*), tot i que val a dir que aquesta valoració baixa molt quan s'ha de considerar el conjunt de les assignatures de l'estudi, i no pas només les pròpies (*EnqProf 24*). Això potser és causat per la consciència d'una necessària revisió dels objectius mateixos de la titulació.

Pel que fa a la dedicació dels alumnes que exigeixen els programes de les assignatures, la majoria dels professors consideren que la demanda que impliquen els seus programes és adequada (*EnqProf 23*), encara que una tercera part dels professors no ho entén així quan s'ha de valorar la dedicació exigida per la globalitat dels programes (*EnqProf 25*). En el rerefons d'això, probablement hi ha la consideració, força compartida pel professorat, que el nivell d'exigència de l'estudi és inferior al que hauria de ser, aspecte que tractarem al punt 4.3.2.

Seria molt convenient que en el Consell de l'Estudi, o repartint els professors per subàrees de coneixement, es possessin en comú els diversos programes de les assignatures, de manera que s'evitessin buits i reiteracions indesitjades. De fet, aquesta conveniència que es planteja aquí forma part d'una necessitat més àmplia de consensuar el perfil i els continguts de la docència, el nivell d'exigència, etc. Insistirem en aquest aspecte al punt 4.3.1.

Els professors també consideren que els programes de les assignatures presenten un bon nivell d'actualització (*EnqProf 26*), cosa certa almenys en totes aquelles assignatures afins a l'especialitat del perfil del professor que les imparteix.

3.2.2. Publicitat dels programes.

L'extensió dels programes i el seu compliment són aspectes que tractarem al punt 4.2.2. Pel que fa a la publicitat dels programes, impera la tradició de repartir-los i comentar-los el primer dia de classe de l'assignatura, i no sembla que hi hagi motius per canviar una pràctica que resulta eficaç. Actualment, també s'exigeix als professors que lliurin una còpia del programa al coordinador de l'estudi, de manera que la Facultat té constància de la programació de la titulació i la pot controlar. També es dona publicitat als programes a través de la pàgina web de la Facultat i de l'estudi de Filologia Catalana.

3.2.3. Nombre d'alumnes per assignatura i repartició de grups.

Sobre la qüestió del nombre de matriculats per assignatura, s'observa (vegeu *Taula 4*) que, en general, i en dades referides al curs 1999-2000, hi ha una *ratio* d'alumnes per

assignatura força elevada, cosa que queda alleugerida al primer cicle pel desdoblament de grups, però no en el segon cicle. D'aquesta manera, es dona la circumstància que algunes assignatures de segon cicle presenten més alumnes a l'aula que algunes de primer cicle, mentre que, per l'altra banda, algunes assignatures optatives de segon cicle tenen un índex baix de matriculació. Els indicadors de distribució (vegeu *Taula 6*) són en aquest sentit eloqüents. El segon cicle del curs acadèmic 1999-2000 (pla de 1993) té una mitjana de 94,3 alumnes per grup en les assignatures obligatòries, i un 28,2 alumnes per grup en les optatives. De la seva banda, el primer cicle (pla de 1998) té una mitjana de 69,3 alumnes per grup (totes les assignatures són obligatòries), que encara es redueix en el desdoblament de pràctiques d'aquelles assignatures que separen les hores pràctiques de les teòriques (sobre això, vegeu el punt 3.3.4.): 46,2 alumnes per grup. Cal fer constar, però, que 46,2 alumnes per grup de pràctiques és encara un grup excessivament ampli.

Tanmateix, el desdoblament de les assignatures de primer cicle dona la percepció general als professors que les aules no estan atapeïdes en excés, i que tenen un nombre d'alumnes adequat per a la impartició de les assignatures (*EnqProf 28*). La reducció de la matrícula de primer curs obligarà a reformular algunes coses, però en qualsevol cas és evident que el gran benefici d'aquesta reducció serà la possibilitat de treballar amb menys alumnes, més còmodament i amb una atenció molt més particularitzada. De fet, aquesta reducció de matrícula pot ser un estímul perquè la reformulació dels objectius de la titulació es pugui fer amb garanties d'èxit.

3.2.4. Variabilitat.

Pel que fa a l'adscripció dels grups d'una mateixa assignatura, a l'estudi de Filologia Catalana es produeixen diverses variants (en el benentès que, almenys dintre de les classes teòriques, no hi ha cap assignatura amb més de dos grups): que els grups siguin impartits per un sol professor; que els grups estiguin repartits entre professors diferents (variabilitat); i que diversos professors es facin càrrec d'una mateixa assignatura, però no pas per repartiment de grups, sinó per repartiment de matèria (i normalment de quadrimestralitat). En el darrer cas, els professors valoren positivament l'experiència de compartir assignatura amb un altre professor (*EnqProf 29 i 30*), i també entenen que és bo per als estudiants (*EnqProf 31*). El CAI entén que és millor aquesta opció que no pas la variabilitat, perquè en l'opció de variabilitat els continguts impartits poden canviar considerablement, així com el nivell d'exigència. És per això que s'imposa que des de la coordinació de l'estudi s'asseguri l'equivalència dels programes de les assignatures amb variabilitat, i potser es podria implantar la pràctica d'un examen comú per a tots els grups d'una assignatura.

3.3. Organització de l'ensenyament

3.3.1. Òrgans responsables de l'organització de l'ensenyament.

L'òrgan encarregat de la planificació i l'organització de la docència dels estudis de Filologia Catalana és la Facultat a la qual pertanyen, que és la Facultat de Lletres. Des de 1991, data de la creació de la Universitat de Girona, els dos equips de deganat que han governat (el primer presidit per la Dra. Anna Maria Garcia, de l'estudi d'Història, i el segon i actual presidit pel Dr. Joan Nogué, de l'estudi de Geografia) han convertit la vida acadèmica de la Facultat en un engranatge molt més estructurat, en part degut a la independència adquirida per la UdG, i en part pel creixement considerable en nombre d'alumnes, de professors i de membres del PAS. El degà convoca periòdicament la Junta de Facultat (a la qual pertany tot el personal docent a temps complet, una representació del PAS i una altra de l'alumnat), que és l'òrgan sobirà de la Facultat, en el si del qual es pot exercir l'opinió i el vot d'una manera democràtica.

L'estructura de l'organització de l'ensenyament a la Facultat de Lletres contempla tots els diversos aspectes relacionats amb la docència, i en general és una estructura ben articulada. Tot i això, un 57% dels professors de l'estudi no jutgen satisfactòria l'organització de la docència per part del govern de la Facultat, enfront d'un 43% que la consideren satisfactòria o molt satisfactòria (*EnqProf 32*). De la seva banda, la política de docència del govern de la Universitat és valorada pel professorat positivament i negativament en parts pràcticament iguals (*EnqProf 33*).

3.3.2. El període de docència i l'horari setmanal de la docència.

La planificació del període de docència corre a càrrec del govern de la Facultat, adaptant-se a les directrius establertes prèviament pel govern de la Universitat. El sistema és positiu: s'estructura en dos quadrimestres de quinze setmanes cadascun amb unes setmanes d'exàmens sense docència entre els dos. Aquesta periodització quadrimestral, absolutament necessària en les assignatures del pla de 1993 (totes quadrimestrals), continua essent vàlida per al pla de 1998, atès que facilita l'organització de la docència i la seva interrelació amb els exàmens, permet els estudiants concentrar-se durant el període d'avaluació i, a més, contempla el caràcter quadrimestral de les assignatures de segon cicle.

Pel que fa als horaris setmanals de la docència, les franges horàries són, en totes les assignatures de la Facultat, d'una hora i mitja, en general repartides entre dilluns i dimecres o bé entre dimarts i dijous. Aquest sistema funciona correctament. Més de les tres quartes parts del professorat valora positivament o molt positivament l'organització temporal de la docència (tant el calendari com els horaris) (*EnqProf 34*), mentre que els estudiants estan repartits en la seva valoració en aproximadament un 50% (*EnqEst 15*). Tot i això, és significatiu que els estudiants de primer cicle, que tenen horari de matí, siguin més crítics amb els horaris que no pas els de segon cicle (*EnqEst 15Cicle1* i *EnqEst 15Cicle2*): segurament és degut al fet que els estudiants de tercer curs surten perjudicats de l'establiment d'horaris, perquè encavallen les últimes franges del matí amb les primeres de la tarda.

El problema més greu amb què es troba tota la Facultat de Lletres de la UdG és l'escassa disponibilitat d'aules per encabir-hi tots els estudis, de manera que la planificació dels horaris i de l'aulari, de què s'encarrega el govern de la Facultat, resulta ser cada any una tasca àrdua. Això és així, en gran part, pels costums històrics de la Facultat, tant dels professors com dels estudiants, que fan desestimar els divendres com un dia hàbil per a la

docència més enllà de les pràctiques de determinades assignatures, sobretot de primer cicle. El problema d'aules és especialment greu en determinades franges dels matins de dilluns a dijous.

Com s'ha dit, les classes de primer cicle es fan majoritàriament al matí, i les de segon cicle a la tarda. Aquesta estructura horària no permet accedir als estudis a un grup de persones que potencialment hi estan interessades; el desavantatge que tenim en relació a alguna universitat més gran que la nostra és que no podem oferir fàcilment un doble horari, diürn i nocturn, per potenciar l'oferta. Tot i això, i arran de la reducció de matriculació de primer curs, caldrà que, en el si de la Facultat, l'estudi de Filologia Catalana es plantegi la conveniència d'introduir estudis amb horari nocturn que estiguin a l'abast de persones interessades en els estudis superiors amb un perfil diferent al més habitual. Igualment, un dels reptes que té per davant el nostre estudi, i tots els estudis de la Facultat, és la possibilitat d'implantar estudis semipresencials, també adreçats a un segment de la població que respon encara a un altre perfil de necessitats i interessos.

Pel que fa als horaris, es constata finalment una circumstància no raonable: en el si de les diverses titulacions de la Facultat no totes les assignatures tenen el mateix nombre d'hores setmanals assignades per a un determinat nombre de crèdits, cosa que de vegades provoca desconcert entre els estudiants, i pot generar greuges comparatius de mal explicar. Caldria una política per part del govern de la Facultat que establís de manera del tot precisa l'equivalència entre crèdits i hores de docència.

3.3.3. La planificació dels exàmens finals.

El calendari d'exàmens està fixat pel govern de la Facultat, i és anunciat a tota la comunitat, de manera provisional, amb una certa antelació, abans de ser aprovats definitivament. En general, el funcionament és correcte, i així ho entén la majoria dels professors (*EnqProf* 35) i la meitat dels estudiants (*EnqEst* 16), tot i que molts d'aquests consideren perjudicats els seus interessos quan se'ls acumulen diversos exàmens en dates pròximes, cosa d'altra banda inevitable per la disponibilitat de dates, d'horaris i d'aules.

Un dels problemes habituals és la coincidència d'exàmens el mateix dia i a la mateixa hora en alguns casos aïllats, fruit de l'existència de repetidors, de la tria d'optativitat i de la lliure elecció. Aquest problema acaba generant molèsties considerables a alguns estudiants i a molts professors, que sempre solucionen els casos de manera particularitzada; es troba a faltar una solució conjunta per al problema. D'altra banda, cal potenciar que els representants dels estudiants col·laborin activament en la discussió sobre el calendari provisional d'exàmens. Seria bo, també, que es tendís a un calendari estable d'exàmens d'un any per l'altre, amb la qual cosa s'aconseguiria que els estudiants tinguessin coneixement del calendari ja des de començament mateix del curs.

3.3.4. Les pràctiques en el pla d'estudis.

El CAI no disposa de les dades previstes a la taula 5, la qual cosa ja indica que la "cultura de pràctiques" en un estudi com el nostre és diferent de la que hi pot haver en estudis amb altres característiques. En general, es tendeix a integrar les classes pràctiques dintre de les hores de docència teòrica, de manera que moltes assignatures no dediquen als continguts pràctics unes hores específiques: així passa amb més de la meitat de les

assignatures de primer cicle i amb gairebé totes les de segon cicle. D'aquesta manera, no s'aplica completament la divisió establerta pel Ministerio de Educación y Ciencia entre els crèdits teòrics i els pràctics de cada assignatura.

El CAI entén que en moltes assignatures no seria desitjable la partició absoluta entre classes teòriques i pràctiques, perquè els continguts que s'imparteixen en aquestes assignatures o bé tenen un component fonamentalment teòric, o bé demanen una constant interrelació entre la teoria i la pràctica. Tot i així, detectem que hi ha assignatures, sobretot de matèria literària, on no es treballa d'una manera pràctica tant com caldria, per la via de la lectura i l'anàlisi de textos treballats directament pels estudiants. D'aquesta manera, els estudiants, sobretot al primer cicle, tenen un escàs bagatge d'escriptura relacionada amb obres literàries, la qual cosa els impedeix de desenvolupar facultats específiques d'anàlisi literària i facultats generals d'escriptura, la responsabilitat en l'aprenentatge i l'autonomia, així com dificulta la relació més pròxima entre alumne i professor. Cal potenciar l'escriptura en les assignatures de l'àmbit literari, ja des del primer cicle, perquè això seria, de fet, un pas en l'adequació de l'ensenyament als objectius de la llicenciatura.

No deixa de ser molt significatiu que la majoria dels professors consideri que les classes pràctiques són útils en la formació dels estudiants (*EnqProf 36*), i que la meitat creu que no es fan prou hores de classes pràctiques (*EnqProf 37*); també els estudiants s'inclinen a pensar, però molt lleument, que hi hauria d'haver més contingut pràctic en les assignatures (*EnqEst 17*). S'observa una actitud més crítica sobre la deficiència de continguts pràctics en els estudiants de segon cicle que en els de primer cicle (*EnqEst 17Cicle1* i *EnqEst 17Cicle2*), i és que certament els de primer cicle tenen més percentatge d'hores pràctiques.

A l'"Enquesta d'opinió als titulats", feta entre els llicenciats del curs 1997-98, hi ha diferències importants en la valoració que els estudiants fan de la formació rebuda segons si es parla de teoria o de pràctica. Així, l'afirmació "He rebut una formació teòrica adequada" té una mitjana de 3,63 punts sobre 5 (*AnnexTitulats*, número 9), mentre que l'afirmació "He rebut una formació pràctica adequada" només obté 2,82 sobre 5 (*AnnexTitulats*, número 10). I encara és més baixa la puntuació per a l'afirmació "S'ha combinat en una proporció correcta la formació teòrica i la pràctica": un 2,79 sobre 5 (*AnnexTitulats*, número 11).

Algunes assignatures de l'estudi sí fan una divisió horària entre classes teòriques i classes pràctiques, sobretot en l'àmbit de llengua al primer cicle. En aquests casos, les pràctiques s'adeqüen perfectament a la naturalesa dels estudis. Fins ara, la *ratio* d'alumnes per grup de pràctiques ha estat força elevada, superant amb escreix els vint-i-cinc alumnes que constitueixen, aproximadament, un grup ideal per a aquest tipus de continguts: hi ha un promig de 46,2 alumnes per grup de pràctiques al primer cicle del pla de 1998 (vegeu *Taula 6*). Això és així perquè, en general, el nombre d'alumnes de les classes pràctiques és el resultat de la divisió en dos grups del total d'alumnes matriculats a l'assignatura. Per tal que es puguin dur a terme els objectius finals d'aquestes classes, cal que disminueixi el nombre de d'alumnes per grup, cosa que serà més fàcil d'aconseguir amb la tendència a la reducció de la matrícula de primer curs.

Finalment, cal dir que no s'ha produït, fins ara, la necessària uniformitat horària en les classes pràctiques (com tampoc en la relació hores/crèdits de les assignatures globals, com hem indicat en el punt 3.3.2.). Fins i tot, en alguns casos les pràctiques no figuren en el calendari acadèmic, cosa que cal solventar.

4. DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

4.1. Atenció tutorial

4.1.1. Vehiculació de la informació.

El govern de la Facultat disposa de diverses vies d'informació general als estudiants en els aspectes relatius a la docència. Aquestes informacions es vehiculen principalment per dues vies: els taulells d'informació (on es dona informació sobre diversos aspectes administratius, matrícules, horaris, aulari, calendari d'exàmens, etc.) i les pàgines web de la Facultat i de l'estudi de Filologia Catalana, que ofereixen una informació completa als estudiants.

L'estudi de Filologia Catalana no té les figures del tutor de primer any ni del tutor de grup. La figura d'enllaç entre els estudiants i els professors, l'equip de deganat i l'administració és la del coordinador de l'estudi. Caldria potenciar la relació entre el coordinador de l'estudi i els representants dels estudiants de cada curs a través de contactes periòdics. D'altra banda, potser seria positiu l'establiment d'una tutorització personalitzada de cada estudiant per part dels professors, en la línia que, dintre de la nostra Facultat, s'està fent a l'estudi de Filosofia.

4.1.2. Les tutories de les assignatures.

Les tutories de les diverses assignatures es fan a través de les hores de visita dels professors, que vénen determinades per normativa acadèmica i que es fan saber a l'alumnat a començament de curs, en la presentació de l'assignatura, i en els rètols penjats a la porta de cada despatx. Tot i això, no hi ha fixada una relació estable entre el nombre d'hores setmanals d'atenció als estudiants i els crèdits de l'assignatura, cosa que explica per què la majoria dels professors creuen que la normativa sobre atenció tutorial no és prou explícita (*EnqProf 38*).

Les tutories són necessàries per aclarir els dubtes individuals que té cada alumne, i per tant és un bon sistema de relació entre docent i estudiant. Un 90% dels estudiants valora positivament les sessions de tutoria rebudes (*EnqEst 21*). Tanmateix, la majoria dels professors consideren que els estudiants utilitzen molt poc les hores de visita (*EnqProf 41*), i de fet més de la meitat dels estudiants ho reconeixen (*EnqEst 18*), encara que també més de la meitat creuen que el professorat sol fomentar l'ús de les tutories (*EnqEst 19*).

Una altra qüestió és el grau de compliment del professorat en les tutories. Significativament, hi ha una discrepància evident sobre la qüestió entre l'opinió dels professors, que asseguren que compleixen les hores de visita (*EnqProf 39*), i la dels estudiants, repartits en un 50% sobre el grau de compliment dels professors (*EnqEst 20*). Però també és significativa la diferència en el judici per part dels professors, que en un 100% asseguren complir personalment la normativa i que, per altra part, creuen que aquesta no és observada pel conjunt del professorat (*EnqProf 40*). Per tot plegat, es pot concloure que el grau de compliment del professorat és desigual: majoritàriament es compleixen, però no sempre i en tots els casos. Cal establir uns mecanismes de relació

entre el coordinador de l'estudi i els representants dels estudiants per assegurar plenament el compliment del professorat.

Un últim aspecte a considerar és la necessitat d'atendre les consultes fetes pels estudiants a través del correu electrònic. Aquesta via de contacte, encara molt infreqüent, segurament serà creixent als pròxims anys, i assegurarà una millor i més eficaç relació tutorial.

4.2. Metodologia docent

4.2.1. Mètodes d'ensenyament.

La preocupació per la didàctica està estesa entre els professors del nostre estudi, tal com ho demostra el fet que la gran majoria entén que la didàctica és tan important, o gairebé tant, com el contingut de la matèria (*EnqProf 43*). Tots els professors de l'estudi consideren que utilitzen estratègies didàctiques pertinents (*EnqProf 42*), encara que del resultat d'aquesta pregunta es desprèn que la majoria veuen possibilitats de millora i potser la necessitat d'explorar noves estratègies didàctiques, perquè només una quarta part responen a la pregunta amb un "molt d'acord".

En general, encara predomina la metodologia didàctica basada en la "classe magistral", d'exposició teòrica a un grup més o menys elevat d'alumnes, matisada, és clar, per les intervencions dels estudiants quan volen o quan els fa falta per aclarir alguna qüestió. Cal indicar aquí que els estudiants opinen majoritàriament (un 61,9%) que el professorat fomenta la participació activa a l'aula (*EnqEst 26*), tot i que un 31% hi està més aviat en desacord, i un 4,2% en total desacord. És una dada satisfactòria constatar que més del 80% dels estudiants consideren que el professor respon adequadament les preguntes que se li formulen (*EnqEst 27*). També cal tornar a donar aquí la dada satisfactòria que apunta que més d'un 90% dels estudiants està satisfet de l'ensenyament que rep a les classes (*EnqEst 25*).

S'ha de tenir en compte que els grups amb un nombre d'alumnes força elevat no permet allunyar-se gaire de la "classe magistral", i de fet la gran majoria dels professors considera que el nombre d'alumnes determina negativament la metodologia que caldria utilitzar (*EnqProf 45*). Certament, hi ha una sèrie de continguts teòrics que, per economia, el millor és que es vehiculin d'aquesta manera, però cal potenciar altres mètodes d'ensenyament més participatius i amb més responsabilitat directa de l'alumne, sobretot en les assignatures de l'àmbit literari, tal com hem indicat al punt 3.3.4.

Pel que fa a l'ús de tècniques didàctiques innovadores (noves tecnologies de la informació i la comunicació, recursos audiovisuals i multimèdia, ordinadors, etc.), ens falta molt de camí per recórrer, encara que algunes assignatures, sobretot de l'àrea de llengua, les han introduït amb major grau. Es detecta entre el professorat una certa consciència d'aquesta mancança, i de fet gairebé la meitat dels professors reconeixen fer poc ús d'aquestes tècniques (*EnqProf 44*).

Fruit d'aquesta preocupació, en el present curs acadèmic (2000-2001) s'ha obtingut un ajut a la innovació docent concedit pel govern de la Universitat per tal d'introduir les noves tecnologies de la informació i la comunicació en l'hàbit docent de la llicenciatura, ajut

sol·licitat per un grup de professors de l'estudi i obert a tots aquells que hi vulguin participar. D'altra banda, estan contribuint a la introducció i la consolidació de tècniques didàctiques innovadores diversos factors com aquests: les activitats docents exercides en el Laboratori de Fonètica, que està estenent el seu camp d'actuació fins que es convertirà en un Laboratori de Llengües; els recursos i material que va adquirint el govern de la Facultat per a l'equipament de les aules; i l'experiència, iniciada en l'assignatura comuna de Facultat Tècniques d'Expressió Oral i Escrita, d'impartir part dels continguts en les aules d'informàtica.

4.2.2. Altres aspectes de l'ensenyament.

Sobre el compliment dels programes, el CAI entén que, si bé no sempre i en tots els casos és convenient que el professor es forci a impartir tots els continguts del programa d'una assignatura, cal que en general el compliment sigui complet, perquè en tot cas els programes previstos s'han d'adequar a les possibilitats reals de la docència. En algunes matèries, l'incompliment del programa pot deixar buits de coneixements importants que potser no es poden recuperar en altres assignatures. La consciència sobre aquest fet ha estat creixent als últims anys en el col·lectiu de professors. La majoria dels professors afirmen que, en general, imparteixen la totalitat dels continguts previstos (*EnqProf* 27), i dues terceres parts dels estudiants ho confirmen (*EnqEst* 13). De tota manera, el fet que gairebé un 30% dels estudiants no ho entenguin així i que fins i tot entre els professors no predomini la resposta "molt d'acord" obliga a continuar vetllant per aquesta qüestió.

Per altra banda, tot i que a la Facultat hi ha una certa activitat acadèmica paral·lela a la docència habitual (conferències, sobretot), es troba a faltar una més gran existència de cursos i seminaris adreçats als estudiants, que d'alguna manera tractessin temes útils per completar la seva formació. És ben significatiu que dues terceres parts del professorat reconeix que no sol organitzar activitats fora de l'aula relacionades amb les seves matèries (*EnqProf* 46).

Pel que fa als convenis amb empreses, organismes i entitats a través dels quals els estudiants poden fer pràctiques externes, cal dir que històricament els estudis de Lletres mai no n'han tingut gaire en compte la importància, tot i que actualment la consciència sobre aquest aspecte està canviant. Com es pot comprovar en l'annex sobre convenis (*AnnexConv*), al curs 1998-1999 només dos estudiants van firmar conveni (en el camp de la docència); al curs 1999-2000, en van ser vuit els firmants (en el camp de la docència, en la correcció lingüística i en la gestió cultural); al curs 2000-2001, de moment hi ha dinou estudiants que han firmat un conveni relatiu a la docència i la immersió lingüística. El CAI entén que cal potenciar molt aquesta mena de convenis que ajuden a enfortir les relacions de l'estudi de Filologia Catalana amb el seu entorn (centres d'ensenyament, ajuntaments, empreses, etc.), i que donen als nostres estudiants una experiència important cara a la seva posterior incorporació al mercat de treball.

4.3. El treball dels alumnes

4.3.1. Nivell i tipus de dedicació.

És impossible establir amb precisió el nombre d'hores que un alumne ha de dedicar a una assignatura per tenir-ne un bon rendiment, perquè entren massa variables en joc, començant per la capacitat i la preparació prèvia de l'alumne. Per tant, entenem que només pot ser esmentada aquí la percepció subjectiva que en tenen els estudiants i els professors. I el contrast entre les percepcions dels dos col·lectius és notori. Si bé només un de cada cinc estudiants està "molt d'acord" amb la hipòtesi que dedica un nombre suficient d'hores a l'estudi, la majoria, un 63,4%, hi està "més aviat d'acord" (*EnqEst 23*). En canvi, un 71,4% dels professors estan en desacord parcialment o totalment, enfront de només un 28,6% que hi està més aviat d'acord (*EnqProf 47*).

Cal indicar, a part d'això, que el nivell d'assistència dels alumnes a les classes és en general força alt: un 71,4% així ho indica (*EnqProf 51*), i més d'un 90% dels estudiants que han contestat l'enquesta afirmen assistir a classe molt sovint (*EnqEst 22*), encara que òbviament cal pensar que els que han contestat l'enquesta són precisament alumnes assidus a les classes. La percepció del professorat és que des d'un parell d'anys ençà hi ha una mica més d'absentisme per part de l'alumnat, però en qualsevol cas no sembla que la tendència sigui preocupant.

És de gran importància, i així ho hem indicat en apartats anteriors, promoure una docència que tendeixi a fomentar l'autoaprenentatge i la responsabilitat i l'autonomia de l'alumne. Majoritàriament, els professors entenen que la seva docència està encaminada en aquest sentit (*EnqProf 48*), però cal trobar mecanismes per enfortir la tendència, sobretot a través de més contingut pràctic en algunes assignatures. Relacionat amb això, la percepció general entre els professors és que, als darrers anys, cada cop és més habitual que un nombre considerable d'estudiants prepari les assignatures gairebé només mitjançant els apunts de classe, i que no es fa un ús suficient de la bibliografia recomanada. Tanmateix, gairebé un 85% dels estudiants assegura utilitzar bibliografia recomanada (*EnqEst 28*). Probablement seria útil una coordinació més accentuada entre els professors per decidir el volum bibliogràfic, i els continguts bàsics d'aquests, que els alumnes haurien de consultar i llegir en cada curs. Aquesta seria una bona iniciativa per enfortir una docència que ha de tenir l'estímul de la reflexió i el desenvolupament de la capacitat crítica com els seus dos objectius primordials.

4.3.2. Nivell d'exigència.

A diferència del còmput d'hores de dedicació, el CAI entén que sí és pertinent i molt important preguntar-se pel nivell d'exigència general de la titulació, i per la seva adequació a les possibilitats de l'alumnat i al que requereixen els continguts de la carrera. De les enquestes als professors i als estudiants, tot i les diferències substancials, es dedueixen dues coses segures: el nivell d'exigència del nostre estudi no és massa elevat, però tampoc no és molt baix. A partir d'aquí, les diferències són importants. Els professors tendeixen a opinar que és una mica baix i que hauria de ser més alt: així es dedueix del fet que un 71,4% estigui totalment o parcialment en desacord que el nivell de coneixements exigits sigui alt, i que un 78,6% pensi que no és adequat (*EnqProf 52 i 53*). Els estudiants neguen també que l'exigència sigui massa alta (un 70,4%), però la majoria (un 80,3%) la troben adequada (*EnqEst 4 i 5*), així com troben adequada (un 70,4%) l'exigència dels programes de les diverses assignatures (*EnqEst 12*).

De tot plegat, es difícil extreure'n una conclusió ferma, perquè al capdavall el nivell d'exigència d'una titulació ha de dependre dels objectius que la titulació es marqui en la

formació dels estudiants i en relació al mercat laboral. D'altra banda, el deficient nivell amb què els estudiants arriben a primer curs, una tendència que ha anat creixent als darrers anys, fa complicat que tinguin una consciència clara del nivell d'exigència adequat. Sembla ser una opinió generalitzada entre els professors, i segurament és força objectiva, que el canvi de pla d'estudis que va significar el pla de 1993 va comportar una davallada considerable en l'exigència dels continguts de les diverses assignatures, entre altres coses per la consciència de l'augment notable i exagerat del nombre d'assignatures en aquell pla. Això ha estat potenciat als darrers anys per la percepció d'un sensible descens del nivell que tenen els estudiants que provenen de l'ensenyament mitjà, com ja hem dit. Tot plegat, i la idea que s'ha estès als últims anys entre els professors segons la qual no és bo suspendre un nombre d'estudiants gaire elevat (una idea que és fruit de l'ambient general que es respira avui dia en els medis universitaris), ha creat entre els professors la consciència que estan exigint considerablement per sota del que caldria, i que aquesta no és, a la llarga, una bona política. El CAI ha detectat un estat de confusió considerable entre els professors sobre aquesta qüestió, que és de vital importància per a la docència universitària, i també una indecisió sobre el camí adequat a seguir.

Cal urgentment, per tot el que s'ha dit, una reformulació dels objectius de la titulació, que consideri també el nivell d'exigència desitjable. D'entrada, és molt probable que els professors de l'estudi encara no s'hagin adaptat correctament al canvi de pla de 1993 a 1998, de manera que el nivell d'exigència en les assignatures d'aquest últim, que és molt més racional i sensat i que implica moltes menys assignatures a cursar, és massa baix perquè encara prevalen els usos establerts durant el desenvolupament del pla de 1993. Un fet objectiu és que els estudiants de primer cicle del pla de 1998 no tenen l'exigència d'escriure habitualment, i l'escriptura hauria de ser un dels eixos bàsics del nostre ensenyament. I també caldria estimular o exigir més la lectura. Al costat d'això, seria bo plantejar-se l'exigència de coneixement de llengües estrangeres per part dels estudiants, sobretot de l'anglès. Cal que els membres de l'estudi reflexionin seriosament sobre tots aquests aspectes i que es prenguin mesures, si és que cal prendre-les.

4.4. Avaluació dels aprenentatges

4.4.1. Sistemes d'avaluació.

Els exàmens finals s'han consolidat com el sistema d'avaluació més habitual al nostre estudi. Això és així, sobretot, al primer cicle; en algunes assignatures de segon cicle, l'examen combina amb un treball de curs, o fins i tot el desplaça. També depèn de l'assignatura i del professor que, en les assignatures anuals de primer cicle del pla de 1998, es facin exàmens parcials eliminadoris a meitat de curs, una pràctica habitual. En general, els professors creuen que el sistema d'exàmens és un bon sistema d'avaluació, tot i que hi mantenen discrepàncies (*EnqProf 52*).

El que sembla evident és que aquest sistema d'avaluació, que per altra part presenta avantatges evidents d'objectivitat sobretot en grups nombrosos d'alumnes, ha perjudicat notablement l'exigència d'escriure als estudiants de primer cicle, tal com s'ha indicat al punt 4.3.2. És per això que seria bo que en algunes assignatures de primer cicle es combinés l'examen amb un altre sistema d'avaluació que obligués els estudiants a escriure habitualment, fos a través d'exercicis regulars o de treballs més llargs. També en aquest punt caldria una més gran coordinació entre els professors per decidir sistemes d'avaluació consensuats per a cada curs, inclòs el segon cicle. Això serà més possible a partir d'ara a causa de la reducció de matriculació a primer curs; cal no oblidar que les dues terceres parts dels professors afirmen que actualment la tasca avaluativa ocupa una part considerable de la seva dedicació a la feina (*EnqProf 55*).

Tot i això, el sistema actual basat majoritàriament en l'examen final té un índex de rigor avaluatiu força elevat. Tots els professors consideren que els seus exàmens s'adeqüen, tant pel que fa als continguts com a l'exigència, a la tasca docent desenvolupada (*EnqProf 53*), i que serveixen per avaluar adequadament els estudiants (*EnqProf 54*); i les tres quartes parts dels estudiants entenen que el nivell d'exigència dels exàmens s'adequa a la impartició de les assignatures (*EnqEst 29*).

Finalment, caldria reintroduir, i així ho han expressat els professors de la titulació al si del Consell de l'Estudi, l'avaluació conjunta dels estudiants. Aquesta pràctica, que es va fer servir fa uns anys, ha estat abandonada darrerament, i cal tornar-la a implantar perquè ofereix molts avantatges. Novament, la reducció de la matriculació a primer curs serà un estímul per la discussió en el si del Consell de l'Estudi dels problemes i el nivell de cada un dels nostres estudiants. Cal no oblidar, en aquest sentit, que la nova normativa acadèmica de la Universitat preveu l'aprovat per compensació, un procediment a què es pot acollir un alumne per obtenir la llicenciatura quan només li queda pendent una assignatura. Val a dir, però, que entre el professorat no ha estat gaire ben acollida aquesta mesura, perquè es considera que no soluciona els problemes que pretén solucionar, i en canvi pot generar arbitrietats greus.

4.4.2. Convocatòria i revisió d'exàmens.

Sobre l'organització dels exàmens finals, ja n'hem retut compte en l'apartat 3.3.3. Pel que fa a la política d'informació dels resultats i de revisió dels exàmens, encara preval (tot i els procediments a què obliga la Facultat, que són molt més exigents i precisos) el procediment habitual de penjar notes a les portes dels despatxos dels professors. De fet,

un 58% dels estudiants estan contents de la manera que tenen de saber els resultats dels exàmens, tot i que no hem d'oblidar que un 41% manifesten la seva insatisfacció (*EnqEst 30*).

En general, els professors són conscients del dret de l'alumne a la revisió d'examen, i actuen en conseqüència, cosa que explica que més d'un 90% considerin que compleixen la normativa de la Facultat sobre la publicació de preactes i revisió d'exàmens (*EnqProf 56*). El cert, però, és que l'índex de compliment de la normativa de la Facultat (les preactes han d'estar penjades una setmana abans del tancament de les actes) és molt més baix. Això és així a causa, d'una banda, dels costums tradicionals en les pràctiques d'alguns docents, i de l'altra a l'escàs marge que de vegades queda entre la realització de l'examen i la publicació de les preactes. El sistema és bo, però cal introduir-hi alguna modificació que solucioni els problemes que han aparegut.

Un problema relacionat amb aquest últim que darrerament ha causat un cert malestar a la Facultat és el creat pel tancament de les actes d'avaluació. La complexitat del sistema en què ens hem mogut als últims anys (tres plans d'estudis i múltiples incidències) i l'abandonament de la responsabilitat per part d'alguns professors concrets (pocs) han provocat que de vegades no es faci el tancament d'actes en el termini previst, o que un cop tancades s'hagin de reobrir, amb la qual cosa es provoca un perjudici greu als estudiants i a l'engranatge de la maquinària de l'administració: matrícules, convalidacions, trasllats d'expedients, etc. En aquests moments el govern de la Facultat està redactant una normativa que asseguri el respecte als drets dels estudiants pel que fa a aquesta qüestió.

4.5. Coordinació de l'ensenyament

4.5.1. Valoració i imatge dels òrgans de govern.

Al punt 3.3.1. ja hem esbossat el model d'organització de l'ensenyament a la nostra Facultat. Cal afegir-hi ara que tot l'estudi de Filologia Catalana pertany al mateix departament, el de Filologia i Filosofia. En general, els estudiants valoren positivament l'atenció que reben de l'equip de deganat i de la coordinació d'estudis: un 73,8% així ho manifesten (*EnqEst 32*). Els professors mostren un alt nivell de satisfacció tant amb el coordinador de l'estudi com amb el director del departament (*EnqProf 57 i 58*), i en general valoren bé la coordinació entre el govern de la Facultat i el del departament (*EnqProf 59*). També consideren que la imatge del director del departament és molt bona (*EnqProf 61*), i no tant, però també amb majoria favorable, la imatge de l'equip de deganat (*EnqProf 60*).

4.5.2. Responsabilitats en la coordinació de l'ensenyament.

De vegades l'ambigüitat en la responsabilitat de determinades competències genera certs problemes d'operativitat. El cas més greu d'això és l'elaboració i l'aprovació dels plans docents anuals, on la manca d'una normativa del tot precisa per part del govern de la Universitat provoca interferències de competències entre el coordinador de l'estudi de Filologia Catalana (i el Consell de l'Estudi, que proposa el pla anual al Departament), el cap del Departament de Filologia i Filosofia (i del Consell del Departament, que assigna la docència i aprova el pla de professorat) i l'equip de govern de la Facultat (que aprova el pla

docent de la titulació). Aquest sistema exigeix una comunicació intensa i un grau d'entesa molt gran entre el coordinador de l'estudi i el cap del departament, que, en cas de no produir-se, podria provocar en algun any acadèmic la circumstància que el govern de la Facultat hagués d'aprovar un pla docent no aprovat prèviament pel Departament.

Pel que fa al Consell de l'Estudi de Filologia Catalana, val a dir que té una autonomia molt limitada en el si de la Universitat, i aquest és un dels esculls més grans amb què es troba la titulació. El Consell d'Estudis és un òrgan amb poca capacitat operativa (de fet, estatutàriament és només un òrgan consultiu), que veu limitada la possibilitat de prendre algunes decisions. Això és especialment rellevant en la confecció del pla docent anual, on el nombre de crèdits totals a oferir, el nombre de crèdits optatius ofertats, etc., ve determinat des del govern de la Universitat atenent a uns criteris que, en alguns casos, no contempen els problemes reals i concrets de la titulació, i que fins i tot poden ser un obstacle per posar en pràctica iniciatives que resultarien beneficioses.

En canvi, resulta molt positiu el fet que, a diferència de molts altres estudis de la Universitat, tot el personal docent de la titulació pertany al Consell de l'Estudi, assegurant una màxima pluralitat i esperit democràtic. El Consell de l'Estudi està presidit pel coordinador de l'estudi (nomenat pel degà), que pertany a l'equip de deganat, i d'aquesta manera queda vinculada la relació necessària entre la titulació i el govern de la Facultat. Dos estudiants, un de primer cicle i un de segon cicle, també formen part del Consell de l'Estudi.

El problema més greu en aquesta estructura organitzativa és l'ambigüitat generada pels professors que imparteixen docència tant en l'estudi de Filologia Catalana com en el de Filologia Espanyola, alguns dels quals pertanyen a l'àrea de coneixement de Filologia Catalana, i alguns altres pertanyen a àrees diferents de coneixement (Filologia Llatina, Filologia Romànica, Filologia Italiana, Lingüística General). Des de fa anys, però de manera completament oficiosa, en cap cas oficial, existeix, per definir aquest col·lectiu de professors, el grup de les "àrees complementàries", que pertanyen tant a l'estudi de Filologia Catalana com al de Filologia Espanyola, però l'absència de reconeixement oficial d'aquestes àrees ha provocat que en la pràctica quotidiana (en la redacció dels plans docents, en la distribució dels pressupostos dels estudis, etc.) es plantegin problemes habituals. Cal urgentment una redefinició precisa d'aquest col·lectiu de professors en els consells d'estudis i en el si de la Facultat.

4.6. Resultat de l'ensenyament

4.6.1. Èxit acadèmic, graduació, endarreriment, abandonament.

En general, l'èxit acadèmic de la llicenciatura de Filologia Catalana és elevat. Com es pot comprovar a les taules adjuntes de resultats acadèmics (*AnnexResultats*), la proporció d'èxit es troba sempre en més d'un 80% dels crèdits superats en relació als matriculats. Hi ha, òbviament, diferències entre les assignatures, com es pot constatar a la *Taula 7*, però en general l'èxit és molt elevat: sempre es troba en un percentatge superior al 5% en relació a la mitjana de la Facultat de Lletres, i de més d'un 10% en relació a la mitjana de la Universitat de Girona.

Es pot dir el mateix de l'èxit acadèmic entre els estudiants de primer curs, però encara augmentat. Aquí, la distància en relació a la mitjana de la Facultat augmenta molt lleument, i en relació a la de la UdG augmenta considerablement, entre un 15 i un 20% de percentatge superior d'èxit. No s'observen canvis substancials entre els resultats dels estudiants del pla de 1993 i els del pla de 1998, però encara és molt aviat per arribar a conclusions sobre això, atès que tot just en aquest curs acadèmic s'està impartint tercer curs del pla de 1998.

Com es dedueix del que s'acaba d'exposar, l'índex de graduació és elevat en el nostre estudi. Al curs 1998-99, només un 6,1% dels estudiants no van superar les regles de permanència de la UdG, i van haver d'abandonar l'estudi. Aquesta és la xifra més baixa de la Facultat de Lletres, i una de les més baixes de la UdG. La *Taula 8* també reflecteix un índex d'abandonament molt escàs en totes les cohorts. I tampoc l'endarreriment en els estudis no és gens preocupant: un 66,6 dels titulats del curs 1997-98 que havien seguit el pla de 1993 van acabar els seus estudis en els quatre anys previstos, i la resta van trigar un any més (*AnnexResultats*).

En definitiva, tots els indicadors conclouen que la taxa de graduació és elevada, que l'abandonament és escàs i que l'endarreriment entra dintre de la normalitat més absoluta (i probablement encara millorarà amb el pla de 1998, previst en cinc anys).

4.6.2. Nivell d'exigència i de formació.

Tot el que acabem de veure té molt a veure amb el nivell d'exigència de la titulació, que com hem vist al punt 4.3.2. no és excessivament elevat i cal replantejar. De fet, pràcticament tots els professors de la titulació consideren que l'índex d'èxit de les assignatures que imparteixen és adequat, però no completament adequat (*EnqProf 62*), i un 42,8% consideren que l'índex d'èxit no és adequat en el global de la titulació (*EnqProf 63*). El grau d'inadequació revela, a la fi, un cert descontentament sobre el nivell d'exigència, que en general és jutjat massa baix: un 64,3% dels professors creuen que l'índex d'èxit de les seves assignatures és massa elevat en relació al nivell dels estudiants (*EnqProf 64*), índex que arriba al 85,7% quan s'ha de jutjar l'èxit del conjunt de la titulació (*EnqProf 65*).

Com hem dit al punt 4.3.2. de l'informe, doncs, cal una reflexió seriosa sobre el nivell d'exigència als estudiants en relació al nivell d'èxit acadèmic. No s'ha de pensar, tanmateix, que un ajustament ben pensat i ben fet de la planificació de l'exigència als estudiants hagi de comportar necessàriament una davallada significativa de l'èxit acadèmic de la titulació.

En aquesta reflexió, caldrà tenir molt present el perfil dels nostres estudiants i la qualitat de la formació que donem. Una qüestió on les opinions entre els professors estan molt dividides és en la constatació que el nostre sistema d'ensenyament afavoreixi el desenvolupament de les aptituds dels millors estudiants: la meitat s'hi mostra més aviat en desacord, i els altres més aviat d'acord (*EnqProf 66*). Però resulta més preocupant que un 57,1% dels professors considerin que els nostres estudiants no tenen en general una bona formació, enfront d'un 42,9% que opinen que sí la tenen (*EnqProf 67*). Aquesta dada torna a indicar la necessitat urgent d'una reformulació dels objectius de la titulació. A més a més, els professors tampoc no pensen que els estudiants mateixos creguin que tenen una bona formació (*EnqProf 68*), encara que sí pensen que ho creu la societat (empreses, centres docents, etc) (*EnqProf 69*).

5. ALUMNES

5.1. L'accés dels estudiants

5.1.1. Tipologia de l'alumnat.

Ja hem constatat al punt 2.2. de l'informe les dades relatives a la tipologia i al nivell de qualificació de l'accés dels estudiants. Aquí només cal afegir-hi que no hi ha dades sobre el nombre d'estudiants discapacitats de la Facultat de Lletres, però en tot cas han estat molt escassos als darrers anys. De tota manera, tenim un dèficit considerable pel que fa a instal·lacions i infraestructures per a aquest tipus d'estudiants, malgrat que s'hi han fet algunes millores (com ara la rampa de l'aula de música). En general, les característiques físiques de les aules de la Facultat no faciliten la presència de persones discapacitades.

5.1.2. La política de publicitat de l'estudi.

A part dels sistemes de publicitat més habituals, avui dia la informació electrònica ha esdevingut una eina imprescindible, i és per això que una part dels continguts de la pàgina web de la Facultat de Lletres i de l'estudi de Filologia Catalana està adreçada als estudiants d'ensenyament mitjà.

El govern de la Universitat va establir, al curs 1996-97, una Jornada de Portes Obertes anual en què estudiants d'ensenyament mitjà visiten el centre i són atesos i informats per l'equip de deganat, i concretament pel coordinador de l'estudi. També es fan visites anuals a centres d'ensenyament mitjà, a part d'altres activitats com conferències periòdiques de l'àrea de Llatí. D'altra banda, la UdG, a través de la secció d'Accés, convoca anualment quatre premis de recerca (els "Premis UdG a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat"). Aquestes i altres iniciatives han enfortit considerablement als darrers anys les relacions entre la universitat i el món educatiu mitjà, creant uns vincles que encara cal potenciar més.

Tot i això, la lluita contra la reducció de matrícula no passarà a partir d'ara tant per la via d'accés més tradicional, la de la selectivitat, com per la presa de decisions més imaginatives que ampliïn els grups socials interessats en el nostre estudi, com hem assenyalat en altres punts de l'informe.

5.1.3. El procés de matriculació.

L'equip de deganat en ple fa sempre sessions informatives durant el període de matrícula, al juliol i al setembre, adreçades als nous estudiants de les titulacions de la Facultat. D'aquesta manera, el primer contacte dels alumnes amb la Facultat és directe i de primera mà. El coordinador de l'estudi tutoritza el procés de matriculació, tant dels nous estudiants com de tots els altres, cosa que resulta beneficiosa per a la resolució de problemes sorgits en aquest procés. De fet, la proximitat entre els estudiants i els òrgans de govern de la Facultat és gran, cosa que sens dubte contribueix a donar un bon servei als

primers. A més a més, els estudiants disposen d'una completa guia de matrícula i d'una atenció excel·lent per part de la secretaria acadèmica de la Facultat.

5.2. Serveis a l'alumnat i participació

5.2.1. Serveis als estudiants.

En punts anteriors de l'informe ja s'han anat explicant les competències dels òrgans de gestió de la Facultat. Aquí cal només insistir en el fet que l'alumnat té diversos interlocutors vàlids en relació a les variades problemàtiques o necessitats que poden tenir: la consergeria, el coordinador de l'estudi, el vicedeganat d'estudiants i la secretaria acadèmica. En general, el servei que reben d'aquests òrgans és bo, i aquesta és l'apreciació de la majoria dels professors, un 84,6% (*EnqProf 70*). Un 73,8% dels estudiants valora positivament l'atenció rebuda pel coordinador i l'equip de deganat (*EnqEst 32*), i encara valoren més positivament el servei que els dona la consergeria de la Facultat: un 88,6% se'n declaren satisfets (*EnqEst 36*). Justament, també un 88,6% es mostren satisfets del servei que els proporciona la secretaria acadèmica (*EnqEst 37*). També entre la majoria del professorat hi ha la consciència que el personal d'administració i serveis de la Facultat és, en general, excel·lent, tant pel que fa a la competència professional com pel que fa al tracte humà. La valoració de la consergeria entre els professors és en aquest sentit la més unànime de tota l'enquesta (*EnqProf 93*), i també obté una molt bona valoració la secretaria acadèmica (*EnqProf 94*).

Una de les mancances actuals de la Facultat, en aquest camp dels serveis als estudiants, és la informació sobre la incorporació al mercat laboral. La gran majoria del professorat entén que no es dona una orientació suficient als estudiants en aquest àmbit (*EnqProf 72*). La UdG disposa d'una Oficina de Promoció de l'Ocupació, centralitzada al rectorat, però seria bo que la Facultat tingués un òrgan que es dediqués exclusivament a la informació i a la promoció de l'ocupació dels nostres estudiants. El govern de la Facultat està actualment valorant seriosament aquesta possibilitat.

5.2.2. Mecanismes d'expressió del nivell de satisfacció.

A part dels mecanismes reglamentats a través dels òrgans de gestió, els alumnes poden expressar periòdicament el seu grau de satisfacció sobre l'ensenyament que reben a través de les enquestes quadrimestrals, en què valoren totes i cada una de les assignatures i la tasca de tots i cada un dels professors. Durant un cert temps hi va haver una certa polèmica pel fet que els estudiants n'havien de fer massa i perquè els resultats no es feien públics, fins al punt que molts alumnes es negaven a contestar-les com a mesura de protesta. Actualment, els estudiants han de contestar l'enquesta de totes les assignatures el mateix dia, i qualsevol membre de la Facultat té accés, si vol, als resultats de les enquestes. Tot i això, la sensació entre la majoria dels estudiants és que les enquestes no són útils: així ho creu un 60%, enfront d'un 40% que creu que sí ho són (*EnqEst 31*). El cas és que la confiança en la utilitat d'aquestes enquestes és encara molt menor entre els professors, per als quals en principi hauria de ser útil saber la valoració que els alumnes fan de la seva tasca. Tanmateix, la immensa majoria dels professors consideren que les enquestes no donen resultats significatius (*EnqProf 73*), i un 84,6% creuen que no són útils (*EnqProf 74*).

5.2.3. Participació de l'alumnat en els òrgans de gestió.

Els alumnes, com a membres de la Facultat, tenen representació en tots els òrgans de gestió, com estableixen els estatuts de la universitat i de la Facultat. A la Junta de Facultat aquesta representació equival a un 28% del total de membres. En el si de la Comissió de Govern de la Facultat, els estudiants estan representats per tres membres. Finalment, en el Consell de l'Estudi, que és un òrgan delegat, als estudiants els correspon una representació en la proporció que determina la Comissió de Govern, garantint sempre representació de primer cicle i de segon cicle. Actualment, pertanyen al Consell de l'Estudi de Filologia Catalana un estudiant de primer cicle i un de segon cicle.

Un 57,1% dels professors consideren que la participació dels alumnes en els òrgans de gestió és suficient (*EnqProf* 71), i si el percentatge no és més elevat és perquè certament són pocs els estudiants que efectivament realitzen tasques de representació i que declarin complir-les activament (*EnqEst* 33). Fins i tot sovint hi ha dificultats perquè cada curs nomeni un delegat que el representi com a interlocutor amb els professors i amb el coordinador de l'estudi.

Des de fa anys, i aquest és un fenomen general de la universitat actual, predomina el perfil d'estudiant poc participatiu en els afers col·lectius del seu centre d'ensenyament. Això provoca que, per exemple, només un 16,73% dels estudiants de la UdG van exercir el seu dret de vot a les últimes eleccions claustrals. Potser seria una bona iniciativa incentivar la participació dels estudiants a través, per exemple, de la concessió de crèdits de lliure elecció per fer la tasca de delegat de curs.

6. PROFESSORAT

6.1. El professorat i l'assignació de la docència

6.1.1. Tipologia del professorat de l'estudi.

Alguns dels aspectes a considerar en aquest apartat han estat tractats en el punt 1.2. de l'informe, de manera que aquí només ens hi tornarem a referir breument.

En general, el perfil de formació del professorat és adequat als perfils de la titulació. De fet, el procés és invers: els objectius no explícits de l'estudi queden en tot cas ben reflectits en el perfil del professorat. No es posa en dubte la competència i la qualitat dels professors en els àmbits de coneixement en què imparteixen docència; més aviat disposem en general d'un professorat de reconeguda qualitat, i aquesta és la percepció general dels membres de l'estudi. A la pregunta de si es considera que es té la formació adequada per a la impartició de totes les assignatures assignades, un 92,9% dels professors responen afirmativament (*EnqProf 75*); i a la pregunta de si es considera que el conjunt de la titulació té la formació adequada, la resposta és rotundament afirmativa en el 28,6% dels casos, i simplement afirmativa en el 71,4% restant (*EnqProf 76*). En canvi, el percentatge positiu baixa una mica davant de la pregunta de si es considera que l'estructura de la plantilla és bona per assegurar un ensenyament de qualitat: aquí un 21,4% es mostra parcialment en desacord, enfront d'un 64,3% que respon afirmativament (*EnqProf 77*).

De la seva banda, un 90,1% dels alumnes es mostren satisfets de l'ensenyament que reben a les classes (majoritàriament es declaren força satisfets per sobre de molt satisfets) (*EnqEst 25*), i els professors se senten ben valorats pels estudiants: molt ben valorats en un 21,4%, i força ben valorats en un 78,6% (*EnqProf 81*). Una última dada referent a aquest aspecte: a l'"Enquesta d'opinió als titulats", feta entre llicenciats del curs 1997-98, davant de l'afirmació "En general, faig una valoració positiva de l'actuació docent del professorat", la mitjana resultant de tots els enquestats és de 3,75 sobre un màxim de 5 punts (*AnnexTitulats*, número 28).

Tot i aquestes dades positives, com s'ha exposat al punt 1.2.2. l'amplitud de l'àrea de coneixement de Filologia Catalana, majoritària a la titulació, provoca alguns problemes en l'adscripció de la docència, i això val sobretot per a aquelles assignatures noves al pla d'estudis de 1998 en què no hi ha autèntics especialistes, i que han demanat el reciclatge d'alguns professors, i dificultats habituals en el repartiment de la matèria. És el cas, sobretot, de Tècniques d'Expressió Oral i Escrita, una assignatura de Facultat que, tot i ser competència del deganat, s'imparteix íntegrament amb els recursos humans del Departament de Filologia i Filosofia, sobretot de l'estudi de Filologia Catalana. Aquesta assignatura ha estat una font de conflictes cada curs durant la redacció del pla docent anual, un problema en la solució del qual s'està treballant darrerament des de la direcció del Departament. A banda d'aquesta problemàtica específica, una part significativa del professorat de l'estudi (un 42,9%) considera que el perfil d'activitat docent del professorat que resulta de l'assignació dels departaments (repartiment de matèries obligatòries, optatives, de primer curs, de segon cicle, etc.) no aprofita prou bé el potencial de qualitat del professorat (*EnqProf 78*).

Els nous reptes que planteja la situació actual de l'estudi demanarà, com ha estat dit insistentment al llarg de l'informe, una adaptació del professorat a uns objectius més definits i explícits de la titulació. Però, com ja s'ha apuntat al punt 1.2.1. de l'informe, la joventut del professorat ha de ser de gran ajut en aquest aspecte. D'altra banda, com també ha quedat dit al punt 1.2.1., l'estabilitat de la nostra plantilla és molt gran: en aquests moments pràcticament tots els professors que fan docència a l'estudi són doctors, i la immensa majoria són també numeraris.

6.1.2. Àrees i subàrees de coneixement del professorat.

Una qüestió a tractar aquí, i de gran importància, és el dèficit d'algunes àrees i subàrees de coneixement implicades en la titulació de Filologia Catalana. Aquestes són les dades de les àrees i subàrees de coneixement de tots els professors a temps complet que imparteixen docència al nostre estudi en aquest curs 2000-2001:

Àrea de Filologia Catalana:

Subàrea Literatura Medieval: 4 professors (1 CU; 2 TU; 1 Y3)

Subàrea Literatura Moderna: 2 professors (1 CU; 1 Y3)

Subàrea Literatura Contemporània: 3 professors (3 TU)

Subàrea Llengua Sincrònica: 3 professors (1 CU; 2 TU)

Subàrea Llengua Diacrònica: 4 professors (2 TU; 1 A.4.6.; 1 CU actualment sense docència: rector)

Àrea de Filologia Llatina: 1 professor (TU)

Àrea de Filologia Romànica: 1 professor (TU; actualment en concurs plaça de CU)

Àrea de Teoria de la Literatura: 1 professor (TU, actualment inscrit a l'àrea de Filologia Catalana)

Àrea de Lingüística General: 1 professor (TU)

Àrea de Filologia Italiana: 3 professors (1 TU; 2 lectores)

Àrea de Filologia Francesa: 0 professors

Àrea de Filologia Grega: 0 professors

Com es pot comprovar, hi ha quatre àrees de coneixement (tres de les quals amb matèries troncats de primer cicle: Filologia Llatina, Teoria de la Literatura i Lingüística General) que compten amb un sol professor, la qual cosa provoca un estat de debilitat considerable en aquestes àrees, tant pel que fa a la docència com pel que fa a la investigació. A més a més, aquestes àrees unipersonals tenen la docència repartida entre l'estudi de Filologia Catalana i el de Filologia Espanyola (i el de Filologia Romànica un cop s'imparteixi), la qual cosa implica un índex més elevat d'estudiants per professor.

Aquest és, sens dubte, un important dèficit històric de la titulació, dèficit provocat per la mateixa història del creixement i l'estructuració de la plantilla. El cert és que malauradament no es preveu que el problema de la infradotació d'algunes àrees es resolgui en els pròxims anys per la via d'un augment de recursos humans. Aquest dèficit es pal·lia parcialment per la col·laboració de professors de l'àrea de Filologia Catalana en la docència de les assignatures d'aquestes àrees (com passa a Teoria de la Literatura), o per la contractació puntual d'associats a temps parcial (com passa a Lingüística General), o per la sobrecàrrega docent del professorat per sobre dels 24 crèdits (com passa a Filologia

Llatina). De tota manera, resulta evident que el problema de fons persisteix, com ho demostra, per exemple, l'índex d'optativitat de segon cicle que la titulació ofereix, amb desequilibris notoris i excessius.

La solució total del problema és molt difícil d'aconseguir a causa de l'estructura de la plantilla, com s'ha dit. Tot i això, cal prendre mesures per pal·liar el problema amb més èxit, mesures que desterrin, d'entrada, la sobrecàrrega d'alguns professors. Entre aquestes mesures, cal insistir en la sol·licitud de més recursos humans a temps parcial específicament per a aquestes àrees. I, com a mesura a tenir sempre present, l'estudi ha d'assumir que qualsevol creixement futur de la plantilla ha de contemplar la necessitat de millorar la dotació de les àrees i subàrees deficitàries.

6.1.3. Càrrega docent del professorat de l'estudi.

La sensació generalitzada entre els professors de la titulació és que la càrrega lectiva anual és excessivament alta, i que això repercuteix negativament en la qualitat de la docència i en el volum de recerca. Des de fa anys, el govern de la Universitat i el Departament de Filologia i Filosofia fan una política que tendeix a una càrrega docent anual per professor entre 21 i 24 crèdits, i el cas és que no és estrany que alguns professors fins i tot depassin el límit de 24 crèdits anuals. Als darrers tres cursos acadèmics, i segons dades provinents del Departament de Filologia i Filosofia, la mitjana de crèdits impartits per cada un dels professors a temps complet de la titulació va ser aquesta: al curs 1998-99, 21,6 crèdits; al curs 1999-2000, també 21,6 crèdits; i en aquest curs 2000-2001, 22 crèdits. És una mitjana excessivament alta, tenint en compte que, a més a més, entre aquests professors n'hi ha alguns que en principi tenen dret a reducció docent per motiu de càrrec acadèmic.

L'opinió generalitzada és que el professorat de Filologia Catalana de la UdG pateix un greuge comparatiu en relació a la mateixa llicenciatura d'altres universitats públiques, i que caldria una certa reducció de la càrrega lectiva, que s'hauria de situar en un màxim de 21 crèdits. Aquesta reducció no tindria en cap cas el sentit, indesitjat, de "treballar menys", sinó de "treballar millor", fent el mateix volum de feina pel que fa a la docència i potser tenint la possibilitat de fer-ne més pel que fa a la recerca.

Un aspecte a replantejar és el paper de la docència de tercer cicle en la càrrega lectiva del professorat. Aquest aspecte està regulat per la Universitat de manera que cada departament té un determinat nombre de crèdits alliberats per al tercer cicle, en el sentit que es poden computar en la càrrega docent de cada professor que hi imparteix docència. Però aquest nombre és sempre inferior als crèdits totals de què es fan càrrec els professors de la titulació, de manera que es crea la sensació que el tercer cicle no és computable en la càrrega lectiva. Caldria definir aquest aspecte amb tota precisió, i la definició hauria de venir pel reconeixement absolut de tots els crèdits dels diversos programes de tercer cicle impartits pels professors de l'estudi. Una altra qüestió, a banda d'aquesta, és la crisi actual dels estudis de doctorat (cada cop amb menys inscripció), que demanen necessàriament una reformulació global.

6.2. Altres aspectes sobre el professorat

6.2.1. Política d'innovació i ajuts a la docència.

En aquest aspecte, sens dubte ens queda encara molt camí per recórrer, i les iniciatives que han aparegut ho han fet tot just recentment. No hi ha hagut, fins ara, cap política d'ajut a la formació per part del Departament. Des de la coordinació de l'estudi, òbviament sempre es facilita al màxim tota iniciativa dels professors que demanen assistir a jornades, cursos o seminaris relacionats amb la docència o la formació pedagògica. Potser caldria, però, que la coordinació, o l'equip de deganat, disposés d'uns certs fons per incentivar aquesta autoformació del professorat.

El govern de la Universitat ha dissenyat un pla pensat per a la formació docent del professorat, amb data d'octubre de 1999: el "Pla de formació del professorat de la UdG".

Aquest pla s'estructura en quatre grans apartats: les activitats de formació col·lectives relacionades amb la innovació educativa; l'adquisició per part dels professors de nous coneixements didàctics; la incentivació de la formació en les noves tecnologies; i la formació en la gestió universitària. Aquest pla, elaborat l'octubre de 1999, va arribar a la coordinació de Filologia Catalana al setembre del 2000. I, a més, fins al moment, tant el primer com el quart apartats no han donat fruits, i el segon ha consistit bàsicament en la programació d'un grup de cursos i seminaris que tenen l'inconvenient que molt sovint tenen un nombre de places molt reduït, i es fan en determinades franges horàries (sense alternatives) que impedeixen que molts professors interessats s'hi puguin inscriure. En general, tot i que hi ha discrepàncies en aquest camp, el professorat no es mostra gaire satisfet de la política d'ajut a la docència i a la formació didàctica del govern de la Universitat: un 71,4% s'hi mostra insatisfet (*EnqProf 79*).

De moment, ha estat el tercer apartat del "Pla de formació" el que ha estat més desenvolupat, amb la concessió per part del govern de la Universitat d'uns ajuts a la innovació docent pensats per a la incorporació en la docència de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. Un grup de sis professors (quatre TU i dos Y3) del nostre estudi va sol·licitar fa uns mesos un d'aquest ajuts, que li va ser concedit. En aquests moments, aquest grup de professors està dissenyant un pla per aprofitar els recursos concedits per a la introducció de les noves tecnologies en la docència de les assignatures que imparteixen, i el seu propòsit és fer extensiu el seu camp d'acció progressivament al conjunt del professorat de la titulació.

6.2.2. Desenvolupament de la docència.

El professorat de l'estudi compleix satisfactòriament les seves obligacions docents. Així es dedueix de l'enquesta feta als professors, pràcticament unànime (*EnqProf 80*), i també la contestada pels alumnes: davant de la pregunta de si el professorat assisteix regularment a classe, un 62% diu que hi està molt d'acord i un 38% que hi està més aviat d'acord (*EnqEst 24*). Les enquestes confirmen la pràctica inexistència d'absentisme al si de la titulació. En tot cas, les competències en el control de la tasca docent del professorat corresponen al govern de la Facultat, i en primera instància al coordinador de l'estudi.

Els professors que preveuen la seva absència a classe en alguna data determinada (per exemple, per assistència a un congrés) han de sol·licitar formalment al degà de la Facultat un permís per absència; el degà pren la decisió després que el coordinador de l'estudi n'hagi opinat favorablement o desfavorablement. El professor que sol·licita un permís per absència ha de declarar obligatòriament no solament les causes de l'absència, sinó també quines mesures prendrà (canvi de data, substitució...) per compensar la pèrdua de classes, si és que es produeix. Si no s'especifiquen aquestes mesures, el permís és denegat. Aquest sistema funciona correctament. En el cas d'absències perllongades, com pot ser malaltia o baixa per maternitat, el govern de la Facultat decideix la substitució del professor, i si cal, conjuntament amb el Departament i el govern de la Universitat, procedeix a la contractació temporal d'un substitut.

Pel que fa a l'avaluació de la docència, com ja ha estat dit es fan enquestes quadrimestrals entre tot l'alumnat per valorar la tasca docent de cada professor. En general no existeix una opinió gaire positiva entre els professors sobre aquestes enquestes, com hem exposat al punt 5.2.2. de l'informe. De tota manera, les enquestes quadrimestrals

de valoració de la tasca docent són solament una part del pla d'avaluació de la tasca docent que ha dissenyat el govern de la Universitat, i que es concreta en el document "Pla d'avaluació de la docència". Aquest document, del curs 1999-2000, comença amb aquesta frase: «La Universitat de Girona s'ha caracteritzat sempre per una preocupació especial per la qualitat de la docència que s'hi imparteix. Avui la UdG és una universitat reconeguda des de dins i des de fora per la seva bona qualitat docent». Certament, el govern de la UdG ha fet sempre un èmfasi especial en la qualitat de la docència, i el pla esmentat vol exercir el paper d'incentivador de la qualitat i alhora de control a través de diversos mecanismes d'avaluació.

D'aquí que l'esmentat pla inclogui, a part del "Qüestionari d'opinió dels estudiants sobre l'actuació docent del professorat", altres camps d'actuació: l'"Enquesta d'opinió als titulats" (als resultats de la qual, pel que fa a Filologia Catalana, ens hem referit més d'un cop al llarg d'aquest informe), els "Indicadors de rendiment acadèmic" (documentació exhaustiva sobre aquest tipus de dades), el "Seguiment de la inserció laboral dels titulats de la UdG" i el "Qüestionari d'opinió sobre l'actuació docent del professorat: Informe del professor", encara que aquesta última iniciativa no ha estat portada a la pràctica, almenys al si de la nostra titulació.

6.2.3. Participació en el govern i la gestió.

La participació del professorat en els òrgans de gestió propers a la titulació (Consell de l'Estudi, Junta de Facultat, Consell del Departament) és relativament alta: no és molt elevada, però tampoc no és baixa. Els professors consideren que la seva participació és alta (*EnqProf* 82), i el cas és que no ho és pas sempre, però sí quan els temes a tractar són importants, inclosos els processos electorals.

Sobre la imatge dels diversos òrgans de govern, les dades han estat exposades al punt 4.5.1. de l'informe. D'altra banda, el sistema de representació del professorat als diversos òrgans de gestió i govern (total al Consell de l'Estudi i a la Junta de Facultat, majoritari al Consell del Departament) garanteix, com s'ha dit al punt 4.5.2., una gran pluralitat i un caràcter democràtic de funcionament.

7. INSTAL·LACIONS

7.1. Els espais de docència de la Facultat

7.1.1. Seguretat i estat de conservació.

En general, la sensació dominant entre professors i estudiants és que l'entorn de treball de la Facultat de Lletres, on es desenvolupa tota l'activitat de l'estudi de Filologia Catalana, és excel·lent, per l'harmonia del conjunt arquitectònic i el valor patrimonial de l'indret, on fins i tot hi ha el claustre gòtic del convent de Sant Domènec (tot i que pendent de restauració). Probablement és per això que el 92,9% dels professors declaren que les instal·lacions de què disposem configuren un espai adequat per a la docència (*EnqProf 83*). Tanmateix, resulta obvi que la Facultat té problemes d'instal·lacions, que seran detallats en aquest punt de l'informe. No disposem de dades en les *Taules 10 i 11*, de manera que el CAI es basarà en les seves reflexions i discussions i en les opinions expressades per professors, alumnes i membres del PAS.

Pel que fa a la seguretat de les instal·lacions, tot i que l'índex de seguretat és elevat, cal fer encara un pla d'emergència de la Facultat de Lletres. El servei de prevenció de la UdG ha estat creat fa poc temps, i ara s'està treballant en la prevenció de riscos i en la seguretat de totes les facultats.

La Facultat de Lletres està situada en dos edificis, el primer dels quals (el principal) es va inaugurar fa vuit anys, i l'altre (de despatxos) fa uns cinc anys. L'estat de conservació de tots dos és bo. El nivell de neteja havia estat sempre elevat, però darrerament, als últims mesos, s'hi constata una desmillora considerable, que ha restat una part del caràcter agradable que sempre han tingut els edificis.

La retolació de les dependències de la Facultat de Lletres és bona.

Parlant en general, un 28,6% dels professors entén que hi ha deficiències en la dotació global de mitjans audiovisuals a la Facultat (*EnqProf 84*), i el mateix pensen un 27,2% dels estudiants (*EnqEst 34*). Tot seguit detallem aspectes més concrets.

7.1.2. L'aulari.

A part del Laboratori de Fonètica, que també compleix funcions de docència, a la Facultat hi ha un total de catorze aules: vuit d'unes vuitanta places; dues d'unes cent vint places; i quatre d'unes quaranta places. A més a més, hi ha tres aules tipus seminari, preferentment dedicades al tercer cicle. En aquests moments, els sis estudis de la Facultat omplen excessivament l'espai en determinades franges horàries, tal com s'ha exposat en el punt 3.3.2.

En general, tot i l'aspecte agradable que tenen, les aules de la Facultat són poc funcionals i presenten problemes. L'estructura i la distribució de les aules no faciliten gens el treball en grup, perquè les aules grans tenen bancs fixos i les petites estan saturades de cadires. Aquest és un dèficit sobre el qual caldria actuar amb una certa urgència: un canvi de mobiliari permetria molt millor el treball en grup, i les pràctiques en general.

La tarima de les aules grans afavoreix la lliçó magistral, però no el treball del professor en la pissarra, pràctica que fins i tot pot resultar perillosa. D'altra banda, el llum de la pissarra no arriba als dos extrems, fet que provoca problemes de visibilitat als estudiants. A més a més, l'estructura dels bancs i de les cadires és metàl·lica, cosa que fa que, amb el pas del temps, els sorolls siguin inevitables. Per pal·liar el problema, des de fa un any la consergeria de la Facultat realitza revisions periòdiques de l'estat dels bancs i de les cadires, i de les aules en general.

Les aules no estan ben aïllades acústicament, ni entre elles ni en relació al passadís. Això provoca problemes considerables, sobretot quan es fa servir equipament audiovisual i en època d'exàmens. La il·luminació de les aules funciona amb fluorescents. És massa alta, perquè els sostres són alts, i la llum es reparteix malament.

L'equipament multimèdia per a la docència ha millorat considerablement als últims temps, ja que cada aula té una dotació mínima (diapositives, transparències i pantalles de projecció). S'estan començant a introduir equipaments de projecció relacionats amb les noves tecnologies (canons amb vídeo i DVD), però en aquest capítol encara queda molt a fer.

7.1.3. Els laboratoris.

A part del Laboratori d'Arqueologia i el de Geografia, la Facultat disposa d'un Laboratori de Fonètica, que és el més relacionat amb el nostre estudi, i que en aquests moments està ampliant les seves funcions i s'està equipant adequadament (canó, DVD) per ser un laboratori de llengües. Tanmateix, es constata que, potser a causa de la diversitat de funcions del laboratori (docència i recerca), no hi ha encara un pla definit del manteniment i de la renovació de l'equipament actual. Fins ara, tots els laboratoris de la Facultat han estat equipats amb les inversions fetes puntualment amb fons específics de recerca, fons de la Facultat i d'infraestructura del rectorat.

Un fet que resulta evident és que el Laboratori de Fonètica és massa petit per a les diverses funcions que exerceix. Això és especialment greu pel que fa a la impartició de classes pràctiques. A més, el laboratori no disposa de magatzem.

Caldria també assegurar l'existència permanent d'un laborant al Laboratori.

7.2. Altres dependències de la Facultat

7.2.1. Sala d'estudi.

La Facultat disposa d'una sala d'estudi d'unes cent vint places. En aquesta sala hi ha punts de connexió informàtica, tot i que ara per ara no hi ha instal·lats ordinadors. La sala és utilitzada intensament pels estudiants, però alguns d'ells es queixen perquè s'hi xerra molt. Potser caldria prendre alguna mesura per solucionar el problema.

La sala s'utilitza com a secretaria acadèmica durant el període de matriculació, perquè la secretaria no té capacitat suficient. Seria adequat buscar un altre espai per fer el procés de matriculació, encara que els períodes de matrícula no afecten els períodes lectius.

7.2.2. Aules d'informàtica.

La Facultat disposa de dues aules d'informàtica de vint-i-quatre places cadascuna. En aquests moments, cal una tercera aula d'informàtica: les dues existents estan cada cop més plenes, per les pràctiques que s'hi fan i per l'activitat quotidiana que hi desenvolupen els estudiants. Amb tot, els professors valoren majoritàriament de manera positiva les aules d'informàtica (*EnqProf 91*) i el servei dels operadors de l'aula (*EnqProf 92*).

Pel que fa al *software*, no existeix una planificació pressupostària clara que reti comptes de les adquisicions. La impressió dels treballs dels estudiants ha millorat notablement des que se'ls ha posat a disposició una impressora làser al servei de fotocòpies, connectada als ordinadors de les aules d'informàtica. Tot i això, caldria que hi hagués sempre un operador present a les aules d'informàtica, d'entrada per poder atendre els estudiants en l'ús de les impressores matricials.

De fet, la manca de personal a les aules d'informàtica és un dels problemes més greus que actualment tenen les infraestructures de la Facultat. Dos operadors, un de matí i un de tarda, són del tot insuficients per atendre les necessitats múltiples de les aules, dels despatxos dels professors, dels serveis de gestió, etc. Es pot afirmar que el nivell del servei informàtic de la Facultat és en aquests moments pèssim, i no pas per la manca d'equipament ni pel treball dut a terme pels operadors, sinó per la flagrant necessitat de més recursos humans. Tot el col·lectiu de la Facultat s'està veient notablement perjudicat per aquest motiu. Cal que es resolgui aquest problema d'una manera urgent.

7.2.3. La biblioteca.

La biblioteca ha estat avaluada en un informe recent. Aquí només assenyalarem els aspectes referents a les instal·lacions i als més generals del fons bibliogràfic.

La biblioteca és oberta cada dia, inclosos els caps de setmana fins a les 21.30 h. Aquest horari sembla suficient.

Actualment, la capacitat de l'anomenada Biblioteca del Barri Vell, instal·lada a la Facultat de Lletres, és molt limitada, per bé que hi ha una previsió pròxima de creixement amb dos edificis més del conjunt de l'antic convent. Ara per ara, hi ha molt pocs ordinadors per treballar. Cal ampliar els punts de consulta del catàleg i restringir-ne l'ús, per tal d'evitar-ne usos fraudulents.

La Biblioteca del Barri Vell és dipositària del Fons Ferrater Mora i del Fons Bertrana.

La videoteca hauria de ser més gran, tant pel que fa al volum de les col·leccions com als punts de consulta.

Hi ha una única fotocopiadora a la biblioteca, la qual cosa resulta del tot insuficient. Sovint, sobretot en època d'exàmens, l'accés a la fotocopiadora queda bloquejat.

Recentment, hi ha hagut un canvi en la política d'adquisició de fons bibliogràfic. La Universitat de Girona és una universitat de creació recent. En els inicis, els esforços anaven encaminats a incrementar el fons bibliogràfic, a causa dels buits considerables que s'hi detectaven. Avui, ha esdevingut més important l'anàlisi del fons per constatar mancances en la bibliografia bàsica de les matèries que s'imparteixen a la Facultat, així com la necessitat de duplicats de molts llibres. Un problema a resoldre, en relació a la bibliografia

bàsica, és el dels llibres exhaurits. Potser caldria una iniciativa extensa de reproducció de llibres bàsics exhaurits.

El fons bibliogràfic relatiu a l'estudi de Filologia Catalana s'ha enriquit als últims anys, però té encara llacunes. Tanmateix, un 78,6% dels professors fa demandes periòdiques de bibliografia (*EnqProf 87*), i un 92,9% opina que la bibliografia del seu àmbit de coneixement que es troba al fons de la biblioteca és suficient i adequada (*EnqProf 88*). De la seva banda, un 77,4% dels estudiants declaren que generalment troben el material bibliogràfic que busquen a la biblioteca (*EnqEst 39*). En general, tothom coincideix en el bon servei que rep de la biblioteca: tots els professors i la immensa majoria dels estudiants (*EnqProf 89* i *EnqEst 38*).

7.2.4. Els despatxos dels professors.

Els despatxos dels professors es troben a l'edifici annex a l'edifici d'aules. Alguns professors comparteixen despatx, però en la titulació de Filologia Catalana la majoria de professors disposen de despatx propi. Un 85,7% dels professors es declaren satisfets del seu despatx (*EnqProf 85*).

El principal problema dels despatxos és que no tenen aire condicionat, cosa que fa pràcticament impossible l'estada i el treball als despatxos durant els mesos de calor. Això resulta especialment problemàtic al juny i al juliol, quan moltes de les activitats que podrien fer els professors a les instal·lacions de la Facultat s'han de deixar de fer a causa de la calor extrema.

7.3. Serveis gestionats externament

7.3.1. Reprografia.

L'espai que ocupa el servei de reprografia de la Facultat és provisional des de fa anys. La previsió és que es traslladi a l'edifici de serveis que està previst de fer.

L'espai actual és insuficient i molt inadequat: es troba al mig del pas de l'escala principal. Els horaris haurien d'ampliar-se, començant a les 8.30 h. i acabant a les 21.00 h., sense tancar al migdia. Aquest horari estaria completament adequat a la docència, cosa que no passa ara.

En general, el servei de fotocòpies és valorat positivament pels professors (*EnqProf 90*) i menys ben valorat pels estudiants, encara que tres quartes parts s'hi mostren satisfets (*EnqEst 40*).

7.3.2. Servei de restauració.

Des de fa un parell d'anys, la Facultat disposa d'un bar situat al pati. És molt petit i no pot donar una bona oferta. Hi ha la previsió, a mig termini, de fer un edifici de serveis, que inclogui els serveis complets de restauració. Però en aquests moments els usuaris de la Facultat pateixen deficiències greus en aquest aspecte.

Pel que fa a les màquines de beguda, la relació qualitat/preu és dolenta, i el servei sovint és deficient, per avaries o similars. El manteniment de les màquines no es fa amb la periodicitat adequada.

De fet, les valoracions més negatives tant d'estudiants com de professors es fan sobre els equipaments complementaris (culturals, cafeteries, serveis de reprografia, esportius, etc). Un 50% dels professors valora negativament aquests aspectes (*EnqProf* 86), i un 41,4% dels estudiants també (*EnqEst* 35). Precisament, un dels grans reptes que es plantegen a la Facultat de Lletres en el futur pròxim és que no quedi aïllada físicament dels serveis generals de la Universitat, que darrerament s'estan instal·lant preferentment al campus de Montilivi, el més gran de la Universitat. Una Facultat de Lletres desconnectada de la resta de facultats i sense gaire accés a aquests serveis es veuria notablement empobrida, i aquest és un perill que cal evitar.

7.3.3. Aparcament.

La Facultat té un problema greu d'aparcament. Tenint en compte la política de l'Ajuntament de limitar l'accés al casc antic de la ciutat, és normal que sigui així. L'Ajuntament va posar fa uns mesos un servei de transport públic des de l'estació de tren i la terminal d'autobusos de la ciutat fins al campus del barri vell. Però la idea no ha acabat de funcionar, en part perquè el dèficit d'aparcaments al centre de la ciutat també és molt gran. Els estudiants, a més a més, han manifestat les seves queixes perquè el servei no és gratuït.

Hi ha una zona reservada d'aparcament davant de la Facultat per als professors i el personal no docent, però és insuficient per als usuaris a qui els fa falta. En definitiva, el problema de l'aparcament és, des de fa anys i encara ara, molt greu, sobretot per a molts professors i membres dels PAS que no poden arribar còmodament al seu lloc de treball.

A banda d'això, la il·luminació és insuficient a l'exterior de la Facultat i als espais d'aparcament existents.

8. RELACIONS EXTERNES

8.1. Relacions amb el món professional i acadèmic

8.1.1. Cooperació amb el món professional.

El nivell de cooperació de la nostra titulació amb l'exterior (el món professional, centres d'altres nivells d'ensenyament, altres universitats) és baix pel que fa a una cooperació reglada i sòlidament establerta a través de convenis de col·laboració. Certament, la implantació de la titulació en el nostre medi cultural i social és molt elevada, perquè són molts els professors de l'estudi que tenen una presència activa i important en organitzacions culturals, empreses editorials, publicacions periòdiques, institucions, etc.

Tot i això, no hi ha cap relació establerta amb organitzacions de tipus empresarial i professional que permeti que els nostres estudiants facin pràctiques externes, i aquesta és una de les mancances de la titulació. És cert que una llicenciatura com la nostra no afavoreix tant aquesta mena de cooperació com ho pot afavorir, posem per cas, una enginyeria, però probablement hi ha diverses iniciatives que es podrien prendre, com seria la creació de vincles amb empreses que permetessin als estudiants fer pràctiques externes. Ja ha estat esmentat al punt 4.2.2. de l'informe que els convenis de pràctiques signats amb institucions externes són molt escassos, i generalment en el camp de la docència. La valoració que el professorat fa de les relacions de la titulació amb el món professional és negativa: un 92,9% afirma que aquestes relacions no són suficients (*EnqProf 95*).

8.1.2. Relacions acadèmiques.

Pel que fa a les relacions amb altres medis acadèmics (la mateixa titulació d'altres universitats, altres titulacions), tampoc no disposem d'una xarxa oficial i ben establerta de contactes. No existeixen, de moment, programes de cooperació ni convenis signats amb altres estudis ni amb altres universitats, llevat del programa d'intercanvi de relacions internacionals, de què parlarem en el punt següent.

Aquest fet contrasta amb l'evidència que el grau de relació que el nostre professorat manté amb altres medis acadèmics a títol personal és molt considerable. Sense sortir de la nostra Facultat, alguns dels nostres professors mantenen relacions de recerca amb membres d'altres estudis i de l'altre departament: l'existència de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes, dirigit actualment per un professor de la titulació, n'és l'exemple més emblemàtic. A més a més, alguns professors formen part de grups de recerca conjunts amb professors d'altres estudis i d'altres universitats: durant anys es va fer un doctorat conjunt amb la titulació de Filologia Catalana de la Universitat de Barcelona, i des de fa dos cursos existeix un programa de tercer cicle que és fruit de les relacions interdisciplinàries amb del Departament de Geografia, Història i Història de l'Art. Des d'aquest punt de vista, ser una universitat petita té l'avantatge que es potencien les relacions entre diversos camps de coneixement i entre universitats.

Molts dels nostres professors tenen també relacions de recerca amb professors d'altres Facultats, i també d'altres universitats, sobretot de la Universitat Autònoma de

Barcelona, com és lògic a causa de les nostres arrels en aquesta universitat. De fet, un 78,6% dels professors declaren que tenen relacions habituals amb altres universitats catalanes (*EnqProf 96*), i un 71,4% amb universitats estrangeres (*EnqProf 97*). Sovintegen les iniciatives, algunes de consolidades (com el Col·loqui d'Història de la Llengua i el Col·loqui de Literatura Medieval i Moderna, el conveni de publicacions amb l'editorial Eumo, els *Quaderns d'Italià*, la revista *Estudi General*, el conveni per a l'edició de les Obres Completes de Francesc Eiximenis, etc.), que mostren el dinamisme del nostre professorat en les relacions externes sobretot en el camp de la recerca. Fóra bo, per tot això, el desenvolupament d'aquestes relacions existents en xarxes més establertes que fructifiquin en programes de cooperació consolidats o en la signatura de convenis específics que permetin, per exemple, l'intercanvi de professorat amb universitats nacionals i estrangeres.

8.2. Intercanvis acadèmics internacionals

8.2.1. Volum de mobilitat en el programa Erasmus/Sòcrates.

Un 69,2% dels professors declara que no participa de cap manera en els programes d'intercanvi nacional o internacional, i específicament en l'Erasmus/Sòcrates (*EnqProf 98*). De la seva banda, la immensa majoria dels estudiants afirmen que tampoc no hi han participat mai (*EnqEst 41*). Pel que fa a aquest programa, la titulació té convenis amb les universitats italianes de Venècia, Florència, Nàpols, Cagliari i Potenza. Segons les dades de què disposem (*AnnexInter*), als darrers cursos acadèmics només dos estudiants italians, un de Nàpols i l'altre de Venècia, han fet una estada en la nostra titulació amb una beca Erasmus, al curs acadèmic 1998-99. En l'altra direcció, al curs acadèmic 1998-99 vuit estudiants nostres van anar a Itàlia a través d'aquest programa; al curs 1999-2000, en van ser només dos; en aquest curs 2000-2001, n'és un, de moment. El destí preferent ha estat la universitat de Florència, amb cinc estudiants, seguida de la de Nàpols, amb quatre. En general, són molt pocs els estudiants que decideixen marxar a fora; el nombre de vuit del curs 1998-99 no deixa de ser una excepció a la regla.

La conclusió d'aquestes dades és ben clara. Cal potenciar decididament les relacions acadèmiques internacionals encaminades a l'establiment d'intercanvis, tant de professors com d'estudiants. I, específicament, cal prendre's seriosament el programa Sòcrates per tal que un nombre més gran dels nostres estudiants decideixin de participar-hi, perquè sembla indubtable el gran benefici personal, lingüístic i acadèmic que els en pot resultar. En aquest sentit, una de les prioritats ha de ser l'eixamplament dels països amb què hi ha establerts convenis, que fins ara només ha estat Itàlia. Previsiblement, amb la implantació de la llicenciatura de Filologia Romànica caldrà obrir una via de contactes amb universitats franceses i, en general, francòfones, però alhora caldria potenciar les relacions amb altres universitats estrangeres. Seria molt de profit, en aquest sentit, establir convenis almenys amb universitats britàniques, i potser també amb alemanyes.

És cert, tanmateix, que el nostre medi lingüístic presenta alguns obstacles perquè estudiants estrangers decideixin venir aquí, però no hi ha motius per pensar que aquests obstacles siguin massa grans, si es té la voluntat d'engegar una política ferma d'intercanvis internacionals. D'altra banda, el Servei de Llengües Modernes de la Universitat dóna suport

als estudiants foranis perquè tinguin una ràpida adaptació. A més a més, s'ofereixen "cursos de formació Sòcrates" que serveixen per ajudar en la immersió necessària dels estudiants italians en la nostra llengua i la nostra cultura. I hi ha la iniciativa, des de la Facultat, d'oferir una formació prèvia als nostres estudiants que marxen a Itàlia, per tal d'ajudar-los en la seva integració lingüística i cultural. En qualsevol cas, no hi ha dubte que en concret la llicenciatura de Filologia Catalana té menys demanda d'estudiants Sòcrates que altres titulacions, sobretot si ho comparem amb la demanda que té Filologia Espanyola.

8.2.2. La política de relacions internacionals.

Com a conclusió, cal insistir en la necessitat de planificar una política de relacions internacionals més decidida, que asseguri la nostra obertura al món acadèmic exterior. Aquesta necessària obertura, que podria ser de gran profit tant per al professorat com per a l'alumnat, demanaria, almenys al començament, que una persona es dediqués intensament a l'establiment de contactes i a la signatura de convenis (incloent-hi, potser també, convenis de cooperació amb institucions de l'entorn pròxim i el món professional). Sembla que només d'aquesta manera es podria fer una política seriosa d'intercanvis internacionals de la Facultat. És per això que seria bo que el govern de la Facultat es plantegés aviat aquesta necessitat, probablement alliberant temporalment algun professor de tota o d'una part significativa de la seva càrrega docent, o bé designant per a aquesta tasca un membre del personal d'administració.

A més a més, s'hauria de definir, en la política acadèmica de la Universitat, quina tipologia de crèdits es poden realitzar dintre dels intercanvis amb altres universitats. Si el programa d'intercanvi contempla totes les possibilitats de realització de crèdits (des dels troncats fins a la lliure elecció), això podria fer decidir més estudiants a participar en aquests programes, perquè seria una opció acadèmicament atractiva per a l'estudiant. Si l'estudiant només pot fer optativitat i lliure elecció, se'l condiciona negativament. Però, per contra, també és cert que cal anar amb compte amb la necessitat d'assegurar a l'estudiant una rigorosa formació acadèmica. S'ha de saber valorar, en definitiva, què es guanya i què es perd quan un dels nostres estudiants marxa a l'estranger per un període, partint sempre de la idea que d'entrada té molt de guany assegurat.

Això deixarà de ser un problema quan hi hagi convenis ben planificats, que prevegin mecanismes estables de convalidacions. En aquest sentit, caldria que el potenciament dels convenis internacionals estigués vinculat a l'establiment de taules de convalidacions ben definides.

9. PUNTS FORTS I FEBLES

9.1. Punts forts de la titulació

9.1.1. El context institucional.

- Gran pes específic de la titulació en la creació i el desenvolupament de la Universitat (1.1.2).
- Índex molt elevat de doctors en el professorat de la titulació (1.2.1).
- Molta estabilitat de la plantilla de professorat (1.2.1.).

9.1.2. Metes, objectius i planificació.

- Nivell alt de satisfacció pels coneixements adquirits en la llicenciatura entre l'alumnat i els llicenciats (2.1.3. i 3.1.1.).
- Capacitat de reflexió i voluntat de redefinició dels objectius de la titulació entre el professorat (2.1.3.).

9.1.3. El programa de formació.

- Ràpida reacció davant dels problemes generats pel pla d'estudis de 1993 i revisió del pla ja feta i en funcionament (3.1.1.).
- Acceptació generalment positiva del pla d'estudis per part de l'alumnat (3.1.1.).
- Caràcter transversal del primer cicle del pla d'estudis (3.1.2.).
- Planificació coherent dels diversos aspectes relacionats amb l'organització de la docència (3.3.1., 3.3.2. i 3.3.3.).

9.1.4. Desenvolupament de l'ensenyament.

- Alta valoració dels diversos òrgans de gestió tant per part del professorat com de l'alumnat (4.5.1.).
- Èxit acadèmic força elevat en els estudiants de la titulació (4.6.1.).

9.1.5. Alumnes.

- Política informativa adequada del govern de la Facultat als nous estudiants (5.1.2.).
- Molta proximitat entre els estudiants i els òrgans de govern i els serveis de gestió de la Facultat (5.1.3.).
- Bon nivell dels serveis de la Facultat als estudiants i alta valoració dels serveis de gestió tant entre l'alumnat com entre el professorat (5.2.1.).

9.1.6. Professorat.

- Alta valoració del professorat de la titulació per part dels estudiants (6.1.1.).
- Iniciativa en el si de la titulació per dissenyar un pla d'introducció de les noves tecnologies en la docència (6.2.1.).
- Alt compliment del professorat en les seves obligacions docents (6.2.2.).
- Existència d'un pla d'avaluació de la docència del govern de la Universitat (6.2.2.).
- Funcionament plural i democràtic dels diversos òrgans de gestió pròxims al professorat de la titulació (6.2.3.).

9.1.7. Instal·lacions.

- Entorn de treball de la Facultat constituït per un patrimoni arquitectònic privilegiat (7.1.1.).
- Competència general del personal d'administració i serveis vinculat a diversos serveis de la Facultat (aules d'informàtica, biblioteca, consergeria, etc.) (7.2.2. i 7.2.3.).
- Disponibilitat per part dels professors de despatx propi, en general individual (7.2.4.).

9.1.8. Relacions externes.

- Relacions habituals del professorat amb altres universitats, nacionals i estrangeres (8.1.2.).

9.2. Punts febles de la titulació

9.2.1. El context institucional.

- Pèrdua de pes específic de la titulació al si de la Facultat i de la Universitat als darrers anys (1.1.2.).
- Escassa autonomia de la titulació per a la presa de decisions (1.2.2. i 4.5.2.).

9.2.2. Metes, objectius i planificació.

- Absència de documentació escrita sobre la planificació i els objectius de la titulació (2.1.1.).
- Davallada molt considerable de la demanda de primer curs als darrers dos cursos (2.2.1.).
- Entrada majoritària dels estudiants de primer curs amb una nota de tall baixa (2.2.2.).

9.2.3. El programa de formació.

- Excés d'obligatorietat al primer cicle del pla d'estudis (3.1.2.).
- No consolidació plena ni del funcionament ni de la valoració de les assignatures obligatòries de Facultat de primer cicle (3.1.2.).
- Insatisfacció majoritària entre el professorat de l'estudi amb el primer cicle compartit amb Filologia Espanyola (3.1.2. i 2.1.2.).
- Mancances de determinats continguts en el primer cicle del pla d'estudis (3.1.3.).
- Escassa planificació dels objectius del segon cicle (3.1.4.).
- Dificultats dels nostres llicenciats per incorporar-se al món laboral (3.1.4. i 2.1.3.).
- Oferta escassa i mal dissenyada de l'optativitat de segon cicle (3.1.5.).
- Escassedat de contingut pràctic en algunes assignatures (3.3.4.).

9.2.4. Desenvolupament de l'ensenyament.

- Escassedat de convenis amb empreses, organismes i entitats per a la realització de pràctiques per part dels estudiants (4.2.2. i 8.1.1.).

— Funcionament problemàtic del procés de tancament d'actes i de revisió d'exàmens (4.4.2.).

— Sorgiment de problemes habituals arran de l'ambigüitat de l'adscripció a l'estudi dels professors de les anomenades "àrees complementàries" (4.5.2.).

9.2.5. Alumnes.

— Absència a la Facultat d'un servei d'informació als estudiants per a la incorporació al mercat laboral (5.2.1.).

— Escassa participació dels estudiants en els òrgans de gestió (5.2.3.).

9.2.6. Professorat.

— Existència de problemes en l'adscripció del professorat a les assignatures obligatòries de Facultat de primer cicle, sobretot Tècniques d'Expressió Oral i Escrita (6.1.1. i 1.2.2.).

— Dèficit en les dotacions de professorat en algunes àrees i subàrees de coneixement de la titulació (6.1.2.).

— Excés de càrrega docent del professorat (6.1.3.).

— Absència per part del Departament d'una política d'innovació i ajuts a la docència (6.2.1.).

9.2.7. Instal·lacions.

— Problemes d'espai a la Facultat per encabir totes les assignatures, sobretot en algunes franges horàries (7.1.2. i 3.3.2.).

— Problemes diversos de funcionalitat per al desenvolupament òptim de la docència en les aules de la Facultat (7.1.2.).

— Insuficiència d'espai en el Laboratori de Fonètica per a les diverses funcions que s'hi exerceixen (7.1.3.).

— Deficiències greus del servei informàtic de la Facultat a causa dels escassos recursos humans (7.2.2.).

— Espai insuficient de les instal·lacions actuals de la biblioteca (7.2.3.).

— Absència d'aire condicionat a les aules i als despatxos dels professors (7.2.4.).

— Deficiències generals en els serveis a la comunitat universitària (restauració, venda de material, etc.) (7.3.2).

— Deficiències d'aparcament en l'entorn de la Facultat (7.3.3).

9.2.8. Relacions externes.

— Nivell mínim de cooperació reglada amb el món professional (8.1.1.).

— Nivell escàs de convenis de cooperació i intercanvis amb altres universitats, nacionals i estrangeres (8.1.2.).

— Escàs volum de la mobilitat dins del programa Sòcrates (8.2.1.).

10. PROPOSTES DE MILLORA

10.1. El context institucional.

— Redactar un document, consensuat pel professorat de la titulació i adreçat al govern de la Universitat, on s'exposin els aspectes en els quals existeix una manca d'autonomia de l'estudi i on es faci una proposta de revisió d'aquests aspectes. (1.2.2. i 4.5.2.).

10.2. Metes, objectius i planificació.

— Redactar un reglament del Consell de l'Estudi de Filologia Catalana (2.1.1.).

— Replantejar i redefinir els objectius de la titulació per fer front a la davallada de matrícula de primer curs i per adequar els coneixements adquirits en la llicenciatura al nou mercat laboral. Elaboració d'un document sobre aquestes qüestions, on es considerin iniciatives per ampliar el camp d'acció de la titulació (nous estudis, horaris nocturns, estudis semipresencials...) (2.1.1., 2.1.3. i 2.2.1.).

10.3. El programa de formació.

— Iniciar una reflexió conjunta al si de l'estudi per valorar determinats aspectes del pla d'estudis vigent (el primer cicle comú amb Filologia Espanyola, les mancances de continguts, l'ordre de les assignatures) i proposar-ne futures modificacions puntuals (3.1.2. i 3.1.3.).

— Dur a terme una reflexió sobre la conveniència d'establir itineraris d'especialització al segon cicle, atenent entre altres coses a la preparació dels estudiants per a la incorporació al mercat laboral (3.1.4.).

— Establir l'hàbit de redactar els plans docents anuals en funció dels objectius de la titulació i les necessitats dels estudiants, sobretot pel que fa a l'oferta d'optativitat de segon cicle (3.1.5.).

— Establir mecanismes de coordinació entre els professors per garantir que no hi hagi ni llacunes ni repeticions indesitjades en els programes de les diverses assignatures, que el progrés de coneixements dels estudiants sigui adequat i que el volum de bibliografia obligatòria sigui coherent, suficient i raonable (3.2.1. i 4.3.1.).

— Reformular la divisió per grups d'algunes assignatures i reduir el nombre d'alumnes per grup en les classes de caràcter pràctic (3.2.3. i 3.3.4.).

— Coordinar els continguts i l'avaluació de les assignatures amb variabilitat, o tendir-ne a la supressió completa (3.2.4.).

— Sol·licitar al deganat que els representants dels estudiants puguin participar i corresponsabilitzar-se en la redacció dels horaris de docència de les assignatures i en el calendari d'exàmens (3.3.2. i 3.3.3.).

— Sol·licitar al deganat que s'estableixi una reglamentació precisa i vàlida per a tots els estudis de la Facultat sobre l'equivalència entre crèdits i nombre d'hores setmanals de docència (3.3.2.).

— Potenciar el contingut pràctic i l'escriptura en algunes assignatures, sobretot de l'àmbit literari (3.3.4.).

10.4. Desenvolupament de l'ensenyament.

— Establir una tutorització personalitzada dels estudiants per part del professorat quan ingressen a l'estudi (4.1.1.).

— Sol·licitar al deganat que s'estableixi una reglamentació precisa i vàlida per a tots els estudis de la Facultat sobre l'equivalència entre el nombre d'hores setmanals d'atenció als estudiants i els crèdits de l'assignatura (4.1.2.).

— Establir un mecanisme que asseguri el compliment per part dels professors de les hores d'atenció als estudiants (4.1.2.).

— Potenciar mètodes d'ensenyament més participatius en les assignatures de l'àmbit literari (4.2.1.).

— Potenciar les activitats acadèmiques (seminaris, cursos...) paral·leles a la docència regular durant el curs (4.2.2.).

— Ampliar els convenis amb empreses, organismes i entitats perquè els estudiants puguin fer pràctiques externes dintre del seu currículum acadèmic (4.2.2.).

— Iniciar en el si de l'estudi una reflexió organitzada sobre l'exigència de coneixements als nostres estudiants i sobre el nivell general d'exigència, encaminada a una reformulació d'aquests aspectes (4.3.2. i 4.6.2.).

— Reintroduir l'avaluació conjunta de titulació (4.4.1.).

— Resoldre definitivament, i per consens amb la llicenciatura de Filologia Espanyola, la problemàtica de les ambigüitats generades pels professors de les anomenades "àrees complementàries". Redactar un document sobre la qüestió (4.5.2.).

10.5. Alumnes.

— Establir com a norma el contacte periòdic del coordinador de l'estudi amb els representants dels estudiants de la titulació (5.2.1.).

— Sol·licitar al deganat la creació d'un òrgan de la Facultat dedicat exclusivament a la informació i a la promoció de l'ocupació laboral dels estudiants (5.2.1.).

— Incentivar la participació dels estudiants en els òrgans de gestió a través de nous mecanismes, com la concessió de crèdits de lliure elecció per a tasques de representació (5.2.3.).

10.6. Professorat.

— Sol·licitar al director del departament i a l'equip de deganat de la Facultat la redacció d'un document on s'estableixin amb claredat els criteris d'adscripció del professorat a les assignatures obligatòries de Facultat de primer cicle, almenys Tècniques d'Expressió Oral i Escrita (6.1.1.).

— Redactar un document, en col·laboració amb el departament, on s'exposi la problemàtica generada pel desequilibri en les dotacions de professorat entre les diverses àrees i subàrees de coneixement de la titulació, i on s'estableixin les regles en què s'ha de basar un hipotètic futur creixement de la plantilla (6.1.2.).

— Sol·licitar al director del departament un descens en la càrrega docent del professorat de l'estudi per afavorir la qualitat de la docència i de la recerca. Aquesta sol·licitud hauria d'establir un màxim de càrrega lectiva de 21 crèdits anuals per als professors numeraris i de 18 per als no numeraris a temps complet. Així mateix, s'ha de sol·licitar respecte absolut al dret a la rebaixa docent dels professors que efectuen tasques de gestió (6.1.3.).

— Sol·licitar al govern de la Universitat que es computin sempre tots els crèdits de tercer cicle en la càrrega lectiva anual del professorat (6.1.3.).

— Potenciar i estendre en tota la titulació el pla d'introducció de les noves tecnologies en la docència (6.2.1.).

— Estudiar la possibilitat que la coordinació de l'estudi incentivi el professorat en la seva formació i actualització pedagògiques mitjançant ajuts econòmics per a l'assistència a cursos, seminaris... d'aquesta naturalesa, i negociar amb el departament una política conjunta sobre la qüestió (6.2.1.).

10.7. Instal·lacions.

— Sol·licitar al deganat que continuï la millora en la dotació dels mitjans audiovisuals de la Facultat, a partir de les demandes fetes al si del Consell de l'Estudi (7.1.1.).

— Sol·licitar al deganat que estudiï la possibilitat de canviar el mobiliari de les aules de la Facultat per garantir que s'hi puguin fer pràctiques dignament i treballar en grup de manera satisfactòria (7.1.2.).

— Sol·licitar al deganat que estudiï la possibilitat de millorar la il·luminació de les aules i de prendre mesures que n'afavoreixin l'aïllament acústic (7.1.2.).

— Sol·licitar al deganat l'ampliació del nombre d'operadors de les aules d'informàtica. En el cas que la manca de recursos destinats per la Universitat no ho faci possible, promoció entre la comunitat universitària de la Facultat d'un document adreçat al govern de la Universitat on s'exposi el greu perjudici que aquesta mancança està causant (7.2.2.).

— Establir una supervisió del fons bibliogràfic i de les comandes de llibres de les diverses àrees i subàrees de coneixement de l'estudi (7.2.3.).

— Sol·licitar al govern de la Facultat que estudiï la possibilitat d'instal·lar aire condicionat a les aules i als despatxos dels professors (7.2.4.).

— Sol·licitar al deganat que estudiï la possibilitat d'ampliar l'horari del servei de reprografia, de 9 de matí a 8 del vespre ininterrompudament (7.3.1.).

10.8. Relacions externes.

— Potenciar els convenis d'intercanvi amb diverses universitats europees, com a mínim de llengua francesa i anglesa, dintre del programa Sòcrates (8.2.1.).

— Sol·licitar al deganat la destinació d'un membre de la plantilla del professorat o del personal d'administració al potenciament de les relacions i els convenis de cooperació amb el món professional i amb altres universitats, nacionals i estrangeres (8.1.1. i 8.2.2.).

Informe del Subcomitè Avaluator de la Recerca

El subcomitè conjunt per a l'avaluació de la recerca en Filologia Catalana i Hispànica, del qual formen part el professor Francesc Feliu, com a director del Departament de Filologia i Filosofia de la Universitat de Girona, la professora Lola Badia, en representació dels professors de la titulació de Filologia Catalana i també de la secció Francesc Eiximenis de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes, que canalitza la recerca d'una part dels professors d'aquest Departament, el professor Jordi Garcia, en representació dels professors de la titulació de Filologia Hispànica i el Sr. Xavier Palmeiro, representant del PAS adscrit al Departament, ha considerat les qüestions que li adreçava l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya en la seva Guia d'Avaluació, i emet el següent informe:

I. CONTEXT D'OPORTUNITATS

Hem de constatar, en primer lloc, que la investigació vinculada a les titulacions de Filologia de la Universitat de Girona s'ajusta plenament, en línies generals, als objectius de la política científica institucional catalana, espanyola i europea, cosa que es reflecteix en el finançament habitual dels nostres projectes per part d'organismes dependents de la Generalitat de Catalunya, del Ministerio de Educación Cultura y Deporte o, amb menys freqüència, d'algunes institucions europees.

Veiem, així mateix, que la nostra recerca sol trobar la seva vinculació amb el teixit social a través de les empreses editorials que, juntament amb les revistes especialitzades, són les principals difusores de la nostra activitat, tot i que alguns àmbits concrets del nostre treball tenen altres aplicacions i subvénen determinades necessitats socials, com pot ser el cas dels peritatges de veu i altres serveis que oferim des del Laboratori de Fonètica, o de l'assessorament lingüístic als qui han de desenvolupar tasques docents amb immigrants, que efectuem ara a través d'un conveni existent amb el Departament de Benestar Social.

Pel que fa al nostre entorn universitari, som conscients que el rectorat de la Universitat de Girona ha tingut, d'ençà de la seva creació, un especial interès a garantir la investigació en l'àmbit de les humanitats, i ha dotat les àrees de Filologia de diferents instruments com ara l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes o el Laboratori de Fonètica. Constatem, tanmateix, que el seu suport institucional, s'ha decantat especialment vers els estudis pròpiament filològics (històrics), perquè són els que gaudeixen de més tradició dins d'aquesta universitat, i que caldrà potenciar, en el futur, les altres línies de la recerca existents.

2. CONTEXT INSTITUCIONAL

El Departament de Filologia i Filosofia és avui un dels més grans de la Universitat de Girona, i reuneix alguns dels professors de més llarga trajectòria docent i investigadora en aquesta universitat, abans Col·legi Universitari dependent de la Universitat Autònoma de Barcelona. El personal acadèmic de les àrees de Filologia s'organitza internament a l'entorn de dues Unitats departamentals, corresponents a les titulacions de Filologia Catalana i Filologia Hispànica; la seva recerca, amb tot, s'orienta vers una gran varietat d'horitzons, i coexisteixen un nombre considerable de línies de recerca, algunes de les quals s'emmarquen estrictament en una de les titulacions, però d'altres reuneixen investigadors de diverses àrees de coneixement, fins i tot externes al Departament. Constatem que la gestió de tota aquesta activitat investigadora és molt complexa, i que cada vegada ho serà més, per la proliferació i la diversitat dels recursos que es posen al nostre abast i per la progressiva tecnificació de tota activitat de recerca. Haurem de tenir en compte tot això en la reflexió que ens demana l'apartat següent de l'informe.

Pel que fa a la consideració que mereix, en el conjunt de la comunitat universitària gironina, l'oferta científica i tecnològica del nostre Departament, creiem que es produeix una certa infravaloració, explicable segurament per la poca adequació dels mecanismes d'avaluació de la recerca actualment establerts (no només a la nostra universitat, sinó també a la majoria de les institucions de caràcter científic del món actual), que fan difícil la correcta valoració de la recerca que nosaltres duem a terme. Això es tradueix sovint en un repartiment dels recursos econòmics i humans que trobem defectuós.

La dotació de recursos humans que té avui el Departament de Filologia i Filosofia, en relació a la seva potencialitat investigadora, creiem que és acceptable certament, però no pas excel·lent ni molt menys excessiva, com de vegades s'ha afirmat des d'algunes instàncies directives de la nostra universitat. Ens caldria augmentar, almenys, el nombre de becaris d'investigació per enfortir i consolidar les diferents línies de treball iniciades, i això implica un major esforç en aquest sentit per part dels diferents grups, però també una predisposició més gran per part de la institució universitària, ja que els criteris que s'apliquen a l'hora de prioritzar les sol·licituds sovint perjudiquen els interessos del nostre Departament. En qualsevol cas, considerem que la mitjana d'edat del nostre personal acadèmic i investigador és prou adequada, i li garanteix molt bones perspectives de cara al futur en els àmbits de la recerca i de la docència.

Quant als recursos econòmics, hem d'admetre que encara ens cal incrementar el nombre de beques, ajuts i projectes finançats per tal de cobrir adequadament les possibilitats investigadores dels nostres professors. I en el context de la transferència de coneixements, trobem especialment interessant de fomentar la signatura de convenis amb entitats i organismes externs a la universitat, en la línia que ja s'ha anat fent darrerament. És destacable, tanmateix, l'esforç per obtenir recursos que realitzen els investigadors de les línies més poc dotades, que no poden generar projectes d'investigació propis. Els professors d'aquests àmbits s'integren habitualment en projectes conjunts amb investigadors d'altres departaments o fins en projectes d'altres universitats catalanes per tal de poder assolir els objectius de la seva recerca. D'aquesta manera, podem afirmar que la

pràctica totalitat dels professors de filologia fa recerca, i pot dur-la a terme amb uns resultats satisfactoris.

La biblioteca del campus del Barri Vell, com a principal infraestructura de suport a la recerca, ens ofereix un ventall de serveis prou adequat a les necessitats de la nostra recerca, i considerem que la seva predisposició en aquest terreny és excel·lent, en línies generals, però constatem un greu inconvenient en la manca d'espai físic, que impossibilita massa vegades la consulta de recerca, i no permet l'existència d'espais o equipaments reservats als investigadors. Hem d'advertir, no obstant, que la sala, la biblioteca i els aparells que posseeix la secció Francesc Eiximenis de l'ILCC atenuen, per a una bona part dels investigadors del Departament, aquesta manca. Però no podem passar per alt que existeix un dèficit en els equipaments per a la recerca (ordinadors als despatxos, escàners i impressores a disposició dels professors, lectors de microfiches, etc.) que cal resoldre en els propers anys, a través d'una política d'inversió continuada en aquest camp.

L'estructura de la recerca en l'àmbit de les filologies es pot resumir, en definitiva, de la següent manera: El Departament posseeix una notable diversitat de línies de recerca que integren la pràctica totalitat dels professors. Aquests s'agrupen, en uns casos, en grups consolidats reconeguts per la Direcció General de Recerca de la Generalitat; en d'altres, formen grups també d'una gran estabilitat i que són reconeguts al directori de grups de recerca UdG (tots ells apareixen recollits a la taula 6); en altres casos s'integren en grups de recerca de caràcter transversal, amb investigadors d'altres departaments (és el cas del Grup de Teoria i Cultura Contemporànies, impulsor també d'un programa de doctorat), i en d'altres, encara, s'afegeixen a grups de recerca ubicats en d'altres universitats (generalment la UAB, amb qui encara molts professors mantenen lligams per raons històriques). Tot això implica que els investigadors del Departament han fet, en general, un esforç important d'integració i de conciliació dels interessos de recerca, sovint entre àrees de coneixement diferents, i cal valorar-ho molt positivament.

3. ACTIVITAT

Del que acabem d'afirmar ja se'n desprèn que els objectius de recerca del departament són nombrosos i diversos, encara que tots ells s'insereixen sense dificultat en els plans de R + D de la nostra universitat. Aquest fet, accentuat per les dinàmiques diferents de cada grup d'investigadors, ha comportat l'existència d'un cert desconeixement, per part de molts professors, de les activitats de recerca dels seus col·legues. Aquest és un inconvenient que creiem que s'hauria de resoldre en un futur immediat, per tal de rendibilitzar millor l'esforç investigador (pot haver-hi interessos coincidents) i crear un clima més favorable encara que l'actual a les activitats de recerca.

És veritat, però, que la gestió d'una activitat investigadora tan atomitzada com la que es desenvolupa al nostre departament, resulta cada vegada més complexa, i que s'ha deixat massa sovint al lliure criteri de cada grup de recerca, per absència o falta de preparació del personal administratiu i tècnic al Departament, i per absència també d'una política clara de recerca per part de la direcció del Departament. Es fa cada cop més necessària, doncs, la definició d'aquesta política departamental, i un major aprofitament del

personal administratiu i de servei adscrit al Departament, que considerem insuficient, amb tot, davant l'enorme increment de recursos informàtics i tecnològics que podríem posar al nostre abast.

En termes de productivitat, de tota manera, podem afirmar que la nostra activitat investigadora és ja, a hores d'ara, molt rendible (en nombre de publicacions, projectes finançats, becaris obtinguts, etc.) tot i els problemes que acabem d'exposar, cosa que es pot comprovar analitzant les dades consignades en les taules adjuntes. És veritat que no sempre s'han concedit tots els projectes i becaris sol·licitats, i que les restriccions podrien incrementar-se en el futur, segons quina sigui la dinàmica que adoptin les institucions públiques que, fins ara majoritàriament, ens subvencionen. Llavors ens caldrà, sens dubte, aprofundir en l'obertura de noves vies, no públiques, per al finançament de l'activitat investigadora.

Potser el problema més gran que se'ns planteja en aquest moment és el de la compaginació d'aquesta activitat investigadora amb l'activitat docent que és també pròpia i inherent a tot el personal acadèmic del Departament. En els darrers anys hem assistit, juntament amb la progressiva substitució i revisió dels plans d'estudis de les nostres titulacions, a un progressiu augment de la càrrega docent dels professors, que comença a tenir efectes negatius en la seva recerca personal. L'activitat docent, d'una banda, requereix cada vegada un esforç més gran i una formació específica dels professors, que els permeti adaptar-se a les característiques de l'actual sistema educatiu, definit per la LOGSE i condicionat per l'aplicació que se n'està fent. D'altra banda, i una mica a conseqüència d'això que hem dit, l'activitat docent cada vegada es distancia més de la recerca particular que puguin dur a terme els professors, perquè les assignatures que conformen els plans d'estudis actuals tenen una vocació més aviat generalista i integradora de les diferents disciplines humanístiques (l'exemple més clar d'això podem trobar-lo en les assignatures anomenades "de Facultat", obligatòries per a tots els estudiants de les titulacions de Lletres). Per tot plegat, cada vegada és més difícil que els professors puguin desenvolupar satisfactòriament la docència i la recerca de forma simultània. És clar que la recerca i la docència no estan pas renyides, i que és bo que s'influeixin mútuament: aquella, suscitant nous plantejaments i proporcionant més materials de referència; aquesta, actualitzant els interessos, desvetllant inquietuds noves i orientant els mètodes. Una investigació acurada ha de repercutir necessàriament en una millora de la capacitat docent de qui l'ha duta a terme, perquè la recerca té com a objectiu últim la transferència del coneixement. Ara bé, cada vegada la dedicació a les dues activitats és més excoent, i pensem que cal que la institució universitària comenci a plantejar-se seriosament polítiques de concentració de la docència (que presenta exigències molt concretes i immediates: classes prefixades, tutories, exàmens, etc.) i de distribució de rebaixos i períodes sabàtics, per tal d'incentivar la capacitat investigadora dels seus professors.

En la docència de tercer cicle, tanmateix, és on es pot produir una confluència més gran dels interessos investigadors del professorat amb els interessos formatius de l'alumnat que es vol especialitzar i capacitar per a la recerca. El nostre Departament (sovint en col·laboració amb l'ILCC) ha gestionat estudis de doctorat des de la seva creació, però creiem que no ha reeixit prou a crear un espai on es produeixi realment aquesta comunitat d'interessos, en part per les limitacions que ha imposat en els darrers anys la legislació vigent (RD778/98, de 30 d'abril) quant a nombre d'alumnes per programa, itinerari i assignatura, però també en bona mesura perquè no ha sabut explotar les possibilitats que pot oferir-li, per exemple, la col·laboració amb altres universitats. Creiem, d'acord amb el

vicerectorat de Política Acadèmica, que és bo que s'ofereixin uns programes marc de doctorat que permetin aixoplugar sense massa traves burocràtiques el màxim de línies de recerca coexistents, en forma d'itineraris o d'assignatures dins els itineraris, però pensem també que hem de promoure amb insistència la participació de professors i alumnes nostres en programes de doctorat interuniversitaris de caràcter específic i tan especialitzats com ho permeti la dinàmica de cada grup o línia de recerca.

Per últim, i quant a la relació amb les institucions, hem de dir que forma part de la nostra activitat de recerca habitual, i que no ha presentat mai problemes de consideració. Sí que constatem el fet que, fins ara, els nostres esforços per obtenir recursos i vincles de treball s'han dirigit gairebé de forma exclusiva a les institucions més properes (Diputació, Generalitat, Ministeri), i que en els propers anys haurem d'obrir-nos més a la col·laboració amb altres institucions, de caràcter europeu, que poden proporcionar perspectives noves a la nostra recerca.

4. RESULTATS

Els resultats de la recerca del nostre Departament en l'àmbit de les filologies es poden seguir sense dificultat a través dels informes de seguiment que sol·liciten habitualment els organismes que la financen, i que determinen la renovació de beques i ajuts. Una síntesi d'aquests resultats es pot trobar en les taules adjuntes, encara que volem advertir que tenen només un valor aproximatiu, ja que la seva elaboració ha resultat molt complicada per l'escassa informació de què disposa el Departament (sobretot pel que fa als darrers anys en què no s'ha procedit a l'elaboració de la tradicional Memòria de Recerca) i poden faltar dades. Aquí hi ha justament un altre problema que hem detectat, i que caldrà resoldre properament a base de centralitzar i processar tota la informació relativa als currícula particulars de professors i becaris, i als projectes en què participen. A banda d'això, volem destacar també que no considerem correcte el plantejament d'alguna de les taules que acompanyen aquest informe, com ara la que fa referència a la publicació dels resultats. Creiem que no hi ha un únic criteri vàlid per valorar les revistes on els nostres investigadors publiquen, i no és veritat, almenys en el nostre àmbit, que les publicacions catalanes i espanyoles tinguin sistemàticament menys importància que les estrangeres. Podem afirmar, en definitiva, que els nostres investigadors solen publicar a les revistes de més prestigi relacionades amb les seves àrees de coneixement.

En general, podem considerar que la recerca que duen a terme els professors del Departament segueix les directrius inicialment plantejades i obté els resultats previstos. El balanç de la nostra activitat investigadora creiem que és positiu, encara que sovint els criteris d'avaluació de la recerca (a l'hora de sol·licitar trams, o de fixar determinats coeficients d'aplicació pressupostària) no ens afavoreixen, com hem dit més amunt; la concessió en els darrers anys de diversos premis i distincions personals a la recerca d'alguns dels nostres investigadors avala aquesta nostra suposició.

5. PUNTS FORTS I FEBLES

Podem destacar com a punt fort de la recerca en l'àmbit de les filologies l'existència de diversos grups investigadors amb seu al Departament que presenten una notable estabilitat i una trajectòria consolidada. També és un punt fort la capacitat d'adaptació i d'agrupació científica dels investigadors externs a aquests grups, que permet a la majoria d'ells, encara que per vies menys còmodes, portar a terme una recerca pròpia i de qualitat. En definitiva, hem de remarcar l'alt índex de producció i el prestigi reconegut de molts dels nostres investigadors, que confereixen una innegable potencialitat investigadora al nostre Departament.

Un punt feble de la nostra recerca és, tal com hem dit més amunt, la gran diversitat de línies d'investigació existents al Departament, cosa que en principi no és en absolut negativa, però que complica enormement les tasques de gestió, afavoreix el desconeixement mutu del treball dels col·legues, i pot fàcilment suscitar recels i greuges comparatius entre els diferents col·lectius investigadors, que per força funcionen amb dinàmiques diferents (per raons històriques, o de caràcter personal, o de demanda social).

Un altre punt feble que hem exposat és la dificultat de compaginar d'una manera satisfactòria la tasca educativa i la investigadora per part d'un professorat que hi posa bona voluntat i té moltes iniciatives interessants, però que veu com un llast determinades obligacions de caràcter docent.

Encara voldríem destacar, com a punt feble, la difícil incardinació de la recerca filològica, com passa en general amb la de totes les disciplines tradicionalment anomenades "de Lletres", en un model d'avaluació únic i homologable amb els estudis de caràcter científic i tècnic. La investigació en el camp de les humanitats es produeix en uns paràmetres que sovint són impropis per a la valoració d'altra mena de recerques científiques, avui més populars, però això no hauria de restar-li "cientifisme". No volem entrar ara en aquest debat, que és candent en determinats fòrums universitaris i socials, però és just de ressenyar-lo aquí, per les enormes conseqüències que té en la dotació dels nostres projectes, en el reconeixement dels nostres mèrits investigadors, en la demanda social de les nostres titulacions, etc.

6. PROPOSTES DE MILLORA

En conseqüència amb els punts febles consignats a l'apartat anterior, aquest subcomitè es proposa tot un seguit de mesures per millorar les condicions de la recerca en Filologia que s'efectua al Departament, i per potenciar-la en aquells aspectes en què això sigui possible:

- Cal centralitzar i processar tota la informació relativa a les activitats de recerca del personal adscrit al Departament, per tal de formar una base de dades consultable, actualitzada i operativa a l'hora d'aconseguir recursos, canalitzar propostes, argumentar posicionaments.

- Cal incidir en la formació del PAS adscrit al Departament en temes de gestió de la recerca, i treballar per aconseguir més recursos humans en aquest terreny (personal tècnic). La gestió de l'activitat investigadora és cada vegada més complexa, i absorbeix excessivament els propis investigadors, que resten per aquest motiu eficiència al seu treball.

- Cal promoure, a través d'accions concretes (seminaris, trobades, etc.) i d'una política d'informació continuada, el coneixement entre els membres del Departament de l'activitat investigadora que desenvolupen els seus col·legues. En aquest sentit, cal promoure també la integració dels investigadors de diferents àmbits, la mancomunitat de serveis o infraestructures, la col·laboració entre camps afins.

- Cal una inversió més gran del Departament en infraestructures per a la recerca, bàsicament de caràcter informàtic, i cal insistir en la millora de les condicions d'algunes infraestructures de caràcter general, com la biblioteca, serveis de Facultat, etc.

- Cal començar a definir una política de recerca pròpia del nostre Departament, que tingui en compte les necessitats de tots i també les potencialitats reals que ofereix la composició actual de la plantilla. Cal conciliar, així mateix, aquesta política amb els interessos legítims que poden tenir organismes més o menys autònoms, però que condicionen la recerca del Departament, com ara l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes o el Laboratori de Fonètica.

- Cal pensar mesures que permetin la concentració de la docència i fins l'alliberament temporal de l'activitat docent per tal d'incentivar la dedicació personal dels professors a la recerca, exigint potser, a canvi, l'acompliment de determinats compromisos previs.

- Cal obtenir més recursos humans per reforçar i consolidar les línies de recerca pròpies, ja sigui a través d'ampliar la plantilla més enllà del que es necessita estrictament per a la impartició de la docència de les nostres titulacions, ja sigui a través d'aconseguir més becaris o investigadors contractats.

- Cal estudiar i acordar estratègies conjuntes entre els departaments de Lletres i altres departaments afins, per aconseguir un reconeixement més just de la nostra activitat investigadora, almenys (si és que això no és possible amb caràcter general) als efectes interns de la nostra universitat.

Girona, gener de 2001

INFORME del COMITÈ D'AVUACIÓ EXTERN
D'AVUACIÓ INSTITUCIONAL DE LA
QUALITAT

ESTUDIS
DE FILOGIA CATALANA DE LA
UNIVERSITAT DE GIRONA

Albert G. Hauf i Valls
2001

INDEX

1. Introducció	
1.1. Composició del Comitè	3
1.2. Objectiu de l'informe	3-4
1.3. Pla de treball. Incidències	4-5
2. Anàlisi i valoració del procés d'avaluació interna	
2.1. Sobre el procés d'autoavaluació	4-5
2.2. Sobre el document d'autoavaluació	5-6
3 Anàlisi de les dimensions avaluades	
3.1. Context Institucional	6-7
3.2. L'Accés a l'estudi	7-8
3.3 Fites i objectius	8-9
3.4 El programa de formació	9-11
3.5. Desenvolupament de l'Ensenyament	
3.5.1. Metodologia	11
3.5.2 Organització de la docència	12
3.5.3 Tutories	12-13
3.5.4. Avaluació	13
3.5.5. Resultats	14
3.6. Professorat	14
3.7. Instal·lacions	15-16
3.8. Relacions externes	16
3.9. Recerca	17
3.9.1. Recerca-Curriculum	
3.9.2. Recerca-Plantilla	
3.9.3. Divulgació-Recerca	
3.9.4. Interacció Grups	
3.9.5. Producció-Innovació	
3.10. Gestió	19
4. Valoració General	
4.1. Fortalesa del Diagnòstic	19-21
4.2. Propostes de Millora	21-22
5. Valoració del procés d'avaluació externa	23-24

I. Introducció

I.1. Composició del Comitè

El CEE estava format pels membres següents: Albert G. Hauf i Valls, Catedràtic de Fil. Catalana de la Universitat de València (President); Carme Arena Noguera, de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana ; Joan Mas Vives, Catedràtic i Cap del Departament de Fil. Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears; Josep Maria Vilalta Verdú, Cap de la Unitat de Planificació Estratègica del Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat Politècnica de Catalunya i Coordinador de la Càtedra UNESCO de Gestió de l'Ensenyament Superior. Tots ells aporten una provada experiència en la tasca avaluadora, ja que ultra el Sr. Vilalta, expert metodòleg, nominat precisament en funció de la seva especialitat, i que ha guiat de manera molt competent l'actuació de tots els comitès d'avaluació de Fil. Catalana, els altres membres ja han participat anteriorment en tasques similars: la Sra. Arenas - que a la seva experiència professional en el món editorial uneix una important experiència docent a diversos nivells - va ser membre del CEE del Dept. de Fil. Catalana de la UAB, juntament amb el Dr. Mas, el qual, com a president, va redactar el corresponent informe. El Dr. Mas va presidir també el CEE avaluador de la titulació de Filologia Catalana de la Universitat d'Alacant i té una àmplia experiència acadèmica i de gestió en un càrrec de màxima responsabilitat. El Dr. Hauf, a més de presidir el CEE avaluador de la titulació de Fil. Catalana de la UB, va redactar l'informe transversal de les titulacions de Fil. Catalana, fins ara avaluades. Com a catedràtic emèrit d'Estudis Hispànics de la Universitat de Gal·les (G. Bretanya), on va ensenyar durant vint-i-quatre anys, aporta un bon coneixement del món acadèmic europeu, en especial de l'anglosaxó, que compagina amb catorze anys de docència en un Departament de Filologia Catalana.

I.2. Objectiu de l'informe

El present informe tracta de resumir de forma sintètica i entenedora els resultats més rellevants del primer estadi d'un complex procés avaluatiu que consta inicialment de dues etapes: 1) *l'Avaluació institucional de la Qualitat* efectuada internament per la mateixa Titulació de Filologia Catalana de la Universitat de Girona (UdG) i presentada al Comitè d'Experts Externs (CEE) en forma d'un *Autoinforme*, degudament acompanyat de la documentació objectiva on aquest es fonamentava i 2) les apreciacions directes i el resultat de les consultes i deliberacions del CEE en les visites i sessions de treball efectuades en l'esmentada universitat, presentat oralment de forma succinta a la titulació i que ara els membres de la CEE han tractat de perfilar i de posar per escrit en el present *Informe del Comitè Extern d'Avaluació*.

L'objectiu d'aquest text, elaborat des d'una decidida voluntat de col·laborar dins del possible en la tasca ja tan positivament iniciada pel CAI, no és altre que el: 3) de tractar d'oferir a l'esmentat CAI i a la titulació en general, uns punts contrastats de referència que hom ha procurat que siguin el més objectius possible, i del tot distanciat de qualsevol consideració de política interna, tradició o motivació històrica de tipus localista. Aquestes opinions van destinades a ajudar a perfilar més encara si s'escau, les conclusions de *l'Autoinforme del CAI* a l'hora de passar a la quarta part del procediment global: 4), que no

és altra que la redacció d'un *Informe final* de la Titulació, en el qual hom brinda a aquesta l'avinentesa d'assimilar els resultats de 2) i de reaccionar críticament, si així ho considera necessari i/o oportú. l'*informe final* serà utilitzat en un posterior esforç de síntesi, en el darrer estadi de l'avaluació: 5) que és la redacció i posterior aprofitament d'un *Informe Transversal* de conjunt on s'aprofiten les conclusions de tots els informes finals de totes les titulacions avaluades.

L'esmentat procés avaluatiu parteix del principi o *rationale* que els qui millor poden ajudar a establir els possibles punts forts o dèbils d'una determinada titulació són en primer lloc els mateixos agents implicats, bé com a docents, bé com a receptors d'aquesta docència, però que -d'acord amb una pràctica fa temps vigent en els països més avançats, en especial en les universitats del món anglosaxó-, a fi d'assolir el màxim nivell d'objectivitat possible convé comparar els punts de vista dels professionals directament responsables, amb els d'altres més independents, seleccionats entre acadèmics de la mateixa branca procedents d'altres universitats i persones de reconegut prestigi implicades en treballs relacionats amb els objectius i mètodes de la docència impartida. Aquesta alternança d'opinions té com objectiu evident el d'estimular una dialèctica constructiva a manera de tesi / possible antítesi, que ajudi a tots els implicats a perfilar una síntesi, vàlida tant a nivell local (l'*Informe final* de cada titulació), com a nivell global del conjunt de totes les universitats on s'imparteix la mateixa titulació (l'*Informe transversal*). Ambdues síntesis aportaran les conclusions més rellevants sorgides d'aquest complex procés analític i de diàleg, i permetran formular alguns judicis genèrics de valor els més objectivables possible, i per consegüent mínimament acceptables a l'hora de planificar el futur de la titulació en base a la superació dels obstacles estructurals i possibles deficiències més greus i la confirmació i millora de tot allò que s'ha demostrat positiu.

I.3. Pla de treball. Incidències

El treball del CEE ve determinat per la mateixa estructura del procés avaluatiu -destacada més amunt - així com per la seva intencionalitat, ja abastament especificada, tractant d'aprofitar al màxim la dinàmica establerta pel procediment i, a la vista dels que hom considera punts forts i punts febles, detectables en l'*Autoinforme del CAI*, i confirmats -o no- pels resultats de la visita del CEE, suggerir a la titulació accions i propostes concretes de futura actuació, assimilables tant en el seu *Informe final* com en la seva futura planificació i organització de la docència.

En aquest sentit, i seguint les pautes establertes per l'Agència, el CEE va rebre amb la necessària antelació l'*Autoinforme del CAI*, document del qual va poder disposar primer per e-mail i després per tramesa individualitzada. Cal remarcar ací l'eficiència dels corresponents serveis tècnics del Gabinet de Planificació i Avaluació de l'UdG, presidit pel Sr. Josep Gómez, que, a través de les Sres. Pilar del Acebo i Patrícia Durban, va establir i mantenir els necessaris contactes amb els membres del CEE i va tractar en tot moment de facilitar la seva tasca. Fou especialment útil la creació d'un espai ad hoc dins de la pàgina web de la UdG, que hom va mantenir actualitzat i on els membres de la CEE vam poder disposar tant del programa previst de la visita (que responia en tot a les directrius de l'Agència), com de la informació complementària.

Una vegada fixades les dates de la visita (del 14 al 16 de maig del 2001), prèvia consulta dels interessats, el president va establir contacte per e-mail amb els membres de la

comissió tractant d'incidir en la necessària lectura sistemàtica de l'*Autoinforme del CAI*, i l'organització dels possibles rols dels membres de la comissió. Així hom va encomanar al metodòleg Dr. Vilalta que parés un especial esment en els aspectes més tècnics i possibles contradiccions en les dades internes, especialment les presentades en gràfics i annexos documentals; a la Sra. Arenas que tingués cura de l'àrea dels contactes amb el món exterior, pràctiques de treball, planificació i existència de línies o cursos especialitzats, nivell d'informació, etc.; al Dr. Mas, li va correspondre la tasca de fixar més l'atenció en la relació entre els objectius acadèmics especificats i la coherència global de les matèries del pla d'estudis, nivell de dificultat reflectit en els exàmens en relació amb altres universitats, qualitat i nombre d'estudiants assimilats, etc. El Dr. Hauf, ultra incidir en aquesta mateixa temàtica acadèmica, en especial el tema del nivell de domini lingüístic i la capacitat d'expressió oral i escrita, les tècniques emprades en la docència i exàmens, i la rellevància de la recerca, va assumir la coordinació de l'equip i la responsabilitat de redactar l'informe, amb l'ajuda i col·laboració dels membres.

Aquesta distribució, que en cap manera no limitava la lliure capacitat d'opinar, intervenir i discutir qualsevol dels temes, va ser confirmada al llarg de la primera llarga sessió de treball de la comissió. El fet que la majoria dels membres ja es coneguessin personalment i fins i tot haguessin col·laborat en anteriors comissions va facilitar moltíssim la tasca, ja que hom va poder passar de manera directa a intercanviar impressions sobre l'*Autoinforme del CAI*, document sobre el qual aviat es va demostrar que, en línies generals, existia una notable coincidència d'opinions en tots els sentits més rellevants. Hom va acordar que cada membre tindria especial esment de prendre nota de tot allò relacionat amb el seu rol específic, i que tothom col·laboraria en les tasques addicionals, com ara: assimilar les opinions de tots els membres dels estaments representats, impressions de les visites a les instal·lacions, etc.

La reunió del CEE va anar seguida d'una sèrie d'entrevistes amb l'Equip de deganat, el CAI, de la titulació i subcomitè de recerca, directors de departament i institut de Llengua i Cultura Catalanes, membres del personal acadèmic, personal d'Administració i Serveis, i estudiants de primer, segon i tercer cicle de l'especialitat i graduats, seguida d'una audiència pública, oberta a tothom. Aquestes entrevistes, distribuïdes al llarg dels tres dies, van anar acompanyades d'una visita a les instal·lacions: aules, sales d'estudi i d'informàtica, biblioteca, laboratoris, secretaria, despatxos dels professors, i seu dels Instituts, etc., i van concloure amb una darrera reunió amb l'equip responsable de l'avaluació interna al qual hom va anticipar oralment, de manera provisional, les primeres conclusions de l'informe del CEE.

2. Anàlisi i valoració del procés d'avaluació interna

2. 1. Sobre el procés d'avaluació

Com ja hem anticipat, el fonament del procés avaluatiu el constitueix el treball d'autoanàlisi dels membres de la titularitat a través del "Comitè avaluador de la titulació", que és el responsable de garantir la participació dels agents implicats, recollir les dades necessàries i d'analitzar-les i deixar-les plasmades en l'informe que presenta a la consideració del CEE.

Pel que fa a la composició del CAI de l'estudi de Filologia Catalana de la Universitat de Girona, creat el mes de juliol del 2000 i constituït el mes de setembre del mateix any, estava format pels membres que s'especifiquen:

Jordi Sala, president (docent, TU)
Mariàngela Vilallonga, vocal (docent, TU)
Blanca Palmada, vocal (docent, TU)
Xavier Pla, vocal (docent, TU)
Isabel Mudaràs, vocal (PAS, administradora de la Facultat)
Víctor Chaparro, vocal (PAS, cap de la Secretaria Acadèmica de la Facultat)
Daniel Ferrer, vocal (estudiant de 2n. cicle)
Sílvia Carbo, vocal (estudiant de 1r cicle)

Es tracta d'un conjunt equilibrat de persones, prou representatiu dels elements compromesos en la funció discent, docent i de suport

2.1.1. La realització del procés i recollida d'informació

El CAI va iniciar les seves sessions de treball el mateix mes de la seva constitució oficial i al llarg de quatre mesos va reunir-se amb periodicitat setmanal, discutint i consensuant cada una de les parts de l'informe intern. El CAI ha pogut comptar en tot moment amb el necessari suport del Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat, la qual li fa facilitar l'ajuda de dues becàries, Cristina Santocildes i Raquel Olmo. Aquesta important col·laboració va facilitar una de les operacions que caracteritza aquest procés, que és l'elaboració i posterior procés d'avaluació de dues grans enquestes una destinada al professorat i una altra als estudiants de la titulació, així com la creació i manteniment d'una pàgina web informativa de tot el procediment. Aquesta pàgina ha jugat un especial paper i ha facilitat la informació i possible connexió entre les parts interessades i el CAI, que d'aquesta manera s'ha caracteritzat per una notable transparència. Ultra això, *el CAI ha mantingut informats el professorat i els estudiants mitjançant circulars i correus electrònics i algunes visites a les aules.* Així i tot hom detecta encara un sector que es manifesta no de tot informat, potser perquè l'enquesta es va fer al principi del procés. Hom ha guanyat també la impressió que el col·lectiu docent i els estudiants han tingut un major protagonisme en l'elaboració de l'informe que no els membres del PAS, i que el conjunt de la col·lectivitat universitària no va acabar d'aprofitar l'avinentsa que hom els brindava de participar mitjançant el correu electrònic en la redacció final del text. L'especial estructura del pla d'estudis, una de les característiques del qual és l'aprofitament al llarg del primer cicle de matèries força variades, ha contribuït, potser, en aquest cas, a aguditzar la dificultat, ja detectada en altres llocs, d'obtenir una major involucració dels professors de matèries de la titulació que corresponen a àrees de coneixement d'altres departaments, el punt de vista dels quals hauria resultat útil. En aquest sentit i tenint en compte la no estricta coincidència en els plans d'estudis actuals entre l'àmbit dels departaments i el de les titulacions, hom haurà de tenir en compte les possibles interferències entre el que són avaluacions de titulacions i de departaments.

El poc èmfasi que hom posa en certs aspectes que hom especificarà més avall, podria, potser, relacionar-se amb la manca d'una enquesta relacionada amb el PAS i una menor participació dels membres d'aquest col·lectiu. En tot cas en opinió unànime dels membres

del CEE el CAI *sembla que ha exercit amb eficàcia, mitjançant enquestes, la creació d'un consell monogràfic, el manteniment d'una pàgina web i el correu electrònic, etc., el seu paper de coordinació de les diverses sensibilitats existents.* En la redacció de l'informe es fa un bon seguiment del resultat de les enquestes que de vegades sembla massa descriptiu. Hom guanya, tanmateix la impressió que el procés d'autoreflexió s'inicià ja oportunament i que continuarà una vegada superada la primera fase, quan la majoria del personal docent i del PAS, després de la visita del CEE, a l'hora de redactar *l'Informe final*, acabi de compenetrar-se amb els objectius de la iniciativa.

2. 2. Sobre el document d'autoavaluació

La consideració que clou el paràgraf precedent ve en bona part determinada per la percepció del CEE, que *l'Autoinforme del CAI, tot i constituir un document molt ben escrit, articulat i estructurat, i que respon a un esforç honest i sistemàtic per tractar de contestar les qüestions plantejades en la Guia d'avaluació d'acord amb les pautes de l'Agència, d'una manera objectiva i a partir de les dades assequibles,* presentades en els annexos corresponents, es limita, potser, essencialment a presentar de forma més descriptiva que no analítica els resultats de les esmentades enquestes d'avaluació, sense, però, que hom hi detecti suficient evidència d'una reflexió col·lectiva sobre alguns dels resultats obtinguts, que apunti de manera decidida a possibles preses de decisió o mesures pràctiques específiques a considerar. Aquesta mancança crida especialment l'atenció en aspectes com ara el de l'articulació docència-recerca, el resultat de la formació global dels titulats i el seu nivell d'expressió oral i escrita, seguiment dels postgraduats, possibles vies d'especialització, pràctiques de treball, etc. D'altra banda, potser la mateixa dependència de la *Guia* ha pogut determinar que en alguns punts, com el de la recerca, on les pautes no han resultat tan clares, o el suport documental existent en la institució s'ha demostrat més limitat, l'anàlisi que brinda el departament sobre nombre de tesis, articles publicats, etc., resulta també, potser, inferior al que seria de desitjar.

Tot i els remarcables esforços dedicats a l'elaboració estadística de les dades més significatives, no sempre fàcils d'interpretar de manera coherent, hom detecta encara moltes llacunes en les fonts disponibles emprades: sèries temporals, classes pràctiques, etc., i la mancança de referents sobre taxes i qualitat de l'ocupació dels llicenciats, indicis de demanda en el mercat laboral, etc., que permetrien una anàlisi més acurada de tendències i evolucions. Tanmateix l'esforç esmerçat ha permès d'elaborar unes "Taules informatives" que ofereixen una primera perspectiva, força orientativa de la titulació. Gairebé en tots els aspectes tractats en *l'autoinforme hi trobem una informació que resulta imprescindible per a comprendre millor l'abast de la tasca duta a terme en relació amb el context institucional;* les expectatives, deficiències estructurals i els problemes més importants de gestió i de planificació. Paradoxalment, però, en *l'Autoinforme* que comentem es posa poc èmfasi en la gestió universitària, i menys encara en la definició i fixació dels objectius de la titulació, que es donen, sembla, per suposats, però que potser en una universitat de les característiques de la de la UdG requeriria una major elaboració.

Un aspecte que ha cridat l'atenció del CEE és l'aparent contradicció entre alguns resultats de les enquestes i la seva interpretació. Així, p.e., resulta difícil de compaginar l'opinió generalitzada sobre el baix nivell de preparació de l'alumnat que accedeix a la

titulació i l'altíssim percentatge d'aprovat (un 100%), que assenyalen les estadístiques de moltes, per no dir la majoria de les matèries, indici d'una possible disfunció tècnica.

Tot plegat, i malgrat les objeccions formulades, hom guanya la sensació que *l'Autoinforme ha acomplit bé la funció d'oferir als membres de la mateixa titulació els materials necessaris per a estimular una sistemàtica revisió crítica del seu funcionament, i ha servit al CEE d'utilíssim punt de referència.*

3 Anàlisi de les dimensions avaluades

3.1. Context Institucional

Si les dades històriques sobre la tradició universitària i la creació específica de cada departament poden influir de manera considerable en el paper de la titulació en el si de la Facultat i de la mateixa Universitat, en el cas de la UdG, en bona part sorgida de l'exemplar voluntarisme d'unes poques persones de gran visió i enorme capacitat cívica de convocatòria i mobilització de les forces vives d'una ciutat i de tota una comarca, resulta imprescindible conèixer les circumstàncies de la creació dels estudis universitaris a Girona el curs 1969-70, sota la tutela de la UAB, passat per la creació, el 1972 d'un Col·legi Universitari on es podien cursar les matèries de l'r cicle de les carreres de la Fac. de Filosofia de la UAB, fins que, el curs 1988-1989, any de la creació de l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes, s'obria la possibilitat de cursar en Girona ambdós cicles de l'especialitat i el Col·legi Universitari esdevenia Estudi General amb les dues branques de Lletres i Ciències. El fet que l'estudi de Lletres es transformés, el 1991 en Facultat de Lletres, va implicar que aquesta Facultat s'estructurés a partir de l'articulació en Departaments de les principals línies de docència i recerca aleshores existents. A conseqüència d'aquesta coordinació circumstancial, la Filologia Catalana, un dels nuclis embrionaris ja *ab incunabilis*, va quedar articulad dins d'un mateix departament amb Filologia Hispànica i Filosofia, i va mantenir una activa col·laboració amb altres matèries com Geografia, Història i Història de l'Art. *El prestigi i pes específic de Filologia Catalana, i la importància i pes específic de la Llicenciatura dins del conjunt de la Universitat en general, i de la Facultat de Lletres i del Departament on s'integra, en particular, és molt alt, i, és prou reflectida en el fet que un membre del Departament, el Dr. Josep M. Nadal, fos elegit ja el 1982 sots-director del Col·legi Universitari i passés successivament a convertir-se, primer en el coordinador de l'Estudi General, i després en el primer rector de la UdG, càrrec que actualment ocupa, en un tercer mandat.* L'extraordinari procés de creació d'una realitat material i espiritual molt tangible, gairebé sorgida del no res, crida necessàriament l'atenció de quants recorden les elementals estructures existents ara fa uns pocs anys. i no hi ha dubte que aquesta creació *ex nihilo*, fou i és fruit d'una visió i d'una sàvia empena, que la comunitat universitària gironina ha sabut relacionar de manera democràtica amb el nom de l'actual rector.

Dit això, que és d'elemental justícia assenyalar, convé no oblidar d'altra banda que aquest paper de motor inicial, que en bona part van jugar alguns membres de la titulació, ha pogut influir en la percepció de part dels membres d'altres departaments o àrees, en el sentit que Filologia Catalana gaudia d'un tracte preferencial, i, a mesura que la universitat creixia més esponerosament en altres àmbits d'estudi, la titulació, que durant anys va jugar un paper tan preponderant, pot haver tingut la sensació d'haver-se quedat una mica estancada i d'haver passat a ocupar un segon pla, més discret, dins del conjunt de la comunitat universitària, perdent part del gran protagonisme inicial.

El CEE tot i comprendre aquesta percepció, fruit d'una evolució tan natural com potser necessària, en part accentuada arreu del país pel descrèdit o manca de prestigi social dels estudis d'humanitats, és de l'opinió que la titulació *té prou motius per a sentir-se satisfeta del paper que ha jugat dins de la dinàmica global de la creació de la UdG*. Constata, a més, que la mateixa història i actual vinculació de la titularitat de Filologia Catalana amb Filologia Hispànica i Filosofia, que ha acomplert un paper històric tan rellevant i aporta encara ara una articulació essencial per al mateix funcionament institucional, imposa unes limitacions i servituds que no es donen en altres universitats en l'estructura del pla de primer cicle i determina en el sentit més literal de la paraula, unes opcions en possible detriment d'unes altres, tan o més vàlides, tema aquest que mereix una especial atenció i discutirem amb més deteniment en un altre apartat.

3.2. L'Accés a l'estudi

Com ja s'ha insinuat més amunt, allò més remarcable a simple vista és el de la dràstica davallada en el nombre d'estudiants. Dels 80 matriculats el curs 1988-1989, hom va passar a 57 durant el curs 1999-2000, i a 28 durant el curs 2000-2001, quantitat aquesta que s'allunya substancialment del nombre de 80 places ofertades.

Tot i que aquesta disminució numèrica presenti almenys el vessant positiu d'haver convertit durant el curs 2000-2001 *la quasi totalitat de candidats en estudiants de primera opció, quan fa pocs anys el contingent d'alumnes de segona opció ascendia a un 44,4 % (1995-96) o un 40% (1996-97)*, tanmateix, i malgrat l'aparent millora que suposa la major motivació dels candidats, hom constata que el nivell de la nota de tall, llevat d'algunes notòries excepcions, *s'ha mantingut força ancorada en un aprovat baix, i oscil·la entre el 5'42 i el 5*, i que continua sent molt escassa la presència del gènere masculí i d'estudiants majors de 25 anys. Totes aquestes dades, com bé assenyala l'Autoinforme, semblen apuntar a un deteriorament del prestigi social dels estudis de Lletres i també a possibles dificultats d'inserció laboral dels llicenciats de la titulació.

Ben mirat, el problema més greu que afecta la titulació pel que fa a l'accés d'estudiants, potser no rau tant en la disminució del nombre d'alumnes matriculats com en la manca d'un nivell d'excel·lència, coneixements i habilitats dels qui hi accedeixen.

Aquesta baixa tensió qualitativa de l'alumnat crea una perillosa pressió i una especial exigència en el professorat de la titulació i sembla demanar la introducció de mesures complementàries, si hom no vol acabar erosionant progressivament la vàlua dels títols establint un perillós cercle viciós: la titulació no té candidats per manca de prestigi, i no té prestigi perquè ella mateixa ha rebaixat el seu nivell d'exigència en funció del baix nivell dels seus candidats...

El CEE detecta una certa contradicció entre, d'una banda, l'afirmació, més o menys consensuada, de l'escassa preparació intel·lectual dels estudiants que accedeixen a la titulació, i dades com l'alta taxa d'aprovat, que apunten, paradoxalment, a un també alt nivell de "performance"! Tots els membres del CEE són unànimes en la percepció que els professionals de la docència hem de ser conseqüents i copsar que el prestigi de la titulació està en mans de la titulació mateixa, que compta amb tots els elements bàsics per a regular la qualitat a través de les proves internes, i té facultat per a l'establiment de mesures concretes complementàries destinades a tractar de superar les deficiències dels estudiants. Algunes d'aquestes mesures, de fa temps normals en universitats d'altres

països, com ara tutories personalitzades, major incidència en els exercicis pràctics en forma de treballs o assaigs supervisats, discussions temàtiques i seminaris, exercicis de correcció ortogràfica personalitzats, presentació oral de temes preparats en col·laboració amb els professors, etc., són ara molt més viables que no fa alguns anys, gràcies a la mateixa dinàmica demogràfica que permetria la introducció de noves tècniques docents. Tanmateix, almenys a primera vista, no es detecta que el descens en el nombre d'estudiants hagi suposat cap canvi important en l'enfocament o pràctica docent tradicional, i alguns dels estudiants consultats, en especial els procedents d'altres universitats, expressaren la seva percepció d'una considerable baixada de nivell en relació amb el primer cicle dels centres de procedència ("vam haver de canviar el xip"). D'altres afirmaren de manera coincident i sense embuts que "hom podia aprovar el primer curs gairebé sense estudiar" i que el "nivell d'exigència era baixíssim" i "no calia estudiar per aprovar" (sic), cosa que, més card, contrastaria, segons ells de manera aclaparadora, amb els cursos de segon cicle. Tornarem, a incidir, més avall, en aquesta problemàtica.

D'altra banda és evident que la universitat no pot aïllar-se ni tampoc limitar-se a lamentar la situació del segon ensenyament, de la qual en el fons no resulta aliena en la mesura que és en bona part responsable de la formació intel·lectual dels professors no universitaris. *En general sembla que la titulació té una bona relació amb els centres d'ensenyament secundari.* El contacte amb els estudiants de primer cicle ha confirmat l'especial rellevància d'aquests contactes que en tot cas convindrà mantenir i tractar d'incrementar encara més, dins del possible, augmentant més encara la informació *abans* i durant el procés de matrícula, facilitant l'accés a les pàgines web i aula d'informàtica, evitant possibles confusions i lectures contradictòries de la guia de l'estudiant ("te la donen quan et matricules, i to l'haurien de donar abans") i no oblidant la motivació i interès de candidats geogràficament més distants, que confessen que només aconseguiren de matricular-se gràcies a l'especial dedicació d'algun membre del PAS, molt apreciat dins del col·lectiu per la seva evident dedicació. És interessant constatar que bona part dels estudiants de primer cicle "tenien molt clar el que no volien, però no el que volien" a l'hora de triar la seva futura carrera. *Tots ells es manifestaren contents de la tria, però s'haurien beneficiat d'un major nivell d'informació prèvia.*

La titulació té unes potencialitats força evidents determinades per la mateixa ubicació, que la fa atractiva a estudiants provinents de llocs tan distants com Alacant que cerquen una total immersió lingüística, i l'excel·lent dotació tant en professorat competent com en instal·lacions. No hi evidència perceptible que els estudis de català hagin patit fluctuacions que els diferenciïn substancialment de la resta de les titulacions d'humanitats. Ara bé, hagut compte de la disminució del nombre d'estudiants, contingència generalitzada, que afecta, però de manera particular els centres més petits i amb menys línies d'especialització, caldrà emprendre algunes mesures correctores per assegurar un mínim *intake* que garanteixi la continuïtat d'allò aconseguit amb tant d'esforç i l'ús racional de les estructures existents. Sembla que, al marge de possibles iniciatives sorgides del si de la mateixa titulació, com la creació d'alguna especialitat específica distintiva, la Generalitat, a nivell institucional, faria bé d'aprofitar la molt especial conjuminació d'elements favorables que es dona en la ciutat de Girona, per a potenciar la UdG, i en especial la seva Facultat de Lletres, com a centre preferent d'estudis catalans per a estudiants estrangers o procedents d'àrees peninsulars interessants en la cultura catalana.

3.3 Fites i objectius

En l'Autoinforme d'autoavaluació el CEE nota a manca l'evidència d'una reflexió crítica de part del professorat de la titulació sobre les metes i objectius de la carrera en general, i de les matèries impartides en particular; objectius i metes que sembla que hom considera prou definits de forma genèrica en la llei oficial de creació de la Titulació i ja explicitats en la mateixa estructura i assignatures dels diversos plans d'estudis, en particular els de 1993 i de 1998, als quals hom sí dedica prou espai. La manca d'especificació d'aquests objectius, que haurien d'encapçalar ben clarament el programa de cada professor, fa molt difícil la percepció d'una revisió o seguiment constant eficaç de l'adequació de l'estructura dels cursos a les metes globals fixades i a les expectatives dels alumnes i de la societat on aquests s'han d'integrar i a la qual han de servir.

Tanmateix aquest tipus de reflexió i d'especificació prèvia no és gens balder. Ben al contrari resulta fonamental que els implicats en un procés de formació- docents i discent- es replantegin de manera constant la finalitat concreta de la seva tasca i d'uns programes que se suposa que imparteixen o reben en funció dels objectius a assolir. Només si es tenen ben clares les metes resulta possible d'afinar i d'equilibrar les assignatures i les metodologies. No és obvi que els estudiants tinguin una idea massa clara de les matèries instrumentades ni que el professorat es plantegi sovint de manera explícita i col·lectiva la seva funció ni allò que hauria de saber un llicenciat en Filologia Catalana. Hom podria, per exemple, assumir d'aquest col·lectiu un èmfasi especial en habilitats tals com el domini del llenguatge i del pensament abstracte, la pràctica en la percepció intuïtiva, la capacitat d'expressió oral i escrita, i uns coneixements amplis ben delimitats en el camp de la literatura, la llengua, la història, l'art i la filosofia que inclouen el domini pràctic de les tècniques de treball científic, a partir de lectures analítiques, relacionals i contextualitzades.

Així, per exemple, sembla evident que el domini del pensament abstracte i de la percepció intuïtiva, obliga a preconitzar el diàleg crític, la pràctica freqüent de la discussió i de l'assaig, etc., per damunt l'exposició monològica o lliçó magistral i difícilment serà aconseguit mitjançant metodologies encara majoritàriament incidents en la repetició mnemotècnica o vòmit de conceptes apresos de memòria. Les lectures analítiques i relacionats, contextualitzades obliguen a una lectura intensiva, a la suficient ruminació discursiva d'allò llegit, (impossible si hom passa la major part del temps prenent notes en les aules i no té un mínim de temps lliure per a la lectura personal!), i a considerar els llibres i la biblioteca personal i la universitària com a centre vital de qualsevol programa universitari, però també a un seguiment professoral com més individual possible del nivells d'assimilació d'aquestes lectures. Són, doncs, difícilment compatibles amb proves o exàmens puntuals mnemotècnics, tests a l'americana o resums rutinaris de manual, i semblen exigir un sistema eficient de tutories i de consultes o supervisions, així com unes proves més centrades en el desenvolupament de comentaris crítics en forma d'assajos d'un cert relleu. De semblant manera el domini pràctic de qualsevol tècnica científica, preconitzat més amunt, comporta necessàriament l'existència de seminaris, tallers i classes pràctiques en grups manejables.

L'aplicació d'una determinada filosofia té, doncs, serioses implicacions a l'hora de planificar un determinat model d'ensenyament i màxima utilització dels recursos. Obliga a unes opcions a la llarga indefugibles.

Hom no especifica enlloc quin és el perfil que la titulació s'ha fixat per als seus futurs titulats: si hom tracta de formar filòlegs amb una preparació adequada, tant en llengua com en literatura, o futurs investigadors sobre aquestes dues matèries o, més aviat llicenciats amb un certa formació de tipus generalista que combinin uns mínims coneixements tècnics amb una bona base analítica o pensament crític, etc. Un cert nivell de definició i d'intencionalitat prèvies, sobre els coneixements mínims a assolir tant pel que respecta al domini pràctic escrit i oral de la llengua, com de la lectura crítica d'obres representatives dels millors clàssics de totes les èpoques, com del coneixement pràctic de matèries com transcripció fonètica, traducció, correcció d'estil, etc., permetria avaluar millor el grau de practicitat dels estudis impartits. Ara per ara, es detecten a simple vista alguns desequilibris i llacunes en la formació global, algunes d'una certa importància, òbviament ja percebudes pel mateix professorat tal com semblen indicar el 65% dels que contestaren l'enquesta, a la qual caldrà referir-se en l'apartat següent.

Dit això, *cal remarcar que un 74,7% dels estudiants enquestats es declaren satisfets de l'actual pla d'estudis i fan una valoració positiva de la formació rebuda i el CAI considera també que el grau de satisfacció dels estudiants enquestats "és elevat".* No ho és tant, però, la percepció expressada oralment pels llicenciats que també assenyalaren llacunes importants en la seva formació en bona part coincidents amb les també detectades pels membres del CEE.

3.4. El Programa de Formació

El programa formatiu de la UdG destaca per dues particularitats que el fan diferent del d'altres titulacions. Cal remarcar, en primer floc, que 1) hom ha tractat de millorar el nivell de coneixement crític dels estudiants de primer cicle mitjançant una oferta de matèries com ara "Tècniques d'Expressió Oral i Escrita", "Història de la Cultura" i "Coneixements Científics", que per allò mateix que suposen un total de 36 crèdits obligatoris, limiten la capacitat dels alumnes de triar optatives relacionables amb l'especialitat. Aquesta limitació es fa notar més encara degut a la segona característica específica de la titulació gironina: 2) hom comparteix la major part del primer cicle amb la llicenciatura de Filologia Espanyola.

Pel que fa a la primera opció el CEE no pot fer altra cosa que reflectir les opinions rebudes de totes les parts consultades, tant dels estudiants, com del professorat. *Llevat d'algunes excepcions ben definides de professors vocacionalment molt involucrats en la docència de les tres matèries obligatòries de primer cicle esmentades més amunt, sembla evident que són molts qui posen en dubte tant la funció com la manera d'impartir aquestes matèries, en la docència de les quals la particularitat, en principi potencialment enriquidora, que hi participin molts professors de diverses àrees de coneixement, que parlen de temes tan variats com ara "Física quàntica astronòmica", pot fàcilment causar problemes de coordinació en qüestions tals com les formes d'avaluació i nivell d'exigència, que hom assegura que és escàs.* Tot i que algun estudiant es va mostrar interessat en les matèries tractades "que podrien ser meravelloses si estigueren ben planificades" (sic), sembla evident que la majoria preferiria poder començar des de primer cicle a triar un conjunt d'optatives més pràctiques i més directament relacionades amb la titulació i en definitiva amb les necessitats específiques del món laboral, i consideren que hi ha un desnivell massa

obvi entre el grau de dificultat i d'optativitat del primer cicle i el del segon. El salt d'un a altre cicle els sembla "brutal". Opinen, en general, que "si poguessin optar per més cursos de lliure elecció durant el primer cicle, no hi hauria l'acumulació ara existent durant el tercer curs, que gairebé no els permet organitzar racionalment el treball degut a la concentració horària existent.

Sense entrar en la qüestió dels motius pràctics d'organització racional dels mitjans disponibles que hagi potenciat la imposició de les matèries sovint considerades com a "Maries" per la majoria d'estudiants i de professors (tot i que aquests no tenen massa raó de queixar-se, ja que van votar democràticament aquesta opció), i acceptant l'evident esperit de millorar la formació humana i cultural dels estudiants que hi ha al darrera d'aquesta iniciativa, el CEE és de l'opinió que la limitació del temps disponible per a la formació dels llicenciats, sembla requerir una inserció com més plena i més ràpida possible d'aquests en les matèries específiques de la seva carrera; matèries on - convé recordar-ho - hi hauria amplíssim marge per a desenvolupar adequadament tant el nivell d'expressió oral i escrita, com els aspectes de cultura general relacionats de manera més directa amb els objectius de la titulació. Basta, per exemple, centrar-se en suficient profunditat en unes poques obres literàries ben triades, medievals o modernes, per impartir tot un programa ben coherent, que imbriqui l'estudi de la llengua a diferents nivells: discussió i preparació d'assaigs, estil, gramàtica històrica, retòrica, creació basada en la imitació del model estudiat, comentari de textos, contextualització històrica, religió, art, teatre, folklore, música, etc. Un curs sobre *Bearn*, posem per cas, permet parlar de temes tan variats com els mites ovidians, l'ús reciclat de grans temes folklòrics com el Faust, de Marlow a Goethe, passant per l'opera de Gounod, i el nou ús que en fa l'autor, brinda encara l'avinentsa de parlar de la relació entre novel·la i teatre, història: de Voltaire, la Revolució Francesa i l'ocàs de L'Ancienne Régime, la Restauració, etc., etc., establint de pas comparances amb obres italianes com el *Gattopardo*, i tot el cicle creatiu de Villalonga, Guerra civil, Mallorca, etc. No menys ric de suggeriments pot ser l'estudi temàtic d'altres grans clàssics que ni tan sols figuren en el programa ni reben cap classe d'atenció, mentre molts d'altres importantíssims semblen ser una mera referència antològica. Alguns dels llicenciats en les seves evocacions dels estudis cursats, permetien recrear les diferents etapes per les quals ha passat la titulació, amb moments on no s'estudiava cap autor contemporani, fins arribar a èpoques més recents, on encara assenyalaven nombroses i importants llacunes. Volem dir, amb això, que moltes de les obres que sembla que caldria estudiar amb un mínim d'intensitat dins de la titulació, i que no s'estudien per manca de temps, brinden la mateixa oportunitat d'ensinistrar els estudiants en matèries o tècniques que ignoren, amb l'avantatge que hom va avançant en l'acompliment d'unes fites d'altra manera molt difícils d'aconseguir. Temes com, posem per cas, la física quàntica són, evidentment d'un altíssim interès humà, però sembla que els estudiants de Filologia Catalana els haurien de procurar assimilar en conferències de lliure opció, contacte amb companys de col·legi major, lectures privades i altres opcions extracurriculars complementàries. Ara, de la manera com s'imparteixen, poden convertir-se en un impediment a l'hora d'establir uns mínims itineraris especialitzats, destinats a satisfer interessos vocacionals del tot legítims i als quals sembla que hom hauria de donar absoluta prioritat.

Per altra banda convé també assenyalar que *la vinculació del primer cicle de Filologia Catalana al primer cicle de Filologia Hispànica, tot i tenir alguns evidents aspectes positius, començant per l'evident economia de recursos, o el d'assegurar que els llicenciats millorin el seu nivell de coneixement del castellà i de l'esplèndida literatura que s'expressa en la llengua de*

Cervantes, així com el de facilitar l'obtenció de dues llicenciaturs, tanmateix no deixa de produir curioses distorsions, que els estudiants afectats assenyalen no sense raó, i que apunten a la possibilitat que els dos itineraris no tinguin la necessària coherència o coordinació, tant pel que fa als continguts, sovint repetits i insuficients, com pels plantejaments teòrics divergents que causen certes superables i potser sanes perplexitats, etc. Mentre els professors de castellà corregeixen puntualment les nombroses faltes d'ortografia (a raó de mig punt menys per cada dues faltes) obligant a superar un programa específicament dissenyat a aquest fi a partir d'un *Manual del Español Correcto*, hom no fa res de similar en català. Alguns dels estudiants més tard involucrats en tasques periodístiques, arribaren a afirmar, referint-se al seu domini de l'ortografia catalana que: "van sortir d'ací sense tenir ni idea " (sic). D'altres confessen sense embuts que han llegit la *Celestina* amb molt més deteniment i profit que qualsevol altra obra en català, o que fou en cursos de literatura italiana on han après a fer comentari de text, o "on escrivien més", o, fins i tot, que "es senten més preparats en literatura italiana que no en literatura catalana. Aquí no es fa gaire literatura"(sic). En general cal apuntar la percepció que tenen els estudiants que existeix una "terrible separació entre llengua i literatura". Percepció que potser podria atenuar-se si hagués algunes matèries literàries on els professors incidiren més en el fet que la literatura és llengua i es fa amb llengua, i/o on els professors de llengua empresin també textos literaris o poètics per a documentar la història de la llengua o la gramàtica històrica.

Tot i que tals opinions també es poden llegir en el sentit que la confluència de matèries acumulades no deixa de tenir un resultat positiu, caldrà llegir amb atenció els resultats de l'avaluació del CEE paral·lela a la nostra, referida als estudis de Filologia Hispànica. És més que possible que, hagut compte de les opinions recollides, tant els estudiants com els professors d'aquell sector acadèmic expressin parers que resultin ben rellevants i del tot complementaris als que tractem de resumir ara i ací, a l'hora de considerar críticament la utilitat dels vincles existents i/o la necessitat d'eliminar-los totalment o de fer-los molt més flexibles. En tot cas, el CEE creu recollir un sentiment molt estès entre el personal entrevistat, en el sentit de la necessitat de prioritzar aquelles habilitats i matèries del tot vinculades a les necessitats dels futurs llicenciats, començant per la correcció ortogràfica, la capacitat d'expressió oral i escrita, i el suficient domini de les matèries de la especialitat, amb programes coordinats i suficientment discutits pels professors, que evitin la sensació de manca de coherència i suficient planificació conjunta ("Moltes cosetes. Una d'això, una d'allò, sovint repetides", sic). Sembla del tot evident que hom hauria de posar especial esment en l'ordo i necessària progressió de certes matèries, ja que, fent servir un dels exemples també adduïts pels estudiants, cal tenir suficients nocions de fonètica abans de cursar Gramàtica Històrica.

Hom ha detectat també una especialíssima incidència en l'estudi de l'italià i de la cultura italiana, i potser convindria ampliar el ventall de llengües, així com la mobilitat dels estudiants, fomentant en especial el domini de l'anglès. *El CEE considera molt positiva la futura ampliació de les matèries existents amb la incorporació del francès i, potser, de l'occità.*

En resum: tot i que és perceptible l'esforç per tractar de suplir mancances de formació prèvia, hom guanya la impressió que a l'hora de planificar els cursos i la docència, els criteris d'adscripció i aprofitament del personal disponible han pesat molt més que no una programació clara i ben sospesada, comparable a la ja existent en altres institucions, que doni absoluta prioritat a les exigències d'una formació professional dels llicenciats el més completa possible. Sembla que si hom vol incidir més i millor en aquest important objectiu caldrà tornar a revisar de prim compte el funcionament del sistema actual,

ampliar l'optativitat i assegurar uns mínims itineraris coherents, amb assignatures ben connectades i millor escalonades seqüencialment i a nivell de dificultat, que garanteixin els coneixements mínims tant en llengua com en literatura. Les matèries comunes de Facultat de primer curs són vistes com un impediment per assolir el suficient aprofundiment de les matèries específiques de Filologia Catalana i el necessari increment de pràctiques més relacionables amb la vessant professional. Si l'opció és un primer cicle comú amb hispàniques (solució singular de la Universitat que no deixa de ser problemàtica) convindria garantir que una major coordinació entre ambdues filologies eviti repeticions innecessàries.

3.5 Desenvolupament de l'Ensenyament

3.5.1. Metodologia

Tot i que, segons *l'Autoinforme*, tots els professors de l'estudi consideren que utilitzen estratègies didàctiques pertinents, el mateix *Autoinforme* i la informació recollida pel CEE, especifica que hi ha un predomini gairebé total de la classe magistral. Això, que, ben mirat, tractant-se d'estudis d'humanitats podria interpretar-se com una aparent contradicció, ve en bona part explicat pel nombre encara molt elevat d'estudiants per aula, fins i tot en els grups de pràctiques, i la manca de grups de matí i de tarda. Els alumnes confirmen que *en alguns cursos fan lectura i comentari de textos i/o que poden presentar treballs de curs. El CEE va poder veure in situ l'excel·lent ús que hom fa d'algunes instal·lacions modèliques, com ara del Laboratori de Fonètica, on els estudiants són ensinistrats en conceptes teòrics no sempre fàcils d'assimilar, mitjançant exercicis pràctics, agradables i estimulants. Un es demana, després de comprovar passim la intel·ligent utilització que els estudiants de Geografia fan també de l'Aula d'Informàtica, si aquesta no podria ser també convenientment utilitzada pels estudiants de Filologia Catalana com una poderosa eina cultural i d'estudi de llengua, cultura, història, bibliografia, etc., activant els programes adients.*

Tot i que, ara per ara, no resulta fàcil la introducció de tècniques més eficients, el CEE és del parer que, en el cas de confirmar-se l'actual tendència descendent del nombre d'estudiants, caldria plantejar-se, dins del possible, el recurs a sistemes si no alternatius sí alternants d'informació, centrant més i més el procés didàctic en l'escriptura (ASSAIG) i control de lectura mitjançant una supervisió més personalitzada en petits grups, donant una nova dimensió al concepte actual de tutories (sobre el qual, vegeu més avall), i una absoluta prioritat de la lectura de textos sencers (i/o de bibliografia tècnica) en una aposta més decidida per fomentar el pensament crític i l'autonomia personal dels alumnes, en comptes de la memorització de conceptes del manual, o "Bíblia" de torn, i el vòmit d'apunts de classe mal digerits. En aquest sentit convindria que la universitat facilités al professorat el fàcil accés a cursos sobre noves tècniques i el contacte amb centres estrangers on les fan servir.

3.5. 2. Organització de la docència

La Facultat de Lletres és la responsable d'organitzar la docència dels estudis de Filologia Catalana, prèvia convocatòria de la Junta de Facultat, composta en un 60% per personal acadèmic, un 28% per representants dels estudiants, i un 12% per representants del PAS.

L'Autoinforme anota sobre el tema opinions força contradictòries, i de fet no gens explicitades, del professorat que d'una banda *valora de forma positiva la política de docència de la Universitat i*, d'altra, paradoxalment, no jutja satisfactòria l'organització que en fa la mateixa Facultat. El sistema s'estructura en dos quadrimestres de quinze setmanes, amb uns espais discrecionals destinats als exàmens. Hom concentra la docència en pocs dies (dilluns i dimecres, o dimarts i dijous) deixant el divendres per activitats culturals i pràctiques d'algunes assignatures. L'adjudicació de les matèries de primer cicle a la franja horària del matí i les de segon a la tarda, dificulta l'accés a persones que treballen potencialment interessades en estudiar. A remarcar que no totes les assignatures dins de les diverses titulacions computen un crèdit de la mateixa manera a l'hora d'avaluar la docència, cosa que pot crear certes perplexitats.

El CEE considera natural que resulti difícil trobar aules disponibles a l'hora de planificar els horaris, si hom elimina el divendres com un dia hàbil per a la docència. Es tracta d'una pràctica certament molt envejable i civilitzada però, que, ben mirat, té una molt difícil justificació econòmica, quan hom constata evidents deficiències d'aulari a l'hora de planificar racionalment els horaris els dilluns i els dijous. Això resulta encara més palès si la raó d'aquesta mesura és la d'organitzar activitats culturals que després no es fan o es concentren en determinades èpoques de l'any, i a les quals, a més, si hem de creure els estudiants, "hi participa escassa gent". Sembla que la solució, tal com ja és pràctica normal en altres països, rau més aviat en una més racional utilització de les excel·lents instal·lacions disponibles, fent-les servir, si s'escau, no solament tots els dies de la setmana, sinó fins i tot en horaris nocturns. Alguns estudiants objectaren al fet que sovint "les classes acaben un divendres i els exàmens comencen el dilluns", de manera que els espais de reflexió i estudi arriben en realitat a desaparèixer; comentari que ens limitem a anotar i que guarda relació amb altres punts de vista relacionats amb els exàmens, als quals ens referirem.

3.5. 3. Tutories

Les tutories son mecanismes de suport pràctic per atendre els estudiants en aspectes curriculars i professionals la funció de les quals, a mesura que el nombre d'estudiants disminueix, és susceptible de ser reestructurada fins al punt d'esdevenir una peça clau d'un sistema repensat en funció d'una universitat més crítica i més centrada en la capacitat dels estudiants de pensar pel seu compte sota el guiatge molt més actiu del professorat. En la titularitat de Filologia Catalana de la UdG no existeix la figura del tutor de primer any ni del tutor de grup, *hi ha, però un coordinador de l'estudi, persona per cert que per la seva dedicació i treball mereix els elogis unànimes dels estudiants consultats. D'altra banda els professors tenen tots assignat un horari de consulta, degudament fixat a la porta del seu despatx. Segons l'Autoinforme, els professors asseguren que compleixen el seu horari d'atenció. No hi ha, ni de molt, tanta coincidència de part dels estudiants. En una cosa hi ha, certament, acord: la majoria dels estudiants "passa de la consulta", la qual cosa hauria de fer pensar sobre la utilitat del sistema vigent. Si hem de creure els estudiants consultats (que, com és sabut formen part d'un col·lectiu molt ample on hi ha opinions força variades), el funcionament real de les tutories fins ara existents seria especialment deficitari en els escassos períodes en els quals tracten de fer-ne ús, que sol ser en èpoques d'exàmens, perquè hom manté l'horari tradicional i les tres hores setmanals fixades (a altres institucions són sis!) resulten del tot insuficients per atendre tots els interessats. No tots els professors sembla que*

potencien les tutories d'una manera dinàmica i engrescadora ni en treuen el rendiment que seria desitjable.

Hi ha indicis suficients que fan pensar que, tot plegat, caldria tornar-se a replantejar la funció d'aquestes tutories, i si no convindria convertir-les en un sistema actiu de supervisió, semblant al que es practica en moltes universitats estrangeres, on les fan servir com a base pràctica de la docència, ja que els estudiants, dividits en petits grupets, de quatre o cinc i alternant cíclicament amb els professors de les diverses matèries, hi troben suport en forma de lectura i discussió de textos, pràctiques d'habilitats, preparació de "out-lines" o petits assaigs i comentaris de text per escrit, llegits i comentats amb el professor i amb els altres membres del grup, discussió de bibliografia, ressenyes d'articles o llibres, etc. Hom podria començar amb petits grups de voluntaris, fomentant una activa interacció i una solidaritat en l'estudi i la recerca, ja que els millors treballs, esquemes o idees del membres més actius resulten també aprofitables en la classe oficial, a l'hora d'estimular la participació de la majoria més passiva, fins al punt que hom pot encomanar la presentació de certs temes als membres d'aquests grups de supervisió. Seria una manera de superar una evident disfunció del sistema actual de tutories. La sincera admissió del professorat que els estudiants "no hi acudeixen", pressuposa que en realitat són inoperants. El sistema de supervisió proposat podria, a més, contribuir a pal·liar les evidents mancances d'una docència essencialment fonamentada en l'anomenada lliçó magistral (que tots sabem que sovint dista molt de ser-ho!), fomentant l'interès i participació, com a mínim dels estudiants més intel·ligents o interessats en la matèria, els quals ja trobarien una manera d'encaminar els seus interessos específics. La resta ho veuria, segurament, com una millora de la situació actual, i les faria servir si descobrís la seva utilitat pràctica.

En tot cas: sembla que caldria tenir més presents les especials necessitats de l'alumnat durant unes etapes específiques, tals com la de matrícula i el període d'exàmens, i assegurar que hom compleix els terminis oficials fixats per a la revisió de les notes, ultra l'horari que hom s'ha fixat lliurament. També tindria sentit crear tutories individuals, almenys pels alumnes de primer cicle, sempre i quan no fossin un mer tràmit sense contingut.

3.5.4. Avaluació

El sistema més generalitzat d'avaluació són els exàmens finals, sistema que posa excessiu èmfasi en una sola prova i exclou la possibilitat de l'anomenat "continuous assessment" o seguiment personal del nivell de progressió dels estudiants, impedit així detectar els casos de manca de comprensió o els problemes. *En els cursos anuals sovintaja la pràctica de les proves parcials eliminatòries. En algunes, no massa, assignatures de segon cicle existeix la possibilitat d'enllestir un treball de curs que compta com a part de l'examen o fins i tot pot substituir-lo.*

Com bé assenyala el mateix Autoinforme el sistema d'exàmens finals, tot i la seva objectivitat, fomenta una desmesurada concentració de l'esforç dels alumnes en una sola temporada de l'any i a que s'ho juguin tot a una carta, en comptes de fomentar la creació d'un mètode o sistema de treball. És especialment negatiu en el sentit que no fomenta la preparació regular de treballs escrits, única manera d'assegurar que els estudiants aprenguin a expressar els coneixements assimilats i en definitiva aprenguin a pensar pel seu compte. És per això, i tornant a la idea expressada més amunt de la transformació de

tutories en un sistema regular de supervisions, que convindria considerar la possibilitat de donar molt més joc a la preparació sistemàtica de treballs i a la de substituir, almenys en les matèries de literatura, la prova final per un treball llarg convenientment discutit i supervisat o una carpeta amb tres treballs o exercicis més breus, triats pel mateix estudiant entre el millor de la seva producció en cada matèria. Això estimularia l'hàbit de la recerca i del pensament original, i garantiria un nivell d'expressió escrita i oral.

En tot cas, a la vista de les taules amb els resultats dels exàmens finals, de les opinions personals dels estudiants consultats, i dels diversos papers d'examen que ha pogut veure, el CEE és de l'opinió, que, llevat d'algunes excepcions, el col·lectiu de professors davant la pèrdua del nivell de qualitat dels estudiants que arriben a la universitat ha reaccionat rebaixant el nivell d'exigència en comptes d'emprendre mesures correctives vertaderament eficaces, en especial en temes tan evidents com la competència lingüística. Els papers d'examen consultats, llevat d'alguna excepció centrada en el comentari de textos, semblen confirmar la impressió que les preguntes que s'hi formulen, en general de tipus test a l'americana que no ofereixen massa marge a una reflexió articulada de tipus assaig, s'adeqüen, fins i tot en els temes de literatura, potser més a l'assimilació i consegüent repetició de nocions o aspectes molt específics d'una obra, impartits en el curs, que no a a fomentar una lectura global i un necessari procés d'interrelació de les obres i matèries estudiades.

Tampoc hi ha cap evidència de l'existència d'una mínima uniformitat de criteris a l'hora d'avaluar els exàmens ni tampoc de la d'una avaluació curricular coordinada per part del conjunt del claustre de professors, capaç de detectar possibles diferències extremades de criteri (o fins i tot errors d'apreciació), funció en altres països garantida per la figura d'un "second examiner" o "segon examinador departamental o d'un "external examiner" o "examinador extern", autoritzat per analitzar algunes mostres agafades "ad libitum" entre els millors i pitjors exàmens de totes les matèries, a fi de garantir uns mínims nivells d'exigència o, alternativament, evitar casos de rigor excessiu, i també per a incloure, de manera independent del professor de la matèria, alguna pregunta obligatòria que hom consideri que els estudiants que la cursen haurien de poder contestar. Sembla, en tot cas prioritari, que es prenguin mesures tan elementals com la d'establir criteris unificats en el sentit que cap estudiant de cap de les matèries de la titulació pugui aprovar un examen escrit on s'hi han detectat més d'un nombre determinat de faltes greus d'ortografia. Això podria fer innecessària la creació de proves escalonades de competència escrita, però no la d'alguna prova d'expressió oral, en forma de preparació d'una breu exposició o "lecturette", participació en una discussió temàtica, o la introducció d'algun test oral en algunes matèries de la titulació.

Un altre problema assenyalat pels estudiants i pels membres del PAS, de solució relativament fàcil seria el de garantir alguns aspectes pràctics del funcionament dels exàmens, tat com el compliment dels terminis establerts: 1) entre el final de les classes i el començament dels exàmens; 2) els exàmens i el lliurament de les notes, a fi de no causar problemes de matrícula a secretaria i als estudiants 2) la publicació de les notes i el termini destinat a possible revisió. Els estudiants lamenten que els cal mantenir llogats els pisos i no es poden anar a casa a causa d'alguns professors que triguen moltíssim en posar les notes, i quan les posen, és ja tan tard, que resulta impossible de revisar-les.

3.5.5. Resultats

Malgrat el resultat, en general força afalagadors de les enquestes, el CEE ha cregut detectar algunes mancances importants en la formació dels llicenciats i estudiants de tots els cicles amb els quals ha tingut oportunitat de parlar. Molts d'ells manifestaren sentir-se força insegurs en matèries que haurien de ser del domini de la titulació, començant per allò que n'és un objectiu fonamental: el domini pràctic dels registres orals i escrits de la llengua, i mostraren, a més, tenir, no solament considerables llacunes de lectura de textos fonamentals, sinó també una visió massa desconnecta o fragmentada dels temes tractats, la qual cosa apunta a una possible desconexió bé en la forma d'impartir les assignatures del pla d'estudi, o bé en el mateix pla d'estudis, tal com ja s'ha indicat més amunt, que, tot plegat, supera la detectada en altres titulacions de l'àrea. Sembla que la titulació hauria de prendre nota d'aquestes opinions, ja que tals possibles llacunes, comprensibles i fins i tot potser inevitables en anteriors estadis d'evident precarietat institucional, tenen a hores d'ara una molt més difícil justificació, i en cap manera resulten compaginables amb l'altíssim nombre d'aprovat, que, tot plegat, podrien interpretar-se com indicatiu d'un possible nivell d'autocomplaença de part del professorat, que, en cas de respondre a la realitat, podria resultar força perillós.

3.6 Professorat

Tots els membres de la titulació de Fil. Catalana són doctors, relativament joves i gaudeixen d'unes condicions de treball que, en relació amb el conjunt de les universitats catalanes, poden considerar-se molt positives, per no dir excepcionals. Basti assenyalar que la major part de la plantilla docent està format per professors titulars, que com a funcionaris poden dedicar-se plenament a la seva tasca investigadora i docent sense tenir al damunt l'espasa de Dàmocles de contractes temporals insegurs i limitats, com passa en altres institucions. Ultra això, seria ben de saludar de fer-se efectiu, un replantejament de la política de promoció, esmentada passim pel rector Nadal, que deixés desbrossat el camí del reconeixement acadèmic, als docents amb un mínim de tres sexennis d'investigació reconeguts. Les condicions de treball s'han de qualificar d'excel·lents, ja que, ultra la favorable adjudicació de la feina en horaris molt convenientment concentrats, hom compta amb unes instal·lacions moderníssimes que en el seu conjunt, tot i algunes petites disfuncions que especificarem més avall, poden considerar-se modèliques i que també són molt superiors a les d'altres institucions. Tenen, encara, el privilegi de treballar en un àmbit d'extraordinària bellesa i sedimentació cultural, en el marc no menys esplèndid d'una ciutat monumental i de dimensions humanes on el català té encara un sòlid prestigi i és emprat amb normalitat.

Aqueixes mateixes dades positives, obliguen, a l'hora d'una planificació de futur a tenir en compte els possibles aspectes negatius, a fi de poder-los pal·liar a temps: 1) el primer i més evident és el de donar la màxima flexibilitat a una plantilla que ara té una mitjana de 30 a 40 anys però el conjunt de la qual envellirà en bloc 2) la necessitat d'evitar que la sensació massa còmoda de seguretat no aboqui a "baixar la guàrdia" i a una rutina o manca dels reflexes davant una problemàtica canviant o la necessitat de trobar el necessari equilibri entre la recerca, i les seves tasques docents, fins i tot quan aquestes no es relacionin necessàriament amb la temàtica de les seves publicacions. 3) Una sèrie de subàrees relacionades amb la titulació, però que també treballen en altres titulacions, com ara Filologia Llatina, Lingüística General, i Teoria de la Literatura, només tenen un

professor, respectivament, el qual, per molt competent que sigui (i hi ha evidència que confirma que ho és) no pot donar abast i té una sobrecàrrega docent.

3. 7. Instal·lacions

El conjunt de les instal·lacions mereix el qualificatiu de molt bo a bo, i destaca del conjunt de les restants titulacions visitades per la seva eficient modernitat i amenitat. Això no vol dir que hom no detecti aspectes fàcilment millorables si hom hi aplica la necessària atenció. El CEE recomanaria de prendre les mesures necessàries per aïllar les aules, a fi que els estudiants no puguin optar, segons diuen, entre seguir la lliçó que els pertoca i/o la de les dues aules veïnades. També convindria millorar dins del possible la visibilitat. L'estructura dels bancs, fixes, dificulta el treball en grup, ja que determina una total manca de mobilitat i de flexibilitat a l'hora d'assistir a classe, impossibilitant la formació de cercles o d'un disseny en forma de ferradura, amb el professor situat enmig i al mateix nivell, sense la imposant tarima professoral que, ultra fer difícil el diàleg, possibilita que qualsevol distracció o moviment excessiu al llarg de la pissarra pugui acabar en una perillosa caiguda. Hom va poder detectar in situ provisió d'equipaments tècnics per a les noves tecnologies.

Hom va poder comprovar també la important tasca desenvolupada en el Laboratori de Fonètica, al qual ja hem fet esment més amunt, i que potser ja s'ha quedat petit. Preparar els materials per a les classes i atendre els estudiants d'una manera personalitzada requereix la plena atenció d'un laborant.

L'àmplia sala d'estudi existent no era massa ocupada en el moment de la visita del CEE, però tothom coincideix que serveix massa de floc de reunió i de substitut de suficients espais habilitats per a menjador, de manera que la xerrameca constant impedeix la seva funció com a lloc destinat a l'estudi. Tanmateix el problema en principi té molt fàcil solució: només requereix un mínim d'autodisciplina de part de tots els qui la fan servir.

D'altra banda les dues aules d'informàtica existents de vint-i-quatre places cadascuna, són d'una enorme importància tant per a la docència que s'hi imparteix com per la feina que hi fan els estudiants. Són a més un centre operatiu o font d'informació de primera magnitud. En el moment de la visita hom estava a punt de procedir a la substitució de bona part de les màquines ara en ús, i hom havia acabat d'introduir una impressora làser connectada amb el servei de fotocòpies. Sembla que l'operador ara existent, per molt que es multipliqui no pot atendre degudament els estudiants i el CEE opina que els autors de l'Autoinforme tenen tota la raó quan assenyalen que " la manca de personal a les aules d'informàtica " constitueix uns dels problemes estructurals més greus que arrossega la Facultat, i que requeriria un tractament prioritari. Convindria, doncs, estudiar quina és la millor solució i si no caldria crear també una secretaria informàtica, amb un responsable de coordinació i planificació.

Tocant a la Biblioteca, eina essencial i insubstituïble de suport a la docència i a la recerca, ja existeix una avaluació tècnica recent, que la direcció va posar amablement a disposició del CEE, on, entre altres aspectes importants que s'hi indiquen, destacaríem com a especialment rellevants la referència a l'existència de a) "...mecanismes de coordinació formalitzats que no són utilitzats en tot el seu potencial, i, en alguns casos, són fins i tots desconeguts" (p.9) o al fet que: b) "..des de la Biblioteca es percep la manca d'estímul dels alumnes cap a la recerca bibliogràfica, la consulta de diferents fons

d'informació, i en general, la preparació dels alumnes per ser més autosuficients en el procés de formació. El model docent encara es basa...en l'estudi d'apunts, dossiers, fotocòpies, etc. En aquest sentit, no s'aprofita tot el potencial de la Biblioteca com a font d'aprenentatge" (Ibid.).

Aquesta percepció, al nostre entendre resulta molt més important que no la detecció de petites mancances materials, ja que pressuposa l'acceptació o no de tota una filosofia o manera d'entendre la funció de la universitat a la qual hauria de supeditar-se en tot i per tot la docència, i crida l'atenció que hom no l'aprofiti en l'*autoinforme* com un element més d'autoreflexió. Guarda una evident relació amb aspectes als quals ja hem fet esment i sobre els quals convé incidir: els estudiants haurien de ser introduïts ja des del primer any a l'ús sistemàtic i regular d'aquest servei universitari nuclear i el professorat hauria de saber estimular la informació i difusió dels serveis i materials disponibles, exigint una certa evidència de consulta i lectura d'articles i textos bàsics, aprofitant les tutories per a fomentar la preparació i/o lectura de ressenyes bibliogràfiques, exigint informació sobre ubicació, signatures i contingut de les obres cabdals, etc. Dit tot això, *és molt agradable de poder constatar la general satisfacció dels usuaris sobre la competència del personal de la biblioteca i sobre l'eficàcia del seu treball.*

També és ben positiu que hom compti encara amb un espai habilitable per a una futura ampliació, la necessitat de la qual ja és ara mateix prou perceptible, ja que una biblioteca moderna hauria de tenir algun àmbit destinat a una docència presencial, on cada professor pogués mostrar almenys en una classe a l'any, d'una manera directa, aquells materials més atractius i interessants. Tractant-se d'un dels serveis més importants si no el més important, caldria, a més, garantir una política pressupostària que assegurés la solució dels problemes específics com el plantejat pels llibres i publicacions exhaurits, que potser hom podria copiar i custodiar en CD-Rom.

Ja hem fet esment a la possible conveniència d'instal·lar una segona fotocopiadora, que compensés pel fet que el servei de reprografia de la Facultat tanca a les 19,30h i, a més, no funciona a l'hora de dinar fins a les 15,30 (horari que no és del gust dels estudiants). Els professors creuen que hom podria també ampliar tant el volum de la videoteca com els punts de consulta.

En la titulació de Filologia Catalana bona part dels professors disposen de despatx propi, i alguns de despatx compartit, situació que contrasta molt favorablement amb la del professorat d'altres universitats. La manca d'aire condicionat fa tanmateix molt pesada la feina durant els mesos d'estiu.

El CEE va visitar també d'altres instal·lacions com ara el servei de restauració, que aquell dia oferia un menú del dia de 700 pta. consistent en una amanida de verdura variada, amanida de pasta, ous al plat de primer plat, i peix al forn o pollastre de segon, més postres i beguda. La majoria dels estudiants consultats trobaven raonable el servei, però lamentaven la manca d'espai, ja que molts dels estudiants porten el menjar de casa i ocupen les taules assignades als clients del bar. Coincideixen en, general que no hi ha espai pel sector que va per lliure, i que no troba lloc on menjar el seu entrepà, especialment durant l'hivern.

Alguns estudiants més involucrats en associacions de tipus cultural, fan remarcar la manca d'aules destinades a aquest tipus d'activitats, i trobem que l'actual "Aula de cultura" només ofereix unes mínimes facilitats.

Hi ha també queixes generalitzades sobre el tema de l'aparcament, en bona part lligat al del transport. Els estudiants procedents dels diferents pobles de la comarca fan servir el

cotxe per manca de bones comunicacions i també perquè consideren abusiu el preu de l'autobús que fa el trajecte de l'estació al campus i el sistema d'horaris poc flexible. Hom hauria de discutir amb l'Ajuntament de Girona la possibilitat de crear un servei rotatori gratuït més o menys constant o durant les hores punta o cercar a la llarga alguna altra solució més imaginativa, com, posem per cas, la instal·lació d'un petit funicular al costat del llenç de murada que puja des del centre de la ciutat, i on no resultaria visualment obtrusiu. Tal tipus d'instal·lació, que facilités l'accés a la part alta de la ciutat, seria, no cal dir-ho, d'altíssim interès turístic i a la llarga contribuiria moltíssim a un dels objectius que s'ha fixat el consistori gironí d'evitar el trànsit en la ciutat vella.

3.8. Relacions externes

Si, d'una banda *la titulació està molt ben implantada dins el seu entorn comarcal i ciutadà, i existeix una xarxa força consistent de contactes acadèmics personals o de grups de recerca amb altres universitats catalanes, en especial la UAB*, de l'altra hom no pot dir que es detecti cap especial preocupació per vincular els estudiants amb el món laboral, mitjançant pràctiques d'empresa o similars: cooperació educativa en editorials, ajuntaments i associacions, consorcis de normalització lingüística, etc., tals com els que ja existeixen a altres universitats que podrien servir de model.

Pel que fa a les relacions externes el nivell de mobilitat dels estudiants a través de programes Erasmus/ Sócrates i fins i tot del DRAC, és massa escàs, i s'hauria de potenciar molt més. El CEE, *tot i destacar l'excel·lent clima de relacions externes creat pels professors d'italià*, troba a faltar un nivell semblant d'iniciativa pel que fa a la resta de països europeus de pes cultural, tals com França, Alemanya o el Regne Unit, i espera i desitja que la creació d'una llicenciatura de Romàniques pugui servir d'esperó i faciliti la d'altra banda natural vinculació cultural amb Occitània i França. Això pressuposa, tanmateix, un plantejament específic i unes necessàries preses de decisió.

3.9. Recerca

La Titulació compta amb tres grups consolidats força potents (Història de la llengua, Literatura medieval i moderna i Lingüística aplicada), amb un remarcable nombre de becaris de recerca tant del Ministeri com de la Generalitat (8 o 9 a l'Institut i 3 al Departament) i Sembla que, tot plegat, la UdG podria donar encara més suport i més joc a aquests grups, especialment productius, ja que l'actual sistema d'avaluació, més aviat pensat per a les disciplines científiques no acaba, potser, de potenciar-los dins del conjunt universitari, d'acord amb el seu alt nivell de qualitat. El CEE coincideix en algunes de les apreciacions expressades en *l'Autoinforme*, sobre la manca de sentit que en el camp de la Filologia Catalana, tenen certs criteris avaluatius basats en apreciacions tan discutibles com ara si les publicacions són en anglès o d'àmbit internacional o nacional, en lloc de tenir present la qualitat dels treballs i el prestigi específic de cada publicació.

Caldria, a més, potenciar els cursos de doctorat en col·laboració amb altres universitats.

3.9.1. Recerca-curriculum

En general es detecta un equilibri entre recerca-docència, però hi ha un ampli marge de possibilitat de millorar la imbricació recerca-docència pel que fa al curriculum o docència de les matèries de segon cicle a través d'una major optativitat i de línies curriculars més especialitzades, i sembla existir una especial manca d'interacció recerca-docència en les de primer cicle.

3.9.2. Recerca-plantilla

La qualitat de les publicacions és bona i el nombre de tesis doctorat enllestides ha anat creixent de manera considerable en quantitat i qualitat, si bé sembla existir un evident nivell de concentració d'aquesta producció de qualitat en el grupet més sòlid d'investigadors, de manera que hi ha, encara, un evident marge de millora pel que fa a la relació d'oportunitats-potencialitats activitat-resultats, del nucli de professors pitjor coordinats.

3.9.3. Divulgació recerca

La recerca és divulgada de manera competent pels conductes habituals disponibles. D'altra banda el CEE, des d'un cert coneixement de les publicacions i excel·lent trajectòria investigadora d'alguns membres de la titulació, opina que hom podria haver donat molt més relleu a la informació continguda en l'Autoinforme referida a les publicacions, tesis doctorals i importància dels grups en aspectes com ara l'aportació a la innovació docent i de la recerca tant de la recerca dels grups i la de la tasca individual i mèrits acadèmics d'alguns d'aquests membres de la titulació, en relació amb el teixit social i cultural català, institucions acadèmiques de prestigi, distincions personals obtingudes i fins i tot a aspectes com el ressò mediàtic que alguns treballs en curs han arribat a tenir, etc. Aspectes que, tot i la seva rellevància, el professorat assumeix amb tanta naturalitat que té tendència a no valorar adequadament.

3.9.4. Interacció grups

En general existeix una sinèrgia positiva entre l'Institut i el Departament i d'interacció entre els grups. Hi ha també evidència d'una activa connexió amb grups d'altres universitats mitjançant xarxes de recerca. Seria tanmateix convenient contemplar la possibilitat de crear un gestor de la recerca, figura que podria col·laborar a fomentar la participació en programes europeus i a superar les dificultats encara existents a l'hora de desenvolupar la recerca de manera ben coordinada, fora de l'àmbit del grups existents, tractant d'integrar dins del possible els membres que en queden aïllats, a fi d'evitar un evident perill d'atomització del treball i la dispersió dels recursos humans i materials.

En aquest, com en altres apartats anteriors, hom nota a mancar una reflexió sobre el sentit i funció del tipus de recerca que hom fa en el si de la titularitat en relació amb el context i necessitats de la societat actual, ni sobre els possibles mecanismes per aconseguir que la societat arribi a una percepció més clara de la utilitat d'aquesta recerca i doni més joc als futurs doctors, a l'hora de trobar feina.

3.10. Gestió

Ja hem fet esment més amunt a l'especial relació de la titularitat amb l'equip de govern de la Universitat a través de la persona del rector. La relació amb el Deganat i amb les altres titulacions de la Facultat sembla també prou efectiva (la qual cosa és essencial ja que la Facultat té un control efectiu de gran part de la docència, mentre el Departament exerceix la gestió del doctorat en conjunció amb l'Institut). També és del tot garantida la participació democràtica del personal docent i de recerca en els òrgans de govern i en la Junta de Facultat, la qual cosa no significa ni de molt que tothom faci ús del seu dret. Pel que fa al conjunt de la Comunitat universitària, la Facultat de Lletres, degut a la seva ubicació, corre el perill de quedar-se físicament aïllada, factor aquest que l'afecta a l'hora de beneficiar-se d'estructures comunes.

També en hem referit més amunt a les actuacions adequades a la captació d'alumnat i a una aparent insuficiència en el seguiment de progressió i tutelatge d'aquest; així com a la captació i dotació de professorat competent i a l'incentiu que, ara per ara, hom li brinda mitjançant una positiva política de promoció a càtedra. Existeix un bon marge de millora pel que fa a la política de mobilitat i a la creació d'altres incentius (sabàtics, plus de productivitat, etc.) a aquells membres més destacats per la seva recerca, direcció de tesis, participació en les tasques de direcció o excel·lència en la docència.

Pel que fa al PAS *la plantilla existent sembla en general ben consolidada i força adequada (en especial si hom estableix comparances amb altres institucions), i tant el professorat com en especial els estudiants han fet remarcar repetidament la competència i especial dedicació d'aquest personal i la seva especial gratitud a alguns dels seus membres, que destaquen per la manera com combinen l'eficàcia en la gestió amb un tracte extraordinàriament humà. El personal del PAS ha demostrat una especial flexibilitat durant el procés de la simultània implantació de diversos plans d'estudis.* Ja hem indicat la conveniència que hom solucioni alguns problemes que s'arrosseguen any rere any, com el que la manca de puntualitat d'alguns professors a l'hora de tancar actes ocasiona a la secretaria acadèmica. També ens hem referit a la prioritària necessitat d'ampliar el personal del laboratori de Fonètica, i a la conveniència de crear un gestor de recerca. Una altra àrea que sembla necessitada de suport és la secretaria econòmica on tot el pes de la gestió recau de fet en dues persones, que en realitat fan de tot.

4. Valoració General

4.1. Fortalesa del diagnòstic

El procés avaluatiu sembla que reflecteix abastament les diferents dimensions contingudes en la Guia d'avaluació i hom ha tingut en compte dins del possible les evidències i informacions que justifiquen les fortaleses i possibles debilitats detectades; fortaleses i debilitats que hom ja ha tractat de fer remarcar de manera sistemàtica al llarg del present informe mitjançant el recurs tipogràfic a la *negreta cursiva* i a la *negreta*, respectivament. I si hom detecta un major predomini de la segona això s'explica fàcilment

tenint en compte que no ens hem limitat a fer un mer enunciat dels possibles punts millorables, sinó que també hem procurat d'allistar les propostes de millora que ens han semblat més adequades, indicant-ne dins del possible la justificació teòrica. Val a dir que bona part d'aquestes propostes són coincidents amb les ja formulades en l'*autoinforme*, de manera directa o indirecta, de la qual cosa cal congratular-se.

Recapitem de forma sintètica els punts forts i febles de la titulació en cada un dels aspectes tractats:

3.1.

a)- *Reconegut prestigi i remarcable pes específic de la Titulació dins la Facultat i també dins la universitat*

- *L'actual rector és un dels fundadors de la UdG. Potencialitats: ubicació, instal·lacions, atractiu de la ciutat i possibilitat d'immersió en un espai de parla catalana.*

3.2.

a) - *Bona relació amb els centres d'educació secundaris*

b) - *Dràstic descens del nombre d'estudiants. Nota de tall baixa.*

- *Necessitat d'un major nivell d'informació prèvia a la matrícula.*

- *Evidència d'una progressiva erosió del nivell d'exigència, especialment en el primer cicle.*

3.3.

a) - *Un 74% dels estudiants enquestats es declaren satisfets amb la formació rebuda*

b) - *Els estudiants i graduats consultats no coincideixen amb aquesta apreciació i confessen tenir importants llacunes.*

- *Manta d'especificació dels objectius a assolir. Escassa evidència d'una reflexió crítica col·lectiva sobre les habilitats considerades fonamentals.*

3.4.

a) - *L'existència de matèries impartides per altres titulacions i la vinculació del primer cicle de Fil. Catalana amb Fil. Hispànica potencia una economia de recursos i facilita uns coneixements considerats essencials així com l'obtenció d'una segona llicenciatura.*

b)- *Tanmateix sembla que els criteris pràctics d'adscripció i aprofitament del personal disponible han pesat molt més que no una programació clara i ben sospesada, que doni absoluta prioritat a les exigències d'una estructurada formació professional. El sistema actual necessita revisió tant en la manera com s'imparteix (escàs nivell d'exigència i de coordinació), tot, especialment, en els seus continguts, que més que una ajuda poden considerar-se un impediment i que sembla preferible substituir per opcions de la mateixa titulació que ara no són assequibles i que permeten assolir els mateixos objectius (tals com la capacitat d'expressió oral i escrita), dins d'un marc més adequat amb les fites de la titulació.*

3.5.1

a)- *Presència del comentari de text i de treballs de curs en algunes matèries. Excel·lent ús del laboratori de Fonètica.*

- b) Predomini de la lliçó anomenada magistral i de l'ús d'apunts i de manuals bàsics. Escassa evidència de la pràctica sistemàtica de l'ASSAIG.

3.5.2.

- a) *Molt còmoda concentració de les classes. Divendres dedicats a activitats culturals.*
- b)- Tal concentració fa difícil la disponibilitat de les aules. Sembla que escassa participació en les activitats culturals del divendres.
- La concentració del primer cicle en la franja horària del matí no permet estudiar als qui treballen.
  - Escàs espai de reflexió entre final de classes i començament dels exàmens?

3.5.3.

- a) *-La figura del coordinador de l'estudi és molt apreciada pels estudiants.*
- b) - Els professors tenen assignades 3 h. setmanals de tutories.
- Considerable divergència d'opinions sobre el nivell de compliment dels horaris de tutories, especialment en èpoques d'exàmens.
  - Tant els estudiants com els professors les declaren "inoperants", però no es fa res per revitalitzar-les i donar-les un nou contingut.

3.5.4.

- a) - *Hi ha matèries amb proves parcials eliminatòries i en algunes existeix la possibilitat de presentar treballs substitutoris.*
- b) - Predomini dels exàmens finals en forma de tests a l'americana relacionats amb aspectes massa concrets d'allò fet en classe i que, per tant fomenten més el vòmit de dades assimilades més que no la reflexió en forma d'assaig.

3.5.5.

- a) *Les enquestes presenten un nivell força elevat de satisfacció amb els resultats obtinguts durant la carrera.*
- b) Les entrevistes amb els estudiants i graduats, i la consideració dels papers d'exàmens disponibles, permeten detectar llacunes fonamentals en la formació dels llicenciats, començant per la manca de domini pràctic oral i escrit de la llengua "target" de la titulació. Hi ha indicis preocupants de llacunes de lectura, de lectures massa limitades o del tot antològiques de textos literaris fonamentals i d'una notable desconexió, repetició fragmentació de les matèries tractades, i en especial entre llengua i literatura.

3.5.6.

- a)- *La major part de la plantilla està formada per professors titulars, relativament joves.*
- b)- El conjunt de la plantilla envellirà en bloc.
- Algunes subàrees només compten amb un docent. No hi ha docència de grec per manca de personal habilitat.

3.7

- a) - *Les instal·lacions són modernes i en general d'alt nivell, amb suficient equipament tècnic. Destaca el laboratori de Fonètica, les dues aules d'informàtica i l'eficient biblioteca. Quasi tots els professors de la titulació tenen despatx individual. Hi ha una sala d'estudi espaiosa, servei de restauració, i un pàrking.*

- b) Malgrat això hi ha disfuncions més o menys fàcilment millorables. Destaquem: 1) La necessitat de més personal en l'Aula d'Informàtica 2) La limitació de l'espai disponible en el laboratori, la biblioteca, el servei de restauració i el pàrking. 3) Altres petites disfuncions de fàcil solució, com la necessitat d'una altra fotocopiadora.

3.8.

- a) *Bon nivell d'implantació i prestigi a nivell comarcal i bona xarxa de contactes personals i de grups de recerca amb altres universitats, en especial la UAB. Excel·lent clima de relacions amb Itàlia.*
- b) Escàs aprofitament dels plans Erasmus i Sòcrates, manca de contactes amb la resta d'Europa (exceptuat Itàlia).

3.9.

- a) - *Existència de tres excel·lents grups de recerca consolidats i d'un remarcable grup de becaris de recerca. -Equilibri entre recerca-docència en el tercer i segon cicles. - Bona qualitat general de les publicacions. - Divulgació adequada de la recerca pels canals habituals. - Sinèrgia positiva entre l'Institut i el Departament.*
- b) - Insuficient suport de part de la UdG a aquests tres grups? - Poca imbricació docència-recerca en el primer cicle. - Excessiva concentració de la recerca en els membres dels tres grups. - Manca de coordinació amb la resta de professorat. - Escassa consideració d'aspectes importants com l'activitat sociocultural dels grups i les persones en l'àmbit social, vinculació amb associacions culturals i cíviques, distincions, etc. - Manca d'un gestor de la recerca. - Manca d'una reflexió sobre la funció de la mateixa recerca i dels possibles mecanismes necessaris per a potenciar-ne la recepció i valoració social.

3.id.

- a) - *Plantilla del PAS eficient, flexible i ben consolidada, en general força adequada.*
- b) Possibles àrees problemàtiques per manca de personal: Aula d'Informàtica, Laboratori de Fonètica, Secretaria econòmica, gestoria de la investigació.
- Altres problemes puntuals de fàcil solució

4.2. Propostes de millora

3.2

- Incrementar més encara els contactes amb les escoles i el nivell d'informació dels estudiants de secundària, procurant que aquesta els arribi abans del procés de matricular-se.
- Potenciar molt més l'esplèndida ubicació de titulació amb estudis destinats a adults i a estudiants estrangers o de parla castellana necessitats de cursos d'immersió en un àmbit prioritàriament de parla catalana.
- Aprofitar el descens de l'entrada d'estudiants per revisar la metodologia docent i augmentar les mesures de suport i contacte.
- Garantir que l'escàs nivell de la nota de tall no acabi erosionant la qualitat de la docència i el prestigi mateix de la titulació.

3.3

- Urgent necessitat d'una reflexió col·lectiva sobre els objectius de la titulació pel que fa a les habilitats essencials que convé fomentar i quines tàctiques o metodologies són més adients (veg. p.9).
- Urgent necessitat d'una coordinació i graduació de les matèries i establiment d'unes exigències mínimes pel que fa a lectures completes de textos, introducció a temes, domini de mètodes i bibliografia, etc.

3.4.

- Urgent necessitat de replantejar-se de socarrel si els suposats objectius de l'actual sistema de primer cicle no és una mera excusa tècnica per aprofitar recursos i té en realitat una escassa eficàcia formativa.
- Necessitat de substituir com més aviat millor les matèries no directament relacionades amb la titulació per opcions pràctiques d'aquesta que ara es noten a faltar.
- Necessitat de replantejar-se de bell nou l'actual vinculació amb Filologia Hispànica, en benefici d'una i altra titulació.
- En cas de mantenir-se aquesta vinculació, caldrà garantir la no repetició de continguts i una mínima coordinació de la docència i de l'avaluació.

3.5.

- Cal tractar de substituir cada vegada més la lliçó magistral per seminaris, discussió i lectura comentada de textos, i classes pràctiques, i en especial introduir l'ús sistemàtic de l'assaig, com eina de reflexió i d'expressió.
- Convindria fomentar el contacte dels professors amb centres estrangers on es practiquen de fa temps altres tècniques docents.
- Cal potenciar la lectura directa dels textos i l'ús sistemàtic de la biblioteca. Això sembla exigir una revitalització de les actuals tutories.

3.5.2.

- Convé revisar la confortable filosofia actual sobre la setmana laboral i les franges horàries. No és lògic queixar-se de manca d'aules quan els divendres no és operatiu.
- Convé replantejar-se si la idea de deixar els divendres amb poques classes, no fomenta l'absentisme i la creació de "ponts". Potser fora millor fixar les activitats culturals el dimecres a la tarda, quan els estudiants són al campus i reactivar la docència el divendres.
- Tampoc no hauria de ser considerat tabú activar d'altres mesures com l'ús de les aules el vespre, o l'activació de franges horàries de primer cicle per la tarda.

3.5.3.

- Sembla evident que les actuals tutories no són aprofitades com cal ni s'integren en un programa coherent de suport als estudiants. Hom suggereix que s'ampliïn a allò considerat estàndard arreu (6 hores) i que es facin servir de manera pràctica per a supervisar treballs pràctics en grup, en especial l'assaig.
- Cal que es controli el seu funcionament, especialment en èpoques d'exàmens.

3.5.4.

- Convindria diversificar cada vegada més els exàmens, fomentant l'assessorament continuat mitjançant treballs supervisats en forma d'assaig o treballs pràctics.
- A fi de garantir una mínima coherència en el nivell d'exigència i en la puntuació caldria fomentar l'existència d'una comissió examinadora departamental. I discutir la possibilitat que els membres d'una mateixa àrea puguin participar en les proves. En tot cas, sembla que el nivell d'exigència és, en general massa baix.
- Els exàmens escrits s'haurien d'aprofitar per a garantir el domini de l'ortografia.
- S'haurien de respectar de manera escrupulosa els terminis de lliurament de les notes.

3.5.5.

- S'ha d'assegurar, mitjançant mesures concretes, el domini pràctic dels registres orals i lingüístics de la llengua catalana.
- S'ha d'assegurar, mitjançant una revisió crítica dels programes i de les exigències de lectura obligatòria, que aquestes exigències siguin adequades i garanteixin que els graduats tinguin uns mínims coneixements teòrics i pràctics i una visió contextualitzada de primera mà, dels autors clàssics catalans més importants de totes les èpoques.

3.5.6.

- Convindria prendre les mesures necessàries a fi de pal·liar l'envelliment de tota la plantilla docent. Hom detecta mancances de personal en àrees com llatí, lingüística i teoria de la literatura.

3.5.7.

- Sembla urgent prendre mesures a fi d'aïllar les aules. També convindria a la llarga fomentar la mobilitat i flexibilitat del mobiliari existent. És molt important de continuar potenciant l'aula d'informàtica i dotar-la d'un nou tècnic.
- La docència hauria de fomentar un ús molt més intens del potencial existent en la biblioteca, que en el futur convindria dotar d'una aula de suport a la lectura.
- Seria necessari instal·lar una segona fotocopiadora en la biblioteca.
- També convindria, dins de les possibilitats, tractar d'instal·lar aire condicionat en els despatxos dels professors.
  - Caldrà pensar, juntament amb el consistori gironí, mesures més imaginatives a l'hora de solucionar el problema de l'aparcament, com ara la millor manera d'evitar la necessitat del transport amb cotxe i l'eliminació del trànsit en la ciutat vella.

3.8

- Cal emprendre accions destinades a fomentar els contactes amb empreses i tractar de *connectar millor* els estudiants amb el món laboral.
- També s'ha d'aprofitar millor la possibilitat que ofereixen els programes DRAC, Erasmus i Sócrates i tractar de diversificar els països on van els estudiants.

3.9

- La UdG sembla que podria encara aprofitar millor el potencial dels grups de recerca existents.
- Caldria fomentar els programes de doctorat en col·laboració amb altres universitats.

- S'ha de fer encara una major esforç per acabar d'integrar millor la recerca del personal que no forma part dels tres grups consolidats. En aquest sentit seria molt útil la creació d'un gestor de la recerca.

- Sembla, tanmateix, que la recerca s'hauria d'avaluar només en relació amb el Departament i no al conjunt dels estudis.

3.10.

- Els problemes detectats en la docència i programació dels estudis, sembla que fa necessari un replantejament de la gestió d'aquesta docència i dels programes, on potser les respectives titulacions haurien de tenir un paper més preponderant, o assumir el màxim nivell possible d'autonomia.

- El personal docent hauria de ser més sensible als problemes que causa als membres del PAS, als mateixos estudiants, per la manca de compliment dels terminis sobre lliurament de les notes.

5 Valoració del procés d'avaluació externa

La visita del CEE va transcórrer de manera ordenada i sense cap incidència digna d'esment, llevat d'un canvi d'horari introduït a darrera hora que abreuja els temps en principi destinat a la primera reunió, però que no va tenir efectes dignes d'esment, gràcies a l'alt nivell de compenetració i preparació prèvies. Els membres del CEE lamenten que, per motius aliens a la seva voluntat i degut a les aglomeracions existents en Girona a causa de l'anomenada "Festa de les Flors", la reunió amb el Personal Acadèmic no va poder iniciar-se amb la puntualitat esperada i desitjada, raó per la qual aprofiten l'avinentsa d'aquest informe, per a demanar de bell nou excuses per una contingència que van ser incapaços de preveure. D'altra banda, cal esmentar que a la reunió prevista amb un dels col·lectius d'estudiants (els de tercer cicle), la participació va ser més mins (una persona). Tot plegat, però, les audiències van caracteritzar-se per un ambient distens i d'evident esperit de col·laboració, gràcies a l'interès i bona voluntat de tots els participants, raó per la qual el CEE vol expressar la seva gratitud al Rectorat ; a la Facultat, en la persona del seu degà Dr. Joan Nogué i membres del seu equip (Drs. Zimmer, Batllori i Martí), i també al Departament, en la persona del seu Cap Dr. Feliu, i de tots els membres que s'han involucrat en el procés d'avaluació, i, de manera especial els membres del CAI, molt eficientment coordinat pel Dr. Jordi Sala; sense oblidar al Director de l'Institut F. Eiximenis, Dr. Albert Rossich, i els membres del subcomitè de recerca. El CEE vol també fer constar el seu agraïment als professionals del PAS, al personal de la biblioteca i al col·lectiu d'estudiants, l'activa participació dels quals ha resultat de primordial importància a l'hora de constatar algunes de les informacions i formular les recomanacions especificades en el present informe.

**INFORME FINAL
DEL PROCÉS D'AVUACIÓ
DE L'ESTUDI DE
FILOGIA CATALANA
DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA**

**COMITÈ INTERN D'AVUACIÓ
DE L'ESTUDI DE FILOGIA CATALANA**

**Girona
Octubre de 2001**

I. INTRODUCCIÓ

El procés d'avaluació que clou la redacció d'aquest informe final es va iniciar amb la designació, per part del rector de la Universitat de Girona, dels membres del Comitè Intern d'Avaluació (CAI) de l'Estudi de Filologia Catalana, que va quedar constituït el mes de juliol de 2000 de la manera següent:

Dr. Jordi Sala, president (docent, TU)
Dra. Mariàngela Vilallonga, vocal (docent, TU)
Dra. Blanca Palmada, vocal (docent, TU)
Dr. Xavier Pla, vocal (docent, TU)
Sra. Isabel Muradàs, vocal (PAS, administradora de la Facultat de Lletres)
Sr. Víctor Chaparro, vocal (PAS, cap de la Secretaria Acadèmica de la Facultat)
Sr. Daniel Ferrer, vocal (estudiant de 2n. cicle)
Sra. Sílvia Carbó, vocal (estudiant de 1r. cicle)

Paral·lelament, un subcomitè presidit pel director del Departament de Filologia i Filosofia, Dr. Francesc Feliu, es va encarregar de la redacció de l'apartat de recerca de l'informe d'avaluació interna.

El CAI va iniciar les seves sessions de treball, amb periodicitat setmanal, el mes de setembre de 2000. En la seva tasca, el CAI va comptar amb l'ajut del Gabinet de Planificació i Avaluació de la Universitat, que va posar a disposició del comitè dues becàries de suport. En la primera fase del treball, es van realitzar enquestes molt extenses als col·lectius del professorat i de l'alumnat, una eina àmpliament utilitzada pel CAI en la redacció del seu informe. El contacte amb la titulació es va dur a terme, a part d'altres vies, a través d'una pàgina web informativa del procés de treball del comitè i de l'estat de redacció de l'informe. L'informe del CAI, que va ser de domini públic i obert al conjunt de la titulació, va ser lliurat el mes de gener de 2001.

Durant tres dies del mes d'abril de 2001, la titulació va rebre la visita del Comitè Extern d'Avaluació (CAE), format per:

Dr. Albert G. Hauf Valls, president (CU, Universitat de València)
Dr. Joan Mas Vives, vocal (CU, Universitat de les Illes Balears)

Sr. Josep Maria Vilalta Verdú, vocal (Universitat Politècnica de Catalunya)
Sra. Carme Arena Noguera, vocal (Associació d'Escriptors en Llengua Catalana)

Els membres del CAE van mantenir sessions de treball amb totes les parts implicades en la titulació, i van comptar amb la disposició i l'ajut del CAI. El mes de juny de 2001, i després que el CAI fes algunes consideracions a l'esborrany, el CAE va lliurar el seu informe d'avaluació.

El CAI, reunit el mes de setembre de 2001, i després de valorar adequadament l'informe presentat pel CAE, ha redactat el present informe sobre la base dels dos informes anteriors, amb coneixement del professorat de la titulació i dels representants de l'alumnat.

Aquest informe final consta de tres apartats:

1. *Sobre el procés d'avaluació.* Inclou la valoració del procés d'avaluació, tant de l'intern com de l'extern, i les conclusions del procés d'avaluació.
2. *Conclusions de l'avaluació.* Inclou la síntesi dels punts forts i febles de la titulació.
3. *Accions estratègiques de millora.* Inclou la formulació sistemàtica de les propostes de millora elaborades a partir d'allò exposat a l'apartat 2.

S'han ajuntat en aquest informe, en el primer apartat, la valoració i les conclusions del procés d'avaluació, per tal de reduir-lo; en canvi, se n'ha prioritzat decididament el tercer apartat. Aquesta estructura respon al fet que el CAI entén que un procés d'avaluació no es fa per avaluar el procés mateix en una pràctica autoreferent i metaavaluativa, sinó per avaluar l'objecte de l'avaluació, en aquest cas l'Estudi de Filologia Catalana de la Universitat de Girona, i per formular un pla d'accions estratègiques de millora.

2. SOBRE EL PROCÉS D'AVALUACIÓ

El CAI va treballar en el seu informe d'una manera adequada, funcional i eficient. Així mateix, va actuar amb transparència en relació als col·lectius que integren la titulació. Sens dubte, l'aspecte més negatiu del procés d'avaluació interna va ser l'escassa participació del professorat i de l'alumnat, tot i que els dos col·lectius van tenir diverses vies obertes de comunicació amb el CAI. El CAI entén que, tot i que la valoració que ha fet la comunitat de l'oportunitat del procés ha estat en general positiva, no es pot exigir a col·lectius sencers que es facin càrrec de feines i responsabilitats addicionals a les que ja desenvolupen en la seva tasca quotidiana. Tot i l'escassa participació, cal insistir en el fet que la percepció que en general s'ha tingut del procés avaluator ha estat positiva, en part a causa de l'aparició de diversos factors de canvi i de crisi en el si de la titulació.

El CAI considera que el seu informe, en tot allò que fa referència a la docència, és més analític que no pas descriptiu, fruit d'una reflexió conjunta i continuada dels seus membres, i que apunta amb decisió a la presa de mesures específiques. Aquesta valoració del CAI ha estat feta després de reconsiderar l'abast i el valor del seu informe, arran que l'informe del CAE posés en dubte aquests aspectes. Tanmateix, el CAI considera, com ho fa el CAE al seu informe, que l'apartat de recerca de l'informe d'avaluació interna és insuficient en alguns aspectes, i que s'hi troba a faltar un apartat dedicat específicament a la gestió.

El CAE ha dut a terme una tasca lloable feta des del respecte, la generositat i l'honestedat. Tot i així, en la percepció general de la titulació, i del CAI en particular, s'ha advertit una certa lleugeresa en la formulació de conclusions fetes a partir de prendre en consideració determinades opinions personals, no representatives de col·lectius sencers. La impressió general és que, en l'informe extern d'avaluació, allò que de vegades se subratlla i es presenta com a específic de la titulació a partir, per exemple, de l'opinió d'alguns estudiants, seria immediatament transportable a qualsevol titulació de qualsevol universitat catalana o espanyola, sempre que hi ha algú disposat a sentir l'opinió d'alguns estudiants. En general, la titulació entén que l'informe d'avaluació extern no ha estat una feina del tot útil en el procés d'avaluació, perquè no aporta moltes dades noves de rellevància en relació a l'informe d'avaluació interna.

L'Estudi de Filologia Catalana de la UdG, com la major part de les altres titulacions del camp de les humanitats de totes les universitats catalanes, es troba en una situació d'una certa crisi a causa de la davallada de matriculació de primer curs, i precisament per aquest motiu entén que el procés d'avaluació pot ser encara més útil com a punt de partida per trobar solucions a aquest problema i als altres problemes detectats. En concret, el CAI considera que un procés d'avaluació com el que clou aquest informe final pot ser completament i radicalment una pèrdua de temps i d'energies, però que pot ser útil si la titulació decideix fer-ne servir les conclusions com a programa de treball per al futur, i si els òrgans superiors (Facultat i Universitat) assumeixen aquest programa. Per tant, encara és aviat per poder avaluar la utilitat real del procés global de l'avaluació duta a terme. En qualsevol cas, el que segueix (i sobretot l'apartat 4 de l'informe) és l'esquelet d'aquest programa de treball per al futur.

3. CONCLUSIONS DE L'AVALUACIÓ

3.1. El context institucional

La titulació de Filologia Catalana ha tingut un gran pes específic en el si de la Universitat de Girona des de la seva creació, i fins es pot afirmar que n'és un dels estudis fundacionals. Aquest és un dels seus punts forts, tot i que és fàcilment constatable, també, que als darrers anys el pes específic de la titulació ha disminuït.

Sens dubte, una de les cartes que tenim al nostre favor és que la titulació està inserida en un context excel·lent: la ubicació, les instal·lacions, l'atractiu de la ciutat, el context lingüístic, etc.

El Departament de Filologia i Filosofia, on s'adscriuen tots els professors de l'Estudi, és un departament molt consolidat tant pel que fa a l'índex de doctors com pel que fa a l'estabilitat de la plantilla, cosa especialment certa pel que fa a la titulació de Filologia Catalana. Aquest és un aspecte que tampoc no es pot valorar sinó positivament.

Un dels problemes més notoris en aquest subapartat és que l'Estudi té, en general, un escàs marge de maniobra i una autonomia molt relativa en la presa de decisions que l'afecten directament.

3.2. Metes, objectius i planificació

Es desprèn dels informes intern i extern que existeix entre l'alumnat un alt nivell de satisfacció pels coneixements adquirits en la llicenciatura. Tot i així, és possible que es donin llacunes en la impartició dels coneixements, però l'absència de documentació escrita sobre la planificació i els objectius de la titulació dificulta fer-ne una anàlisi precisa. Entre el professorat, hi és evident la voluntat de reflexionar i redefinir els objectius de la titulació.

Entre els problemes més greus en què es troba actualment la llicenciatura hi ha la forta davallada de matriculació de primer curs, un fenomen general en tots els estudis d'humanitats de les universitats catalanes; i, també, l'entrada majoritària d'estudiants de primer curs amb una nota de tall baixa (constatació certa almenys fins al curs 2000-01,

perquè en el curs 2001-02 s'observa un sobtat gir de la tendència, amb notes de tall força altes).

3.3. El programa de formació

En general, en el conjunt de la titulació es valora molt positivament la revisió del pla d'estudis de 1993 i la implantació del pla vigent, que data de 1998. S'ha de valorar positivament, doncs, la ràpida reacció dels estudis de la Facultat de Lletres per fer front als problemes que presentava el pla de 1993.

El caràcter transversal del primer cicle del pla d'estudis vigent i la vinculació amb el primer cicle de Filologia Hispànica atorguen al pla una filosofia innovadora, i el fan eficaç des del punt de vista de l'estalvi de recursos i de la possibilitat per als estudiants d'obtenir una segona llicenciatura amb una relativa facilitat. Tot i així, hi ha diversos aspectes del primer cicle del pla vigent que causen preocupació en el conjunt de la titulació i que no responen a una planificació autèntica i pausada de la formació que han de rebre els estudiants: l'absoluta manca d'optativitat; la no previsió de crèdits de lliure elecció; la rigidesa de la vinculació entre els primers cicles de Filologia Catalana i Filologia Hispànica, amb criteris arbitraris de compartició d'assignatures; la no consolidació plena ni del funcionament ni de la valoració de les assignatures obligatòries de Facultat; les mancances de determinats continguts que semblen necessaris, sobretot de literatura general; l'absència de tria en la tercera llengua dels estudiants; l'arbitrarietat de l'ordre establert per a algunes assignatures al llarg dels cursos; el paper secundari del contingut pràctic d'algunes assignatures; etc.

S'observa, així mateix, una escassa planificació dels objectius del segon cicle del pla d'estudis vigent. Hi ha, concretament, una oferta de l'optativitat de segon cicle mal dissenyada. Això és especialment rellevant i preocupant quan sabem les dificultats amb què es troben els nostres llicenciats per incorporar-se al món laboral.

En general, la titulació valora positivament la planificació dels diversos aspectes relacionats amb l'organització de la docència. En tot cas, es podria millorar el desajustament en alguns aspectes del calendari d'exàmens, per tal d'evitar l'excessiva concentració d'exàmens en alguns cursos.

3.4. Desenvolupament de l'ensenyament

Tant el professorat com l'alumnat valoren positivament els diversos òrgans de gestió que s'encarreguen de l'ordenació i del desenvolupament de l'ensenyament, així com la competència del personal d'administració i serveis de la Facultat.

Un fet en principi positiu és que es dona un èxit acadèmic força elevat en els estudiants de la titulació. Tanmateix, sembla evident que hi ha hagut als darrers anys una progressiva erosió del nivell d'exigència, especialment en el primer cicle, circumstància que el professorat ha entès com a inevitable i que li ha generat un cert pessimisme.

Altres punts febles que es constaten en el desenvolupament de l'ensenyament són: l'escassetat de convenis amb empreses, organismes i entitats perquè els estudiants hi puguin realitzar pràctiques; el funcionament problemàtic del procés de revisió d'exàmens i de tancament d'actes, a causa de l'incompliment de determinats professors; els problemes generats arran de l'ambigüïtat de l'adscripció a l'Estudi dels professors de les anomenades "àrees complementàries", qüestió en la qual hi ha un buit legal absolut; i la inoperància, en molts casos, de les tutories als estudiants.

3.5. Estudiants

En general, es considera que hi ha una política informativa adequada del govern de la Facultat als nous estudiants, i que existeix una gran proximitat entre l'alumnat i els òrgans de govern i els serveis de gestió de la Facultat. La percepció majoritària és que el nivell dels serveis de la Facultat als estudiants és bo. Es troba a faltar, tanmateix, una participació més gran de l'alumnat en els òrgans de gestió.

El punt feble més destacable en aquest subapartat és l'absència a la Facultat d'un servei d'informació als estudiants que els orienti en la incorporació al mercat laboral.

3.6. Personal acadèmic

En general, l'alumnat valora positivament el professorat de la titulació, que demostra un grau elevat de compliment en les seves obligacions docents. L'existència d'un pla d'avaluació de la docència del govern de la Universitat és un factor positiu, com també ho és el funcionament plural i democràtic dels diversos òrgans de gestió pròxims al professorat de la titulació.

Com ja ha estat dit damunt, és destacable l'estabilitat de la plantilla, i també la seva joventut, cosa que tindrà com a efecte negatiu, en el futur, l'envelliment gairebé en bloc. S'hi observa, en la plantilla actual, un dèficit en les dotacions de professorat en algunes àrees i subàrees de coneixement.

La renovació de la metodologia docent està actualment en marxa gràcies a l'existència d'un pla subvencionat pel govern de la Universitat que ha de potenciar la introducció de les noves tecnologies de la informació i la comunicació en la docència. Aquest pla implica només, a hores d'ara, un segment dels professors de l'Estudi. Per part del Departament, es troba a faltar una política d'innovació i d'ajuts a la docència.

Hi ha hagut als darrers anys un excés de càrrega docent en molts professors de la plantilla, i són habituals els problemes en l'adscripció del professorat a les assignatures obligatòries de Facultat, sobretot de Tècniques d'Expressió Oral i Escrita.

3.7. Instal·lacions

Indubtablement, l'entorn de treball de la Facultat està constituït per un patrimoni arquitectònic privilegiat. A més a més, les instal·lacions són en general modernes i d'un alt nivell. També són destacables en aquest capítol: el funcionament del Laboratori de Fonètica i Llengües Modernes; l'eficàcia del servei de biblioteca; la disponibilitat per part del professorat de despatx propi; la tasca duta a terme per l'Institut de Llengua i Cultura Catalanes; etc.

Tot i així, hi ha un nombre considerable de mancances pel que fa a les instal·lacions de la nostra Facultat, entre les quals destaquen: els problemes d'espai en determinades franges horàries; els diversos problemes de funcionalitat de les aules per al desenvolupament òptim de la docència (manca d'aïllament acústic, mobiliari inadequat...); les greus deficiències del servei informàtic de la Facultat a causa de l'escassetat dels

recursos humans destinats; la insuficiència d'espai del Laboratori de Fonètica i Llengües Modernes per a les diverses funcions que s'hi exerceixen; l'espai escàs de la biblioteca actual; la manca de màquines fotocopiadores; l'absència d'aire condicionat a les aules i als despatxos dels professors; les deficiències generals del campus on es troba la Facultat (restauració, venda de material, aparcament, etc.); la manca d'un espai suficient per als òrgans de representació dels estudiants; etc.

3.8. Relacions externes

D'entrada, és molt destacable la quantitat i la qualitat de les relacions que molts professors de l'Estudi mantenen amb altres universitats, tant nacionals com estrangeres. Malauradament, aquesta xarxa de relacions no s'ha traduït fins ara en un nivell suficient de convenis de cooperació i intercanvi amb altres centres universitaris. Hi ha, a més a més, un escàs volum de mobilitat dins del programa Sòcrates.

La titulació gaudeix d'un bon nivell d'implantació i prestigi socials, però tampoc no es dona un bon nivell de cooperació reglada amb el món professional.

3.9. Recerca

El Departament de Filologia i Filosofia és avui un dels més grans de la Universitat, i reuneix alguns dels professors de més llarga trajectòria docent i investigadora. Els objectius de recerca del professorat del Departament són nombrosos i diversos, encara que s'hi troba a faltar una reflexió departamental conjunta de la funció de la recerca i dels mecanismes necessaris per potenciar-ne la recepció i valoració socials.

En general, la investigació dels membres de l'Estudi s'ajusta als objectius de la política científica institucional catalana, espanyola i europea, fet que queda reflectit en el finançament habitual dels nostres projectes. Hi ha, al si del Departament, l'existència de diversos grups investigadors que presenten una notable estabilitat i una trajectòria

consolidada; concretament, hi ha tres grups de recerca consolidats. A més a més, als darrers dos anys el Departament ha obtingut dues Distincions a la Promoció de la Recerca Universitària en la persona de dos professors de la titulació de Filologia Catalana. Tot i això, la gestió de recerca s'ha deixat sistemàticament al lliure criteri de cada grup de recerca, a causa de l'absència d'una política concreta de recerca per part de la direcció del Departament, i per la manca de suport a la preparació del personal administratiu i tècnic.

Els investigadors del Departament han fet, en general, un esforç important d'integració i de conciliació dels interessos de recerca. Coexisteixen un nombre considerable de línies de recerca, sovint entre àrees de coneixement diferents. Això complica molt les tasques de gestió, propicia el desconeixement mutu del treball del professorat, i fàcilment pot suscitar recels i greuges comparatius entre els diferents col·lectius investigadors. A més a més, el suport institucional s'ha decantat especialment vers els estudis de caràcter historicista, que són els que gaudeixen de més tradició en el nostre Estudi.

La dotació de recursos humans que té avui el Departament en relació a la seva potencialitat investigadora és acceptable, encara que els criteris que aplica el govern de la Universitat a l'hora de prioritzar les sol·licituds de becaris de recerca sovint perjudiquen els interessos del Departament. Cal destacar l'esforç per obtenir recursos que realitzen els investigadors de les línies de recerca menys dotades, que no poden generar projectes d'investigació propis.

La biblioteca del nostre campus ofereix un ventall de serveis prou adequat a les necessitats de la recerca, i la seva predisposició en aquest terreny és excel·lent; tanmateix, les deficiències d'espai no permeten l'existència d'equipaments reservats als investigadors. La sala, la biblioteca i els aparells que posseeix la secció Francesc Eiximenis de l'ILCC atenuen, per a una part dels investigadors del Departament, aquesta manca d'infraestructures. El nivell d'equipament dels despatxos és encara deficient.

L'activitat investigadora del Departament és molt rendible. Es publica en les revistes de més prestigi relacionades amb les àrees de coneixement de la titulació. Hi ha, a més a més, una vinculació de la nostra recerca amb el teixit social a través de les empreses editorials, que, juntament amb les revistes especialitzades, són les principals difusores de la nostra activitat investigadora. En aquest sentit, però, cal tenir present que la titulació pateix els mateixos efectes que tots els estudis d'humanitats avui dia: hi ha una difícil inserció de la

recerca en un model d'avaluació únic i homologable amb els estudis de caràcter científic i tècnic. Aquesta circumstància es tradueix sovint en un repartiment dels recursos econòmics i humans inapropiat i injust.

Es dona un cert equilibri entre la recerca i la docència en el segon i el tercer cicles, i val a dir que el Departament (sovint en col·laboració amb l'ILCC) ha gestionat estudis de doctorat des de la seva creació. Es constaten, però, les dificultats de compaginar d'una manera satisfactòria la tasca docent i la investigadora per part d'un professorat amb iniciativa i bona voluntat, però que veu com un llast determinades obligacions de caràcter docent. També cal dir que el Departament no ha sabut explotar fins ara les possibilitats que pot oferir-li la col·laboració amb altres universitats en relació al tercer cicle.

4. ACCIONS ESTRATÈGIQUES DE MILLORA

S'ordenen totes les accions en tres blocs:

4.1. Accions dependents de la decisió de l'Estudi o del seu coordinador.

4.2. Accions dependents de la decisió del govern de la Facultat de Lletres, o del govern de la Universitat a sol·licitud de la Facultat. La viabilitat de les accions, doncs, està sotmesa a la sol·licitud prèvia per part de l'Estudi o del seu coordinador al govern de la Facultat.

4.3. Accions dependents de la decisió de la direcció del Departament de Filologia i Filosofia, o del govern de la Universitat a sol·licitud del Departament. La viabilitat de les accions, doncs, està sotmesa a la sol·licitud prèvia per part de l'Estudi o del seu coordinador a la direcció del Departament.

En qualsevol cas, la viabilitat de totes les accions queda supeditada, en primer terme, a la voluntat que tingui el Consell d'Estudi o el seu coordinador de dur-les a terme.

Dintre de cada bloc, es prioritzen les accions prenent-ne en consideració, primer de tot, el termini possible de realització, i després la importància i la necessitat. Al final de cada acció, s'especifica en lletra cursiva i entre parèntesis el punt de l'apartat 3 a què s'adreça.

4.1. Accions dependents del Consell d'Estudi

Vigents des del curs 2000-01:

- 4.1.1. Establir el contacte periòdic, almenys un cop al quadrimestre, del coordinador de l'Estudi amb els representants dels estudiants de la titulació. (3.5.)

Vigents al curs 2001-02:

- 4.1.2. Elevar el nivell d'exigència en el conjunt de l'Estudi per combatre les conseqüències derivades de les notes de tall baixes i el possible desprestigi de la titulació. (3.4.)
- 4.1.3. Prendre decisions conjuntes en el sistema de qualificació per fer front als problemes d'ortografia i d'habilitat en l'escriptura detectats en molts estudiants. (3.3.)
- 4.1.4. Potenciar el caràcter pràctic de les assignatures de primer cicle, i sobretot la pràctica de l'escriptura, a través de l'obligatorietat per a totes les assignatures que com a mínim un 25% de la qualificació final s'obtingui a través d'exercicis o treballs pràctics. (3.3.)

Realitzables al curs 2001-02:

- 4.1.5. Redactar una planificació d'itineraris d'especialització de segon cicle, atenent entre altres coses a la preparació dels estudiants per a la incorporació al mercat laboral. (3.3.)
- 4.1.6. Elaborar un Programa General de la titulació, on es defineixin amb claredat els objectius, les habilitats i els coneixements essencials que han d'adquirir els estudiants, així com les metodologies a utilitzar. Aquest document ha de determinar el perfil de la titulació, que haurà de tenir en compte la inserció en el mercat laboral. (3.2.)
- 4.1.7. Estudiar en el si del Consell d'Estudi, i en col·laboració amb el govern de la Facultat, la possibilitat de programar la llicenciatura de Filologia Catalana en format semipresencial o no presencial. (3.2.)
- 4.1.8. Estudiar en el si del Consell d'Estudi, i en col·laboració amb el govern de la Facultat, la possibilitat de fer grups de tarda de les assignatures de primer cicle per fer front a la davallada de matriculació de primer curs. (3.2.)
- 4.1.9. Estudiar en el si del Consell d'Estudi, i en col·laboració amb el govern de la Facultat, la possibilitat d'ampliar l'oferta d'estudis propis o homologats per fer front a la davallada de matriculació de primer curs. (3.2.)
- 4.1.10. Redactar un reglament del Consell de l'Estudi de Filologia Catalana. (3.2.)

- 4.1.11. Resoldre, en consens amb la llicenciatura de Filologia Hispànica, la problemàtica de les ambigüitats generades pels professors de les anomenades “àrees complementàries”. Redactar un document que tanqui la qüestió. (3.4.)
- 4.1.12. Potenciar la signatura de convenis amb empreses, organismes i entitats perquè els estudiants puguin fer pràctiques externes dintre del seu currículum acadèmic. (3.4.)
- 4.1.13. Crear i mantenir una pàgina web pròpia de l'Estudi, especialment destinada als estudiants d'ensenyament secundari. (3.2.)
- 4.1.14. Potenciar i estendre a tota la titulació el pla d'introducció de les noves tecnologies en la docència. (3.6.)
- 4.1.15. Negociar una col·laboració estable amb el Servei de Llengües de la Universitat de Girona. (3.8.)
- 4.1.16. Redactar els plans docents anuals en funció dels objectius de la titulació i les necessitats dels estudiants, sobretot pel que fa a l'oferta d'optativitat del segon cicle. (3.3.)
- 4.1.17. Firmar convenis d'intercanvi amb les universitats de parla catalana que ho desitgin en el marc del programa Sèneca. (3.8.)
- 4.1.18. Potenciar els convenis d'intercanvi amb universitats europees, com a mínim de llengua francesa i anglesa, dintre dels programes de cooperació universitària internacional, i especialment el Sòcrates. (3.8.)
- 4.1.19. Establir un mecanisme que asseguri el compliment per part del professorat de les hores d'atenció als estudiants, i dotar de contingut les tutories a través dels exercicis pràctics i treballs. (3.4.)
- 4.1.20. Supervisar el fons bibliogràfic de les diverses àrees i subàrees de coneixement de l'Estudi. (3.7.)
- 4.1.21. Potenciar el contacte amb els centres d'ensenyament secundari. (3.2.)
- 4.1.22. Potenciar les activitats acadèmiques (seminaris, cursos...) paral·leles a la docència regular durant el curs. (3.4.)
- 4.1.23. Estudiar la possibilitat de reintroduir l'avaluació conjunta de la titulació. (3.4.)
- 4.1.24. Reclamar per escrit als òrgans superiors de govern (Facultat, Universitat) una més gran autonomia per al Consell d'Estudi de Filologia Catalana sempre que s'adverteixi algun aspecte en què aquesta autonomia és retallada amb conseqüències no desitjables. (3.1.)

Realitzables al curs 2002-03:

- 4.1.25. Afavorir la concentració quadrimestral de la docència per tal d'incentivar la dedicació del professorat a la recerca. (3.9.)
- 4.1.26. Establir un mecanisme pel qual s'asseguri que tot el professorat posi en coneixement del govern de la Facultat els programes complets de totes les assignatures. (3.3.)
- 4.1.27. Establir mecanismes de coordinació entre els professors per garantir que no hi hagi llacunes ni repetició supèrflua de coneixements en els programes de les diverses assignatures, que el progrés de coneixements sigui adequat i que el volum de bibliografia obligatòria sigui coherent, suficient i raonable. (3.3.)
- 4.1.28. Establir mecanismes de coordinació efectiva dels continguts i l'avaluació de les assignatures amb variabilitat, si no se'n pot tendir a la supressió completa. (3.3.)
- 4.1.29. Debatre i formular modificacions puntuals al pla d'estudis vigent, en la línia d'allò exposat a l'informe intern d'avaluació: revisió de la vinculació amb el primer cicle de Filologia Hispànica, creació d'assignatures que omplin les mancances de continguts, replantejament de l'ordre establert en algunes assignatures, etc. (3.3.)
- 4.1.30. Redactar un document, en col·laboració amb el Departament, on s'exposi la problemàtica generada pel desequilibri en les dotacions de professorat entre les diverses àrees i subàrees de coneixement de la titulació, i on s'estableixin les regles en què s'ha de basar un hipotètic futur creixement de la plantilla. (3.6.)
- 4.1.31. Incentivar el professorat en la seva formació i actualització pedagògiques mitjançant ajuts econòmics per a l'assistència a cursos, seminaris i jornades d'aquesta naturalesa, i negociar amb el Departament una política conjunta sobre la qüestió. (3.6.)

4.2. Accions a sol·licitar al govern de la Facultat

- 4.2.1. Establir una tutoria personalitzada dels estudiants quan ingressen a l'Estudi, tutoria computable en la càrrega docent del professorat. (3.4.)
- 4.2.2. Crear un òrgan de la Facultat dedicat a la informació i la promoció de l'ocupació laboral dels estudiants. (3.5.)
- 4.2.3. Crear una borsa de treball per als llicenciats de la Facultat. (3.5.)
- 4.2.4. Destinar la dedicació total o parcial d'un membre del personal acadèmic o de serveis al potenciament de les relacions i els convenis de cooperació amb el món professional i amb altres universitats, nacionals i estrangeres. (3.8.)
- 4.2.5. Estudiar la possibilitat d'eliminar els exàmens de setembre per tal de facilitar el procés de tancament d'actes i de matriculació. (3.4.)
- 4.2.6. Establir una reglamentació precisa i vàlida per a tots els estudis de la Facultat sobre l'equivalència entre crèdits i nombre d'hores setmanals de docència. (3.4.)
- 4.2.7. Redactar un document on s'estableixin amb claredat els criteris d'adscripció del professorat de les assignatures obligatòries de Facultat de primer cicle, almenys de Tècniques d'Expressió Oral i Escrita. (3.6.)
- 4.2.8. Ampliar el nombre d'operadors de les aules d'informàtica. En el cas que la manca de recursos destinats per la Universitat no ho faci possible, promoció entre la comunitat universitària de la Facultat d'un document adreçat al govern de la Universitat on s'exposi el greu perjudici que aquesta mancança està causant. (3.7.)
- 4.2.9. Establir mecanismes mitjançant els quals els representants dels estudiants puguin participar i coresponsabilitzar-se en la redacció dels horaris de docència de les assignatures i en el calendari d'exàmens. (3.3.)
- 4.2.10. Substituir el mobiliari de les aules de la Facultat per garantir que s'hi puguin fer pràctiques dignament i treballar en grup de manera satisfactòria. (3.7.)
- 4.2.11. Millorar la il·luminació de les aules i l'aïllament acústic. (3.7.)
- 4.2.12. Continuar impulsant la millora en la dotació dels mitjans audiovisuals de la Facultat. (3.7.)
- 4.2.13. Instal·lar una segona fotocopiadora a la biblioteca. (3.7.)
- 4.2.14. Ampliar l'horari del servei de reprografia, de 9 del matí a 8 del vespre ininterrompudament. (3.7.)

- 4.2.15. Millorar les condicions per a la recerca d'algunes infraestructures de caràcter general, com la biblioteca, els serveis de la Facultat, etc. (3.9.)
- 4.4.16. Sol·licitar del govern de la Universitat la instal·lació d'aire condicionat a les aules i als despatxos dels professors. (3.7.)
- 4.4.17. Sol·licitar del govern de la Universitat la incentivació de la participació dels estudiants en els òrgans de gestió a través de nous mecanismes, com la concessió de crèdits de lliure elecció per a tasques de representació. (3.5.)

4.3. Accions a sol·licitar a la direcció del Departament

- 4.3.1. Limitar la càrrega docent del professorat de l'Estudi per afavorir la qualitat de la docència i de la recerca. Aquesta limitació hauria d'establir un màxim de càrrega lectiva de 21 crèdits anuals per als professors a temps complet. (3.4.)
- 4.3.2. Respectar completament el dret a la rebaixa docent dels professors que efectuen tasques de gestió. (3.6.)
- 4.3.3. Consensuar una política departamental de recerca, i conciliar aquesta política amb els interessos d'altres organismes que intervenen en la recerca de la titulació, sobretot l'ILCC i el Laboratori de Fonètica i Llengües Modernes. (3.9.)
- 4.3.4. Incidir en la formació del PAS adscrit al Departament en temes de gestió de la recerca, i aconseguir més recursos humans per afrontar aquesta gestió. (3.9.)
- 4.3.5. Crear la figura d'un gestor de la recerca departamental. (3.9.)
- 4.3.6. Prendre mesures per potenciar les línies de recerca actualment no privilegiades, i integrar millor la recerca del personal que no forma part de cap dels tres grups consolidats del Departament. (3.9.)
- 4.3.7. Promoure una política d'informació continuada per potenciar el coneixement mutu de l'activitat investigadora entre els membres del Departament. (3.9.)
- 4.3.8. Promoure la integració dels investigadors de diferents àmbits, la mancomunitat de serveis o infraestructures i la col·laboració entre camps afins. (3.9.)
- 4.3.9. Sol·licitar del govern de la Facultat més recursos humans per reforçar i consolidar les línies de recerca pròpies, ja sigui a través d'ampliar la plantilla o d'obtenir més becaris o investigadors contractats. (3.9.)
- 4.3.10. Incrementar el nombre de beques, ajuts i projectes finançats per tal de cobrir adequadament les possibilitats investigadores del professorat. (3.9.)
- 4.3.11. Fomentar la signatura de convenis amb entitats i organismes externs a la Universitat en matèria de recerca. (3.9.)
- 4.3.12. Aprofundir en l'obertura de noves vies, no públiques, per al finançament de l'activitat investigadora. (3.9.)

- 4.3.13. Invertir més des del Departament en infraestructures per a la recerca del professorat, especialment de caràcter informàtic. (3.9.)
- 4.3.14. Estudiar i acordar estratègies conjuntes entre els departaments de Lletres i altres departaments afins per aconseguir un reconeixement més just de la nostra activitat investigadora, almenys als efectes interns de la nostra Universitat. (3.9.)
- 4.3.15. Centralitzar i processar tota la informació relativa a les activitats de recerca del personal adscrit al Departament, per tal de formar una base de dades consultable, actualitzada i operativa a l'hora d'aconseguir recursos, canalitzar propostes, etc. (3.9.)
- 4.3.16. Promoure la participació de professors i alumnes en programes de doctorat interuniversitaris de caràcter específic i tan especialitzats com ho permeti la dinàmica de cada grup o línia de recerca. (3.9.)
- 4.3.17. Sol·licitar al govern de la Universitat que es computin sempre tots els crèdits de tercer cicle en la càrrega lectiva anual del professorat. (3.6.)

TAULA D'ADAPTACIONS

Pla d'estudis de: Filologia Catalana

Grau en: Lengua y Literatura Catalanas

Assignatura	Crèdits	Mòdul / Assignatura	Crèdits ECTS
Técnicas de expresión oral y escrita	12	M1. Comunicación oral y escrita	12
Historia de la cultura I + II	12	M1. La evolución de las sociedades	12
Los conocimientos científicos I + II	12	M1. Historia de la cultura y de la ciencia	12
Optativas de 1r ciclo de otros estudios*	12/15/18	M3. Créditos básicos complementarios	12
Optativa de 1r ciclo de otros estudios	6 o 9	M3. Créditos básicos complementarios	6
Lingüística	9	M4. Lingüística general I	6
Teoría de la literatura	9	M4. Teoría de la literatura	6
Latín	9	M4. Latín	6
Literatura románica medieval	9	M4. Literatura románica medieval	6
Literatura catalana I	9	M5. Literatura catalana: del Modernismo a la Guerra Civil	6
Literatura catalana II	9	M5. Literatura catalana: siglos XIII y XIV	6
Literatura catalana III	9	M5. Literatura catalana: Renacimiento y barroco	6
Literatura catalana del siglo XX	6	M5. Literatura catalana: de la posguerra a la actualidad	6
Literatura y cultura en la Corona de Aragón	6	M5. Literatura catalana: siglo XV	6
Obras literarias de la edad moderna	6	M5. Literatura catalana: Ilustración y Romanticismo	6
Sintaxis catalana I	9	M6. Sintaxis catalana	6
Fonética, Fonología y morfología catalanas	9	M6. Fonética y fonología catalanas	6
Fonología y morfología catalanas	6	M6. Morfología catalana	6
Gramática histórica catalana	9	M6. El catalán: aspectos generales	6
Historia social de la lengua catalana	6	M6. El catalán, de los inicios al siglo XIX	6
Historia de la lengua literaria	6	M6. Historia del catalán contemporáneo	6
2 asignaturas de Filología Española T/Ob de 1r ciclo	18	M7. Módulo de Segunda Lengua y Literatura	12
Lengua y literatura italianas	12	M8. Lengua italiana + Literatura italiana	12
2 asignaturas optativas Lengua i/o Literatura francesa	12	M8. Lengua francesa + Literatura francesa	12
Autores de la literatura latina I	6	M9. Literatura latina	6
Optativa de lingüística (Seminario de lingüística...)	6	M9. Lingüística general II	6
Crítica literaria	6	M9. Crítica literaria	6
1 optativa de Teoría de la poesía, del drama o del teatro...	6	M9. Crítica literaria	6
Introducción a la filología románica	6	M9. Introducción a las lenguas románicas	6
Sintaxis catalana II + Comentario filológico de textos	12	M10. Seminario de Lengua Catalana	12
Cualquiera de las anteriores + optativa F. Catalana (Lengua)	12	M10. Seminario de Lengua Catalana	12
2 asignaturas optativas de 2º ciclo de F. Catalana (Lengua)	12	M10. Seminario de Lengua Catalana	12
2 asignaturas optativas de 2º ciclo de F. Catalana (Literatura)	12	M10. Seminario de Literatura Catalana	12
2 asignaturas de entre: Literatura española medieval, Literatura española Siglo de Oro, Literatura española contemporánea	12	M10. Seminario de Literatura Española	12
2 asignaturas optativas de 2º ciclo de F. Hispánica (Literatura)	12	M10. Seminario de Literatura Española	12

1 asig. optativa de 2º ciclo de F. Hispánica (Literatura) + 1 asignatura de entre: Literatura española medieval, Literatura española Siglo de Oro, Literatura española contemporánea	12	M10. Seminario de Literatura Española	12
Gramática histórica española II + Optativa de F.Hispánica 2º ciclo (Lengua)	12	M10. Seminario de Lengua Española	12
2 asignaturas optativas de 2º ciclo de F. Hispánica (Lengua)	12	M10. Seminario de Lengua Española	12
2 asignaturas optativas de Lengua italiana	12	M10. Seminario de Lengua Italiana	12
2 asignaturas optativas de Literatura italiana	12	M10. Seminario de Literatura Italiana	12
2 asignaturas optativas de 2º ciclo	12	M10. Seminario por determinar	12

* Los alumnos de la Facultad de Letras cursan como asignaturas optativas de primer ciclo materias troncales, obligatorias u optativas de las otras licenciaturas de la Facultad. Se incluyen aquí también las asignaturas de los grados de Comunicación Cultural